

የሕይወት መስታወት

የምናምነውን ከንወቅ

ከሞት ምንነውን

ከንክቅ



ዶክተር መለሰ ወጉ

የሕይወት መስታወት

"Yēhiwot Mēstawot"

"Mirror of Life"

የመጀመሪያ እትም I የካቲት ፳፻፩ ዓ.ም.
First Edition, January 2010

በዚህ መጽሐፍ ውስጥ የሚገኙት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶች የተወሰዱት ከመጀመሪያውና ከሁለተኛው የእማርኛ የመጽሐፍ ቅዱስ እትሞች እንዲሁም በዓለም አቀፍ የመጽሐፍ ቅዱስ ማኅበር ከታተመው ከአዲሱ መዘገፍ ቅርጽ መጽሐፍ ቅዱስ ነው።

ይህን የሕይወት መስታወት እትም በከፊልም ይሁን በሙሉ በማንኛውም ዓይነት መንገድ ለማጣላት በቅድሚያ ከኢትዮጵያውያን የወንጌል አገልግሎት ዋና ጽሕፈት ቤት በጽሑፍ የተገለጸ ፈቃድ ግጥሞች ያስፈልጋል።

Copyright © 2010 by Ethiopian Outreach Ministry
All rights reserved. No part of this book may be reproduced in any manner without written permission from Ethiopian Outreach Ministry except in the case of brief quotations in critical articles and reviews.

Produced by:

Ethiopian Outreach Ministry
P.O. Box 2241
York, PA 17405
United States of America

Ethiopia Office Address:
P.O. Box 7888, Addis Ababa, Ethiopia.

Printed in Addis Ababa, Ethiopia

ይህ የሕይወት መስታወት

በዓመት ስድስት ጊዜ

እየታተመ የሚወጣ

የመጽሐፍ ቅዱስ

ትምሕርት ነው።

ይህ ልዩ እትም

እ.አ.አ በ 2010 ዓ.ም.

ታትመው የሚወጡትን

ስድስት እትሞች

ያጠቃልላል።

ይህን ትምሕርት ለማግኘት

በአድራሻችን በመጻፍ

በሰልክ በፋክስ

በኢ-ሜይል ማዘዝ ይቻላል።

የኢትዮጵያውያን የወንጌል አገልግሎት

የፖስታ ጥ. ቁ. 7888

አዲስ አበባ

ኢትዮጵያ

ስልክ፡ 156-4268

የዋና ጽ/ቤት አድራሻ

Ethiopian Outreach Ministry

P.O. Box 2241

York, PA 17405

United States of America

Phone: (717) 846-2041

Fax: (717) 846-9847

E-mail: eom@eomusa.org

Web Address: www.eomusa.org



የሕይወት መስታወት

ቁጥር 139

አለማመን የአዋቂነት ምልክት ይሆን?

“እምነት ተስፋ ስለምናደርገው ነገር የሚያስረዳን

የማናየውንም ነገር የሚያስረዳ ነው።”

(ዕብራውያን 11፡1)

“...እውነትን ታውቃላችሁ-1 እውነትም አርነት ያወጣችኋል...”

(የዮሐ.ወ. 8፡32)

የምንኖረው ዕውቀት በበዛበት ሳይንስ በጣም በረቀቀበት እውነት መላይ እምነቶችና ፍልስፍናዎች ከምንጊዜውም የበለጠ በተስፋፉበት ዘመን ነው። እነዚህ ተጻራሪ ኃይሎች አዕምሯችንን በቁጥጥራቸው ሥር ለማድረግ እምነት የተቀበልነውን እውነት ለማስጣል እየተፈታተኑ ናቸው። በአሁኑ ጊዜ የዓለም ፍልስፍናዎችና እንዲሁም የህሰት ትምህርቶች እውነት መስሰው በመቅረባቸው ምክንያት የተቀበልነውን እምነት እንኳን እንደንጠራጠር እውነቱን እውነት ካልሆነው መለየት እስኪያቅተን ድረስ አድርስውናል። ብዙዎቻችን በእግዚአብሔር ቃል ተኮትኩትን ስላላደግን፣ ሥር የሰደደ የቃሉ ዕውቀት ስለሌለን፣ እምነታችን በግል ልምምድ ላይ ብቻ ያተኮረ በመሆኑ ስሜታችንን ሞቅ የሚያደርገው አዲስ ነገር ሲያጋጥመን ቀደም ሲል “እውነት ነው” ብለን የተቀበልነውን እምነት ትተን ወደ እንግዳ ትምህርትና ወደ አዲስ ልምምድ በቀላሉ እየተሳተፍን ነው። በዚህ እውነት መሳይ እምነቶችና እንዲሁም ፍልስፍናዎች በበዙበት ዓለም

ውስጥ እየኖሩ በሀሰት ትምህርቶች ላይ ወሰዱ። እንቶ መቆም በጣም ከባድ ቢሆንም የተመሠረተ በትንቢት እውነት ሳለመልቀቅ እስከ መጨረሻው ድረስ እንተን ለመቆም ብርቱ ትግል መታገል አለብን።

በክርስቲና እምነት ውስጥ ረጅም ጊዜ የቆየውም ሆነ ወደ ክርስቲና እምነት በቅርቡ የመጣውም መጠናቀቅና ዓይነታቸው ይለያይ እንጂ ሁላችንም የራሳችን የሆኑ ገና መልስ ያሳገናላቸው ብዙ ጥያቄዎች አሉን።

⇒ “መጽሐፍ ቅዱስ ከሰህተት ሁሉ ፍጹም ነጻ የሆነ ነው?”

⇒ “እግዚአብሔር አለ ወይ? እግዚአብሔር ካለ ማንው የፈጠረው?”

⇒ “ሲኦል መንግሥተ ሰማይ በእርግጥ አሉ? ወይስ አፈ ታሪክ ብቻ ናቸው?”

⇒ “እግዚአብሔር የፍቅር አምላክ ከሆነ ሰዎች በመከራ ውስጥ ሲያልፉ እያየ ለምን ዝም ይላል?”

እነዚህና እነዚህን ለመሳሰሉ እምነታችንን ለሚፈታተኑ አስቸጋሪ ለሆኑ ብን ጥያቄዎቻችን አጥጋቢ መልስ ማግኘት አቅዩን ግራ ተጋብተን ይሆን? ለጥያቄዎቻችን መልስ በማጣታችን “እውነቱን እንዳናውቅ እግዚአብሔር ሆነ ብሎ የሥነ መለኮት (Theology) ድንቁርና እንዲፈጠርብን አድርጎን ይሆን?” የሚል ሌላ ጥያቄ በአዕምሯችን ተፈጥሮብን እግዚአብሔርን ተቀይመው ይሆን? ለእነዚህ ጥያቄዎች መልስ የምንፈልገው በእኛ ልብ ውስጥ የሚገኝላቸውን ጥርጣሪ ለማጥፋት ብቻ ሳይሆን እውነትን ከልባቸው ለሚፈልጉ ግራ ለተጋቡ ሰዎች መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነ መልስ ለመስጠት ጭምር ነው። በመሠረቱ የአኔና የእናንተ አዕምሮ በጣም ውስን በመሆኑ ወሰን የሌለውንና በጣም ረቂቅ የሆነውን መንፈሳዊ ነገር መርምረን በሁሉም አቅጣጫ ሙሉ መረዳት ይኖረናል ብለን እንገምትም።

1. የዚህ ትምህርት ዋና ዓላማ

አንዳንዶቻችን ለረጅም ጊዜ ክርስቲያኖች እንሁን አንጂ፤

1ኛ/ አምነን የተቀበልነውን የራሳችንን እምነት በትክክል አናውቅም። የምናምነውን በትክክል ካለማውቃችን የተነሳተ ሁልጊዜ በጥርጣሬና ባለማመን ሕይወት ውስጥ እንኖራለን።

2ኛ/ እምነታችንን ሊያስጥሉን የሚጥኩትን ሀሰተኛ መምህራንና የሚያስተምሩትን የሀሰት ትምህርታቸውን ለይተን ስለማናውቅ በእውነት መሳይ እምነቶች በቀላሉ እንታላለን።

አንዳንዶች ደግሞ አዲስ ክርስቲያኖች በመሆናቸው ስለ እግዚአብሔርም ሆነ ስለ ክርስቲና እምነት ያላቸው መረዳት አነሰተኛ በመሆኑ በአዕምሯቸው ውስጥ የሚመላለሱ መልስ ያላገኙላቸው ብዙ ጥያቄዎች ሊኖራቸው ይችላል። በክርስቲና እምነት ብዙ የቆየውም ብንሆን እምነታችንን የሚፈታተኑን ወይም ግራ የሚያጋቡን አንዳንድ ጥያቄዎች ይኖረን ይሆናል። በውስጣችን ለሚመላለሱት አንዳንድ ጥያቄዎቻቸው ትክክለኛ መልስ መለጠት ሲያቅተን እውነት ነው ብለን የተቀበልነውን የራሳችንንም እምነት መጠራጠራችን አይቀርም። የእግዚአብሔር መኖር ወይም ህልውናው አያጠራጥረንም ይሆናል። ነገር ግን “እግዚአብሔር በእርሱ ያላመኑትን ሰዎች ለዘላለም ሲያል ውስጥ በመጣል ይቀጣቸዋል” የሚለውን ሀሰት ግን “ፍቅር የሆነው እግዚአብሔር እንዴት ይህን ዓይነት የጭካኔ ሥራ ይሠራል?” በማለት “እግዚአብሔር የፍቅር አምላክ ነው” ብሎ መቀበል ግን ያስቸግረን ይሆናል። የዚህ ትምህርት ዋና ዓላማ አማኞች የሚያምኑትን እንዲያውቁ “እውነት ነው” ብለው የተቀበሉትን እምነት አጥብቀው እንዲይዙ እንዲሁም እምነታቸውን ለማስጣል የሚጥኩትን የሀሰት ትምህርት አስተማሪዎችን ለይተው እንዲያውቁና ትምህርታቸውን ተከትለው ወደ ከሀደት እንዳይገቡ ለማስጠንቀቅና መመሪያ ለመስጠት ነው።

ክርስቲያኖችን ከሐሰተኛ አስተማሪዎችና ትምህርቶቻቸው ለመጠበቅ ባለፈው ዓመት በ2009 ዓ.ም. (እ.አ.አ.) ባወጣው “የሕይወት መስታወት” ገቢጣ መሳይ ተከላዎች እንጠንቀቅ” በሚል አርዕስት ሰፊ ትምህርት ያቀረብን መሆናችንን ትምህርቱን አግኝታችሁ የተጠቀማችሁ ታስታውሳላችሁ። በ2010 ዓ.ም. (2002-2003) “የሕይወት መስታወት” ላይ ደግሞ “የምናምነውን እንወቅ፤ አውቀን ያመንነውን አንልቀቅ” በሚል አብይ ርዕስ እንደተለመደው ሰድለት ከፍሎችን የያዘ ጠቃሚ ትምህርት አዘጋጅተን አቅርቦንላችኋል። በዚህ ዓመት ያቀረብንላችሁ ከአለፈው ዓመት የሚለየው ያለፈው ዓመት ከውጪ የሚመጣ ውን ጠላት አውቀን እንድንጠንቀቅ የሚመክር ሲሆን በዚህ ዓመት ያቀረብንላችሁ ግን በራሳችንም ሆነ በሌሎች አዕምሮ ውስጥ ለሚፈጠሩት አንዳንድ ጥያቄዎች መልስ ለመስጠት ነው። ዓላማችን እናንተን “የሥነ መለኮት” ሊቅ ወይም ምሁር ልናደርጋችሁ ሳይሆን ስለተቀበላችሁት እምነት አውነተኛ የሆነ መረዳት እንዲኖራችሁ ለማግኘት ነው። በአንድ ጊዜ ንባብ ብቻ በቂ የሆነ መረዳት ማግኘት ስለማችሁ ይህንን ትምህርት ደጋግማችሁ እንድታነቡት በቂ ጊዜ ወስዳችሁ እንድታጠኑት በጥምና እንድታስባሰሉት እንዲሁም ሌሎችን እንድታስተምሩት እደራችን የጠበቀ ነው።

2. “እምነት” የማስብ ችሎታን መከድ ማለት አይደለም

ሀሳታችንም “እውነትን” ማወቅ እንፈልጋለን። “እውነቱን” ማወቅ የምንፈልገውም እምነታችንን የሚቃወሙትን ሰዎች ተከራክረን ማሸነፍ እንድንችል ብቻ

ሳይሆን፡ "እውነት ነው" ብለን የተቀበልነውን እምነት አጥብቀን እንድንይዝ ነው። ሰው "እውነትን" እንዴት ያውቃል?

➤ 1ኛ/ በማሰብ ችሎታ (Reason) ላይ ተመሥርቶ እውነትን ማወቅ፤ - ሰዎች እውነትን ለማወቅ የማሰብ ችሎታቸውን ይጠቀማሉ። የማሰብ ችሎታቸውንም ለማዳበር የሚሞክሩት ዕውቀታቸውን በመጨመር ነው። "ክርስቲያን እቅብተ እምነት (ሃይማኖት ጠባቂዎች)" (Christian Apologetics)፤ እግዚአብሔር የእውነት ሁሉ ምንጭ መሆኑን ቢያውቁትም ትኩረት የሚያደርጉት "በማሰብ ችሎታቸው" (Reason) ላይ እንደሆነ ይታወቃል። ይሁን እንጂ የታላቁ እግዚአብሔር ሕልውና ውስን በሆነው በሰው ዕውቀት ወይም አዕምሮ ብቻ ሊታወቅ የሚችል አይደለም። ብሩህ አዕምሮ ያላቸው ታላላቅ ፈላስፋዎች የእግዚአብሔርን ሕያውነት አጥጋቢ ምክንያት በመስጠት ለማመንም ሆነ ለማሳመን ሞከረዋል። ይሁን እንጂ እግዚአብሔር ከሰው አዕምሮ ሁሉ በላይ ሰላም፣ የእነርሱ የማሰብ ችሎታ ብቻ በቂ ሆኖ አልተገኘም። ይሁን እንጂ "የማሰብ ችሎታ" (Reason) ከእግዚአብሔር የተቀበልነው ሰላምን "አያበፈልግም፤ ወይም ዋጋ የለውም" ማለት አይደለም።

➤ 2ኛ/ በእምነት ላይ ተመሥርቶ እውነትን ማወቅ፤ - እውነትን በእምነት ብቻ የሚቀበሉ አሉ። በእግዚአብሔር ላይ ተማምነው እውነት ነው ብለው ከተቀበሉ በኋላ፤ እውነትነቱን የሚያረጋግጡት የእግዚአብሔርን መስከታዊ መገሰጥን በማግኘት ነው። ይህንን ሀሳብ የበለጠ ግልጽ ለማድረግ ሲ. ኤስ ሉውስ እንዲህ አለ፡ "እሀይ መኖሩን እንደ ማምነው ሁሉ፤ በክርስትና እምነትም አምናህሁ፤ ፀሀይ መኖሩን የማምነው በዓይኔ ሰላየሁት ብቻ ሳይሆን፤ በእሀይ አማካኝነት ሌላውንም ነገር ማየት በመቻሌ ነው። የሰው የማሰብ ችሎታ የራሱ የሆነ ደካም ስላለበት፤ እውነትን መሉ በመሉ ገላልጦ ሊያሳየው አይችልም።" በእግዚአብሔር ላይ የተመሠረተ እምነት ብቻ ነው የእውነት መልህቅ። የእውነት መልህቅ እግዚአብሔር ብቻ መሆኑን ሰው ካልተቀበለ፤ እርግጠኛ የሚሆንበት ሌላ ምንም ማረጋገጫ አይኖረውም። የሰው ዕውቀትና ፍልስፍና ሳይሆን፤ በመጽሐፍ ቅዱስ የተጻፈው የእግዚአብሔር ቃል ብቻ ነው ሰውን ደህንነት ሊሰጠው ወደሚችለው እምነት የሚያመጣው። እውነትንም የሚያውቀው በማሰብ ችሎታው ብቻ ሳይሆን፤ በመስከታዊ መገሰጥም ጭምር ነው። ዮሐንስ "...እውነትን ታውቃላችሁ፤ አውነትም አርነት ያወጣችኋል..." (ዮሐ. 8:32) ያለው ለዚህ ነው።

➤ 3ኛ/ እውነትን በልምምድ ተመሥርቶ ማወቅ፤ - አንዳንድ ከክርስቲያኖች እውነትን በልምምድ ውስጥ ለማወቅ ይሞክራሉ። ይኸውም

መጀመሪያ ጌታን ሲቀበሉ የተሰማቸውን ስሜት መሠረት በማድረግ፤ የተቀበሉት እምነት እውነትነት ያለው እንደሆነ ለማሰራዳት ይሞክራሉ። አንዳንዶች የእግዚአብሔርን ሀያውነትን ለማሰራዳት ከበሽታቸው አንዴት አንደፈወሳቸው ይመስከራሉ። ከላይ እንደተመሰከትነው አንዳንዶች ዕውነትን ለመቀበል ሦስቱንም መንገዶች የሚጠቀሙበት ጊዜ አለ። ይኸውም እምነታቸውን፤ ዕውቀታቸውንና ልምምዳቸውን በመጠቀም እውነትን ለማየትና ለማሳየት ይሞክራሉ። ችግር የሚሆንብን ግን እውነትን በአንድ አቅጣጫ ብቻ ካልሆነ አልቀበልም የምንል ከሆነ ነው። ዕውቀትን የሚጠሉ እንዳሉ ሁሉ፤ እምነትንና እንዲሁም እውነተኛ የሆነውን የሰዎችን ልምምድ የሚጠሉ አሉ። መልካም የሚሆነው ግን ሦስቱም ሚዛናቸውን የጠበቁ እንደሆነ ነው።

3. ሰዎች "እውነትን" የሚከዱት ለምንድነው?

አንዳንድ ሰዎች እውነትን መረዳት አቅም አንሷቸው ወይም ግራ ተጋብተው ሳይሆን፤ እያወቁ እውነትን የሚከዱ አሉ። እውነትን መከድ በብዙዎች ሕይወት ውስጥ ትልቁን ሥፍራ ሊይዝ የቻለው፤ አንዳንድ የአስተሳሰብ ለውጥ እንዲኖራቸው የቻለበት ምክንያት ምን ይሆን? ይህንን ዓይነት አቋም እንዲይዙ ያደረጋቸው የአስተማሪቸው መምህራን ይሆኑ? ብዙዎቹ በየዋህነት የተነሳራቸውን ሁሉ "አሜን" ብለው የሚቀበሉ በመሆናቸው ይሆናል ብለን እንገምታለን። አንዳንዶቹ ደግሞ ይህንን ዓይነት የእምነት አቋም ቢኖራቸው አዋቂዎች የሚያሰኛቸው በሰሚመሰላቸው ነው።

ሰዎች እውነትን የሚከዱበት፤ ወንጌልን መቀበል የማይፈልጉበት፤ "ማመን አልቻልንም" የሚሉበት ምክንያት በእውነት ማመን አቅቷቸው ሳይሆን፤ በእምነታቸው ተጠያቂነት እንዳይኖራቸው ነው። አንዳንዶቹ ደግሞ እውነተኛነት የሌላቸው አስተማሪዎች አጣምመው ያስተማሯቸው በመሆናቸው ያስተማሯቸውን ሁሉ በየዋህነት "አሜን" ብለው የተቀበሉ በመሆናቸውና የያዙትን መልቀቅ በሰሚያቅታቸው ነው። በእግዚአብሔር እውነትን ለማወቅ የሚፈልግ ሰው፤ እውነት ወደሚመራው አቅጣጫ መሄድ አለበት። "እውነት" ሁልጊዜ መልስ የሚሰጠውን ሰው ይፈልጋል። መረጃው ወደሚያመለከተው አቅጣጫ ለመሄድ ፈቃደኛ ያልሆነ ሰው፤ እግዚአብሔርን ማወቅ አይችልም። እንዲህ ሊሆን የሚችለው ከልቡ እግዚአብሔርን (እውነትን) የማይፈልግ በመሆኑ ይሆናል። ለምሳሌ ካንሰር በሽታ ፕሮቢት በፍርሃትም ሆነ በሌላ ምክንያት በሽታው እንዳለበት ለማወቅ የማይፈልግ ሰው አለ። አንዲህ ዓይነት ሰው በሽታው ራሱ ገፍቶ ካልጣለው በበተቀር፤ በሽታውን ለማወቅ ህኪም ዘንድ ሂዶ አይመረመርም። በተመሳሳይ ሁኔታ እግዚአብሔር እያለ፤ እንደሌለ አድርገው በመከዳ

ቸው፤ ኃጢአት የሚያስከፍለውን ዋጋ ላለመከፈል ከአግዚአብሔር ሽሽተው መኖርን የሚመርጡ አሉ። የከፋው ነገር እስኪደርሰባቸው ድረስ “እግዚአብሔር የለም” በማለት ከአዕምሯቸው ሊያበወጡት ይሞክራሉ። ሐዋርያው ጳውሎስ ስለ እንደነዚህ ዓይነት ሰዎች ሲጽፍ፤ “ሰዎች በከፋቸው እውነት እንዳይታወቅ ሲያደርጉ በኃጢአታቸውና በከፋቸው ምክንያት የእግዚአብሔር ቁጣ ከሰማይ ይገለጥላቸዋል። የሚቀጣቸውም ስለ እግዚአብሔር ማወቅ የሚገባቸውን እግዚአብሔር ራሱ ገልጦላቸው ያውቁ ስለነበር ነው” ይላል (ሮሜ 1፡18-19)። እንደ ጳውሎስ አጻጻፍ ሰዎች እውነትን ሲገፉ ልሳቸው የጨለመና ውጤት አልሳ ይሆናል።

4. ለማመንም ሆነ ላለማመን፤ ምርጫው የራሳችን ነው

እምነት መንፈሳዊ በሆነውና መንፈሳዊ ባልሆነውም ነገር ላይ እስፊላጊ ስለሆነ፤ ሁላችንንም እግዚአብሔር ማመን እንድንችል አድርጎ ፈጥሮናል። ማመን ባንችል ኖሮ ጤናማ የሆነ ኑሮ መኖር እንችልም ነበር። የምናምንበት ነገር ወይም የምናመልከው አምላክ ይለያይ እንጂ ሁላችንም የማመን ችሎታ ወይም አቅም አለን። በዓለም ላይ “የማመን ነገር ማመን አልቻልንም” ማለት የሚችል ሰው አይኖርም። በጣም ብሩህ የሆነ አዕምሮ ያላቸውም ሆኑ የሌላ ቸው፤ የተማሩትም ሆነ ያልተማሩት የማመን ችሎታ አላቸው። “እግዚአብሔር የለም” የሚለውም (Atheist) እንኳን በእግዚአብሔር ሀልውና እንዳያምን ባደረገው ፍልስፍና ያምናል። እግዚአብሔርን እንዲክድ ባደረገው ፍልስፍና ባያምንበት፤ “እግዚአብሔር የለም” ለማለት ድፍረት አይኖረውም ነበር። ስለ ዚህ ለዚያ ሰው “በእግዚአብሔር መኖር” እንዳያምን ምክንያት እድርጎ የተቀበ ለው ፍልስፍናው፤ ያለእርሱ እምነት ነው። “እግዚአብሔር መኖሩን አላምንንም” ይበል እንጂ ሌላ የሚያምንበት ነገር ወይም ሌላ የራሱ የሆነ አምላክ የለውም ማለት አይደለም። እግዚአብሔር የማመን ችሎታ ወይም ዝንባሌ ይሰጠን እንጂ ያለፈቃዳችን በግድ እንድናምን አያደርገንም። ሰው ለማመንም ሆነ ላለማመን፤ ምርጫው የራሱ ነው። “በእግዚአብሔር መኖር” ላለማመን የመረጠው ሰው መጠንቀቅ ያለበት ነገር ቢኖር፤ “እግዚአብሔር ሀልውና የሚያምን ሰው በአዕ ምሮው ያልበሰለ፤ ወይም ብሩህ የሆነ አዕምሮ የሌለው፤ ወይም ያልተማረ በመሆኑ ነው” እንዳይል ነው።

“እግዚአብሔር የለም” የሚሉ ከሃዲዎችም (Atheists) ይህን ዓይነት አቋም ሊይዙ የቻሉት፤ ከላይ እንደገለጽነው ማመን ስለቃታቸው ላይሆን፤ የራሳቸው የሆነ ሌላ አማራጭ እምነት ያላቸው መሆናቸው ነው። ኩዌንተን ክሪስት የተባ ሰው እንግሊዛዊ ተዋንያን ለሚን አየርላንድን ሲጎበኝ፤ “እግዚአብሔር መኖሩን አላምንንም” ቢል የሰማቸው እንዲት ሴት፤ “የማታምንው የካቶሊኩን እግዚአብሔር ነው ወይስ የፕሮቴስታንቱን እግዚአብሔር?” ብላ ጠየቀችው። እዚህ ላይ

ይህ ሰው “ከሃዲ (Atheist) ነኝ” ይበል እንጂ የሚያምነው ሌላ አማራጭ ነገር ያለው መሆኑን ለማሳየት ነው። ኤቲስቶች (Atheists) በሆዋ መኖር (cosmic existence)፤ “በዘፈቀደ የተፈጠረ” (Randomness) ወይም በድንገት እንዲሁ የተፈጠረ ነው ብለው የሚያምኑ ናቸው። ስለዚህ እነዚህ ሰዎች የሚያምኑ በት እግዚአብሔራቸው፤ “በዘፈቀደ የተሰራ” (Randomness) የሚለው ፍል ሰፍናቸው ነው። አንግሊዛዊው ደራሲ ፍራንሰስ ቶምፕሰን፤ “ኤቲስቶች” (Atheists) እምላካቸው፤ “ራንደምነስ” (Randomness) ነው አለ። ማይክል ጉላን የተባለ አሜሪካዊ ምሁር፤ ስድስት ዓይነት ኤቲስቶችን (Atheists) ይዘረዝራል፡

- ♦ ወላዎይ ኤቲስቶች - ወላዎይ ኤቲስቶች የሚላቸው “እግዚአብሔር መኖሩንም ሆነ አለመኖሩን ማወቅ አይቻልም” የሚሉት (Agnostics) ናቸው።
- ♦ አብሪተኛ ኤቲስቶች - ብሩህ አዕምሮን (Intellectualism) የሚያመልኩ ናቸው። ራሳቸውን ከሰው ሁሉ የበለጠ ብሩህ አዕምሮ ያላቸው እድርገው በመገመት “እግዚአብሔር ማመን አያስፈልገንንም” የሚሉ ናቸው።
- ♦ ትህት ኤቲስቶች - ብሩህ አዕምሮን (Intellectualism) የሚያመልኩ ቢሆኑም፤ “ከፍጥረት በላይ የሆነ (Supernatural) አንድ ኃይል መኖር አለበት” ይላሉ። ተደናቂ የሆነው የባይንስ ልብ ወለድ ታሪክ ጸሐፊ አይዛክ ለሲሞን ትህት ኤቲስት ነበር። ስለ ራሱ ሲናገር “በዙ ዓመት ከሃዲ ሆኜ ኖረአለሁ። ቢሆንም እግዚአብሔር አለመኖሩን ብርቱ ማረጋገጫ የለኝም፤ “አይኖርም” የሚለው እምነቴ ግን በጣም ጠንክር ያለ ነው” አለ።
- ♦ ክርስቲያን ኤቲስቶች - እንደነዚህ ዓይነቶች፤ ሃይማኖትን እንጂ እግዚአብሔርን የያዙ አይደሉም። ሐዋርያው ጳውሎስ እነዚህን፤ “...ሃይማኖት ያላቸው ይመስላሉ፤ ነገር ግን የሃይማኖትን ኃይል ይከፃሉ...” ይላቸዋል (2 ጢሞ. 3፡5)። ማይክል ጉላን እንደ ጥሩ ምስሌ የሚጠቅሰው፤ ኤድዋርድ ዊልሰን፤ የሃሮሽርድ ዩኒቨርሲቲ “የሶሻል-ባዮሎጂ” (Sociobiologist) ምሁርን ነው። ኤድዋርድ ዊልሰን እንደ ገና የተወለደ፤ የላውዘርን ባህሪ ሲት ቤተ ክርስቲያን እባል ነበረ። ልክ 17 ወይም 18 ዓመት ዕድሜ ላይ ሲደርስ፤ እምነቱን እየተወ መጣ። በአሁኑ ጊዜ በእግዚአብሔር ሰበአዊ ሕልውና አያምንም።
- ♦ አመጸኛ (ተቃዋሚ) ኤቲስቶች - በምድር ያሉትን ባለሥልጣናትን በጣም ከመጥላታቸው የተነሳ፤ እግዚአብሔርንም በዚያ ዓይን በማየት እንዲሁ የሚጠሉት ናቸው።

♦ **የኢንቲሌክቸላይዝም ኤክስቲሚዝም** - በሩህ አዕምሮንና (Intellectualism) የግለሰብነትን ፍልሰፍናን (Individualism) የሚያመልክት ናቸው። በዓለም ላይ ፍጹምነት፣ የማሰብ ችሎታ፣ አግዚአብሔር፣ እንዲሁም መንፈስ የሰው አንዲሁ በደመ ነፍስ ወይም በራሱ ፈቃዱ የሚኖር ነው። ብለው ያምናሉ።

አኛም ራሳችንን "ክርስቲያኖች" ብለን የምንጠራው፣ የኒቨርሰን በፈጠረውና ከእኛ ጋር የተቀራረበ ግንኙነት አንዲኖረው በሚፈልገው በአንዱ በአግዚአብሔር እናምናለን። በአንዱ በአግዚአብሔር በምናምነውም አማኞች መካከል አንዳንድ ልዩነት አለን። ማናችንም ብንሆን አልፎ አልፎ ማንነታችንን መጠየቃችን አይቀርም። እንደ ማይክል ጉለን አባባል ሁላችንም ከሁለት ዘር (ዓለም) የበቀልን ነን-አንደኛው ከዕውቀት ዓለም (IQ)፣ ሁለተኛው ከመንፈሳዊ ዓለም (SQ) ነው። አይ ኪው (IQ) "ኢንተሊጀንስ ኮፊሽንት" (Intelligence Quotient) የአዕምሮን ችሎታ መስኪያ ሲሆን፣ ኤስ.ኪው. (SQ) ስፒሪቲዌል ኮፊሽንት (Spiritual Quotient) መንፈሳዊ የሆነውን ነገር የመረዳት ችሎታ መለኪያ ነው። ሁላችንም የተፈጠርነው እነዚህ ሁለት ነገሮች ኖሮን ነው።

ሕይወታቸውን በክርስቶስ ሙሉ በሙሉ ከሰጡ ሰዎች መካከል፣ በተለያዩ ምክንያት በእምነታቸው ላይ ጥያቄ የሚፈጠርባቸው፣ እምነው የተቀበሉት እምነት አውነት ስለመሆኑ የሚጠራጠሩ አንዳንድ ክርስቲያኖች አሉ። ከብዙዎቹ መካከል ቻርለስ ቴምፕልተን የተባሉ፣ የሚሰተር ቢሊግራሃም የቅርብ ጓደኛ፣ በአንድ መድረክ ላይ እየተፈራረቁ ይሰብኩ የነበሩ ታላቅ ምሁር ናቸው። በትላልቅ ክሩሲድ ላይ ከሰላባ ሺ ለሚበልጥ ሕዝብ ወንጌልን የሰበኩ፣ ብዙዎችን ወደ ጌታ ያመጡ፣ አንድ ቀን ከቢሊ ግራሃም የበለጡ ታዋቂነት ያላቸው ሰባኪ ይሆናሉ ተብለው የሚጠበቁ የእምነት ሰው ነበሩ። በ1949 ዓ.ም ሚስተር ቢሊ ግራሃም የ39 ዓመት ወጣት ሳሉ፣ በዓለም ታውቂነትን ለማግኘት በተቃረበበት ጊዜ፣ በእምነታቸው ላይ ትልቅ ትግል አጋጥሟቸው ነበር። ሚስተር ቢሊግራሃም ጥርጣሪያቸው በአግዚአብሔር መኖር፣ በክርስቶስ መስከታዊነት ላይ ሳይሆን መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ የሆነ የአግዚአብሔር ቃል መሆኑ ላይ ነበር። የአገልግሎት ባልደረባቸው፣ ቻርለስ ቴምፕልተንንም በዚህ ወቅት የራሳቸው የሆነ ጥያቄና ጥርጣሬ ነበራቸው። ወደ ክርስትና እምነት የመጡበትን ሁኔታ ሲገልጹ፣ "ወደ መንፈሳዊ ሕይወት የመጣሁት በወጣትነት ዕድሜ ውስጥ በነበርኩበት ወቅት ነው። ያኔ የሚያስፈልገኝን ዓይነት የአዕምሮ ብስለትም ሆነ የሥነ መለኮት ዕውቀት ሰላልነበረኝ፤ እምነቴን ለማጠናከር፣ ጥርጣሬዬን ለማስወገድም ሆነ በክርስትና እምነት ላይ ጸንቼ ሰመቆም አቅም አልነበረኝም" አሉ።

ቻርለስ ቴምፕልተን ሚስተር ቢሊ ግራሃምን "ቢሊ! በእምነትህ እንተ በጣም የዋህ ነህ! በአሁኑ ጊዜ ብዙዎች እንተ እንደምታምነው መጽሐፍ ቅዱስን 'ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተሞልተው የጸፉት ነው' ብለው ማመናቸውን አቁመዋል" አሏቸው። ራሳቸውን ግልጽ በላላደረጉ፣ በዚህ ሁኔታ ላይ አያሉ ቻርለስ

ቴምፕልተን በእምነታቸው አሸናፊ ሆነው የወጡ ይመስሉ ነበር። ሚስተር ቢሊ ግራሃምም በወቅቱ ይሰማቸው የነበረውን ሰሜት ሲገልጹ፣ "ለይ ሙሉ በሙሉ በጥርጣሬ ባይሞላም፣ በእርግጥ ውስጤ ተረብሾ ነበር" አሉ። ሚስተር ቢሊ ግራሃም በመጽሐፍ ቅዱስ አውነተኛነት የማያምኑ ከሆነ በአገልግሎታቸው ወደ ፊት መቀጠል እንደማይችሉ፣ በቅርቡ ሉሰ አንጀለሰ ላይ ሊያደርጉት ያስቡት ክሩሲድም በዚህ ዓይነት ሊካሄድ አንደማይችል ያውቁ ነበር። ጥርጣሬያቸውን ለማጥፋት፣ ለጥያቄያቸው መልስ ለማግኘት ቢሊ ግራሃም መጽሐፍ ቅዱሳቸውን በትጋት ማጥናት፣ መጻለይ፣ በጥልቀት ማሰብና መመርመር ጀመሩ። በመጨረሻ ልባቸው በጣም ሲከብድባቸው አንድ ቀን፣ ብቻቸውን ሳን በርከርከን ተራራ ላይ ወጡ። መጽሐፍ ቅዱሳቸውን በእጃቸው እንደያዙ በጉልበታቸው ተንበርክከው፣ አንዳንድ በውሰጣቸው ለሚሰማቸውም ሆነ ቻርለስ ቴምፕልተን ላቀረቡላቸው የፍልሰፍናም ሆነ የሥነ ልቦና ጥያቄዎች መልስ ያላገኙ መሆናቸውን ተናገዙ።

"ከአግዚአብሔር ጋር ፊት ለፊት መግባት መግጠም ሊልገኝ ነበር፤ ይሁን እንጂ መኖገር ያልቻልኩት፤ በውስጤ የተቀመጠ አንድ ነገር ነበር። በመጨረሻው ለመኖገር የምፈልገውን እንደኖገር መንፈስ ቅዱስ ነጻ አወጣኝና፤ አባት ሆይ! ይህን መጽሐፍ ቅዱስ እንደ ቃልህ እምኔ አቀበለዋለሁ። በአዕምሮዬ ውስጥ ከሚፈጠሩት ልዩ ልዩ ጥያቄዎቼና ጥርጣሬዎቼ ሁሉ በላይ እንደሆነ እምኔ፤ በመንፈስ ቅዱስ የተሞላ ቃልህ እንደሆነ አድርጌ አወለደዋለሁ" አሉ።

ሚስተር ቢሊ ግራሃም ዐይናቸው በዕንባ ረጥቦ በጉልበታቸው ከተንበረከኩበት ሲነሱ ለብዙ ወራት ተበምቷቸው በማያውቁት ሁኔታ ልዩ የአግዚአብሔር ኃይል ተሰማቸው። ይህን ሁኔታ ራሳቸው ሲገልጹት፡

"በወቅቱ ለጠየቅሁት ጥያቄ ሁሉ መልስ ባላገኝም፤ ከዚህ በፊት ላልፈው ያልቻልኩትን ድልድይ የተሻገርኩ መሆኔ ተሰማኝ። በአዕምሮዬና በልቤ ውስጥ መንፈሳዊ ጦርነት ገጥሜ አሸናፊ ሆኜ መውጣቴን ተገዝብኩ" አሉ።

ለሚስተር ቢሊ ግራሃም ይሄ አስቸጋሪና ልባቸው በጥርጣሬ የተሞላበት ወቅት ቢሆንም፤ ለመንፈሳዊ ሕይወታቸው የዕድገት ጊዜ ሆነላቸው። ለቻርለስ ቴምፕልተን ግን አዕምሯቸውን በመዝጋታቸው ምክንያት ተበፋ አበቆራጭ ሁኔታ ውስጥ የወደቁበት ጊዜ ነበር። ከዚህ በኋላ ሚስተር ቢሊ ግራሃምና ቻርለስ ቴምፕልተን ሁለቱም በተለያዩ የሕይወት ኅዳና መጓዝ ጀመሩ። ቻርለስ ቴምፕልተን አገልግሎታቸውን በማቆም ወደ ካናዳ ተመልሰው በጸሐፊነት መያቸው ገፋቸው። ሚስተር ቢሊ ግራሃም ግን ዓለም ያደነቃቸው ታላቅ ወንጌላዊ ሆኑ። የቻርለስ ቴምፕልተን በሩህ አዕምሮ ከእምነታቸው አስወጣቸው። ለመሆኑ በሩህ አዕምሮ (Intellect)፣ "ከእምነት" ጋር አብረው የማይሄዱ ይሆን? በሩህ

አዕምሮ ያለው ሰው ክርስቲያን መሆን አይቻልም? ለአንዳንዶች "ሁለቱ አብረው መሄድ ይችላሉ" ብሎ ማመን ከባድ ይሆንባቸዋል።

- ➔ የታወቀው ከሃዲ (ኤቲስት) ጆርጅ ኤች ሰሚዝ "እምነት በአዕምሮ ማለብ የሌለበት ወይም ማለብን የማይጠይቅ ነው" አለ።
- ➔ ክርስቲያን ምሁር የሆነው ደብልዩ ቢንግሃም ሃንተር ግን፤ "እምነት ማለት እግዚአብሔር በመረጃ ይኸውም በተፈጥሮ ውስጥ በሰው ታሪክ ውስጥ እንዲሁም በቃሉ ውስጥ ራሱን ሲገልጽ ለዚያ እውነት አስተዋይነት ያለው መልስ መስጠት ማለት ነው" አለ።

ማመን ያቃታቸው ሰዎች የሚያስፈልጋቸው ነገር ቢኖር፤ ዓይነ ጭፍን ያልሆነ "ይሁንልኝ ብሎ መመኘት" (wishful thinking) ብቻ ያልሆነ በእውነት ላይ የተመሠረተ በትክክል ማለብና ማመዛዘን ያልነደለው መረጃ መሆን አለበት። ሲ ስትርቢል የተባለ አንድ ጸሐፊ አንድ ቀን ቻርለስ ቴምፕልተን የጻፉትን "Farewell to God: My reason for Rejecting the Christian Faith" መጽሐፉ በእማርኛ ሲተረጎም ("ከእግዚአብሔር ጋር ስንብት-የክርስትና እምነትን ለምን እንደተወሰነ" -የሚል ሲሆን ይህን መጽሐፍ ይዞ ቻርለስ ቴምፕልተንን ለማነጋገር ሄደ። ቴምፕልተን በዚህ መጽሐፍ ውስጥ ስለ እግዚአብሔርና ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ያላቸውን አስተያየት በስፊት ጽፈዋል።

ስትርቢል ቴምፕልተንን "ከእግዚአብሔር ላይ የነበረህን እምነት ያጣህበት አንድ ምክንያት ይኖርህ ይሆን?" ብሎ ሲጠይቃቸው ለጥቂት ደቂቃ ያህል ካሰቡ በኋላ "ላይፍ መጋዘን" ላይ ያየሁት አንድ ፎተግራፍ ነው" ቢሉ መላ ሴለት።

"ፎተግራፍ አልነኝ? ፎተግራፍ እንዴት እምነትህን ያጠፋብሃል?" ቢል መልሱ ጠየቃቸው።

ፊታቸውን ወደ ጎን መልሰው ስዕሉን በወቅቱ የሚያዩ እየመለሱ "ሰሜን አፍሪካ ውስጥ ያለች የአንዲት አፍሪካዊት ሴት ፎተግራፍ ነው። ያቺ በመጽሐፍ ላይ ያየችት ሴት የሞተውን ልጇን በእጇ ይዛ ወደ ሰማይ ታያለች። በፊቷ ገጽታ ላይ ከፍተኛ ሀህን ይነበባል። ያንን ፎተግራፍ እያየሁ ያቺ ሴት የምትፈልገው ሌላ ነገር ሳይሆን ዝናብ ነበር። በዚህ ዓይነት ታዲያ የፍቅር አምላክ የሆነ በእጁ ሰሠራቸው ፍጥረቶች ግድ የሌለው እግዚአብሔር አሰብሎ መቀበል እንዴት እችላለሁ? የፍቅር አምላክ ከሆነ በዚያች ምስኪን ሴት ሕይወት ውስጥ እንዴት ይህን ዓይነት ቢደል ይፈጽምባታል? ዝናብን የሚያዝን ለእርሱ እንደሆነ አውቃለሁ። ታዲያ ይህን ዓይነት አምላክ ለምስኪኖች ዝናብን የሚዘልክል እንዴት 'አለ' ብዬ መቀበል እችላለሁ?" አሉ።

ቻርለስ ቴምፕልተን በዚህ አላብቂም። ንግግራቸውን በመቀጠል "አዕምሮዬ ቀጥሎ ስለ ሲያል ማሰብ ጀመረ። ሰጥቂት ጊዜም ቢሆን የአንዱን ሰው እጅ ይገዛ እሳት ውስጥ አልከተውም። በላልታዘዝና እርሱ የሚፈልገውን ሰላላደረገ ብቻ

እግዚአብሔር ሰውን ለዘላለም በእሳት (በሲያል) ውስጥ እንዲቃጠል... እንዲሰቃይ የሚያደርግ ከሆነ እግዚአብሔር እንዴት የፍቅር አምላክ መሆን ይችላል? የትኛውም ጨካኝ የሆነ ወንጀለኛ ሰው ይህን ዓይነትን ድርጊት አይፈጽምም አሉ።

ጸሐፊው ሊ ስትርቢልም ጥያቄውን በመቀጠል "የነበረህ የመጀመሪያው ጥያቄና ጥርጣሬ ይሄ ነበር?" ብሎ ጠየቃቸው።

ቻርለስ ቴምፕልተንም ሲመልሱ "ከዚህ በፊትም የነበሩኝ ጥያቄዎች በየቀኑ እየጨመሩ ይመጡ ነበር። በብዙ ሺ ሰሚቆጠር ሕዝብ ተቃራኒ የሆነ ከማምንበት ውጪ የሆነ መልዕክት እሰብክ ነበር። መጨረሻ ላይ በዚህ ዓይነት የማላምንበትን እየሰበከሁ በመጨነቅ ውስጥ መቀጠል እንደማልችል ተገነዝብኩ። የማላምንበትን መሰብከት የተሰጠኝን አንገል መከድ ማለት ነው። ከዚህ በፊት ያላለፍኩት ሕይወት በሰህተት የተምላ ስለ ነበረ ለገልግሎቱን የግድ ማቆም አለብኝ ብዬ ወስንኩ። በዚህ ዓይነት ነው እግዚአብሔር መኖሩ አይታወቅም የሚል አቋም ያለው ሰው (Agnostic) የሆንኩት" አሉ።

ሊ ስትርቢልም "ይህን ስትል ምን ማለትህ ነው? አሁን ያልከው አንዳንድ ሰዎች የተለያዩ ትርጉም ስለሚሰጡት አንተ ምን ዓይነት ትርጉም ትሰጠህ?" ብሎ ጠየቃቸው።

ቻርለስ ቴምፕልተንም "ከሃዲዎች እግዚአብሔር የለም" ይላሉ። ክርስቲያኖችና አይሁዶች ደግሞ እግዚአብሔር አለ" ይላሉ። "አግኖስቲክ" (Agnostics) ደግሞ 'መኖሩን ማወቅ አንችልም' ይላሉ። ለፍውቅም ሳይሆን ማወቅ አንችልም ማለታቸው ነው። ዓይኔን ጨፍኜ 'እግዚአብሔር የለም' ብዬ አልልም። ሁሉን አውቃለሁ ብዬም አላሰብም፤ ቢሆንም በእግዚአብሔር ማመን አይሆንልኝም" አሉ።

ሊ ስትርቢልም የሚቀጥለውን ጥያቄውን ለመጠየቅ እያመነታ 'ዕድሜህ እየገፋ ነው፤ አሁን የተያዘክበትም በሽታ ደግሞ እደገኛና ወደ ሞት የሚያደርሰህ ነው። ታዲያ ተሳስፎ ይሆን ብለህ አትፈራም?" ብሎ ሲጠይቃቸው፤

ፊግ ብለው "አልጨነቅም" የሚል መልስ ሰጡት። "አምንድነው የማትጨነቀው?" ብሎ መልሱ ሲጠይቃቸው "ምክንያቱም ዕድሜዬን ሙሉ በዚህ ነጥብ ላይ እያሰብኩ መቆየቱ ነው። ይሄ በደንብ ሳላሰብኩት የመጣ ድንገተኛ ሀሳብ አይደለም። በየቀኑ በዓለም ላይ የሚፈጠረውን ክፉ ነገር እያየሁ የፍቅር አምላክ እየተባለ የሚጠራውን እግዚአብሔር ማመን ፈጽሞ አልችልም" የሚል መልስ ሲሰጡት "ማመን ትፈልጋለህ?" ብሎ ጠየቃቸው። "ከርግጥ እምችል ብሆን ማመን እፈልጋለሁ። እንደምታውቀው ዕድሜዬ 83 ነው። በማይደረግ በሽታ ተይዝባለሁ። በእርግጥ መሞቴን አውቃለሁ። ሕይወቴን ሙሉ ይህን አምኜ ኖራለሁ። ከዚህ በኋላ መለወጥ አልችልም። አንድ ሰው መሞቱ አንተ ሰው! በዚህ በሽታ የምትሰቃየው እምነትህን በመክድህ (በመጣህ) ምክንያት

እግዚአብሔር እየቀጣህ ነው። ቢለኝ፤ እቋሜን ይሰውጠው ይሆን? እምስጥህ መልሰ ፈጽሞ አይለውጠውም። የፍቅር እምላክ የሚባል እግዚአብሔር የለም። በማለት ጠንክር አድርገው መለሱለት።

ሊ ስትሮቤል ከቻርለስ ቴምፕልተን ጋር በሚነጋገርበት ወቅት፤ ቢሊ ግራሃም ኢንዲያና ስቴት ውስጥ ከፋቤድ ኢያካሄዱ ክርስቲያን ሊ ስትሮቤል፤ "ቢሊ ግራሃም ቢሰጠክ በክርስቶስ እምነው ጌታን ስመቀበል ወደ መድረኩ የሚመጡትን ለዎች የማነጋገር ዕድል ቢኖርህ ምን ትላቸው ክርስቲያን?" ብሎ ጠየቃቸው።

እርሳቸውም ሲመልሱለት፤ "በእነርሱ ሕይወት እኔ ምን አገባኝ! በበኩሌ እውነት ነው ብዬ ባለምንም፤ እነርሱ ለመቀበል እምነት ካላቸው፤ የተሻለ ሰው ካደረጋቸው ጥሩ ነው! እደግፋለሁ። ከዚህ በፊት ክርስቲያን ሆኜ ስለኖርኩ፤ እንዲህ ዓይነት ነገር ብዙዎቼን ውሳኔያቸውን እንደሚያስለውጣቸው፤ እንዳንድ ከህድ የሆኑትን ችግሮችንም ለመወጣት እንደሚረዳቸው እውቃለሁ። ይሁን እንጂ እርዳታ ያገኙት እግዚአብሔር ስላለ ነው ብዬ ግን ፈጽሞ አለምንም" አሉ።

ሊ በትሮቤልም ጥያቄውን በመቀጠል፤ "ስለ ሚስተር ቢሊ ግራሃምስ ምን ታሰባለህ? በጽናከው መጽሐፍ ላይ 'እዝንሰታላሁ' ብለሃል" አሳቸው።

እርሳቸውም፤ በዚህ ዓይነት ቀደም ሲሉ በመጽሐፋቸው ከጽፉት የተለየ አስተያየት ሰጡ። "ሌላው ሰው ስለሚያምነው እምነት ቅር የምበኝ እኔ ማነኝ? አዕምሮውን ለእውነት የዘጋ በመሆኑ በእርግጥ ቅር ይለኝ ይሆናል! ግን ከፋ ነገር እንዲያጋጥመው ወይም እንዲደርስበት እመኝለታለሁ ማለቱ ግን አይደለም። በምንም ዓይነት ከፋ ነገር እንዲደርስበት አልጠብቅም። ቢሊ ግራሃም በእምነቱ ማስመስል የሌለበት፤ ንጹህ ወርቅ ነው። ቢሊ ከልቡ የሚያምን እውነተኛ ክርስቲያን ነው። ላመነበትም ነገር ታማኝና ጽኑ ሰው ነው" አሉ።

ሊ ስትሮቤልም "ስለ ኢየሱስ ምን ትላለህ? ያስተማረውን ትምህርት ታደን ቃለህ? ጥሩ አስተማሪ አልነበረም?" ብሎ ጠየቃቸው። ሲመልሱለትም፤ "እንደ እርሱ ዓይነት ሰው በዓለም ላይ ኖሮ አያውቅም። የነበረው ግብረ ገብ ተወዳዳሪ አልነበረውም። በጥበብና በዕውቀት የተሞላ ሰው ነበር። እነሱ ሕይወቱ መጨረሻ ድረስ ሙሉ መስጠት የነበረው ሰው ነበር። ይሄ ሁሉ የትልቅነቱ ምልክት ነው ከማለት በበተቀር ሌላ ምን ማለት እችላለሁ?" አሉ።

ሊ ስትሮቤልም "ስለ እርሱ ግድ የሚልህ ትመሰላለህ?" ብሎ ሲጠይቃቸው፤ "አዎን! በሕይወቴ ከፍተኛውን ሥፍራ የሰጠሁት ለኢየሱስ ነው! እርግጥ ነው ለሰሚው ግራ ያጋባል። ቢሆንም አደንቀዋለሁ። በሕይወቴ ያወቅሁት፤ ያገኘ ሁት መልካም ነገር ሁሉ ከእርሱ የመጣ ነው። እንዳንድ ሰዎችን በኃይል ይነቅፍ፤ በኃይል ይቆጣ ነበር። ለተጨቆኑትና በሰዎች ለተበዘበዙት ይቆረቆር ነበር። በደግነት የተሞላ፤ እርሱን የሚመስል ሩህሩህ ሰው በዓለም ላይ አልነበረም። ብዙ የሚደነቁ ሰዎች በዓለም ላይ መጥተው አልፈዋል፤ ኢየሱስን የሚመስለው ግን ማንም አልነበረም" አሉ። "ታዲያ እርሱን ስመምሰል ምን ማድረግ

ለሰጠህ?" ብሎ ስትሮቤል ሲጠይቃቸው፤ "የምችለውን ያህል ሞክራለሁ። እርሱ ያደርጋል ብዬ እንደማምነው ለማድረግ ሞክርኩ። ይህን ስል አሳቡን (አዕምሮውን) ማንበብ ችያለሁ ብዬ ማለቱ አይደለም። የሚያስደንቅኝ ነገር፤ ብዙ ጊዜ እንድ ነገር ያደርጋል ብዬ ስጠብቅ፤ ተቃራኒ የሆነውን ነገር ቢያደርግ የማገኘው መሆኑ ነው" አሉ። ቻርለስ ቴምፕልተን እምነታቸውን ያጡት ዕውቀታቸው እግዚአብሔርን እንዳያዩ ሸፍኖባቸው ሳይሆን፤ የእግዚአብሔርን እውነተኛ ማንነት በትክክል መረዳት ባለመቻላቸው፤ እግዚአብሔርን ርህራሄ የሌለው፤ ጨካኝ እምላክ አድርገው በአዕምሯቸው በመሰላቸው ምክንያት ነው።

5. አለማመን የአዋቂነት ምልክት አይደለም

"የክርስትና እምነት እውነት ከሆነ፤ በአዕምሮ ጠባብ የሆኑ ሰዎች ብቻ የሚጠቀሙበት ካልሆነ፤ ወይም እንዳንዶች እንደሚሉት የደካማዎች የሥነ ልቦና ምርኩዝ ካልሆነ፤ የተማሩ ሰዎች "ማመን አልችልም" የሚሉት ለምን ይሆን?" የሚል ጥያቄ እንዳንዶች ሲጠይቁ እንሰማለን። "ተምረናል! እናውቃለን" የሚሉ እንዳንድ ሰዎች የእግዚአብሔርን ህልውናን መከድ አዋቂነት መስፈርቱ "እግዚአብሔር የለም" እንደሚሉ የታወቀ ነው። የማያምኑት በእርግጥ ማመን ሰላቃታቸው ሳይሆን፤ ማመን ስለማይፈልጉ ብቻ ነው። በብሩህ አዕምሯቸው ዓለም ያደኑባቸው፤ ለዓለም ብዙ አዳዲስ ግኝቶችን ያበረከቱ ታላላቅ ሰዎች በእግዚአብሔር ህልውና የሚያምኑ ክርስቲያኖች እንደ ነበሩ ታሪክ ይመሰክራል። ጥንት ብቻ ሳይሆን ዛሬም በብዛት አሉ። ምሳሌ እንዲሆኑን ከዚህ በታች እንዳንዶቹን ለመጥቀስ እንሞክራለን። በእግዚአብሔር ሰበአዊ ሕልውና አለማመን፤ የብሩህ አዕምሮ ምልክት መሰሉ የሚታያቸው አብራሃም ኤቲዮፖች (ስነዲዎች)፤ ብሩህ አዕምሮን (Intellectualism) የሚያመልኩ ከመሆናቸው ሌላ፤ ራሳቸውን ከሰው ሁሉ የበለጠ ብሩህ አዕምሮ ያላቸው አድርገው በመገመት፤ "እግዚአብሔር ማመን አያስፈልገንም" ይላሉ። ያላወቁት ነገር፤ ብሩህ አዕምሮ ያላቸውም በእግዚአብሔር ሰበአዊ ሕልውና የሚያምኑ ብዙዎች መኖራቸውን ነው። በ2003 ዓ.ም. (እ.አ.አ.) አሜሪካ ውስጥ ከማስትሬት ዲግሪ በላይ ያላቸው፤ በጣም ዝነኛ ከሆኑ የኒሽርሲቲዎች (አይ.ቪ. ሊ.ግ) ተምረው የጨረሱ ምርጥ ምሁራን በእግዚአብሔር ሰበአዊ ሕልውና ያምኑ እንደሆነ ተጠይቀው፤

- በማጌዶ አምስት ከመቶ (85%) የሚሆኑት እንደሚያምኑ ታውቋል። ይሄ ውጤት ብዙዎችን ሊያስደንቃቸው ይችላል። ይድነቃቸው እንጂ በእሁኑ ጊዜ ብቻ ሳይሆን ከጥንትም ጀምሮ፤ በተለያዩ ዘመናት የሚደነቅ ብሩህ አዕምሮ ያላቸው አማኞች ነበሩ።
- ንጉሥ ሠላምን፤ ሊዮናርዶ ዳ ቪንቺ፤ ዊልያም ሼክስፒየር፤ ሄንሪ ዴቪድ ቶሮ፤ የመሳሰሉ ምሁራን ከአብራሃም ኤቲዮፖች የበለጠ "አይ

ከው" (IQ) የነበራቸው በእግዚአብሔር ሰበአዊ ሕልውና የሚያምኑ እንደነበሩ ታሪክ ይመሰክራል።

⇒ ዓለም ያደነቀው ሳይንቲስት፣ "ሥጋዬንና ነፍሴን ለባይንስ ሽግግረሁ" ያለው "አልበርት አንስታይን" የትኛውም የሃይማኖት ክፍል በሚገልጸው ዓይነት የእግዚአብሔርን ሀያውነት አሳመነም። ይሁን እንጂ ሰማም አስተማማኝ በሆነው ማክስ ጃመር በጻፈው "አንስታይንና ሃይማኖት" በሚለው መጽሐፍ ምን እንደሚያምን ገልጾታል። እን ሰታይን እቋሙን ሲገልጽ "ከሃዲ ወይም ኤቲስት (Atheist) አይደለሁም፤ ሁሉም ነገር አምላክ ነው የምልም (pantheist) አይደለሁም" አለ።

ማይክል ጉሊን በጻፈው መጽሐፍ አንስታይን በእግዚአብሔር ሰበአዊ ሕልውና የሚያምን መጽሐፍ ቅዱስን ብዙ ጊዜ የሚያነብ ሰው እንደ ነበረ ጽፏል። በዘመናት መጥተው ያለፉት ብሩህ አዕምሮ የነበራቸው የእምነት ሰዎች፣ ዕውቀትን በማሰራፋት የፈጸሙትን የተጫወቱትን ከፍተኛ ሚና ማይክል ጉሊን ሲዘረዝር፤

"...በእምነተኛው ክፍለ ዘመን ገናና ጋያል የነበረውን የሮማን ግዛት አረ መጪያ (Barbarians) ምስቅልቅሉን በወጡበት ዘመን የካቶሊክ ጳጳሳት የመከላከል ለሰቃይ መከላከል እንዲሁም ሌሎች የሃይማኖት ሰዎች የምዕራባውያን ሥልጣኔ ፍርስርሱ እንዲያወጣ የጠበቁ (የተከላከሉ) ናቸው። ገዳማትን ወደ ትምህርት ቤት የለወጡ ቤተ መጽሐፍትን ያቋቋሙ ዓለማዊውንም ሆነ መንፈሳዊውን መጽሐፍት በእጃቸው ኮፒ በማድረግ (በመገልበጥ) ከመጠን በላይ የለፉ የእምነት ሰዎች ናቸው። ከመቶ ዓመት በኋላም ተወዳዳሪ በሌለው ልፋታቸው ከአይሁዶችና ከእስልምና እምነት ተከታዮች ጋር ሆነው የአውሮፓውያንን የሥነ ጽሁፍና የሥዕልን ዳግም ልደት (Renaissance) ያቆዩ ናቸው። የመጀመሪያዎችን በዓለም ተደናቂ የሆኑትን ዘመናዊ የሂህደት ሰዎች... ይኸውም የፓሪስ የሂህደት ሰዎች ለከለፎርድ የሂህደት ሰዎች የመሠረቷቸው ናቸው። በአዲሱ ዓለም ደግሞ በሰሜን አሜሪካ "ሃርቫርድ" የመሳሰሉ ታላላቅና ዝግጁ የሂህደት ሰዎች የተጀመሩት በሃይማኖት ሰዎች ነው። "ቁጥር ሥፍር የሰላቸውን የሥዕል የመዝቃት የሥነ ጽሑፍ የአርኪኬትክት ወዘተ. ግኝቶች ከፍተኛ አይደሉም። ያላቸው የሃይማኖት ሰዎች ከፍተኛ ተሳትፎ ያለበት ነው። የታወቁት የመዝቃት ሰዎች ባዘገቡ በትሆቸው ሞክርነት መሳያን የሃይማኖት ሰዎች እጅ ያለበት ነው..." ይላል።

ይህንን ሁሉ ለንመለከት ከሃዲዎች (ኤቲስቶች) በእግዚአብሔር ሰበአዊ ሕልውና ከሚያምኑ የእምነት ሰዎች ያነሰ እንጂ የበለጠ አዕምሮ እንደሌላቸው እንረዳለን። ይህን ስንል ከሃዲዎች (ኤቲስቶች) ብሩህ አዕምሮ የሌላቸው ናቸው ማለታችን አይደለም። ልዩነታቸው ኤቲስቶች በዓይን የሚታየውን ብቻ ይሻ

ውም የሰውን አዕምሮ ተፈጥሯዊ የሆነውን ነገር እንዲሁም የሳይንስን ሕጎችን የሚያመልኩ ናቸው። የእምነት ሰዎች ግን ከኤቲስቶች የሚለዩበት እውነትን ጠለቅ ብለው የሚያዩ መንፈሳዊ የሆነውን ነገር የሚመረምሩ የመለኮታዊውን ፈቃድ ዘለቅ ብለው የሚመለከቱ ናቸው።

በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ውስጥ "እምነትና የማሰብ ችሎታን መጠቀም" የተያያዙ መሆናቸውን እናያለን። ሐዋርያው ጳውሎስ በእምነቱ ብቻ ሳይሆን ባለው ብሩህ አዕምሮውም የሚደነቅ ሰው ነበር። አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናትን በብዛት ከተከሉት ሐዋርያት መካከል ሐዋርያው ጳውሎስን የሚስተካከል ማንም የለም። ጳውሎስ እምነቱን ሊያጠቁ በሚሞክሩ ንጉሦችም ሆኑ እገረ ገዢዎች ፊት ቆሞ ለመከላከልም ሆነ እምነቱን ገልጾ ለማሰራጻት እንዲሁም ለቲንስ ውስጥ ከነበሩት የግሪክ ፈላስፋዎች ጋር ሲለ እምነቱ ለመከራከር ብቃት የነበረው ብሩህ አዕምሮ የነበረው ሰው ነበር። በጻፋቸው መልዕክቶቹ ሁሉ ለመጣት ክርስቲያኖችም ሆኑ ለአብያተ ክርስቲያናት ስለ ክርስትና እምነት ማወቅ ያለባቸውን እውነት የማስተማር ችሎታ የነበረው ሰው ነበር። ለሮም ቤተ ክርስቲያን በላከው መልዕክቱ ስለ እግዚአብሔር ማወቅ ያለባቸውን እውነት ሲጽፍላቸው፤ "...ስለ እግዚአብሔር ማወቅ የሚገባቸውን እግዚአብሔር ራሱ ገልጦላቸው ያውቁ ስለነበር ነው። ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ለሰዎች የማይታየው የእግዚአብሔር ባሕርይ ይኸውም ዘላለማዊው ጋይሉና አምላክነቱ እርሱ በፈጠራቸው ነገሮች ግልጽ ሆኖ ታይቷል፤ ስለዚህ እንደእነዚህ ያሉት የዐዋቂ አጥፊዎች የሚያመክኙት ሆኖ ታይቷል፤ (ሮሜ 1፡19-20) ይላል። ከኢየሱስ ጋር አብረው የነበሩት በዓይናቸው ያዩት የመጀመሪያዎቹ ሐዋርያት እንደኛው ክፍለ ዘመን መጨረሻ ላይ ከዚህ ዓለም በሞት ሲለዩት ሌሎች መረዎች የክርስትና እምነት እውነት መሆኑን ለማሰራጻትና እምነታቸውን ለመከላከል ያደረጉት ጥረት ከፍተኛ እንደነበረ፤ እንዲሁም ብቃት እንደነበራቸው ታሪክ ይመሰክራል።

6. እግዚአብሔር ሁላችንን ማመን እንድንችል አድርጎ ፈጥሮናል

"እምነት" ለሁላችንም አዲስ ነገር አይደለም። ከሀጻንነታችን ጀምሮ የሰማንበት በየቀኑ የምንጠቀምበት ቃል ነው። እምነት ለመንፈሳዊ ሕይወታችን ብቻ ሳይሆን በዕለታዊ ኑሯችንም ውስጥ የሚያሰራልን ነው። ያለእምነት ጤናማ የሆነ ኑሮ መኖር እንደማንችል የተረዳው አምላክ ሁላችንም ማመን እንድንችል አድርጎ ፈጥሮናል። "እምነት" በሰዶ ነገር ላይ ሳይሆን በእንድ ነገር ላይ በመደገፍ ወይም በመተማመን የሚመሠረት ነው። በእንድ ነገር ላይ እምነት ሊኖረን የሚችለው ያ ነገር እምነት የሚጣልበት ወይም አስተማማኝ ሲሆን ብቻ ነው። ለምሳሌ፤ ብቃት በሌለው ሀኪም ታማኝ ባልሆነ ሰው ላይ እምነት መጣል ሊከብደን ይችላል። እምነታችንን የጣልንበትን ነገር አስተማማኝ መሆኑን በቅድሚያ መመርመርና መፈተሽ አስፈላጊ ነው። ምንም ዓይነት

ጥያቄ ሳንጠይቅና ሳንመረምር ዓይኖችንን ጨፍነን እንድናምን አይጠበቅብንም። በክርስቲና እምነት ውስጥ እውነትን ለማወቅ አዕምሮን መጠቀም የትክክለኛ ድንቁርና መንፈሳዊነት መስሎ የሚሰማቸው አንዳንድ ክርስቲያኖች አሉ። የሃይማኖት በዎች የሆኑና ያልሆኑ ስለ “እምነት” የሰጡትን ትክክል የሆነውና ያልሆነውን የተለያዩ እስተያየቶችን ከዚህ በታች እንመለከታለን።

- ♦ “እምነት” ማለት እውነት አለመሆኑን እያወቁ ማመን ማለት ነው። - ማርክ ትግሪን
- ♦ “እምነት” ማለት ወይት እንደሚሄዱ እርግጠኛ ባይሆኑ ዝም ብሎ መሄድ ማለት ነው። - ፍሬዴሪክ ቡክኒር
- ♦ “እምነት” ስብርብ፣ ከወጣ ዓለም ውስጥ ወደ ብርሃን ለመውጣት የሚያስችል ጉልበት ነው። - ሄለን ኪለር
- ♦ “እምነት” በሁሉም የሕይወት አቅጣጫና ደረጃ ለመለከታዊ ኃይል ልብን መክፈት ማለት ነው። - ማርቲን ሉተር ኪንግ ጄኔየር
- ♦ “እምነት” ከሰው ለሳብ ጋር ባይሄድም (በጋራም) እምኖ መቀበል ማለት ነው። - ሳም ሃሪስ
- ♦ “እምነት” የማናየውን ማመን ማለት ነው፤ የእምነታችን ሽልማት፤ ያመንነውን ማየት ነው። - አንስቲን
- ♦ “እምነት” ተስፋ ስለምናደርገው ነገር የሚያስረግጥ የማናየውንም ነገር የሚያስረዳ ነው። - (ዕብራውያን 11:1)።

ከላይ እንዳየነው መጽሐፍ ቅዱስ “እምነት” የማናየውን የሚያስረዳ እንደሆነ እንጂ ተግባራዊና ግልጽ ያልሆነ ወይም በጨለማ ዓይንን ጨፍኖ እንደመዘለል አድርጎ አይገልጽም። በእውነት ላይ ያልተመሠረተ እምነት ትክክለኛ እምነት መሆኑ ያጠራጥራል። “እውነት ነው” ብለን የተቀበልናቸው ነገሮች በአርግጦ እውነተኛነታቸውን በግላችን መርምረን ያወቅናቸው ናቸው? ወይስ ሌሎች ስለተቀበሏቸው ብቻ ነው? እምነን የተቀበልናቸው ሌሎች ስለተቀበሏቸው ብቻ ከሆነ ምናልባት እነርሱ ሰተው ከሆነ እኛም መባታችን ይሆናል። ተፈጣሪዎች በመሆናችን ሁሉን የመረዳት አቅማችን ውስን በመሆኑ ሁሉን ነገር ሙሉ በሙሉ ባይገባንም እውነቱን ለማወቅ በግላችን የምንችለውን ያህል ፈትሽና መርምረን መቀበል ይኖርብናል። መጠየቃችንና መመራመራችን እግዚአብሔርን የሚያስቀይመውና የሚያስቆጣው በማሰመስል “አትመራመሩ ይላል” በማለት የሚያስፈራሩን አሉ። የእንዳንዶቹ ዓላማ ሳንመረምርና ሳንጠይቅ የሰጡን ሁሉ ዓይኖችንን ጨፍነን ወይም ዝም ብለን እምነን እንድንቀበላቸው ለማድረግ ነው። ይሁን እንጂ አንዳንዶቻችን ሳንጠይቅና ሳንመረምር “እሜን!” ብሎ መቀበል ያቅትናል። የነገሩን ሁሉ “እሜን!” ብለን ከመቀበላችን በፊት የምንችለውን ያህል መመርመር ያልገባንን “አልገባንም!” ብለን እግዚአብሔርን ብንጠይቅ እንደማያስቀይመው እርግጠኞች ነን። እምነን የተቀበልን

ውን ላለመልቀቅ እንዲሁም እውነትን ለማወቅ ፈልገው ከልባቸው ለሚጠይቁ በዎች ትክክለኛ የሆነ መልስ ለመስጠት እንድንችል ራሳችንን እንደሚገባው ማዘጋጀት አለብን። ለዚህ ነው ይህን ትምህርት አዘጋጅተን ያቀረብንላችሁ። ሐዋርያው ጴጥሮስ “እናንተ ሰላላችሁ ተስፋ ምክንያትን ለሚጠይቁትህ ሁሉ መልስ ለመስጠት ሁልጊዜ የተዘጋጃችሁ ሁኑ።” (1 ጴጥ. 3:15) ሲል ይመክረናል።

ዓለም ከምንጊዜውም የበለጠ በአሁኑ ጊዜ በትምህርትና በዕውቀት እያደገች የመጣችበት ጊዜ ነው። ሀሳባችንና ልባችንን በቁጥጥራቸው ሥር ለማድረግ የሚታገሉ ብዙ ፍልስፍናዎች የታዩበት ዘመን ነው። ሳናውቀው እውነት ነው ብለን የተቀበልናቸው ነገሮች እውነት ባይሆኑ እውነት በሚመስሉ ነገሮች ሲበረዙ የእምነት ተቋማችን ወዲያና ወዲህ ሲዋሸቁ ይታያል። ይህን በሚመስል ዓለም ውስጥ ስንኖር በእምነታችን ጸንተን ለመቆም የያዘነውን ላለመልቀቅ ለምን እንዳመንን አንድናውቅ፤ ለእምነታችን ድጋፍ እንዲሆን እውነቱን በትክክል ማወቅ ይጠቅመናል። ክርስቲና በነቃፊዎችም ሆነ እውነትን በሚፈልጉ በዎች በጥልቀት ሲመረመር ጸንቶ የመቆም ኃይል ይኖረው ይሆን? በእግዚአብሔር ላይ ያለን እምነት፤ እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ራሱም ሆነ ስለ ፈጠረው ዓለም ገልጿል። በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ስለ ራሱ የገለጸውን ማንኛውንም ነገር ለማወቅ ሙሉ መብት አለን። እርሱን እንድናውቀው ራሱን በጥሩ ሁኔታ የገለጸን ቢሆንም ምንጊዜም ቢሆን ስለ እግዚአብሔር ሁሉንም ነገር መረዳት አንችልም። “እግዚአብሔር እንዲህ ይላል፤ አላገለጸም ለእኔ ለእኔ ለእኔ ለእኔ መንገድም እንደ መንገዳችሁ አይደለም። ሰማይ ከምድር ከፍ እንደሚል መንገድም ከመንገዳችሁ አላገለጸም ከላላችሁ እጅግ ከፍ ያለ ነው” ይላል (ኢሳ. 55:8-9)። ይሄን ያህል ርቀት ቢኖረንም እግዚአብሔር እንድናውቀው ፈቅዶ ራሱን የሚገልጽ አምላክ ነው። ሙሉ በሙሉ እንድንታመነው ስለ ራሱ በቃሉ ውስጥ በቂ የሆነ መረጃ ሰጥቶናል። ይህም ማለት ስለ እርሱ የተሰጠውን መረጃ በቅጡ ለማወቅ ቀላል ነው ማለት አይደለም። እግዚአብሔርን እንድናውቀውና ለእርሱ እንድንኖር መጽሐፍ ቅዱስ የሚያስፈልገንን መረጃ ቢሰጠንም ስለ እግዚአብሔርና አንዲሁም ከሰው ጋር ያለው ቅርበት ምን ዓይነት እንደሆነ ለመረዳት ቀላል አይደለም። ስለዚህ ነው መጽሐፍ ቅዱስን በጥልቀትና በትጋት ማጥናት የሚገባንን ያም ሆኖ እንዳንድ ሀሳቦችን ለመረዳት ቀላል አይደለም።

እምነት ከሰሚት በላይ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እምነትን ሲገልጽ “እምነት ተስፋ ስለምናደርገው ነገር የሚያስረግጥ የማናየውንም ነገር የሚያስረዳ ነው” (ዕብ. 11:1) ይላል። በዚህ ጥቅስ መሠረት ስለ “እምነት” የምንረዳው ምን ይሆን? እምነት “ከሰሚት” ዓይንን ጨፍኖ ወይም ዝም ብሎ ከመዘለል በላይ እንደሆነ እንረዳለን። እውነት አለመሆኑን እያወቅን የምናምነው አይደለም። አንድ የበንበት ትምህርት ቤት መምህር ሁጻናት ተማሪዎቹን “እምነት ምንድ ነው?” ብሎ ሲጠይቃቸው ከተማሪዎቹ መካከል አንድ ትንሽ ልጅ እጁን አውጥቶ “እምነት ማለት እውነት ያልሆነውን እውነት ነው ብሎ መቀበል ማለት ነው” ብሎ መልስ ሰጠ። ለእኛም ተመሳሳይ ጥያቄ ቢቀርብልን የምንሰጠው መልስ

በዚህ ዓይነት ይሆን? “እምነት” ከግል ስሜት ጋር የተያያዘ አይደለም። ነገር ግን ስለምናደርገው ነገር የሚያስረግጥ የማናየውን ነገር የሚያስረዳ ነው። “እምነት” በጭፍን፣ በናብ፣ በምናደርገው ነገር አይደለም። እምነት ሳይኖረን ለአንድ ነገር ሙሉ የሆነ መስጠት ሊኖረን አይችልም። ያለ እምነት ሰዎችንም ሆነ እግዚአብሔርን መቀበል አይቻልም። “እምነት” እግዚአብሔር መኖሩን ከማመን በላይ ነው። እርግጥ ይሄንንም ዓይነትንም እምነት ይጨምራል። ይሁን እንጂ በግል ሕይወታችን ውስጥ ከእግዚአብሔር ጋር እያገናኘንም። ያዕቆብ ስለዚህ እውነት ሲጽፍ፣ “አንተ አንድ እግዚአብሔር አለ ብለህ ታምናለህ ይህም መልካም ነው። ማመን ሊገኝህንም ያምናሉ። በፍርሃትም ይንቀጠቀጣሉ” ይላል (ያዕ. 2፥19)። ያዕቆብ ለመግለጽ የሞከረው እግዚአብሔር መኖሩን ማመን ብቻ በቂ እንዳልሆነ ነው። በእግዚአብሔር ማመን በቃሉና በአምላክነቱ መታመንን ያጠቃልላል። ስለ እግዚአብሔር ማወቅ በእርሱ እንድናምንና እንድንታመን ያደርገናል።

እምነት ለእኛ ከሚታየን እውነት በላይ ነው። ኢየሱስ ከሞት ከተነሳ በኋላ ከቶማስ በስተቀር ለሁሉም ተገልጦ ታየ። ቶማስ “ኢየሱስን አየኛል” ብለው ሌሎች ደቀ መዛሙርት ቢነግሩትም፣ “እምነትን የተወገትን እጆቼን ካላየሁና ጥሬን ካላገባሁ እጆቼን በጎ ቁስል ካላገባሁ አላምንም አላቸው” (ዮሐ. 20፥25)። ቶማስ ኢየሱስ ከሞት የተነሳ መሆኑን ለማመን ሙሉ መረጃ ፈለገ። ቶማስ ይህን ዓይነት ማረጋገጫ በመፈለጉ ኢየሱስ አልነቀፈውም። ከእምነት በኋላ ቶማስ ባለበት ኢየሱስ እንደ ገና ሰደቀ መዛሙርቱ ራሱን ገሰጸ። በዚህ ወቅት ኢየሱስ ቶማስን “ጣትህን ወዲህ አምጣ እጆቼን እይ፤ እጅህንም አምጣ በጎ ውስጥ አግባው፤ እመን እንጂ እምነት ቢለኩን አለው” (ዮሐ. 20፥27)። ቀጥሎም ኢየሱስ ቶማስን “...አንተስ ስለአየህ እመንህ፤ ሳያደኝ የሚያምን ግን የተመሰገን ናቸው አለው” (ዮሐ. 20፥29)። እዚህ ላይ እምነት ከማየት በላይ እንደሆነ ኢየሱስ መግለጹ ነው። ጳውሎስም “የምናረውም በእምነት እንጂ በግዮት አይደለም” (2 ቆሮ. 5፥7) ያለው ይህንኑ ሀሳብ ለመግለጽ ነው። እምነት ከአዕምሯችን አልፎ ልባችን መድረስ አንዳለበት ያሳያል። ዕውቀትም ሆነ መታመን፣ ሁለቱም ዋናና እስፈላጊ ነገሮች ናቸው። እውነተኛ እምነት ማለት ራስን ለእግዚአብሔር ሙሉ በሙሉ መስጠትና የእኛን ፈቃድ በእርሱ ፈቃድ መስወጥ ነው። በዚህ ደረጃ ላይ እምነት ሁኔታችንን፣ በሚታችንና በሕራዎችን ይነካል። እግዚአብሔር የሚስጠንን መመሪያ በግዳጅ ላይሆን ደስ ብሎን ለመከተል፣ እግዚአብሔርንና ከፍ ያለ ዋጋ ለሚሰጠው ፈቃዱ ለመገዛት ብርቱ እምነት ያስፈልገናል። ተግባራችን ሊያድነን እንደማይችል መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይናገራል። ጳውሎስ “...እናንተ የጻናችሁት በእምነት ለግዜነት በእጋው ነው፤ ይህም የእግዚአብሔር ስጦታ ነው እንጂ በእናንተ ሥራ የተገኘ አይደለም” (ኤፌ. 2፥8) ይላል።



የሕይወት መስታወት
ቁጥር 140

በእርግጥ እግዚአብሔር አለ?

እግዚአብሔር ለእያንዳንዱ ሃይረ ጊዜ በመወሰን ሁሉን ሃይር ውስጥ ለድርጊት ሠርቶታል፤ ዘላለማዊነትንም በሰው ልቦና አሳድሮአል፤ ሃይር ግን እግዚአብሔር የሚወራውን ሁሉ እስከ መጨረሻ ያውቅ ዘንድ ለሰው የተሰጠው ዕውቀት ሙሉ አይደለም።
(መዝሙር 3፥11)

“የሞቶች በልባቸው እግዚአብሔር የለም ይላሉ...”
(መዝሙር 14፥1)

የክርስትና እምነት ከተመሠረተበት ጊዜ ጀምሮ እስከ ዛሬ ድረስ ነቃፊም ሆነ ተቃዋሚ ያጣበት ጊዜ የለም። በዘመናት የተለያዩ ፍልስፍናዎችና ሃይማኖቶች የክርስትናን እምነት ውድቅ አድርገው የራሳቸውን ለመተካት ከፍተኛ ጥረት ቢያደርጉም፣ የክርስትና እምነት እስከ ዛሬ ድረስ ተሸንፎላቸው የወደቀበት ጊዜ የለም። የክርስትና እምነትን ለሚቃወሙና ክርስትናን ዝቅ አድርገው ለማሳየት ለሚሞክሩ እንዳንድ ሰዎች፣ መልስ ለመስጠት አዳጋች የሆኑና ውስጥ ስብ ያሉ አንዳንድ ጥያቄዎች በየጊዜው ይሰነዘራሉ። ከተቃዋሚዎች ብቻ ሳይሆን እውነትን ለመረዳት ከሚፈልጉ ሰዎችም የሚቀርቡ አንዳንድ ጥያቄዎች አሉ። ስለዚህ በእኛም ሆነ እውነትን ለማወቅ በሚፈልጉ ሰዎች አዕምሮ ውስጥ ለሚፈጠሩት እውነተኛ ጥያቄዎች አጥጋቢ የሆነ መልስ ልንስጥባቸው ይገባል። እርግጥ ነው አንዳንዶቹ ጥልቀት ያላቸው በመሆናቸው ውስን በሆነው አዕምሯችን ሙሉ በሙሉ ለመረዳትም ሆነ ሌሎችን ለማስረዳት እቅም ስለሌለን፤ ለሚ



ፈጠራት ጥያቄዎች ሁሉ እኛንም ሆነ ሌሎች ጠያቂዎችን የሚያረካ ወይም አጥጋቢ መልስ እናገኛለን ብለን አንጠብቅም። ይህም ትምህርት ተዛጋጅቶ የቀረበ በት ዋና ምክንያት ሌሎች ለሚያቀርቧቸው ጥያቄዎች መልስ ለመስጠት እንዲያስችለን ወይም ተቃዋሚዎቻችንን ተከራክረን ለማሸነፍ እንድንችል ዕውቀት እንዲጨምርልን ብቻ ሳይሆን እኛው ራሳችን የምናምነውን እንደሚገባው ማወቅ እንድንችል እውቀን የተቀበልነውን አጥብቀን መያዝ እንድንችል የሚረዳንን ጠቃሚ ሀሳብ ለማግኘት ነው።

1

እግዚአብሔር አለ ወይስ ሞቷል?

ብሩህ ጸሀይ በወጣበት እንደ ጥዋት እንደ ዕብድ የሆነ ሰው ፋሻለ አብርቶ ገዢ መከከል፤ “እግዚአብሔር ጠፍቶብኝ እየፈለግሁት ነው” እያለ ያለማቋረጥ እየጮሽ ይለፈልፍ ነበር። በዚያ ሰፍራ እግዚአብሔርን የማያምኑ እንዳንድ ሰዎች (Atheists) ቆመው ስለ ነበረ ሁኔታው አስደለቷቸው በጣም ይበቁ ነበር። “እግዚአብሔር የጠፋው ለምንደነው? ህጻን ልጅ እንደሚጠፋው ጠፋብህ እንዴ? ተደበቀ እንዴ? የተደበቀው እኛን ፈርቶ ይሆን? በመርከብ ተሳፍሮ ወደማይታወቅበት ሥፍራ ተሰደደ እንዴ?” እያሉ ይበቁና ይቀልዱ ነበር። በዚያን ወቅት ያ ዕብድ ሰው መከከላቸው ጥልቅ ብሎ ገባና ዐይኑን እፍጥሮ ዐይን ዐይናቸውን እያየገ “እግዚአብሔር የት ነው የሄደው? ሞተ እንዴ? ከሞተ፤ የገደልነው እኔና እኛን ተመሆን አለብን፤ በዚህ ዓይነት ሁላችንም ነፍስ ገዳዮች ነን። ለመሆኑ እንዴት ነው የገደልነው? ... መቃብር ቆራሪዎች እግዚአብሔርን ለመቅበር ጉድጓድ ሲቆፍሩ ይሰማኛል? እግዚአብሔር ሞቷል፤ የገደልነው እኛው ነን!” ይል ነበር።

ይሄ “እግዚአብሔር የለም!” ሞቷል!” የሚለው አባባል የተጻፈው በ1882 ዓ.ም. ፍሬዴሪክ ነትሲሲክ (Friedrich Nietzsche) ተብሎ በሚጠራው በጀርመናዊው ፈላስፋ አማካኝነት ነው። ከላይ የተመለከተው የዚያ ዕብድ ሰው ታሪክ በሙሉም ባይሆን፤ “እግዚአብሔር ሞቷል!” የሚለው ሀሳብ ከፍሬዴሪክ ነትሲሲክ ዘመን ጀምሮ በምዕራባውያን ዘንድ አንዳንዶቹ እንደ እውነት የተቀበሉት ሀሳብ ነው። ፍሬዴሪክ “እግዚአብሔር ሞቷል!” ቢል ምን ማለቱ ይሆን? “ክርስቲያናዊ በሚያምኑት እግዚአብሔር ማመን ቀርቷል” ማለቱ አንጂ በአካል ሞቷል ማለቱ አልነበረም። ይህን ዓይነት አቋም የነበረው እርሱ ብቻ ሳይሆን ብዙዎች ነበሩ። ዛሬም “እግዚአብሔር ሞቷል፤ እግዚአብሔር የለም” ብለው የሚያምኑ አሉ። በእግዚአብሔር ሕያውነት ቢያምኑ እንደ ደንቆሮ፤ ወይም እንዳልተማረ ሰው

የሚያስገምታቸው እንዲሁም “እግዚአብሔር የለም” በማለታቸው ደግሞ እንደ አዋቂ የሚያስቆጥራቸው መስሎ የሚለማቸው ሰዎች እንደማይጠፉ እንገምታለን። ሳውሎስ “ገዢዎች ነን ሲሉ ሞቻች ሆኑ” (ሮሜ 1:22) የሚላቸው እንደነዚህ ዓይነቶቹ ነው። ዘማሪውም የእግዚአብሔርን ሀልውና የሚከዱትን አዋቂዎች ሳይሆን “ሞቻች!” ሲላቸው እንሰማለን። “ሞቻች በልሳቸው እግዚአብሔር የለም ይላሉ...” (መዝ. 14:1)። እግዚአብሔር አለ? መኖሩ በምን ይታወቃል?

1-1. እግዚአብሔር በልዩ ልዩ መንገድ ራሱን ይገልጻል

ፈቅዶ ራሱን ለሰው ካልገለጸ በስተቀር ውስን የሆነው ሰው፤ ወለን የሌለውን እግዚአብሔርን እንደ ዕቃ ፈልጎ ሊያገኘው ስለማይችል፤ እግዚአብሔር ራሱን ለሰው የግድ መግለጽ አለበት። ራሱንም የሚገልጽበት እንደኛው መንገድ በእጁ በፈጠራቸው ፍጥረታት አማካኝነት ነው።

- ዘማሪው “ሰግኖት የእግዚአብሔርን ክብር ይናገራሉ፤ የሰግይ ጠፈር ችም፤ የእግዚአብሔርን ሥራ ያውጃሉ” (መዝ. 19:1) ይላል።
- ሳውሎስ “...እርሱ በፈጠራቸው ነገሮች ግልጥ ሆኖ ታይቷል...” (ሮሜ 1:20) ይላል።

ስለ እግዚአብሔር የምናውቀው ነገር ሁሉ እርሱ ራሱ የገለጠልንን ብቻ እንጂ እኛ ተመራምረን የደረሰንበት ወይም ያወቅነው አይደለም። እግዚአብሔር እኛን ፈልጎ አገኘን እንጂ እኛ እግዚአብሔርን ፈልገን አላገኘነውም። እራሱን ፈቅዶ ባይገልጽልን ኖሮ፤ እርሱን የማግኘትም ሆነ የማወቅ ተስፋ አይኖረንም ነበር። ዓለምን የፈጠረው እርሱ ስለሆነ በፈጠራቸው ፍጥረታት አማካኝነት ራሱን ለእኛ ይገልጻል። “እግዚአብሔር ራሱን በፈጠራቸው በእጆቹ ሥራ ገለጠ” የሚለውን ሀሳብ የሥነ መለኮት ምሁራን “የተፈጥሮ መገለጥ (ራዕይ)” (Natural Revelation) ይሉታል። በተጨማሪ እግዚአብሔር “በልዩ መገለጥ” (Special Revelation) ራሱን ለሰው ይገልጻል። ይሄ “ልዩ መገለጥ” ከሁለት አቅጣጫ ይመጣል፤ አንደኛው መጽሐፍ ቅዱስ ሲሆን፤ ሁለተኛው ሥጋ ለብሶ በእኛ መካከል ባደረገው በኢየሱስ ክርስቶስ አማካኝነት እግዚአብሔር ራሱን ለሰው የገለጸበት መንገድ ነው። ኢየሱስን ፊልጶስ “አብን አብዮን” ብሎ ሲጠይቀው፤ “ፈልጎ ሆይ! ይህን ያህል ጊዜ ከእኛን ጋር ስኖር አታውቀኝም? እኔን ያየ አብን አይቷል፤ ታዲያ አንተ ‘አብን አብዮን’ እንዴት ትላለህ?” (ዮሐ. 14:9) አለው። በዚህ ቃል መሠረት እግዚአብሔር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስና በቃሉ አማካኝነት ራሱን ለሰዎች የገለጠ መሆኑን እንረዳለን። እግዚአብሔር ፈቅዶ ራሱን ለሰው ባይገልጽ ኖሮ እኛ እግዚአብሔርን ማወቅ ባልቻልንም ነበር። ከላይ በገለጽነው ዓይነት እግዚአብሔር ራሱን የገለጠ በመሆኑ በእግዚአብሔር ሀልውና ማመን አስቸጋሪ አይሆንብንም።

በአሁኑ ጊዜ በዓለም ከስድስት ቢሊዮን ሰዎች በላይ ይኖራሉ። አንድ ሦስተኛው በክርስትና ሃይማኖት የሚያምኑ ናቸው። ይህን ያህሉ ሕዝብ ክርስቲያን

ላትና መገንፈል ደረጃ ደርሶ መጨረሻ ላይ ሲፈነዳ ፍንጣቂው ተክል፤ ለንስሳ-ከእንስሳም ዝንጀሮ፤ ለንፋንዶቹም ሰዎች ሆኑ" ይላሉ።

ይህንን ቲዩሪ ሳይንቲስቶችም በግልጽ አሰረድተው ማሳመን አቅም እንዳጡ ይታወቃል። ክርስቲያን ስለ እግዚአብሔር እርግጠኛ የሚሆንበት ነገር ቢኖር፤ እግዚአብሔር የዓለም ፈጣሪ መሆኑን ነው። እግዚአብሔር ያለፈጣሪ በራሱ የነበረ ዘላለማዊ አምላክ ነው። ይህን ማለት ይቻላል? ተደጋፊነት አለው? "አንድ ነገር ካለ" ያ "አንድ ነገር" ከዚህ በፊትም የኖረ መሆን አለበት። ከዚህ በፊት ከኖረ፤ ከመጀመሪያው ጀምሮ በራሱ የነበረ፤ ተፈጣሪ ያልሆነ መሆን አለበት። እርሱም ተፈጣሪ ያልሆነው እግዚአብሔር ብቻ ነው።

ዩኒቨርሲቲ እንደ ድንገት ወይም እንዲሁ በአጋጣሚ ተፈጠረ ማለት ይቻላል? በአሥራ ስምንተኛው ክፍለ ዘመን፤ ዕውቀት እየሰፋ በመጣበት ዘመን፤ ዩኒቨርሲቲ እንደ ድንገት የመጣ በመሆኑ ስለ እግዚአብሔር ፈጣሪነት መከራከሩ አስፈላጊ አይደለም የሚለው አሳብ እየገላ መጣ። ብዙ ጊዜ ባክቴሪያ (በሽታ አምጪ ረቂቅ ተሳታፊ) ትንሽ ኩፊ ውስጥ ድንገት ታዩ። ይሄም ባክቴሪያ እንደነበሩ እምነት፤ ያለምንም ነገር እንዲሁ የመጣ፤ ራሱን በራሱ የፈጠረ ወይም እንደ ድንገት ብቅ ያለ ነው። በጥንቃቄ በማይሰክሮኩ፤ በተደረገው ጥናት ባክቴሪያ ከምንም እንዲሁ መጣ የሚለውን ሀሳብ ጥሩ ጥናት ያደረጉ ሳይንቲስቶች የሚቀበሉት ሀሳብ አልሆነም። ራሱን በራሱ ፈጠረ የሚለው ሀሳብ ደካማነቱ እምነ ላይ ነው? አንድ ነገር ራሱን ለመፍጠር ቀደም ሲል ያለ መሆን አለበት። ታዲያ መፍጠርም መፈጠርም በአንድ ጊዜ እንዴት ይቻላል? ራሱን በራሱ መፍጠር የሚለው ሀሳብ ደካማነቱ እዚህ ላይ ነው። አንድ ነገር በአንድ ጊዜ ያለና የሌለ መሆን እንዴት ይቻላል? የክርስትና ሃይማኖት እግዚአብሔር ዩኒቨርሲቲ ከምንም አንድ ፈጠረው ያስተምራል። እግዚአብሔር ዩኒቨርሲቲ ከምንም ከፈጠረ፤ ዩኒቨርሲቲ ራሱን ከምንም ለምን አይፈጥርም? "ከምንም ነገር፤ ምንም ነገር ሊመጣ ስለማይችል ነው። ዘላለማዊ የሆነ ነገር አለ የምንል ከሆነ፤ ያ ዘላለማዊ ነገር ስበአዊነት የሌለው "ኃይል" ነው ወይስ "ስበአዊነት ያለው እግዚአብሔር" ነው? ስበአዊነት የሌለው ኃይል ብቻ ነው ካልገኘ ስበአዊነት ከሌለው ኃይል ውስጥ ሕይወት ያለው ነገር እንዴት ሊፈጠር ይችላል? ሕይወት ከቁስ አካል የተለየ ከሆነ፤ ሕይወት የሌለው "ኃይል"፤ ሕይወት ያለውን ፍጥረት እንዴት መፍጠር ይችላል? ራሱ ብሩህ አዕምሮ ከሌለው፤ እንዴት ብሩህ አዕምሮ ያለውን ማፍራት ይችላል? እንዲሁም ዓላማ ያለው ነገር እንዴት እንደ ድንገት ይፈጠራል? ለምሳሌ፤ ለፍንጫ የተፈጠረው ለአንድ ዓላማ ነው፤ ያም ለማሸ ተት ነው። ታዲያ በዓላማ የተፈጠረ ነገር እንዴት ያለፈጣሪ በአጋጣሚ ወይም በድንገት ይፈጠራል? የግድ በዓላማ የፈጠረው መኖር አለበት። ዶ/ር አር. ሲ. ስፐርል፤ የሥነ መለኮት ምሁር ለእግዚአብሔር መኖር መረጃ እንዲሆን እምሰት ዋና ዋና ሀሳቦችን ይሰጣሉ።

- (1) "አንድ ነገር እንዲሁ ከምንም ነገር አይፈጠርም" እግዚአብሔርን መኖሩን የሚያረጋግጥልን ራሱ ዩኒቨርሲቲ ነው። በጥበብ የተሞሉ ፈላስ

ፋዎችም ሆኑ፤ ምንም ትምህርት የሌላቸው ተራ ሰዎች ዓለም እንዲሁ የመጣ ሳይሆን፤ በፈጣሪ የተፈጠረ እንደሆኑ ያምናሉ።"

- (2) እግዚአብሔር መኖሩንና ፈጣሪነቱን ሳለመቀበል ሲሉ ብቻ ለንፋንድ ከሆዱ ይዎች "አጋጣሚ... "ቢግባንግ ቲዩሪ..." በማለት በቃላት ይጫወታሉ።
- (3) "አንድ ነገር በአሁኑ ወቅት ካለ፤ ሁልጊዜ ያለ ነገር ነው። ማንም ሳይፈጥረው በራሱ የተፈጠረ ነገር ራሱን ለመፍጠር ኃይል ያለው ነው። ይህም ኃይል ዘላለማዊ ነው። ራሱን በራሱ መፍጠር ከሰው አስተሳሰብ (አዕምሮ) ውጪ ነው። ምክንያቱም ለመፍጠር ቀደም ሲል ራሱ ያለ መሆን አለበት።"
- (4) "መጽሐፍ ቅዱስ 'እግዚአብሔር' ብሎ የሚጠራው ዘላለማዊና ያለማንም ፈጣሪ ያልተፈጠረ፤ በራሱ ያለና የነበረ ነው። ዓለምንም የፈጠረው ከምንም ነው።" "ዓለሞች በእግዚአብሔር እንደተፈጠሩ የምንረዳው በእምነት ነው..." ዕብ. 11፥3።
- (5) "ዓለም በሞዴል የተሠራ መሆኑ ግልጽ ነው። ሞዴል ካለ ሞዴል አውጪ መኖር አለበት፤ ካልሆነ፤ ሞዴል ብሎ መጥራት ተገቢ አይደለም።"

እግዚአብሔር ዩኒቨርሲቲን ፈጠረ፤ ከእርሱ ውጪ ምንም ነገር መኖር አይችልም። የሐንሰ ንሐ፤ ነገር በእርሱ ተፈጠረ፤ ከተፈጠረው ሁሉ፤ አንድም ነገር ያለ እርሱ የተፈጠረ የለም ይላል (ዮሐ. 1፥3)። ሐዋርያው ጳውሎስም ተመሳሳይ ነገር ገልጿል። "...በሰማይና በምድር ያሉትን የሚታዩትና የማይታዩት የሰማይ ኃይሎችና ገዥዎች፤ አለቆችና ባሊሥላማኖች ሁሉ የተፈጠሩት በእርሱ ነው። እግዚአብሔር ሁሉን ነገር የፈጠረው በእርሱና በእርሱ ነው" ይላል (ቆሊ. 1፥16)። በዓለም ላይ የተፈጠሩት ሁሉ ከየት እንደመጡ ሰንጠይቅ፤ ሁሉም ወደ እግዚአብሔር ያመለከታሉ። ዩኒቨርሲቲ ጊዜ፤ ጉልበት፤ ቁስ አካል ወዘተ. እነዚህ ሁሉ ያለፈጣሪ እንዲሁ አልተገኙም። እግዚአብሔር ከሌለ፤ ምንም ነገር የለም በማለት ፈንታ፤ ያሉት ነገሮች ሁሉ እንዴት ሊኖሩ ቻሉ? በማለት መጠየቅ አለብን። ሁለት አማራጭ ነገር አለን። አንድን ነገር ከምንም የፈጠረው የለም ወይም ከምንም ነገር አንድን ነገር የፈጠረ አለ ማለት አለብን።

አፖሎጂስት (ሃይማኖት ጠባቂ) ዊልያም ሌን ከፊግየር እግዚአብሔርን መኖር ለመግለጽ ሦስት ፍሬ አሳቦችን ያቀርባል። ይኸውም፡

- (1) በመኖር ላይ የሚገኝ ነገር ሁሉ ለመኖሩ ምክንያት የሆነው ሌላ ነገር መኖር አለበት።
- (2) ዩኒቨርሲቲ ያለ ነገር፤ በሰው ዓይን የሚታይ ነው።
- (3) ስለዚህ፤ ዩኒቨርሲቲ ያለፈጣሪ እንዲሁ የተገኘ አይደለም።

መጽሐፍ ቅዱስ "ከመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ" (ዘፍ. 1፥1) ሲል፤ ሰማይና ምድር እንዲሁ የተፈጠረ ሳይሆን፤ ፈጣሪ እንዳለው ሲገልጽ

ነው። በእግዚአብሔር መኖር የማያምኑ ሳይንቲስቶች የዓለምን አፈጣጠር የሚገልጹት በሌላ መንገድ ነው። 'ቢግ ባንግ ቲዮሪ' (Big Bang Theory) ይሉታል። ቀደም ሲል እንደገለጸው በኤኒርጂና ቁስ አካል ላይ ድንገተኛ ፍንደታ ሲሆን ዓለም አሁን የያዘውን ቅርጽ ይዞ ብቅ አለ። ይላሉ። ያን ትልቅ ፍንደታ እንዲሁም ቁስ አካል (Matter) የፈጠረው ማን ነው? ለሚለው ጥያቄ ግን አጥጋቢ መልስ የላቸውም። የዚህ ቲዮሪ ድካም ለዚህ ጥያቄ አጥጋቢ መልስ የሌላቸው መሆኑን ያሳያል። ቁስ አካል ገደብ ቦታ (space) ከሌለ ታዲያ እንዴት ከምንም ነገር አንድ ነገር መፈጠር ይችላል? እንዲሁም ከምንም ነገር እንዴት አንድ ነገር መፈንገጥ ይችላል? ሳይንቲስቶች ለዚህ ጥያቄ መልስ የላቸውም። ቁስ አካልና ኤኒርጂ (ኃይል) ከየት እንደ መጣ የሚያስረዳ አሁንም አጥጋቢ መልስ መስጠት አልቻሉም። ሳይንስ ይህን መግለጽ ባይችልም መጽሐፍ ቅዱስ ግን መልስ መስጠት ይችላል። መልሱም 'በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ' (ዘፍ. 1:1) የሚለው ነው። ፈጣሪው ማን ነው? ለሚለው ጥያቄ መጽሐፍ ቅዱስ መልስ ለመስጠት ሁልጊዜ ወደ እግዚአብሔር ያመለክታል። ፈጣሪ ሳይኖረው እንዲሁ እንድንገኝ ከምንም ነገር አይፈጠርም። በዓይናችን የምናየው የኒቨርስ ያለፈጣሪ ከምንም ነገር እንዲሁ ብቅ አይልም። ፍጥረታት ያለፈጣሪ መኖር ስለማይችሉ ፈጣሪ የሆነ እግዚአብሔር መኖሩን እናምናለን።

1-3. የእግዚአብሔርን መኖር በምናያቸው ፍጥረታት እናረጋግጣለን

የእግዚአብሔር የእጆቹ ሥራ የኒቨርስ ብቻ አይደለም። በየኒቨርስ ውስጥ ያኖራቸው ፍጥረታትም የእጆቹ ሥራዎች ናቸው። እግዚአብሔር በማይና ምድርን ብቻ ሳይሆን ምድርን የሞገሱትን ፍጥረታትንም ፈጥሯል።

- 'እግዚአብሔር 'ሰውን በመልካችንና በአምላካችን እንፍጠር፤ ሰዎችም በባሕር ውስጥ በሚኖሩ ግሃዎች፤ በሰማይ በሚበሩ ወፎች፤ በእንስሳትና በምድር ላይ በደረታቸው እየተሳሉ የሚንተላተሉ ፍጥረቶች እንዲሁም በምድር ሁሉ ላይ ሥልጣን ይኑራችሁ' አለ' (ዘፍ. 1:26)።
- 'ንጉሥ ዳዊት የእግዚአብሔርን የእጆቹን ሥራ እያደነቀጠ 'ሁለንተናዬን የፈጠርህ አንተ ነህ በእናቴ ግሕፀን አገጣጥመህ የሠራሽን አንተ ነህ። ከዘር የሚገባህ ሰላህም አመለግሽ፤ ሥራህ ሁሉ ጥሩምና ድንቅ ነው፤ ጠንቅቄም አውቅሃለሁ' ይላል (መዝ. 139:13-14)

እግዚአብሔር ለሌሎች ፍጥረታት ያልሰጠውን የማስብ ችሎታ ለሰው ልጅ ሰጠው። የኒቨርስ ውስጥ ሕይወት ብቻ ሳይሆን ብሩህ እዕምር ያለውን ማስብ የሚችለውንም ሰው ፈጥሯል። ዕንቁቅልሽና እስደናቂ የሚሆንብን ሰው የእግዚአብሔርን ህልውና ለመካድ ራሱ እግዚአብሔር ሰጠው የማስብ ችሎታ ተጠቅሞ መሆኑ ነው። ሰው መኖር ብቻ ሳይሆን ማስብም እንዲችል ሆኖ የተፈጠረ መሆኑ ነው። እግዚአብሔርን የማያምኑ ሰዎች እነዚህ እስደናቂ የሆኑት

ፍጥረታት እንዲሁ ያለ ሠራ የተገኙ ናቸው ማለታቸው የሚያስደንቅ ነው። ባዮሎጂስቶች በተለይ የሕይወት የመጀመሪያ አመጣጥ ምርምር ውስጥ ያሉ ሳይንቲስቶች የሰው ሕይወት እንደ ድንገት ወይም እንደ አጋጣሚ ተፈጠሩ የሚለውን ሀሳብ መቀበልን ትተዋል። ረቂቅ የሆነውን የሰውን ሕይወት ቀርቶ 'የማይክሮ ሶፍት' ፕሮግራም እንኳን ያለሞዴል አውጪ እንዲሁ በራሱ ኃይል ሊፈጠር አይችልም።



እግዚአብሔር መኖሩን ማረጋገጥ ይቻላል?

ክርስቲያን ስለ እግዚአብሔር መኖር ማረጋገጥ ካለበት ነገር ውስጥ አንደኛው የዓለም ፈጣሪ መሆኑን ነው። እግዚአብሔር ዓለምን የፈጠረ ከሆነ እርሱ ራሱ ፈጣሪ የሌለው ሰራሱ የነበረ፤ በሰላማዊ የሆነ አምላክ እንደሆነ አንረዳለን። ይህን ሀሳብ የሚደግፍ መረጃ ይኖር ይሆን? 'እግዚአብሔር በእርግጥ አለ?' ለሚለው ጥያቄ ሦስት ዓይነት መልስ መስጠት ይቻላል። ይኸውም፦

- 1ኛ/ 'እግዚአብሔር የለም' በማለት የእግዚአብሔርን ህልውና መካድ (የኦቲስቶች አቋም (atheists))
- 2ኛ/ 'እግዚአብሔር ምናልባት ሊኖር ይችላል፤ ግን መኖሩን ማወቅ አይቻልም' (የአግኖስቲሶች አቋም (Agnostics))
- 3ኛ/ 'እግዚአብሔር በእርግጥ አለ' ብለን ማመን እንችላለን። (የአማኞች አቋም)

'እግዚአብሔር አለ' የሚለው መልስ ትክክል ቢሆንም እንኳን በእዕምሯችን ውስጥ የያዘው ወይም የሳልነው ምን ዓይነት እግዚአብሔር ይሆን? ይሄ በእዕምሯችን የሳልነው እግዚአብሔር ከሰበአዊነት ውጪ (impersonal) ወይስ ሰበአዊነት (personal) ያለው ይሆን? ክርስትያን ያልሆኑ ሰዎች እግዚአብሔር ወሰን የሌለው ሰበአዊነት ያለው አምላክ መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚገልጸው ግብረገባዊነት ያለው እግዚአብሔር መሆኑን ካላወቁት 'እግዚአብሔር አለ ወይ?' ለሚለው ጥያቄ የተሟላና ትክክለኛነት ያለው መልስ አያገኙም።

2-ሀ. 'እግዚአብሔር የለም'

'እግዚአብሔር አለ ወይ?' ለሚለው ጥያቄ ለንስጠው የምንችለው አንደኛው መልስ 'እግዚአብሔር የለም' የሚል ሊሆን ይችላል። 'እግዚአብሔር የለም' የምንለው በዓይናችን ሰላሳየውና ስለማናውቀው ይሆናል። ብዙ ያላየናቸውና ብዙ የማናውቃቸው ነገሮች አንዳሉ አናውቃለን። ታዲያ የአኛ አለማወቅ እነዚያ የማናውቃቸው ነገሮች የሉም ማለት ነው ወይ? አፋችንን ጥልቀን 'አምን

የለም!" ማለት አንችልም" እኛ ተፈጣሪዎች በመሆናችን ሁሉንም ማወቅ አንችልም" የምናውቀው በከፊል ወይም እጅግ በጣም ትንሹን ነው። ሁሉንም ማወቅ የሚችለው ፈጣሪ የሆነው አግዚአብሔር ብቻ ነው። አግዚአብሔር የሰጠንን አዕምሮ ሙሉ በሙሉ መጠቀም ብንችል እንኳን የምናውቀው ከመቶ ጥቂቱን ብቻ ነው። መቶ በመቶ (100%) ብናውቅ እንኳን ካለው አውቀት ሁሉ ያወቅ ነው ነቁጥ የሚያክለውን ብቻ ነው። ስለዚህ "አግዚአብሔር እንደሌለ አውቃለሁ" ማለት በእውነት ላይ ተመሥርተን የምንሰጠው መልስ አይደለም። "አግዚአብሔር እንደሌለ አውቃለሁ" የሚል መልስ ከመስጠታችን በፊት በዓለም ላይ ያለውን ነገር ሁሉ በቅድሚያ አውቀን መጨረስ አለብን። ለምሳሌ በረዶ በሕይወታቸው አይተው የማያውቁ ሰዎች "በረዶ" ምን እንደሆነ ገልጸው ማበረዳት በጣም አስቸጋሪ ይሆንባቸዋል። አዕምሯቸውን በደንብ የሚጠቀሙ ሰዎች ሆነው በሕይወታቸው በረዶ አይተው ካላወቁት እነርሱ ከሚያውቁት ነገሮች ውስጥ በረዶ አይኖርበትም ማለት ነው። ታዲያ እነርሱ ባለማወቃቸው ብቻ "በረዶ የሚባል ነገር የለም" ማለት ትክክል ነው ወይ?

ልክ እንደዚሁ አግዚአብሔርን የሚከዱ ሰዎች "አግዚአብሔር የለም" ብለው በድፍረት ከመናገራቸው በፊት ሁሉን የሚያውቀውን (omniscient) አግዚአብሔርን መሆን አለባቸው። የአግዚአብሔርን መኖር የሚከዱ ሰዎች አግዚአብሔር የሰጣቸውን የመረዳት ችሎታ ማቃለባቸው ይሆናል። ጳውሎስ ለሮሜ አማኞች በጻፈው መልዕክቱ ጥሩ አድርጎ ገልጾታል። "ከዎች በከፊታቸው እውነት እንዳይታወቅ ሲያደርጉ በኃጢአታቸውና በከፊታቸው ምክንያት የአግዚአብሔር ቁጣ ከሰጣቸው ይገዛቸዋል። የሚቀጣቸውም ስለ አግዚአብሔር ግወቅ የሚገባቸውን አግዚአብሔር ራሱ ገልጦላቸው ያውቅ ስለነበር ነው። ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ለሰዎች የግይታየው የአግዚአብሔር ባሕርይ የሆነው ዘላለ ግድግዳ ሥልጣን አምላክነቱ እርሱ በፈጠራቸው ነገሮች ግልጽ ሆኖ ታይቷል። ስለዚህ እንደእነዚህ ያሉት የዐጥቂ አጥፊዎች የሚያመካኙት የላቸውም ይላል (ሮሜ 1:18-20)።"

አግዚአብሔር የሌለበት የኒሽርቦ ለመሆኑ ምን ይመስል ይሆን? የሰው ልብ ትርጉም፣ ዋጋና ዓላማ ላለው ነገር የሚቃትት እንደሆነ የታወቀ ነው። ሰው 'አግዚአብሔር የለም' ሲል፣ ከላይ የዘረዘርናቸውን መልካም ነገሮችን ለራሱ መክልከል ይሆናል። የአግዚአብሔርን ህልውና (መኖር) ከደ መኖር፣ ትርጉም የለሽ፣ የዓላማበሰነትና የዋጋበሰነት ስሜት ተቃዋሚ መኖር ነው። የአግዚአብሔርን ህልውና ከደው የሚኖሩ ሰዎች የሚኖሩበት ዓለም ይህንን ይመስላል። አግዚአብሔር የሌለበት ሰው የሚያደርገው ነገር ሁሉ ትርጉም የለሽ ይሆናል። እንዲሁም አግዚአብሔር የሌለ ከሆነ የግብረ ገብ መሠረት የሌለው መጥፎና ጥሩ፣ ልክ የሆነውና ልክ ያልሆነ መለኪያ የሌለው ይሆናል። ፈጣሪ (አግዚአብሔር) ከሌለ ሰው እንዲሁ እንደ ድንገት፣ እንደ ሞላክዌል ከሌላው ጋር በድንገት ወይም እንዳጋጣሚ ተጋጭቶ የተፈጠረ መሆን አለበት። ይህ እውነት ከሆነ

ሰው ከፍተኛ ዋጋ የሚሰጣቸው ነገሮች ይኸውም "ወንድማማችነት፣ ፍቅር፣ እኩልነት" ዋጋ የሌላቸው ይሆናሉ። እንዲሁም በዓለም ውስጥ አግዚአብሔር ከሌለ ሰው ዓላማ የሌለው፣ ሥርዓተ-አልባ የሆነ፣ በመጨረሻ በሰብስቦ እንዳልነበረ ሆኖ የሚጠፋ ፍጡር ይሆናል ማለት ነው።

2-ሳ. "አግዚአብሔር ምናልባት ይኖር ይሆናል"

"አግዚአብሔር አለ ወይ?" ለሚለው ጥያቄ ልንሰጠው የምንችለው ሁለተኛው መልስ "አግዚአብሔር ምናልባት ይኖር ይሆናል" የሚል ሲሆን ይችላል። ለመሆኑ አግዚአብሔር ስለ መኖሩ ማረጋገጫ መስጠት ይቻላል ወይ? በዚህ ነጥብ "አግዚአብሔር የለም" ከሚሉት ጋር ብዙ ክርክር ተደርጎ ብዙ ውጤት አልታየንም። ከፈቃዱ ውጪ እንዲያምን የተደረገ ሰው "ቀድሞ የነበረውን አስተያየት በውስጡ አንዳያዘ ይኖራል" ይባላል። የአግዚአብሔርን መኖሩን ለማመን በውስጡ ፈቃድ ያለው ወደ ግመን የመጠጋት ዝንባሌ ያለው ፍጡር ነው። "መረጃ" ስለሚለው ትክክለኛ ያልሆነ አባባብ ከውስጡ ማስወጣት አለበት። አግዚአብሔር መኖሩን ለማወቅ የሚፈልገው ምን ዓይነት መረጃ ነው የሚያስፈልገው? ምን ያህል መረጃ በቂ ነው? እንዳንድ ሰዎች ስለ አግዚአብሔር መኖር ሳይንሳዊ መረጃ ይፈልጋሉ። ቀደም ሲል የገለጽነው ራሻዊ የሪ ጋጋሪ ጠፈር ደርሶ ሲመለስ "አግዚአብሔርን ፈልጌ አላገኘሁትም" ያለውን አባባል እንደጸሀፈ በምባሌ ሲገልጽው፦

"እንደ ስዕል በእጃችን ይዘን ስዕሉን እየባለጥን ስዓሉውን እንደመፈለግ ይቆጠራል" አለ።

ማወቅ ያለብን አግዚአብሔር ከፈጠራቸው ነገሮች ፍጹም የተለየ ስለሆነ፣ በባይንስ ጥናት ወይም ምርምር የሚታወቅ አለመሆኑ ነው። በፍርድ ቤት የሚሰጥ የፍርድ ውሳኔ፣ ሕግን ተመሥርቶ እንጂ ሳይንሳዊ መረጃ በማቅረብ አይደለም። መረጃ መፈለግ የራሱ የሆነ ችግር አለው። ይኸውም ሰዎች መረጃ በጣም ከመፈለጋቸው የተነሳ፣ በፈታቸው የተዘረጋላቸውን ግልጽ ነገር ማየትና መቀበል ያቅታቸዋል። ኢየሱስ ስለ ሀብታሙ ሰውና ስለ ድኸው አልአዛር በተናገረው ምሳሌ፣ ሀብታሙ ሰው ወንድሞቹና ዘመዶቹ እርሱ ካለበት የስቃይ ሥፍራ እንዳይመጡ የሚያስጠነቅቃቸው ከሞቱት ሰዎች መካከል አንዱን በልክ ማመን እንደሚችሉ ነገረው። ኢየሱስ መረጃ እንዲሆናቸው ከሞቱት ሰዎች መካከል አንዱን አስነሳ፣ በልክ የበለጠ እንደሚያምኑት ኢየሱስ ለመግለጽ ሞከረ። ኢየሱስ ግን መረጃ መፈለጉን አውቆ 'አገሪታችን የመሳሪያ የዘረዘሩት መዲኦች የሚሉትን ካልሰጡ ግን እንደ ሰው ከሞት ተነስቶ ሲነገራቸውም አያምኑትም' (ሉቃ. 18:31) አለው። የአግዚአብሔርን መኖር (ህልውና) መረጃ በመስጠት ሌላውን ሰው ማሳመን አይቻልም። የቀረበለት መረጃ ምንም ያህል ግልጽ ቢሆንም፣ ሰውየው ለማመን ፈቃደኛ ካልሆነ ይህን ያህል አይጠቅመው

ውም። እዚህ ላይ ነው “እምነት” ከፍተኛ ሚና የሚጫወተው። በእግዚአብሔር ማመን ዓይነት ጨፍኖ እንደ መዝለል አይደለም፤ ነገር ግን ወደ ብርሃን መምጣት ነው።

2-ሐ. “እግዚአብሔር አለ”

“እግዚአብሔር አለ ወይ?” ለሚለው ጥያቄ ልንሰጠው የምንችለው ሦስተኛው መልስ “እምነት እግዚአብሔር አለ” የሚል ሲሆን ይችላል። እግዚአብሔር መኖሩን በዓይኖችን አይተን ባናረጋግጥም በዙሪያችን ባሉት ፍጥረታትና ለማያት (ዩኒቨርስ) እናረጋግጣለን። ይኸውም በዙሪያችን የምናያቸው ፍጥረታትም ሆኑ ቁስ አካል ለመኖራቸው እርግጠኞች ከሆንን ያለፈጣሪ እንዲሁ መኖር ለሌሎች ለፈጠራቸው እግዚአብሔር እንዳለ እናውቃለን። በዚህ መሠረት የእግዚአብሔርን መኖር ማረጋገጥ ይቻላል። አንድ ሰው ዘላለማዊ የሆነ እግዚአብሔር መኖሩን ካመነ ቀጥሎ “ይሄ እግዚአብሔር ሰበካዊነት ያለው ነው ወይ?” ብለን መጠየቅ አለብን። የምንኖረው ሥርዓት ባለው አንዱ ከሌላው ጋር የተያያዘ ሕይወት ያለው ተመሳሳዮችን እንጂ ሁከትና ትርምስምስ ባለ ዩኒቨርስ ውስጥ የሚኖር እንዳልሆነ የታወቀ ነው። ዩኒቨርስ ሥርዓቱን የጠበቀና ዓላማውን ሳይሰት የሚሄድ እንደሆነ ግልጽ ነው። ጊዜውን ጠብቆ ቀንና ማታ ይፈራረቃል። በዚህ ዓይነት ሥርዓቱን ጠብቆ የሚሄደው ዩኒቨርስ እንደ አጋጣሚ ወይም እንዲሁ እንደ ድንገት ያለፈጣሪ የተፈጠረ ነው ብሎ ማሰብ ትልቅ ለህተት ነው። እግዚአብሔር ካለ እርሱን ማን ፈጠረው? ከላይ ከገለጽነው ውጪ እግዚአብሔር መኖሩን በማለፈጃ ማረጋገጥ ይቻላል ወይ? ክርስቲያን ስለ እግዚአብሔር ማረጋገጥ የሚችለው ነገር ቢኖር፤ እግዚአብሔር ዘላለማዊ እንደሆነ ሳለምን እንደፈጠረና እርሱ ራሱ ፈጣሪ የሌለው መሆኑን ነው።



እግዚአብሔር ዘላለማዊ ስለሆነ መነሻ የለውም

ክርስቲያን እርግጠኛ ከሚሆንባቸው ነገሮች ውስጥ ቀደም ሲል እንደገለጽነው እንደኛው እግዚአብሔር ዓለምን የፈጠረ መሆኑን ነው። እግዚአብሔር ያለፈጣሪ በራሱ የኖረና ዘላለማዊ የሆነ ነው። ይህን ዓይነት አባባል የሚደግፍ መረጃ እናገኝ ይሆን? ለማሰረዳት እንድንችል እስቲ “አንድ ነገር” አለ ብለን እንገምት። “አንድ ነገር” መኖሩን ማረጋገጥ ለሌሎች ሀሳብን መቀበል የሚያቅታቸው ለሞት መኖራቸው አይቀርም። “አለ” የምንለው ነገር ምናልባት “የማይጨበጥ ሀሳብ” (illusion) ብቻ ነው ይሉ ይሆናል። ይሄ ለመንደርደሪያ የወለደው ሀሳብ አሁን “አንድ ነገር ካለ” ሁልጊዜ የኖረ መሆን አለበት። እንግዲህ አንድ ነገር ካለ ያ ነገር፤

(ሀ) ዘላለማዊ በሆነ ነገር የተፈጠረ

(ለ) ራሱን በራሱ የፈጠረ

(ሐ) ማንም ሳይፈጥረው በአጋጣሚ የተገኘ ይሆናል።

ከሳይንስ ርዕዮተ ዓለም ዘመን ቀደም ሲል፤ ሳይንሳዊ ፍተሻ በማየት የሚጤን ልምምድ በሌለበት ወቅት፤ “ሳይታሰብ በድንገት የሆነ ግኝት” (Spontaneous Generation) የሚለው ሀሳብ ትኩረት ይሰጠው ነበር። ፀረ ጤና ተህዋስ (bacteria) ድንገት በመታየቱ የባክቴሪያውን አመጣጥ ለማሰረዳት “ሳይተሰብ በድንገት የሆነ ግኝት” (Spontaneous Generation) የሚለውን ቲዮሪ ተጠቀሙበት። ይህንንም ሲሉ “ባክቴሪያው ማንም ሳይፈጥረው እንዲሁ ተገኘ” ማለታቸው ነው። ይህን ሲሉ በሌላ በኩል ባክቴሪያው ራሱን በራሱ ፈጠረ ማለታቸው ነበር። ጥልቀት ያለው ምርምር ያደረጉ ሳይንቲስቶች የባክቴሪያ አመጣጥ ያ እንዳልሆነ ቢያሰረዱ፤ “ሳይታሰብ በድንገት የሆነ ግኝት” (Spontaneous Generation) የሚለው ሀሳብ ወዲያው ውድቅ ሆነ። ቀጥሎ ራሱን በራሱ መፍጠር (self creation) የሚለው ሀሳብ በረቀቀ መንገድ ቀረበ። ራሱን በራሱ መፍጠር የሚለው ሀሳብ ለህተቱ ምን ሳይ ነው? አንድ ነገር ራሱን ለመፍጠር በቅድሚያ ራሱ ያለ (የሚኖር) መሆን አለበት። ታዲያ አንድ ነገር “መኖሪያ” አለመኖሪያም በአንድ ጊዜ እንዴት ይችላል? አንድ ነገር ከመፈጠሩ በፊት አስቀድሞ ራሱ መኖር አለበት። አንድ ነገር በአንድ ጊዜ መኖርም አለመኖርም ይችላል ማለት የሞኝነት አባባል ነው። የሌለ ነገር በማይኖር ነገር ሲፈጠር እንዴት ይችላል?

“በአጋጣሚ ተፈጠረ” የሚለው ሀሳብ እንዴት ነው? ይህን ሀሳብ ለመረዳት “አጋጣሚ” የሚለውን ቃል መረዳትን ይጠይቃል። አጋጣሚ የሚለውን ቃል የዌብስተር መዝገብ ቃላት፤ “በአንድ በአልታወቀ ነገር ወይም ኃይል፤ አንድ ነገር መሆን” ይለዋል። ያ ድንገት እንዲሆን ያደረገው ነገር ምን ይሆን? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። “ራሱን በራሱ መፍጠር” የሚለው ሀሳብ ከሎጂክ ውጪ እንደሆነ ግልጽ ነው። ታዲያ “እግዚአብሔር ዓለምን ከምንም ፊጠረ” የሚለውን አባባል የምንቀበል ከሆነ ዩኒቨርስ ከምንም ራሱን በራሱ ፈጠረ የሚለውን አሳብ ለምን አንቀበልም? “እግዚአብሔር ዓለምን ከምንም ፊጠረ” የሚለው ሀሳብ “አንድ ነገር ራሱን ከምንም ነገር ፈጠረ” በሚለው አሳብ መካከል ትልቅ ልዩነት አለ። ዘላለማዊ የሆነው እግዚአብሔር ከራሱ በወጣ ኃይል አንድን ነገር ከሌለ ነገር ውስጥ ፈጠረ ማለት የሎጂክን ሕግ የጣለ አይሆንም? ለማንኛውም ነገር መነሻ ካለው፤ ለእግዚአብሔር መነሻው ምንድነው? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። እግዚአብሔር ዘላለማዊ ስለሆነ መነሻ አያስፈልገውም። እግዚአብሔር ስሜታዊነት የሌለው ወይም ከለባዊነት ውጪ የሆነ ኃይል ብቻ ይሆን? ይህ እውነት ከሆነ እንግዲያው ሕይወት ከየት መጣ? ሕይወት ከቀለ አካል የተለየ ከሆነ አካልነት ከሌለው፤ ወይም ኃይል ብቻ ከሆነ ውስጥ እንዴት ሊመጣ ይች

ሳል? ሕይወት የሌለው ሕይወት ያለውን ሊያፈራ ይችላል? ቁስ አካል ሕይወት የሌለው ከሆነ እንዴት ሕይወትን ያፈራል? ቁስ አካል ሕይወትን ያፈራል ብለን ብናምን እንኳን ራሱ ብልህ ሳይሆን እንዴት ብልህ የሆነ ነገር ማፍራት ይችላል? ብልህነት ያለው ሕይወት ለማሰብ ችሎታ ያለው ግላማ ይዞ የሚራ መድ ነው። ግላማ በአጋጣሚ የሚሆን ነው? የታሰበ ድርጊት ካልታሰበ ድርጊት መውጣት ይችላል? ለምሳሌ ዓይን በግላማ ያልተፈጠረ ከሆነ የዓይን ዋና ግላማው ለማየት የተፈጠረ ነው ማለት እንዴት እንችላለን? በዚህ ዓይነት በዓለም ላይ የተፈጠሩ ፍጥረታት ሁሉ ያለ ግላማ አንዲሁ እንደ ድንገት የተፈጠሩ ሳይሆኑ ፈጣሪ ያላቸው እንደሆኑ ግልጽ ነው።



በእግዚአብሔር መኖር የሚያምኑት የራሳቸው የሆነ ምክንያት አላቸው

"እግዚአብሔር መኖሩን" የማይቀበሉ ሰዎች የራሳቸው ምክንያት እንዳላቸው ሁሉ መኖሩንም የሚቀበሉ ሰዎችም የሚሰጡት ምክንያት አላቸው። ሰዎች አዕምሯቸውንና ልባቸውን ከፍት ቢያደርጉ የእግዚአብሔርን መኖር እንዲቀበሉ የሚያደርጋቸው አጥጋቢ መረጃ ያገኙ ነበር። ለብዙ መቶ ዓመታት ፈላስፋዎች የእግዚአብሔርን መኖር የሚያረጋግጥ ተፈጥሯዊ መረጃ እንዳለ ያምኑ ነበር።

4-1. የዓለም መኖር የእግዚአብሔርን መኖር ያረጋግጣል

ፈረንሳዊው ፈላስፋ ጄን-ፖል ሳርት አንድ ጊዜ "በፍልስፍና ዓለም ውስጥ ከሁሉም ነገር የበለጠ አጠያያቂ ነገር ቢኖር ምንም ነገር የለም ከማለት ይልቅ 'አንድ ነገር አለ' የሚባለው ለምንድነው?" የሚለው አባባል ነው" አለ። "አንድ ነገር አለ" የሚለው አባባል ትክክል ነው። ለዚህ ጥያቄ መልስ አለ ብለን የምናምን ከሆነ እግዚአብሔር አለ ወይ ለሚለው ጥያቄ ትክክለኛ መልስ መስጠት ያስችላል። ያ "አንድ ነገር አለ" የምንለው ነገር፤

- (1) ዘላለማዊ የሆነ ሁልጊዜ የኖረ መሆን አለበት፤
- (2) መጀመሪያ ላይ "ምንም ነገር ያልነበረ" ሆኖ ከምንም ነገር እንዲሁ የመጣ፤
- (3) "አንድ ነገር አለ" የተባለውን የፈጠረ አንድ ነገር መኖር አለበት።

ባለፉት 150 ዓመት ውስጥ ሥልጣኔ እየሰፋና እያደገ ሲመጣ የኒቨርስ ከሰበአዊ ፍጥረት ውጪ በሆነ ኃይል የተፈጠረ ነው በማለት ምሁራን እያመኑ መጡ። የዝግመታዊ ዕድገትን (evolution) ቲዮሪ (ጽንሰ ሀሳብ) የሚያምኑ የኒቨርስ ያለፈጣሪ ወይም ያለ እግዚአብሔር እንዴት እንደተፈጠረ ለመግለጽ መሞከራቸው ይታወቃል። ነገር ግን "የዝግመታዊ ዕድገት" ምሁራንም የኒቨርስ እንዴት እንደመጣ መግለጽ አልቻሉም። ቀደም ሲል ሁለት ምርጫ ብቻ እንዳላቸው ገልጸናል። ይኸውም የኒቨርስን እግዚአብሔር እንደፈጠረው ሌላው የኒቨርስ እንዲሁ በራሱ እንደተፈጠረ ነው። የኒቨርስን ማንም ሳይፈጥረው እንዲሁ ከምንም ነገር በራሱ ተፈጠረ ማለትም ሆነ የኒቨርስ ሁልጊዜ የነበረ ነው ማለት ሁለቱንም ዓይነት አባባል ማመንና መቀበል እበቸጋሪ ነው። አይሎ የሚታወቀው ሳይንሳዊ መግለጫ፤ "ቁስ አካል" (matter) ዘላለማዊ ወይም ሁል ጊዜ የነበረ ነው የሚለው ነው። ከላይ እንደገለጽነው ይሄ "ቁስ አካል" ከረጅም ጊዜ በኋላ ሲቀቀል ሲፈላገ መጨረሻ ላይ ፈንድቶ ከፍ ያለ ድምጽ አሰምቶ ሲበታተን ቁስ አካሉ በያለበት ተባታችና ሲቀዝቅዝ ዛሬ እንደምናያቸው ጥላቂ ቶች እህይና ጨረቃ እንዲሁም ከዋክብት ሆነው ተገኙ የሚለው አሳብ ነው።

ቁስ አካል (Matter) በረጅም ዓመታት ውስጥ ሲቀቀል ፈንድቶ ከፍ ያለ ድምጽ አሰምቶ ሲበታተን ቅርጽ ያለው ሕይወት እየተፈጠረ መጣ። እያደገና ከላይ እየተቀረፈ ሲመጣ እንዳንዱ ተክል፤ እንዳንዱ እንሰሳ እየሆነ መጣ። ከእንሰሳቱም እንዳንዶቹ አይጥ፤ እንዳንዶቹ ዝንጀሮ፤ እንዳንዶቹም ሰዎች ሆኑ በማለት ሳይንቲስቶች ለማሰራት ይሞክራሉ። ይሁን እንጂ ገለጻቸው የተሟላ ሰላልሆነ ብዙ እውነትነት እንደሌለው በግልጽ ይታወቃል። ይህንን ቲዮሪ ሳይንስ ሙሉ በሙሉ አይደግፈውም። ፍራንሰስ ሾፈር የተባሉ ክርስቲያን ምሁር፤ "የዝግመታዊ ዕድገትን (evolution) ቲዮሪ (ጽንሰ ሀሳብ) የሚደግፉ ምሁራንን ሀሳብ ለማሰራት እምነታቸውን በፎርሙላ ሲያስቀምጡ፤

(Nothing + The Impersonal + Time + Chance = Everything there is). "ምንም ነገር + ሰብዕና የሌለው (Impersonal) + ጊዜ + አጋጣሚ ሁኔታ = ያለ ነገር ሁሉ" አሉ።

"ረቂቅ የሆነ ነገር ተመዝግቦ ያለው ቅደም ተከተሉን የጠበቀ የተሠራበትን ግላማ ሳያዛንፍ የሚሄድ ማንም ሳይፈጥረው እንዴት እንደ አጋጣሚ ወይም አንድ ዕድል ብቻ ማለት ይችላል?" ብለን እንጠይቃለን። ሌላው ቢቀር "የመጀመሪያውን ቁስ አካል ማን ፈጠረው?" ብለን መጠየቃችን አይቀርም። "ማንም አልፈጠረውም፤ ዘላለማዊ ነው፤ ሁልጊዜ የነበረ ነው፤ ወይም ከመጀመሪያውም ጀምሮ ምንም ነገር አልነበረም" የሚል መልስ የምናገኝ ከሆነ አንድ ነገር እንዲሁ ከምንም ነገር መጣ ማለታችን ነው። ይሄ ደግሞ የሚታመን ነገር አይደለም። ይህን ዓይነቱን አባባል ማመን ያስቸግራል። ስለዚህ ከላይ የገለጽናቸውን ነገሮች መፍጠር የሚችል እግዚአብሔር መኖር እንዳለበት እንገምታለን።

4-2. የዓለም ሥነ ሥርዓትና ሞዴል

የኢኮኖሚ ሥርዓትና ሞዴል እንዲሁም በዓለማዊ የተፈጠረ እንደሆነ ግልጽ ነው። ለምሳሌ፤ ልዩ ልዩ አካል (ክፍል) ያለው ሰዓት ተገጣጥሞ ሲሠራ፤ የቀኑን ጊዜ ያመለክታል። የሰዓቱ ልዩ ልዩ አካል (ክፍል) ከየት እንደተገኘ ማስረዳት እንድንገር ሲሆን፤ እንዴት እንደሚሠራ ማስረዳት ደግሞ ከዚያ ከፍተኛ ነገር ነው። የኢኮኖሚ ስሜን ብሎ የተቀመጠ ሳይሆን፤ ጊዜውን እንደሚያመለክት ሥነ ሥርዓቱን ጠብቆ እንደሚሠራው ሰዓት ነው። በጣም የሚደነቅ አዕምሮ ያለው ሮቦት ጃስትሮ የተባለው ሳይንቲስት ሲጽፍ፤

“በምድር ላይ ሕይወት ያለው ነገር መታየቱ ተለምዶ ነው። ሳይንቲስቶች ይህንን የመሰሰ አስተያየት መቀበል ያመኑት ይሆናል። ሳይንስ ሲረዳውና ሲያስረዳው በማይቻል ሁኔታ በምድር ተፈጥሮ ይሆናል። ወይም የኬሚካል ግጭት ቀስ በቀስ እያደገ የመጣ ይሆናል። ይሁን እንጂ የመጀመሪያውን ጽንሰ ሀሳብ (ቲዮሪ) ሳይንቲስቶች ሊደርሱበት ከሚችሉት በላይ ይሆናል። ከኃይል ሁሉ በላይ የሆነ ከሳይንስ ሕግ ውጪ የሆነ ኃይል ወይም ፈጣሪ መኖር አለበት። ሁለተኛ ጽንሰ ሀሳብ (ቲዮሪ) ደግሞ የእምነት ሥራ ይሆናል። የእምነት ሥራ ሲሆን ያለ እንዳት መረጃ ፍጥረታት የእግዚአብሔር ሥራ መሆናቸውን በእምነት መቀበል ነው” እሱ።

ሳይንቲስቶች ለላይ የኢኮኖሚ ሆነ ለላይ ፍጥረታት አፈጣጠር የሚለውት አጥጋቢ የሆነ መልስ ሳይኖራቸውም፤ የእግዚአብሔርን ህልውና ለሰማይቀበሉት የኢኮኖሚ ሆነ ፍጥረታት በእግዚአብሔር የተፈጠሩ መሆናቸውን ይከፋሉ። ያላቸው አንድ ምርጫ፤ የዝግመታዊ ዕድገትን (evolution) ቲዮሪ (ጽንሰ ሀሳብ) መቀበል ብቻ ነው። ላለው መረጃ አዕምሯቸውን ከፍት ማድረግ ቢችሉ ኖሮ፤ በእግዚአብሔር ውስጥ አጥጋቢ የሆነ መግለጫ ያገኙ ነበር።

4-3. የሰው ዘር ሰበካዊነት

ሰው ከእንስሳ የተለየ፤ ከሌሎች ፍጥረታት ሁሉ በጣም የተለየ ነው። ሰው ማንነቱን ከየት እንደመጣ ወዴት እንደሚሄድ ማወቅ ይፈልጋል። በሕይወቱ ያለውን ዓላማ፤ በምድር ላይ ለምን እንደሚኖር፤ የኑሮው ትርጉም ምን እንደሆነ ለማወቅ ይኖርቃል። ውሻ፤ ድመት ዝንጆሮ የመኖራቸውን ዓላማ ለማወቅ አይፈልጉም። ህያውነትን አይኖሩም። ለፈጣሪያቸው ጥማት ያላቸው አይደሉም። ሰው ከፍተኛና ደኅንነት ግብረገብ የሆነውንና ያልሆነውን የሚያወቅ ነው። ሰው ያለው ሃይማኖታዊ ተፈጥሮው በምድር ላይ ካሉት እንስሳት ሁሉ የተለየ መሆኑን ያንጸባርቃል። እግዚአብሔር ባይኖር ኖሮ ፈጣሪውን የመፈለግ ጥማት እንዴት ሊኖረው ቻለ? የዝግመታዊ ዕድገትን (evolution) ቲዮሪ (ጽንሰ ሀሳብ) የሚያምኑ ምሁራን መግለጽ የማይችሉውን ለመግለጽ እን

ዲቸል ሰው እግዚአብሔር የሚለውን አሳብ ፈጠረ ይላሉ። ይሁን እንጂ በእግዚአብሔር ላይ ሳይደገፍ ሰው መግለጽ የማይችለውን ገልጾ ለማስረዳት ሌላ መንገድና ዘዴ አያጣም ነበር። የእግዚአብሔር መኖር ለጥያቄያችን አጥጋቢ መልስ ያስገኛልናል።

በአንድም ሆነ በሌላ የእግዚአብሔርን መኖር መቀበል ካልፈለግን፤ ላለማ መኖራችን አጥጋቢ ምክንያት ፈልገን ማግኘት አለብን። ላለ ነገር እንጂ ለሌለ ነገር መረጃ መፈለግ ምን ይጠቅማል? እግዚአብሔር መኖሩን ማወቅ የምንፈልገው አስተሳሰባችንን ለማሳደግ አይደለም።

- መሞት ለምን አሳባቢ እንደሆነ ማወቅ እንፈልጋለን። ሞተን ከመቀበል ራችን በፊት አንጻገድ ሁኔታዎችን አስቀድመን ማስተካከል እንችላለን። እንደሆነ ማወቅ እንፈልጋለን።
- በሕይወት መኖር ለምን የማያሳስብ እንደሆነ ማወቅ እንፈልጋለን። ትርጉምና ዓላማ ያለው ሕይወት መኖር ይቻላል እንደ ሆነ አሁንም ማወቅ እንፈልጋለን።
- የሚመራን፤ የሚወደን፤ የሚጠነቀቅልን እግዚአብሔር መኖሩን ማወቅ እንፈልጋለን። ጸሎታችንን የሚሰማ እግዚአብሔር መኖሩን ማወቅ እንፈልጋለን።
- እውነት የሆነና ያልሆነ ትክክል የሆነና ያልሆነ ነገር መኖሩን ማወቅ እንፈልጋለን። ከሥራችን ስንባረር፤ በተሰባችን ሲበታተን (ሲፈራርስ)፤ የጤና መታወክ ሲደርስብን፤ በአውሎ ነፋስ ቤታችን ሲወድም፤ በትርፍ ስንጥለቀለቅ፤ እግዚአብሔር አለ ወይ? በፈተና ውስጥ ስንሆን ያየናል ወይ ብለን መጠየቃችን አይቀርም።

“እግዚአብሔር የለም” ብለን አስቀድመን በመወለናችን፤ እጣ ፋንታችንን ማበላሸት፤ ሕይወታችን ትርጉም የለሽና ዓላማ ቢለ እንዲሆን ማድረግ አንፈልግም። እግዚአብሔር መኖር አለመኖሩን የሚያሳዩንን መረጃዎች ከፍት በሆነ አዕምሯችን መመርመር ይጠቅመናል። ይህንን ሰናደግ፤ “እግዚአብሔር ሆይ! በአንተ አምናለሁ” ማለትን ያስችለናል። ብዙዎች የእግዚአብሔርን መኖር ያምናሉ። አገራቸው ግን ያንን አያንጸባርቅም። የሐንስ 14፥21 “*ካህናቱን የሚቀበልና በሥራ ላይ የሚያውቀው ይወድደኛል...*” ይላል። እግዚአብሔርን የመውደዳችን ምልክት ታዛዦች መሆናችን ነው። “በእግዚአብሔር መኖር እናምናለን” የሚሉት ሁሉ የሚታዘዙት ቢሆን ኖሮ እንዴት ደስ ያለኝ ነበር። ስዎች እግዚአብሔርን የማይፈልጉበት የተለያዩ ምክንያት አላቸው። አንደኛው ምክንያት እንዲያደርጉ የሚፈልግባቸውን ነገር ላለማድረግ ስለሚፈልጉ ነው። በእርግጥ ስዎች እግዚአብሔርን ማወቅ ቢመርጡ ኖሮ፤ አጥብቀው ይፈልጉት ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ እንደሚገልጸው እግዚአብሔር ካለ አንጻገድ ነገር ከእኛ ይፈልጋል። ስለዚህ ለንስህና ለመታዘዝ በተዘጋጀ ልብ እንፈልገው። እግዚአብሔር መኖሩን ሰናወቅ ምን ማድረግ እንዳለበት ለመንገር እንጥክር ይሆን? እግ

ዚህ ስሜትን በናገረው ማድረግ ያለብንን እርሱ ይነግረናል እንጂ እኛ ልንነግረው አንችልም። እርሱ ማድረግ ያለብንን ሲነግረን፤ ያን የነገረንን ነገር ለማድረግ ልባችንን ማዘጋጀት አለብን። እግዚአብሔርን እንዳናውቅ እንቅፋት የሚሆንበት የራሳችን ፈቃድ ነው። ራሳችንን ለእርሱ አሳልፈን ለመበጠት ፈቃደኞች እንሆን ይሆን? እግዚአብሔርን ለማወቅ ቁልፍ የሆነው ነገር መታዘዝና ንስህ መግባት ነው።

ጊዜው ጨለምለም ሲል ከቤታችን ወጣ ብለን ራሳችንን ቀና እድርገን ሰማ ዩን ለንመለከት፤ በምናያቸው ከዋክብትና ጨረቃ ተደንቀን “እነዚህን ሁሉ ማን ፈጠራቸው ብለን ጠይቀን እናውቅ ይሆን? ዓለማችን በድንቅ ነገር የተሞላች ነች። እነዚህን ድንቅ ነገሮችን ማን ፈጠራቸው? ማንም ባይፈጥራቸው እንዲሁ ድንገት ብቅ ያሉ ናቸው? ወይስ እነዚህን የፈጠረ እግዚአብሔር አለ? መጽሐፍ ቅዱስ፤ “በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይንና ምድርን ፈጠረ” የሚለውን ቃል አምነን እንቀበላለን? ወይስ እንክዳለን? “እግዚአብሔር የለም” የምንል ከሆነ፤ እነዚህ የምናያቸው አስደናቂ ፍጥረታት ሁሉ ያሰፈጣረ እንዲሁ ድንገት የተገኙ ናቸው ማለታችን ይሆናል። ታዲያ እነዚህ በቢሊዮን የሚቆጠሩ ከዋክብት በራባቸው ኃይል ተፈጠሩ ማለታችን አይሆንም? መሬት ያለ ትክክለኛ አፈር ምንም ዓይነት አትክልት ማብቀል እንደማትችል የታወቀ ነው። ታዲያ መሬት፤ አትክልት እንዲያበቅል ትክክለኛውን ዓይነት አፈር ሊኖረው የቻለው አሁንም እንደ ድንገት ነው? ወይስ ትክክለኛውን አፈርን የፈጠረ ፈጣሪ አለ። ሕይወታችንን ለማቆየት የምንተነፍሰው በ ዓየር እንዲሁ እንዳጋጣሚ በራሱ ኃይል የተፈጠረ ነው ብለን እንገምት ይሆን? “እግዚአብሔር የለም” በማለት በክህደት ውበጥ ከመኖር ይልቅ፤ እነዚህን ሁሉ የመፍጠር ኃይል ያለው፤ ብሩህ አዕምሮ ያለው አምላክ እንዳለ አምኖ መቀበሉ ይቀላል።

እግዚአብሔርን ለማወቅ ከእርሱ ጋር የተቀራረበ ግንኙነት እንዲኖረን ያስፈልጋል። እርሱን ለመታዘዝ፤ እንደ ፈቃዱና እንደ ሀብቱ ለመኖር ጽኑ የሆነ ውሳኔ ይኑረን። ይህን ካደረግን፤ ራሱንና መንገዶቹን እኛን እስኪደንቀን ድረስ መንገዶቹን በግልጽ ያሳየናል። መንገዱንና ራሱን የሚገልጽልንም ሌሎችን ለመጥቀም እንጂ ራሳችንን ብቻ ለመጥቀም አይደለም። የበለጠ አውቀነው ሌሎች እንዲያውቁት ለማድረግ እንድንችል ነው። ሕይወታችን ዋጋ የሌለው፤ ለእግዚአብሔር ከብር መዋል የማይችል መስሎ ሊሰማን ይችላል።



የሕይወት መስታወት
ቁጥር 141

መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ ነው?

“እውነትን ታውቃለችሁ፤ እውነትም ነጻ ያወጣችኋል...” (ዮሐ. 8፥31)

“በእውነትህ ቀድሳቸው፤ ቃልህ እውነት ነው።”
(ዮሐ. ወንጌል 17፥17)

“የእውነት መንፈስ በመጣ ጊዜ ወደ እውነት ሁሉ ይመራችኋል...”
(ዮሐ. 16፥13)

“...የእርሱ በመሆናችሁ ይህን የስማችሁ ከሆነም
በኢየሱስ ያለውን እውነት ተምራችኋል።”
(ኤፌሶን 4፥21)

መጽሐፍ ቅዱስ ከሌሎች መጽሐፍት ሁሉ ፍጹም የተሰየ፤ እግዚአብሔር ፈቃዱን፤ ሀሳቡንና ዓላማውን ለሰዎች የገለጸበት መጽሐፍ ነው። 39 የብሉይ ኪዳን፤ 27 የአዲስ ኪዳን መጽሐፍት፤ በጠቅላላው 66 መጽሐፍት የያዘ ነው። እነዚህ መጽሐፍት በ40 ልዩ ልዩ ጸሐፊዎች፤ በ1600 ዓመታት ውስጥ ተጽፎ ያለቀ ነው። የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን እምነት የተመሠረተበት፤ በዓለም ዙሪያ ያሉት አብያተ ክርስቲያናት የተቀበሉት፤ “የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት” መጽሐፍ ነው። የብሉይ ኪዳን መጽሐፍት፤ ጥቂት ክፍሎች ብቻ በአረማይክ ቋንቋ የተጻፉ ሲሆኑ፤ የተቀሩት ግን በዕብራይስጥ ቋንቋ የተጻፉ ናቸው። አዲስ ኪዳን ግን መጀመሪያ የተጻፈው በግሪክ ቋንቋ ነው። ዕትመት ከመጀመሩ ከብዙ

መቶ ዓመታት በፊት በእትመት ካልቀረበ ቀዳሚ ጽሁፍ (original manuscript) በዕብራውያን ምሁራን እጅ ስጥንቃቄ የተገለበጠ ነው። ቀዳሚ ጽሁፍ አይኒረን እንጂ በትክክል የተገለበጠ መሆኑን አያሌ የሥነ መስኮት ምሁራን ያረጋግጣሉ። ስለሁኑ ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ ከሺ በላይ በሆኑ ልዩ ልዩ ቋንቋዎች ተተርጉሟል።

①

መጽሐፍ ቅዱስ ለስተማማኝነት የሆነ የእግዚአብሔር ቃል ነው

መጽሐፍ ቅዱስ በቀጥታ ከሰማይ የወረደ መጽሐፍ ሳይሆን የተሰደደ ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው የጻፉት ነው። ጴጥሮስ "...በእግዚአብሔር ተልከው ቅዱሳን ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተነድተው ተናገሩ" ይላል (2 እጥ. 1+21)። እነዚህ ቅዱሳንም እነርሱ ራሳቸው ያልተረዱትን ፍጹም አዲስ አካባቢ ቃል ስቃል መንፈስ ቅዱስ እየነገራቸው የጻፉት (Dictation) ሳይሆን፤ እያንዳንዳቸው የራሳቸውን የአጻጻፍ ስልት ይዘው ራሳቸው የተሰማመዱትን እውነት መሆኑን ያወቁትን በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ የጻፉት ነው።

⇒ (ሀ) በሁኔታዎቹ ውስጥ እያንዳንዳቸው የተሰማቸውን የራሳቸውን ስሜት ገልጸዋል። በምሳሌ ዕዝራ የሕዝቡን ኃጢአት ሲሰማ ምን እንዳደረገ ሲገልጽ "እኔም ይህን በሰማሁ ጊዜ በሐዘን መገናጸፊያ ይገናኝኩኝ ቀደድሁኝ የራሰጠኝ ጠገራገና ጤሜን በመገጨት በላዢሐ ሐዘን ላይ ሆኜ ተቀመጥሁ" ይላል (ዕዝ. 9+3)። ነህም ደግሞ የሕዝቡን ኃጢአት ሲሰማ ከዕዝራ የተለየ ነገር እንዳደረገ በጻፈው ጽሁፉ እንረዳለን። "እነዚህንም ሰዎች ገሠጽሁለቸውኝ ረገምሁለቸውም ረገደሁኝ ጠገራቸውን ነጸሁ..." ይላል (ነህም 13+25)።

⇒ (ለ) ጸሀፊዎቹ የራሳቸውን የአጻጻፍ ስልት ተጠቅመዋል። በምሳሌ አራቱን ወንጌሎች የጻፉት ሰዎች እያንዳንዳቸው የራሳቸው የሆነውን የአጻጻፍ ስልትን እንደያዙ በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ ታሪኩን ዘርዘረው ጽፈዋል። ሁሉም የራሳቸው የሆነ የተለያየ አቀራረብ ስላላቸው ጽሁፋቸው የሁሉም ቃል በቃል አይመሳሰልም። ይህ ንን እውነት በትክክል ካለመረዳት የተነሳ አንዳንዶች መጽሐፍ ቅዱስ አርሱ በርሱ የሚጋጭ ነው ብለው ለመንቀፍ ሲሞክሩ እናያለን። ጽሁፋቸው ቃል በቃል ተመሳሳይነት ያለው ቢሆን ኖሮ መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑ የበለጠ ጥርጣሬና ጥያቄ በውስጣችን ይፈጥር ዝርዝር።

መጽሐፍ ቅዱስ ስህተት የሌለበት እርስ በርሱ የማይጋጭ ለስተማማኝ የእግዚአብሔር ቃል እንደሆነ በዚህ ክፍል ውስጥ ለማሳየት ሞክረናል። አንዳንዶች እርስ በርሱ ይቃረናል፤ እንዲሁም በህተት ሊለበት ይባላል። እንጂ መጽሐፍ ቅዱስ ፈጽሞ ስህተት የሌለበት (Infallible) እንደሆነና በውስጡ ያለውም መልዕክት እውነት የሆነውን የእግዚአብሔርን ሀሳብ የያዘ እንደሆነ የማያጠራጥር እውነት ነው። መጽሐፍ ቅዱስ "ከስህተት ነጻ እይደለም" የሚሰውን ለስተያየት የሚሰጡት የእግዚአብሔርን ህልውና የሚከዱት (Atheists) ብቻ ሳይሆኑ "የክርስቶስ ተከታዮች ነን" ከሚሉትም መካከል ይገኛቸዋል። መጽሐፍ ቅዱስ ፈጽሞ ስህተት የሌለበት (Infallible) ነው ስንል፤ በውስጡ የያዘው ትምህርት ትክክለኛና ፍጹም ለስተማማኝነት ማለታችን ነው።

በእርግጥ መጽሐፍ ቅዱስ ለስተማማኝነት የሆነ የእግዚአብሔር ቃል ነው? መጽሐፍ ቅዱስ በለው ሕይወት ውስጥ ሥልጣን አንዳለው አናምናለን? ስለነዚህ ጥያቄዎች የምንሰጠው እውነተኛ መልስ ስለ እግዚአብሔር ቃል ያለን አቋም ምን ዓይነት እንደሆነ ያመለክታል። "መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ነው" ብለን በእምነት የምንቀበል ከሆነ፤ እንዲሁም "በሕይወታችን ላይ ሙሉ ሥልጣን አለው" ብለን የምናምን ከሆነ፤ በጥናታችን ወይም በምርምራችን ውስጥ የምናገኘውን መረጃ ለመቀበል አይከብደንም። "ሥልጣን ያለው የእግዚአብሔር ቃል ነው" ብለን አምነን የማንቀበል ከሆነ ግን ስለ ትክክለኛነቱ ምንም ዓይነት አጥጋቢ የሆነ መረጃ ብናገኝም በእግዚአብሔር ቃል ላይ ያለንን ጥርጣሬ ሊያጠፋልን እንደማይችል የታወቀ ነው። መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ለማወቅ የሚፈልግ ሰው "እውነት ሊሆን ይችላል" የሚለውን ሀሳብ ለመቀበል አዕምሮውን ከፍት ማድረግ አለበት። "የእግዚአብሔር ቃል ሊሆን አይችልም" ብሎ አዕምሮውን የዘጋ ከሆነ ግን ምንም ዓይነት አጥጋቢ መልስ ወይም መረጃ ቢያገኝ "እውነት ነው" ብሎ መቀበል ስለሚያቅተው ጥያቄ ለፈጠረበት ነገር መልስ መፈለጉ ራሱን በከንቱ ከማድከሙ በስተቀር ምንም ጥቅም አይሰጠውም። ልቡንና አዕምሮውን ከፍት አድርጎ የሚመረምር ከሆነ ግን መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛ የሆነ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን የሚያረጋግጥበት በቂ የሆነ መረጃ ማግኘት ይችላል።

②

በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ያልተመሠረተ እውነት ሊኖር ይችላል?

መጽሐፍ ቅዱስ "እውነትን ታውቃላችሁ፤ እውነትም ነጻ ያወጣችኋል" ይላል። በመጽሐፍ ቅዱስ ላይ ያልተመሠረተ "እውነት" መኖር ስለሚችል፤ እዚህ ላይ እውነት ሲል ማንኛውንም ዓይነት "እውነት" ማለቱ አይደለም።

መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነውን 'እውነት' መጽሐፍ ቅዱሳዊ ካልሆነው እውነት ለይቶ ለማወቅ ማስተዋልንና ብርቱ ጥንቃቄን ይጠይቃል። 'እውነት' ከእግዚአብሔር ዘንድ ብቻ የሚመጣ እንደሆነ እንዲሁም እውነትን በሙላት ማወቅ የምንችለውም የእውነት አምላክ የሆነውን እግዚአብሔርን በትክክል ለናውቀው እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። በወንጌል 'እውነት' ላይ ጸንተን እንድንቆም ሌሎችም ይህን እውነት እውቀው በዚህ እውነት ላይ እንዲመሠረቱ የማድረግ ኃላፊነት ወይም ተጠያቂነት አለብን። ለዚህ ነው የትምህርተ መለኮት ፕሮፌሰር የነበረው ጀርመናዊው ማርቲን ሉተር "95ቱን ቲሲሰ" የዊትንበርግ ካስተል ቤተ ክርስቲያን በር ላይ በ1517 ዓ.ም (እ.አ.አ.) የለጠፈው። "ከጳጳሱ የኃጢአትን ይቅርታ ለማግኘት ገንዘብ መክፈል አስፈላጊ ነው" የሚለውን የአምነት እቋም ከያዘ ከማንኛውም ሰው ጋር ለመከራከር ዝግጁ መሆኑን በመግለጽ ማርቲን ሉተርን ማስታወቂያ እውጣ። በወቅቱ ከቦኒፎርሲቲው መምህራን መካከል ማርቲን ሉተርን ለመከራከራ ፈቃደኛ ሆኖ የቀረበ ሰው አልነበረም።

ማርቲን ሉተር ቤተ ክርስቲያኑ በር ላይ የለጠፈውን 95ቱን ቲሲሰ ብዙ ሕዝብ አነበበው። በዚያን ዘመን ሮም ባለው ጳጳስ ላይ መቀለድ፣ ስለሚታየው የሞራል ውድቀት፣ በግብግብነትና ግብዝነትን እየገለጹ መጻፍ የተለመደ ነበር። ይሁን እንጂ የሚደርስበትን ቅጣት በመፍራት፣ የሚነቅፈው ሰው እውነተኛውን ማንነቱን በግልጽ እያሳይም ነበር። በመካከለኛው ዘመን የነበረችው ቤተ ክርስቲያን የምትከተለውን ዶክትሪን (እምነት) "ልክ እይደለም" ብሎ በድፍረት የሚናገር ማንም ሰው አልነበረም። ሉተር ግን ተቃውሞውን ብቻ ሳይሆን ማንነቱንም ገለጸ። በእጭር ጊዜ ውስጥ ተቃውሞው በዓለም ዙሪያ የታወቀ ሆነ። የኃጢአትን ይቅርታ በገንዘብ መሸጥ እንድትችል፣ የሚደግፋትን ዶክትሪን የሮም ቤተ ክርስቲያን እውጥታ ነበር። ኢየሱስ ጳጥሮስን "የመንግሥተ ሰማይን መክፈቻዎች እስጥላሁ፤ በምድር ያሰርኸው ሁሉ በሰማይ የታሰረ ይሆናል፤ በምድርም የፈታኸው ሁሉ በሰማይ የተፈታ ይሆናል" (ማቴ. 16:19) አላለውም ወይ? ለጳጥሮስና በእርሱ እግር ለተተኩት፣ ይኸውም "ለጳጳሱ እንዲያድኑና እንዲፈርዱ፣ እንዲያበሩና እንዲፈቱ ሥልጣን አልሰጣቸውም ወይ?" በማለት ሕዝቡን ለማሳመን ይሞክሩ ነበር። ከላይ የተመለከተውን የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ ያለአግባብ በመተርጎም ቤተ ክርስቲያን የፈለገችውን ሰው ታስርና ትፈታ ነበር። ይህ የእውነት ቃል ይምሰል እንጂ መጽሐፍ ቅዱሳዊነት ያለው አይደለም።

በመካከለኛው ክፍለ ዘመን እንደ ሰው የኃጢአትን ይቅርታን በገንዘብ ሲገዛ ኃጢአቱ እንደተበረየለት የሚገልጽ ጳጳሱ ራሱ የፈረመበት ደብዳቤ ይለጠው ነበር። የኃጢአት ይቅርታን በገንዘብ ይሸጡ የነበረበት ምክንያት ሮም ውስጥ የነበረውን የቅዱስ ጳጥሮስን ታላቁን ካቴድራል (ቤተ ክርስቲያን) ለመሥራት ገንዘብ ማግኛ መንገድ እንዲሆናቸው ነበር። ይህን ዓይነት ችግር በሐዋርያቱም ዘመን የነበረ ነው። ሲሞን የተባለው ሰው ተአምር የመሥራትን ኃይል በገንዘብ

ለመግዛት እንደሞከረና ጳጥሮስም እንደተቃወመው እናስታውሳለን። "የእግዚአብሔርን ስጦታ በገንዘብ ለመግዛት ለስበሃልና፤ አንተም ገንዘብም አብራችሁ ጥቶ ልብህ በእግዚአብሔር ፊት ቅን ሰላሳህ፤ አንተ በዚህ አገልግሎት ድርሻ ወይም ዕድል ፈንታ የለህም። አሁንም ስለዚህ ክፋትህ ገሰሐ ግዛ..." አለው (የሐዋ. 8:20-22)። ከመጀመሪያው ጀምሮ ሃይማኖት ክፉ ሰዎች የሞሁን ሕዝብ መበዘበዩ እድርገው ይጠቀሙበት እንደነበረ የታወቀ ነው። "ለላምና ደህንነት የምናገኝ ከሆነ ያለንን ሁሉ እንለጣለን" የሚሉ ሰዎች በዘመናት ነበሩ። እንደነዚህ ዓይነቶቹ በጥቂት ጭሌዎች ይበዘበዙ ነበር። ይህንን የተረዳው ጳጥሮስ በዘመኑ የነበሩትን እማኞች ከሰግብጧቸው ገንዘብ ከሚወዱ እስተማሪዎች እንዲጠነቀቁ ይመክራቸው ነበር። "እነዚህ ሐሰተኞች መምህራን እየተሰገዘዘቡ በፈጠራ ታሪካቸው ይበዘብዙዋችኋል..." ይላል (2 ጴጥ. 2:3)።

መጽሐፍ ቅዱስ እውነት የሆነውን የእግዚአብሔርን ቃል የያዘ መሆኑን የማናምን ከሆነ፤ እኛም ሆንን ሌሎች እንዴት ልንቀበለው እንችላለን? አንዳንዶች እውነት መሆኑን ቢያውቁም፤ ይህን 'እውነት' መቀበል የማይፈልጉበት ምክንያት 'እውነት' እይሆንም ይሆናል" ብለው በመጠራጠራቸው ሳይሆን፤ ለዚያ እውነት ተጠያቂነት እንዳይኖራቸው ብለው ነው። ሰዎች እውነትን አውቀው ከኃጢአት ባርነት ነጻ እንዳይሆኑ ያለማድረግ የሚዋጋቸው የጨለማው ኃይል አለ። በእዚህ በሕይወታችን ችላ ልንለው የማይገባ ትልቅና በጣም አስፈላጊ የሆነው ጊያ ቢኖር፤ ለሌላ 'እውነት' ለንል የምናካሂደው ጦርነት ነው። ብዙዎች መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን የማያምኑና የማይቀበሉ ከሆነ፤ "መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል" ማለቱ ምን ይጠቅማል? እንዲሁም ብዙዎች 'እውነት' የሚባል ነገር የለም" ብለው የሚያምኑ ከሆነ፤ "ኢየሱስ እውነት ነው" ማለቱ ምን ይጠቅማል? ብለን መጠየቃችን እይቀርም። ይሁን እንጂ የእግዚአብሔር ቃል እንደ ድንጋይ የጠጠረውን የሰውን ልብ መስበር የሚያስችል ልዩ ኃይል (ጉልበት) እንዳለው ስለምናምን ሁልጊዜ ቃሉን ልንጠቅስ ይገባል። ይህንን እውነት ባለመረዳትም ይሁን ወይም በሌላ ምክንያት፤ እንዳንድ እስተማሪዎች መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል ብሎ ከመጥቀስ ይልቅ፤ ፈላስፋዎች ወይም የሥነ ልቦና ምሁሮችን መጥቀስ ይቀላቸዋል። መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ራሱንና እንዲሁም ለእኛ ያለውን ዓላማ የገለጸበት መጽሐፍ ስለሆነ፤ እውነተኛ የሆነ የእግዚአብሔር ቃል ነው ብለን አምነን ልንቀበለውና ልናስተምረው ተገቢ ነው። ባይሆን ግን በእግዚአብሔር ዘንድ ተጠያቂዎች እንሆናለን።

እኛ ክርስቲያኖች የምንሰብከው ስብከት፤ የምናስተምረው ትምህርት በዘመኑ ምሁራንም ሆነ በተራ ሰዎች ዘንድ ተቀባይነት እንዳያረው፤ እንዲሁም የተቀበለውን 'እውነት' ለማለጣል መከራ የሚያደርጉትን ሰዎች መከላከል የሚያስችል እቅም እንድናገኝ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነውን እውነት ጠንቅቀን ማወቅ ይገባናል። በአሁኑ ዘመን ትክክል የሆነውን ትክክል ካልሆነው፤ እንዲሁም ግብረገባዊ የሆነውን ካልሆነው ለይቶ ማወቅ አስቸጋሪ የሆነበት ዘመን

ነው። በ18ኛው ክፍለ ዘመን በአውሮፓ ውስጥ ታዋቂነት የነበራቸው ፈላስፋዎች ይኸውም እንደ ካንት ፕላቴኖ ዴቪድ ሁም ለመሳሰሉት "እውነትን" ከመጽሐፍ ቅዱስና ከቤተ ክርስቲያን መሪዎች ሥልጣን ውጪ ለይቶ የሚታወቅበት ሌላ አዲስ መንገድ አለ በማለት ያስተምሩ ነበር። በወቅቱ የነበሩት የዓለም ፈላስፋዎች በክርስቲና እምነትና መጽሐፍ ቅዱሳዊ በሆነው እውነት ላይ ጥርጣሬ ይነራቸው እንጂ ስለራሳቸው ፍልስፍናና እውቀት ግን በጣም እርግጠኞች ነበሩ። በነዚህ ፈላስፋዎች ትምህርት በመሳሳቸው ምክንያት ብዙዎች ከዚህ በፊት "እውነት ነው! ትክክል ነው" ብለው የተቀበሉትን እምነትም ሆነ የሞራል አቋም እውነተኛነቱን መጠራጠር ጀመሩ።

አንዳንድ ሰዎች እውነቱን መረዳት አቅም እንዲያቸው ግራ ተጋብተው ሳይሆን እያወቁ እውነቱን የሚክዱ አሉ። እውነትን መክድ በብዙዎች ሕይወት ውስጥ ትልቁን ሥፍራ ሊይዝ የቻለው አንዳንድ የአስተሳሰብ ለውጥ ሲያመጥ የቻለበት ምክንያት ምን ይሆን? ይህንን ዓይነት እቋም እንዲይዙ ያደረጋቸው የአስተማሪቸው መምህራን ይሆኑ? ብዙዎቹ በየሞህነት የተነገራቸውን ሁሉ "አሜን!" ብለው የሚቀበሉ በመሆናቸው ይሆናል ብለን እንገምታለን። አንዳንዶቹ ደግሞ ይህንን ዓይነት የእምነት እቋም ቢኖራቸው አዋቂዎች የሚያስኛቸው ስለሚመሳሳቸው ነው። ሌሎች ደግሞ እውነትንና ወንጌልን የሚክዱበት ሌላው ዋናው ምክንያት በማንም ተጠያቂነት እንዳይኖራቸው ነው።

③

መጽሐፍ ቅዱስ እግዚአብሔር ራሱን ለሰው የገለጠበት መጽሐፍ ነው

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ራሱ ሲገልጽ የእግዚአብሔር ቃል እንደሆነ ይናገራል። ይሄ በጽሁፍ የቀረበው የእግዚአብሔር ድምጽ (ንግግር) ሰው በዓይኑ ሊያየው የማይችለው እግዚአብሔር ራሱን ለሰው ገልጦ ያሳየበት መጽሐፍ ነው። በብሉይ ኪዳን መሴ ከእግዚአብሔር የተሰጠውን መልዕክት ለሕዝቡ "እግዚአብሔር እንዲህ ይላል" በማለት ከእግዚአብሔር የተቀበለውን መልዕክት ያስተላልፍ ነበር። እውነተኛ ነብያት ለሕዝቡ የሚያስተላልፉት ከእግዚአብሔር የተቀበሉትን መልዕክት እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ በግልጽ ይናገራል። እግዚአብሔር መሴን "እንደ አንተ ያለ ሌላ አገሪያ ከሕዝባቸው መካከል ለበሉላቸው ለሁሉ ለእርሱ የሚናገረውን ቃል አስጠየቀለሁ እኔ የግዝዘውን ሁሉ ለሕዝቡ ይናገራል" (ዘጸ. 18፡18) አለው። መሴም በሲና ተራራ ላይ በድንጋይ ጽላቶች የተጻፈውን ሐሥርቱን ትዕዛዛት የተቀበለው በቀጥታ ከእግዚአብሔር እንደነበረ መጽሐፍ ቅዱስ ያረጋግጣልናል። "እግዚአብሔር መሴን በሲና ተራራ ላይ ግንጋግን ከፈጸመ በኋላ እግዚአብሔር ራሱ ትእዛዛቱን የጻፈባቸውን ሁለቱን

የድንጋይ ጽላቶች ሰጠው" ይላል (ዘጸ. 31፡18)። በአዲስ ኪዳን ውስጥ ቅዱስ ቃሉ በመንፈስ ቅዱስ እግዛዥነት እግዚአብሔር ራሱን የገለጸበት መሆኑን ይናገራል። "...ማንኛውም ትንቢት በሰው ፈቃድ ከቶ አልመጣም ነገር ግን ትንቢት በመንፈስ ቅዱስ የተመራ ሰዎች ከእግዚአብሔር ተቀብለው የተናገሩት ነው" ይላል (2 ኢጥ. 1፡21)። ሐዋርያው ጳውሎስም ቅዱስ ቃሉ ከእግዚአብሔር አፍ የወጣ መሆኑን ያረጋግጣል። "...ከእኛ የሰማችሁትን የእግዚአብሔርን ቃል በተቀብላችሁ ጊዜ በእናንተ በእግዛዥነት የሚወራውን ይህንን ቃል የተቀብላችሁት እንደ ሰው ቃል ሳይሆን ልክ እንደ እግዚአብሔር ቃል አድርጋችሁ ነው፤ በእርግጥም የእግዚአብሔር ቃል ነው" ይላል (1 ተሰ. 2፡13)።

እግዚአብሔር ካለ፣ እንዲሁም ስለ እርሱ ማወቅ ያለብን ነገር ካለ፣ በሚያስተማምን ሁኔታ ራሱን መግለጥ አለበት። እግዚአብሔር ራሱን ለሰው የገለጸበት አንደኛው መንገድ መጽሐፍ ቅዱስ ነው። በብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ውስጥ "እግዚአብሔር እንዲህ ይላል" የሚለውን ቃል እናነባለን። ይሄ ለባላል እውነት መሆኑን የሐዋ. 4፡25 ላይ፣ ግመንፈስ ቅዱስ አማካይነት በአገልጋይ በአባታችን በዓፄት አፍ እንዲህ ብለህ የተናገርህ አንተ ነህ..." የሚለው ቃል ያረጋግጣልናል። 2ኛ ጢሞ. 3፡16 ላይ ደግሞ "ቅዱስ መጽሐፍ በሙሉ በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት የተጻፈ ነው፤ እርሱ እውነትን ለማስተማር፣ የተሳተፉትን ለመገሰጽ፣ ሲሕተትን ለማረምና ለትክክለኛ ኑሮ የሚበጀውን መመሪያ ለመስጠት ይጠቅማል" ይላል። ስለ እግዚአብሔር አስተማማኝ የሆነ ወይም እውነትን ያልለቀቀ እውቀት እንዲኖረን፣ አስተማማኝ የሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ያስፈልገናል። ስለ መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛ መረዳት የሌላቸው አንዳንድ ሰዎች "መጽሐፍ ቅዱስ ስህተት አለበት፤ ...እርሱ በርሱ ይቃረናል" ይሉ እንጂ ከስህተት ፍጹ ነጻ የሆነ የእግዚአብሔር ቃል ነው። እርሱ በርሱ ይቃረናል ለሚለው አሳብ ትክክለኛ የሆነ መግለጫ ስናይ፣ የተሰጠው እስተያየት ትክክል እንዳልሆነ የበለጠ እንረዳለን።

④

ሰዎች ቃሉን ችላ ሲሉ፣ ለሥነ ምግባር ያላቸውም እቋም ይለወጣል

በአሁኑ ዘመን ሰዎች ትክክል የሆነውንና ያልሆነውን እንዲሁም ሥነ ምግባራዊ የሆነውንና ያልሆነውን ለይቶ የማወቅ አቅም እያጡ የመጡበት ጊዜ ነው። ሰዎች ቀደም ሲል የነበራቸው ብርቱ የሆነ የሥነ ምግባር እቋም እየጠፋ መምጣት የጀመረው በ18ኛው ክፍለ ዘመን በአውሮፓ ውስጥ የፈላስፋዎች እንቅስቃሴ ባየለበት ዘመን ነው። ከዚያ ጊዜ ጀምሮ በሕብረተሰቡ ዘንድ ይታይ የነበረው መልካም ሥነ ምግባር ከጊዜ ወደ ጊዜ እየቀነሰ ሲመጣ በግልጽ

ይታይ ነበር። ሥነ ምግባርም ችላ የተባለበት ምክንያት ሌላ ነገር ሳይሆን ባህል የፈጠረው ነው። በማለት ነው። ለምሳሌ በኢትዮጵያ ባሕል ውስጥ ትክክል ያልሆነው ነገር አሜሪካ ባህል ውስጥ ትክክል ሆኖ ይታያል። በሌሊት "ትክክለኛው ይሄ ነው፤ በዚህ ዓይነት ሁኔታ መኖር አለባችሁ ለማለት ሥልጣን ያለው ማን ነው?" ብለው ይጠይቃሉ። ለምሳሌ በየቀኑ በአሜሪካ ውስጥ በሚቀርበው የቴሌቪዥን ፕሮግራም ውስጥ ለአንዱ ትክክል የሆነው ለሌላው ትክክል ያልሆነ በመሆኑ በሕብረተሰቡ መካከል ሁልጊዜ የሀሳብ ልዩነት (ግጭት) ይታያል። ጥንት ሕብረተሰቡ በአንድ ልብ የሚቀበለውን ሀሳብ በአሁኑ ጊዜ አይቀበለውም። "ትክክል ነው፤ ትክክል አይደለም ብለህ ልትነግረኝ እንተ ማን ነህ? ማንንም አስከልኳል። ድረስ የፈለግሁትን ባደርግህ የፈለግሁትን ባይ አንተ ምን አገባህ?" የሚል ጥያቄ ሲያስነሳ አናያለን። የዘመኑ ሥልጣኔ አየረቀቀ ሲመጣ በሥነ ምግባር (በሞራል) ላይ ያለውም አምነት በዚያው ልክ አየቀነሰ ሲመጣ ይታያል። በዚህ እንደኛውና ትልቁ ምክንያት ሰዎች ለአግቢአብሔር ቃል ፍጹም ግድ የሌላቸው በመሆናቸው ነው።

በዓለም ዙሪያ የሰዎች አቋም አየቀነሰ ሲመጣ የሚታየው የሥነ ምግባር (ሞራል) ነክ በሆነ ነገር ብቻ ሳይሆን በሃይማኖትም ላይ ያላቸው አቋም አንደሆነ ግልጽ ነው። ከተሀድሶ በፊት ሕብረተሰቡ አንድ ቤተ ክርስቲያን፣ አንድ ዓይነት የአምነት አቋም ነበረው። ሊቀ ጳጳሱን ትክክል አለመሆኑን ማንም ደፍሮ የሚጠይቅ ወይም የሚናገር ሰው አልነበረም። በተሀድሶ እንቅስቃሴ ዘመን ግን ሉተር፣ ጀርመናዊው መነኩሴ ሮም ባለው ጳጳስ ላይ ለህተት አይቶ ተቃውሞውን ማሰማት ጀመረ። ሉተር በሙሉ ልብ፤

"ሀሊናዬ ለእግዚአብሔር ቃል የተገዛ ነው። እነሆ በዚህ ጸንቼ አቆማ ለሁ! ከቃሉ ውጪ ምንም ማድረግ አልችልም" አለ።

በቃሉ ላይ ጸንቶ በመቆሙ ላይ ብዙዎቻችን ሉተርን የምንመለከተው አንደ ባለውለታችን አድርገን ነው። ሉተር ድፍረቱን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ሲሆን አምነት ላይ የነበረውን ጽናት እናደንቃለን። ሉተርም ሆነ ሌሎች የተሀድሶ እንቅስቃሴ መሪዎች በቃሉ ላይ ጸንቶ በመቆም ያደረጉት ከፍተኛ እንቅስቃሴ ውጤታማ ቢሆንም፣ በእነርሱም ላይ ግን ያልጠበቁትን ዓይነት ከፍተኛ ተቃውሞ እንዳሳነሳባቸው ታሪክ ይመስክራል። ሉተር ካልሸነፍ ሌሎች የተሀድሶ እንቅስቃሴ መሪዎች በነበራቸው የአምነት አቋም ምክንያት የተለያዩ ተቃዋሚዎች ቢያስነሳባቸው ስለ ቃሉ ዋጋ ለመክፈል ቆርጠው የተነሱ በመሆናቸው በዘመናቸው ላሉት አማኞች ብቻ ሳይሆን በአሁኑ ዘመን ባለነውም ባለውለታችን ናቸው። ነቃፊዎች ተጠራጣሪዎችና የራሳቸውን እንጂ የሌሎችን አሳብ መቀበል የማይፈልጉ ሰዎች በየጊዜው በመነሳታቸው ምክንያት አብያተ ክርስቲያናት እርስ በርሳቸው ተከፋፍለዋል። ስለ ቤተ ክርስቲያን አንድነት እያሰሰ የጸለየው ጸሎት በብዙዎች ዘንድ ችላ ተብሏል። በፕሮቴስታንትና በካቶሊክ መካከል መከፋፈል መኖሩ ብቻ ሳይሆን ብዙ አፋኢስ አምነቶችም ተፈጥረዋል።

በዚህ ዓይነት ሰዎች በሃይማኖት ላይ ያላቸው የአምነት አቋም የወደቀ ወይም የቀነሰ ቢሆን ይህን ያህል ሊደንቅን አይገባም።

⑤

መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ ይቃረን ይሆን?

"መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ ይቃረናል" የሚለውን ሀሳባቸውን እንዲያጠናክሩ ለእንዳንዶች ከመጽሐፍ ቅዱስ የሚጠቅሷቸው ጥቅሶች አሏቸው። እንደኛው ክርስቶስ የተሰቀለበት መስቀል ላይ የተጻፈው ጽሁፍ ነው።

- ⇒ ማር. 15፥26 ላይ ወንጀሉንም ለማመልከት የአይሁድ ንጉሥ የሚል ጽሑፍ የተጻፈ መሆኑን ሲገልጽ፤
- ⇒ ዮሐ. 19፥19 ላይ ደግሞ የናዝሬቱ ኢየሱስ የአይሁድ ንጉሥ ይላል።
- ⇒ እንዲሁም ኢየሱስ በዮሐንስ መጥምቁ እጅ ሲጠመቅ፤ ማር. 1፥11 ላይ "...አንተ የተወደድህ ልጅ ነህ፤ በአንተ ደስ ይለኛል የሚል ድምጽ ከሰማይ መጣ ሲል፤
- ⇒ ማቴ. 3፥17 ላይ ደግሞ "...በእርሱ ደስ የሚለኝ የምወደው ልጅ ይህ ነው የሚል ድምጽ ከሰማይ መጣ ይላል።

ነቃፊዎች በዚህ ጥቅሶች ምክንያት "መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ ይቃረናል" ብለው በመደምደም መጽሐፍ ቅዱስ አውነተኛነቱ አስተማማኝ አይደለም ማለት ትክክል አይደለም። አለባቸው "ቆራን ዘላለማዊና መለኮታዊ ነው፤ በቀጥታ ከሰማይ የወረደ መጽሐፍ ነው" ሲሉ፤ ክርስቲያኖች ግን መጽሐፍ ቅዱስ በቀጥታ ከሰማይ የወረደ ሳይሆን ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ እየተመሩ የጻፉት እንደሆነ ያምናሉ። ሰዎች በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው የጻፉት ከሆነ፤ ጸሐፊዎቹ ሁሉም አንድ ዓይነት የአጻጻፍ ስልት ለሰማይናራቸው ጥናው የመልዕክቱ ሀሳብ የተለየ ሳይሆን አጻጻፋቸው ግን ሊለያይ እንደሚችል መገንዘብ አለብን። የመልዕክቱን እውነትነት ሲያጠራጥረን የሚገባው ጽሁፋቸው አንድ ዓይነት አለመሆኑ ሳይሆን በጣም ተመሳሳይ ቢሆን ነበር። በዚህ ምክንያት መጽሐፍ ቅዱስን አውነትነት እንደሌለው አድርጎ ማሰብ ትልቅ ስህተት ነው። ለምሳሌ አንድ የመኪና ሹፌር "ቁም" የሚለውን ምልክት ጥሶ ሌላውን መኪና ሲገጭ፤ አውቶበት የሚጠብቁ ሁለት ሰዎች ግጭቱን ተመልክተው በተለያየ ሰዓት ተጠርተው በዳኛው ፊት ምስክርነታቸውን ቢሰጡ፤ የሁለቱም ምስክርነት ቃል በቃል አንድ ዓይነት ቢሆን፤ "እንዲህ ብላችሁ መለክሩ" ተብለው በጽሁፍ የተሰጣቸውን በቃላቸው አጥንተው የመጡ ይሆናሉ። በማለት ዳኛው ምስክርነታቸው ሊያጠራጥረው ይችላል። ሁለቱም ግጭቱን ያዩ በመሆናቸው የሚሰጡት

ምስክርነት ቃል በቃል አንድ ዓይነት ባይሆንም፤ ዋናው ሀብብ አንድ ዓይነት እንደሆነ ድረስ ዳኛው ምስክርነታቸውን ይቀበላል። ልክ እንደዚሁ ከላይ ያየናቸውም የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅሶችን የጻፉት ማቴዎስና ማርቆስ በእጻጻፋቸውና ባመለከቱባቸው የተለያዩ በመሆናቸው ምክንያት ምስክርነታቸው እውነትነት የለውም ብሎ መደምደም ትክክል አይደለም።

እራቱ ወንጌላውያንና እንዲሁም ሌሎች የአዲስ ኪዳንን መጽሐፍት የጻፉ ጸሀፊዎችን "ጽሁፋቸው አንድ ዓይነት አይደለም" ብለው ለሚነቅፉት የታሪኩን እውነተኛነት ብዙ ጠልቀን ሳንገባ በመጠኑ ልዩነታቸውን ማስታረቅ የምንችለው፤ እንዲሁም ለነቃፊዎች መልስ የምንሰጠው አንዴት ነው? እግዚአብሔር ለዎችን ሁሉ አንድ ዓይነት አድርጎ እንዳልፈጠራቸው እናውቃለን። በውጪያ ዊው መልካቸውና ቁመናቸው ብቻ ባይሆን፤ በአስተሳሰባቸውና በምርጫቸውም በጣም የተለያዩ ናቸው። እንዲሁም ያስደሰተው ነገር ሌላውን ሳያስደስተው ይችላል። እንዲሁም "ጠቃሚ ነው፤ አስፈላጊ ነው" ያለውን ሌላው የሚያየው ከዚያ በተለየ ሁኔታ ይሆናል። ሌላው ቀርቶ በቅዱስ ጋብቻ የተሳሰሉት "አንድ አካል ናቸው" የሚባሉ ባልና ሚስት አንኳን በብዙ ነገር ተመሳሳይነት ቢኖራቸውም፤ በብዙ ነገር ደግሞ የተለያዩ እንደሆኑ እናውቃለን። በሌላም የሚሰጡት አስተያየት፤ የሚኖራቸው ግምገማ በዚያው ልክ የተለያዩ ነው። በጸሀፊዎች መካከል ያለውን ልዩነት ማስታረቅ የሚቻለው፤

1ኛ/ ጸሀፊዎች ትኩረት የሚሰጡት የራሳቸው የሆነ የተለያየ ነገር እንዳለ በመረዳት ነው።

የአዲስ ኪዳን ጸሀፊዎችም የተለያዩ እመለካከት ያላቸው በመሆናቸው፤ በጽሁፋቸው አንዱ የጠቀሰውን ሌላው ባይጠቅስ፤ እንዲሁም እንዲሁ ጠንክር አድርጎ የገለጸውን ሌላው ጸሀፊ ባይገልጽ፤ መልዕክታቸው እውነትነት የለውም ብሎ መደምደም ትክክል አይደለም። ለምሳሌ፤ ማርቆስ "የኢየሱስን መሲህነት ብዙዎች አለመረዳታቸውን" በማወቅ፤ መሲህነቱን ከመበቀሉ ሞት ውጪ መረዳት እንደማይቻል በማመን፤ ከሌሎች ወንጌሎች የበለጠ ስለ መስቀል ሞቱና ስለ መሲህነቱ ጽፎ እናነባለን። ኢየሱስ በውሃ ላይ እየተራመደ ጀልባቸው ውስጥ ገብቶ ነፋሱን ካስቆመ በኋላ፤

➔ ማርቆስ ሁኔታውን ሲገልጽ፤ "ታዲያ ልባቸው ደንዝዝ የለንጅራውን ተለምር ሲያስተውሉ ቀርተው ነው እንጂ ይህ ነገር ባልነገረንባቸውም ነበር" አለ (ማር. 6፥52)። ማርቆስ ይህንን ሁኔታ በመጠቀም ለመግለጽ የፈለገው ደቀ መዛሙርቱ በኢየሱስ መታመን ገና እንዳልተማሩ፤ ከዚህ ቀደም ሲል 5 ሺ ሰዎችን የመገበበትን ሁኔታ አንስቶ ስለ ልባቸው መደንዝዝ ተናገረ።

➔ ማቴዎስ ደግሞ ሁኔታውን ሲገልጽ፤ "ከጆልባውም ውስጥ የነበሩት ሁሉ 'በእርግጥ አንተ የእግዚአብሔር ልጅ ነህ' ብለው ለኢየሱስ በገጹለት" ይላል (ማቴ. 14፥33)። እንዲያውም ነቃፊዎች ይህንን በመጥቀስ፤ ልዩነታቸው ዕርቅ የማይገኝለት ነው ይላሉ። ይሁን እንጂ ነቃፋቸው ትክክል አይደለም።

2ኛ/ በሁለት ጸሀፊዎች መካከል ያለውን ልዩነት ለማስታረቅ የባህሉን ልዩ መመልከት ይጠቅማል።

➔ ማቴዎስ ኢየሱስ በተራራ ላይ በሰበከው ሰብከቱ፤ "ይህን ቃሌን ለምቶ በሥራ ላይ ያዋለው ሁሉ ቤቱን በአለት ላይ የሠራውን ብልጎ ሰው ይመስላል" (ማቴ. 7፥24) ይላል። ማቴዎስ የጻፈው ለአይሁዳውያን ስለ ነበረ፤ አይሁዶች ቤት ሲሠሩ መሠረቱን ለመጣል ስለማይቆፍሩ፤ እነርሱ በሚረዱት ዓይነት መግለጹ ነው።

➔ ሉቃስ ደግሞ "...ቃሌን ለምቶ የሚፈጽም ግንን እንደሚመስል ልንገራችሁ፤ እርሱ በጥልቅ ቆፍሮ ቤቱን በጽን አለት ላይ የመሠረተውን ሰው ይመስላል..." ይላል (ሉቃ. 6፥47-48)። ሉቃስ የጻፈው ለክሪስቶስ ስለነበረ፤ አህዛብ መሠረት ለመጣል በጥልቅ በሰሚቆፍሩ እነርሱ በሚገባቸው መልክ መግለጹ ነው።

የሉቃስና የማቴዎስ አጻጻፍ የተለያየ ይምስል እንጂ ሀሳባቸው አንድ ዓይነት ነው። እንዲሁም ኢየሱስ ሽባውን ሰው ሲፈውስ፤ እራቱ ጓደኞቹ በሽተኛውን ለመርዳት ያደረጉትን ነገር ማርቆስ ሲገልጽ፤ "ከሰላም ጥቅት ወደ እርሱ ጥቅረብ ቢያቅታቸው የቤቱን ጣራ እነሱ፤ ነድላውም ሽባው የተኛበትን አልጋ አወረዱ" (ማር. 2፥4) ይላል። ማርቆስ በ1ኛው ክፍል ዘመን ፓልስታይኖች ጣራውን በጭቃ ስለሚሠሩ፤ በሽተኛውን ከኢየሱስ እግር ሥር ለማድረግ በጭቃ የተሠራውን ጣራ መቆራር እንደነበራቸው መግለጹ ነው።

ሉቃስ ደግሞ ይህንን ሁኔታ ሲገልጽ፤ "ከሰላም ጥቅት እንዴት አደርገው እንዲያገቡት ቢያቅታቸው ወደ ሰገጥቱ ወጡ የጣራውንም ጡብ እላልፈው በመካከል በኢየሱስ ፊት ከነላልጋው አወረዱት" (ሉቃ. 5፥19) ይላል። ሉቃስ ግሪኮች የቤታቸውን ጣራ በጡብ ይሠሩ ስለነበር አልጋውን ለማሳለፍ ጡብን ማንሳት ነበረባቸው። ይህንን ከላይ የገለጽነውን እውነት ሳይረዱ፤ የጸሐፊዎች አጻጻፍ የተለያየ በመሆኑ "መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ የሆነ የእግዚአብሔር ቃል አይደለም" ማለት ትክክል አይደለም።

⑥

መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ ነው?

በዚህ ጥያቄ ሰዎች ሁለት ዓይነት የተለያዩ መልስ እንደሚሰጡ ግልጽ ነው። ከሚሰጡት መልስ አንደኛው ፣ "አስተማማኝ አይደለም" የሚል ይሆናል። ይህን የሚሉት ብዙ ጊዜ ራሳቸው እንብበውና ተመራምረው የደረሱበትን ሳይሆን ሌሎች ትክክል ያልሆነ አስተያየት ሲሰጡ የሰሙትን ወይም መጽሐፍ ቅዱሳዊ ያልሆነ ትምህርት ከዚህም ከዚያም ያገኙትን መሠረት በማድረግ ነው። እነዚህ "መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ አይደለም" የሚለውን አስተያየት የሚሰጡ ሰዎች ከሰሚ-ሰሚ ባገኙት ገለጻ ተመሥርተው ነው። "አስተማማኝ አይደለም" የሚሉት ከላይ እንደተመለከትነው መጽሐፍ ቅዱስ ግለንድ ሥፍራ አንድ ነገር ይላል፤ በሌላ ሥፍራ ደግሞ ሌላ ነገር ይላል። የሚለውን አስተያየት ወይም ትምህርት ከሌሎች በመስማት ነው። "መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ በላልሆነ በመጽሐፍ ቅዱስ አላምንም" የሚለውን ሰው ፣ "መጽሐፍ ቅዱስ ምን እንደሚል ወይም መልዕክቱ ስለ ምን እንደሆነ ይገባል? ወይም ትረጃዋለህ?" ብለን ብንጠይቀው ትክክል ያልሆነ ገለጻ እንደሚሰጠን እርግጠኞች ነን። "መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ ነው፤ አስተማማኝ አይደለም" ከማለትህ በፊት ትክክለኛውን መረዳት አስቀድመህ ብታገኝ የተሻለ ይሆናል" ማለቱ ተገቢ ነው። በዚህ ዓይነት የወንጌልን እውነት እንደሚገባው ያልተረዱት ለማስረዳት በር ከፋች ይሆናል።

"መጽሐፍ ቅዱስ እውነት ነው? የእግዚአብሔር ቃል ነው? ቃሉ ስለኛ ሕይወት ውስጥ ያገባዋል?" ለሚለው ጥያቄ የምንሰጠው መልስ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ያለንን እቋም ይወስናል። መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ለማወቅ የሚፈልግ ሁሉ መሆኑን በመረጃ ሲረጋገጥላት ያንን ለመቀበል ዝግጁ መሆን አለበት። ለመቀበል ካልፈለገ ግን መረጃ መስጠቱ ጥቅም የለውም። በተከፈተ እዕምሮ ከመረመረ፤ መጽሐፍ ቅዱስ እውነትነት ያለው የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን እንዲረዳ መንፈስ ቅዱስ ያግዘዋል። እግዚአብሔር ካለ፤ አስተማማኝ በሆነ መንገድ ራሱን የሚገልጽበት አንድ ዓይነት መንገድ መጠቀም አለበት። እግዚአብሔር ለሰዎች ልጆች ራሱን የገለጸበት መንገድ እንደኛው መጽሐፍ ቅዱስ ነው። በብሉይ ኪዳን መጽሐፍ 'እግዚአብሔር እንዲህ አለ' የሚል ቃል ብዙ ሰፍራ እናገኛለን።

- ሐዋ. 4፥25 'ከመንፈስ ቅዱስ አግካይነት በአገልጋይህ በአባታችን በዳዊት ለፍ እንዲህ ብለህ የተናገርህ አንተ ነህ...' ይላል።
- 2 ጢሞ. 3፥16 ላይ ደግሞ 'ቅዱስ መጽሐፍ በሙሉ በእግዚአብሔር መንፈስ መሪነት የተጻፈ ነው፤ እርሱ እውነትን ለማስተግር የተሳተፈ'

ትን ለመግሠጽ ሲከተትን ለማረምና ለትክክለኛ ኑሮ የሚበጀውን መመሪያ ለመስጠት ይጠቅማል" ይላል።

- እንዲሁም 'ከሁሉ በፊት ግብተዋል የሚገባችሁ በመጽሐፍ ቅዱስ የሚገኘውን ማንኛውንም ትንቢት ማንም ሰው በራሱ ግላዊ አስተሳሰብ ሊተረጎም አለመቻሉን ነው። ምክንያቱም ማንኛውም ትንቢት በሰው ፈቃድ ከቶ አልመጣም፤ ነገር ግን ትንቢት በመንፈስ ቅዱስ የተመሩ ሰዎች ከእግዚአብሔር ተቀብለው የተናገሩት ነው' ይላል።

እነዚህና እነዚህን የመሳሰሉ ጥቅሶች የመጽሐፍ ቅዱስን አስተማማኝነት የሚያረጋግጡልን ሲሆን ሊያሰብ ደግሞ ግለውነት ላላቸዋል። ለማይናወድድ አስከረሞና ድረስ ሕግ ሁሉ ይፈጽማል አንጂ ከሕግ አንዲት ጭረት ወይም አንዲት ነጥብ አትሻርም" (ማቴ. 5፥18) ይላል። ብዙዎች አንደኛውና ትልቁ ችግራቸው ፣ የመጽሐፍ ቅዱስን አስተማማኝነት ለማመንም ሆነ ላለማመን ምንም ዓይነት ጥናት ሳያደርጉ በቅድሚያ የሚወስኑ መሆናቸው ነው። ማወቅ ያለብን እውነት ቢኖር፤ እዕምራችን ሊቀበለው የማይችለውን ነገር ዓይናችንን ጨፍነን እንድናምን እግዚአብሔር ከእኛ የማይጠብቅ መሆኑን ነው። የክርስትና እምነት በእውነት ላይ፤ ተጨባጭነት ሳለው ነገር ላይ የተመሠረተ መሆኑን ስንረዳ፤ እምነታችን ብርቱ ይሆናል። ስለ እግዚአብሔር አስተማማኝ ዕውቀት ሲኖረን፤ መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ ሆኖ እናገኘዋለን። እንዳንድ ሰዎች "መጽሐፍ ቅዱስ እርስ በርሱ የሚቃረን ነው" የሚል አስተያየት ይስጡ እንጂ ስለ መጽሐፍ ቅዱስ ትክክል የሆነ መረዳት ያላቸው አይደሉም። እውነትን ከልባቸው የሚፈልጉ ሰዎች ከሆኑ እውነተኛ መረዳት ያላቸው ሰዎች ሲያስረዱቸው ስለ መጽሐፍ ቅዱስ የነበራቸውን አስተያየት ያስተካክላሉ። "መጽሐፍ ቅዱስ አንድ ቦታ አንድ ነገር፤ ሌላ ቦታ ደግሞ ሌላ ነገር ይላል" በማለት የተሳሳተ ግምት ያላቸው ሰዎች የሚጠቅሟቸው ጥቅሶች እሷቸው።

በ1800 ዓ.ም ፓሪስ ውስጥ የነበረ የፈረንሳይ ኢንሰቲትዩት ፣ 'የመጽሐፍ ቅዱስ 82ቱ ስህተቶች' በማለት በመጽሐፍ መልክ እውጥቶ ነበር። የዚህ ጽሁፍ አዘጋጆች ዋና ዓላማ ፣ የክርስትናን እምነት ፍጹም ለማጥፋት ነበር። ነገር ግን 'ስህተት ነው' ብለው ለዘረዘሯቸው ነገሮች ትክክለኛና እጥጋቢ መልስ ስለተሰጠ ሳቸው ዛሬ 'ስህተት ናቸው' ብሎ የሚያቀርባቸው የለም።

⑦

መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ መሆኑ በምን ይለካል?

መጽሐፍ ቅዱስ በዕትመት ካልቀረበው ቀዳሚ ጽሁፍ (Manuscript) ላይ የሰፈረው ትክክለኛው የእግዚአብሔር ቃል ነው ስንል ሁለት ዓይነት ጥያቄ

እንደሚያስነሳ እንገምታለን። እንደኛው በዕትመት ያልቀረበው ቀዳሚ ጽሁፍ (Manuscript) ምን ያህል አስተማማኝ ነው? የሚለው ሲሆን ሁለተኛው መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛ የእግዚአብሔር ቃል ስመሆኑ ምን መረጃ አለን? የሚል ይሆናል። እነዚህ ጥያቄዎች መልስ ለመስጠት እንጥብቃለን።

7-ሀ. ጥንታዊ የሆኑ በዕትመት ያልቀረቡ ቀዳሚ ጽሁፎች (Manuscript)

በዕትመት ካልቀረቡ እንዳንድ ቀዳሚ ጽሁፎች (Manuscripts) ውስጥ እንዳንድ ጥቃቅን ልዩነቶች ይታያሉ። እነዚህ የሚታዩት ልዩነቶች እንዳንድ ቃላት እንዲሁም ቁጥሮች ላይ ነው። ለምሳሌ ትክክለኛው ቁጥር 100 ሆኖ እንደ ዜሮ በመጨመር 1,000 ይሆናል፤ ወይም በርከት ያሉ ዜሮዎች ተጨምሮ ቁጥሩ ተጋንኖ ይታያል። እነዚህን የመሳሰሉ ጥቃቅን ልዩነቶች እንጂ ዶክተሪንግ ወይም እምነትን በሚመለከት ነጥብ ላይ የተለያዩ ሆኖ አይታይም። ልዩነቶች ቢኖሩ ጥቃቅኖች እንጂ የክርስትናን እምነት አቋም የሚያዛቡ እንዳልሆኑ ምሁራን ይገልጻሉ። በእሁኑ ጊዜ ያሉት የመጀመሪያውን ዓይነት በዕትመት ያልቀረቡ ቀዳሚ ጽሁፎች (Manuscripts) መሆናቸውን እርግጠኞች እይደለንም። መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝነቱን ለመመስረት የእንግሊዝኛ መጽሐፍ ቅዱስ የተተረጎመበት የመጀመሪያው ጥንታዊ የሆኑ ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscript) ትክክለኛነት የሚያረጋግጡ ሁለት ነገሮች አሉ።

1ኛ/ በዕትመት ያልቀረቡ ቀዳሚ ጽሁፎች (Manuscripts) ብዛታቸው ነው። አዲስ ኪዳን በተጻፈበት ዘመን የአቡ- እንዳንድ ዓሰማዊ የሆኑ ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscripts) በጣም ጥቂቶች ናቸው። ለምሳሌ ፐላቶስጆው “ተትሮ ሎጂስ” (Tetralogies) የተባለው ጽሁፍ 10 ኮፒ የሆነ “ኢሊያድ” (Iliad) 643 ኮፒ ብቻ ሲሆኑ አዲስ ኪዳን ግን 5,000 ጥንታዊ ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscripts)፤ እንዲሁም ብሉይ ኪዳንን በክፍል የያዘ ከ10,000 በላይ ጥንታዊ በዕትመት ያልቀረቡ ጥንታዊ ጽሁፎች (Manuscripts) አሉ። ብዙ በዕትመት ያልቀረቡ ጥንታዊ ጽሁፎች (Manuscripts) ካሉ ትክክለኛ መሆናቸውን እመክሮ ማረጋገጥ ይቻላል። ከእንዳንድ ጥቃቅን ልዩነቶች በስተቀር በእትመት ያልቀረቡ የመጽሐፍ ቅዱስ ቀዳሚ ጽሁፎች (Manuscripts) ተመሳሳይነት አላቸው።

2ኛ/ በእትመት ያልቀረቡ የመጽሐፍ ቅዱስ ቀዳሚ ጽሁፎች (Manuscripts) ትክክለኛ መሆኑ የሚታወቀው ዕውቂቱ የተጻፉበት ዕድሜ ወይም ዘመናቸው ነው። ከመጀመሪያው ጥንታዊ ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscript) ጋር ምን ያህል የተቀራረቡ ነው? ለምሳሌ “የጋሊክ ሞርስ” (Gaelic Wars) ዋናው ጽሁፍ የተጻፈው በ60 ዓመት ዓለም (በ.ሲ) ሲሆን በእሁኑ ጊዜ ያለው ጥንታዊ ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscript) ግን የተዘጋጀው በ900 ዓመት ምሕረት ነው፤ ይኸውም ዋናው ቅጂ ከተጻፈ ከ፲ ዓመት በኋላ ነው። አዲስ ኪዳን ግን የተጻፈው

በ1ኛው ክፍለ ዘመን (100 ኢ.ዲ) ሲሆን ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscripts) አብዛኛውን የአዲስ ኪዳን መጽሐፍትን የያዘው 200 ከክርስቶስ ልደት በኋላ (ኢ.ዲ) ነው።

3ኛ/ ደሮ ሲ ስክሮል የተባለው በእትመት ያልቀረቡ የመጽሐፍ ቅዱስ ቀዳሚ ጽሁፎች (Bible Manuscripts) ለመጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝነት ምስክር ይሆናል። ስለ ደሮ ሲ ስክሮል ብዙዎቻችን ሰምተናል፤ ነገር ግን ለምን በጣም አስፈላጊ እንደሆነ ብዙዎች የተረዱት አይመስሉም። በ1947 ዓ.ም. (እ.አ.አ.) “ሙት ባሕር” (Dead Sea) እጠገብ ያልታተመ መጽሐፍ ቅዱስ ተገኘ። በዚህ አካባቢ ከ145 ዓመት ዓለም (ከክርስቶስ ልደት በፊት) እስከ 68 ዓ.ም. (ከክርስቶስ ልደት በኋላ) የአይሁድ ማህበረሰብ ይኖር ነበር። ብዙ ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscripts) ቢታሸግ ማሰር ውበጥ “ሙት ባሕር” (Dead Sea) ውስጥ ሰብዙ ዓመት ቢቀመጥም ጽሁፉ ሳይበላሽ መገኘቱ ያስደንቃል። ይሄ “የደሮ ሲ ስክሮል” (Dead Sea Scroll) ግኝት ለመጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝነት ጠቃሚ የሆነው በምን ዓይነት ምክንያት ይሆን? ይህ “የደሮ ሲ ስክሮል” ማኅበራዊነት ቀደም ሲል ከተገኙት ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscripts) እንደ ሺ ዓመት ቅድሚያ አላቸው። እነዚህን ሁለት ያልታተሙ ጽሁፎች (Manuscripts) ሲነጻጸሩ ኢ.ሳ.በ 53 ቁጥር 11 ላይ ካለው አንድ ቃል በስተቀር ተመሳሳይነት አላቸው። ይሄም መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ መሆኑን ያረጋግጣል።

7-ለ. ቅርሶችን ቆፍሮ ጥንታዊ ታሪክን በማጥናት (Archeology) የተገኘ መረጃ

የመጽሐፍ ቅዱስን እውነተኛነትን የሞገቱ ሰዎች ነቀፋቸውን ማሰማት የጀመሩት የዘመኑ አርኪዎሎጂስቶች ታሪካዊ ጥናት ከማድረጋቸው በፊት ነው። በእስራኤል ምድር በ1800 ዓ.ም. (እ.አ.አ.) ገደማ፤ እርኪዮሎጂስቶች ባደረጉት ሰፊ ጥናትና በተደጋጋሚ በተገኘው መረጃ፤ መጽሐፍ ቅዱስ እውነት መሆኑ ተረጋግጦ ወደ እስራኤል ምድር ለመጓዝ ሁኔታው አመቺና ቀላል እየሆነ ሲመጣ፤ ምሁራን ሰጥተና ለምርምር ያላቸው ጥማት እየበረታ ሲመጣ፤ አርኪዮሎጂስቶች ምድሪቷን መቆፈር ሲጀምሩ፤ ጥንታዊ ከተሞች፤ የተጌጡ የመቃብር ሀውልቶች፤ ገጹህ ወርቅ፤ ወዘተ. ሲገኙ በዚያ ከተማ ውበጥ ምን ዓይነት ሰዎች ይኖሩ እንደነበረ መረዳት ቻሉ። እነዚህ መረጃዎች ብቅ ብቅ ማለት ሲጀምሩ፤ እንዳንድ የመጽሐፍ ቅዱስ የታሪክ ሰዎችና ሥፍራዎች መታወቅ ጀመሩ። በ18ኛውና በ19ኛው ክፍለ ዘመን እንዳንድ ተጠራጣሪዎች መጽሐፍ ቅዱስ ውበጥ የተጠቀሱትን ከተሞችና ስፍራዎች እውነትነት ያላቸው አይደሉም ያሏቸው ሁሉ በዚህ ጥናትና ምርምር የተገኘው ውጤት እውነተኛ ነታቸውን አረጋግጦ ይሄም ማለት መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል ስመሆኑ ያረጋግጣል ማለት አይደለም። ነገር ግን በዘመናት መጽሐፍ ቅዱስ እውነት

ትንት የሌለው መጽሐፍ ነው የተባለበት ጊዜና ዘመን አንደሌለ ያረጋግጣል። ስህተት እንዳለበት የተረጋገጠበት ጊዜና ዘመን ቢኖር ኖሮ መጽሐፍ ቅዱስ የአግዚአብሔር ቃል ነው ብለን መቀበል ያስቸግረን ነበር። መጽሐፍ ቅዱስ የአግዚአብሔር ቃል ነው ብሎ መቀበልና ያለመቀበል የአምነት ጉዳይ ነው። ይሁን እንጂ በስህተት የተሞላ ቢሆን ኖሮ ለማመን እስቸጋሪ ይሆንብን ነበር።

7-ሐ. የተፈጸሙ ትንቢቶች

ከመፈጸማቸው ከብዙ መቶ ዓመታት በፊት የተነገሩ ስማዎች ለጥያቄው ሁኔታ የተፈጸሙትን ትንቢቶች የያዘ ከመጽሐፍ ቅዱስ በስተቀር ሌላ መጽሐፍ በዓለም ውስጥ የለም። በብሉይ ኪዳን ስለ ባቢሎን፣ ስለ ፋርስ፣ ስለ ግሪክ፣ ስለ ሮም፣ ስለ እስራኤል፣ የተነገረው ትንቢት የተፈጸመ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በትክክል ሰፍሯል። በአዲስ ኪዳንም ስለ ክርስቶስ ሕይወት፣ ሞትና ትንሳኤ፣ ስለ ቀድሞዋ ቤተ ክርስቲያን የተነገረው ትንቢት በትክክል አንደተፈጸመ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተጠቅሷል። የተቀሩትም ትንቢቶች ወደፊት የሚፈጸሙ ናቸው። እነዚህ ሁሉ መጽሐፍ ቅዱስ እውነተኛና አስተማማኝ የሆነ የአግዚአብሔር ቃል መሆኑን ያሳያል። መጽሐፍ ቅዱስ የአግዚአብሔር ሀሳብ ያለበት፣ አስተማማኝ የሆነ መጽሐፍ እንደሆነ አንድናምን የሚያደርገን ያለፈ ንፍ የአሁኑን ሁኔታዎችና ከንውኖች በመጥቀሱ ብቻ ሳይሆን በህብዳት አማካኝ ነት ስለሚመጣው ነገር የተተነበዩ ትንቢቶች ተፈጻሚነት ያገኙ መሆናቸውን ስለምናውቅ ነው። ጆ ባርቶን ፔይን (J. Barton Payne) የብሉይ ኪዳን ፕሮፌሰር።

➔ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ከ31,124 ጠቅላላ ጥቅሶች ውስጥ 8,352 ጥቅሶች የትንቢትን ቃል የያዙ መሆናቸውን ጠቅሰዋል። ከዚህ ውስጥ ደግሞ ሽ የሆኑትን ሲያወጡ 1,817 ትንቢቶች እንዳሉ ገልጸዋል።

የመጽሐፍ ቅዱስን አስተማማኝነት በዝሊህ ትንቢቶች ማረጋገጥ አንችላለን። አግዚአብሔር ሕዝቡ እውነተኛውን ትንቢት እውነት ካልሆነው የሚለዩበትን መንገድ ሲገልጽላቸው “አንዳች ነቢይ በአግዚአብሔር ስም ትንቢት ተናገሮ ታሉ ሳይፈጸም ቢቀር ያ ትንቢት ከአግዚአብሔር የተሰጠ አይደለም፤ ያም ክፍል ትንቢቱን የተናገረው በገሥላላ ስለሆነ ልትፈሩት አይገባም” አላቸው (ዘፋ. 18፥22)። አግዚአብሔር ሁሉን ነገር፣ የወደፊቱንም ጭምር የሚያውቅ ስለሆነ ትንቢቱ ካልተፈጸመ ከአግዚአብሔር የመጣ ቃል አይደለም። ሰው በራሱ ኃይልና ጥበብ ከአግዚአብሔር ዕርዳታን ሳያገኝ ከብዙ ዓመት በኋላ የሚሆነውን ወይም የሚፈጸመውን በትክክል ተንብዮ በመጽሐፍ መልክ እዘጋጅቶ ማቅረብ አንዴት ይችላል? ቀደም ሲል አንደገለጽነው በብሉይ ኪዳን ውስጥ አይሁዳውያንን፣ አህዛብን በሚመለከት አንዲሁም የኢየሱስን ምድራዊ ሕይወት፣ ሞቱንና ትንሳኤውን በሚመለከት የተተነበዩው ከብዙ ዓመት በኋላ ልክ በትንቢቱ መሠረት እንደተፈጸመ መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ተጽፏል። እነዚህ

ትንቢቶች ሁሉ በሰው ፈቃድ የተተነበዩ አይደሉም። መልዕክቱን ከአግዚአብሔር የተቀበሉ ሰዎች የጻፉት ነው። “...ማንኛውም ትንቢት በሰው ፈቃድ ከቶ አልመጣም፤ ነገር ግን ትንቢት በመንፈስ ቅዱስ የተመራ ሰዎች ከአግዚአብሔር ተቀብለው የተናገሩት ነው” ይላል (2 ጴጥ. 1፥21)።

⑧

መጽሐፍ ቅዱስ አፈ ታሪክ የሞላበት መጽሐፍ ይሆን?

ነቃፊዎች መጽሐፍ ቅዱስ አፈ ታሪክ የሞላበት መጽሐፍ ነው ይላሉ። አፈ ታሪክ ማንጸጸሪያ ስለ ሌለው ነቀፋውን ችላ ብሎ ከማለፍ በስተቀር ሌላ አማራጭ ነገር የለም። “አፈ ታሪክ የሞላበት ነው” የተባለበት ምክንያት ለምን ይሆን? ምክንያቶቹ ሦስት ናቸው፡

- ➔ 1ኛው ምክንያት መጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ታምራትን የሚገልጽ በመሆኑ ነው።
- ➔ 2ኛው ምክንያት መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰው የኅርፍ መጥለቅላቅ የባቢሎናውያንን አፈ ታሪክ ውስጥ የተጠቀሰውን ስለሚመስል ነው።
- ➔ 3ኛው ምክንያት በኢየሱስ ዙሪያ የነበረው ሁኔታ የግሪኮች እማ ልክትን አፈ ታሪክ ስለሚመስል ነው።

የተለምዶት ጥያቄ የሥነ ጽሁፍ አጻጻፍ ሰዴ ጥያቄ ሳይሆን የታሪክና የእምነት ጥያቄ ነው። ነቃፊዎች ታምራት አይፈጸምም ስለሚሉ ብቻ “ታምራት አፈ ታሪክ ነው” ብሎ መደምደም የተፈጥሮና የታሪክ ፍልስፍና እንጂ የሥነ ጽሁፍ ጥያቄ አይሆንም። ነቃፊዎች ታምራትን መጣላቸው ፍጹም ዝግ የሆነ የኒቨርስ ውስጥ መለኮታዊ የሆነ ኃይል የማይደርስበት የኒቨርስ ማድረጋቸው መሆኑን ማወቅ አለባቸው። “ሁሉን ማድረግ የሚችል አግዚአብሔር አለ” ብለን የምናምን ከሆነ መለኮታዊ የሆነ ጣልቃ ገብነት ሊኖር ስለሚችል “ታምራት አፈ ታሪክ ነው” ብለን ከአዕምሯችን ልናስወጣው አንችልም። “ታምራት ሊፈጸሙ ይችላሉ” ብለን የምናምን ከሆነ እውነተኛነታቸውን የሚደግፍ ማረጋገጫ ማግኘት አለብን። የአዲስ ኪዳን ጸሐፊዎች በእውነት ላይ ተደግፈው በዐይናቸው ያዩትን አንደሚጽፉ ሐዋርያው ጴጥሮስ ሲመለከር “እኔ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ኃይልና ስል መምጣት በነገርናችሁ ጊዜ ራሳችን ግርማውን አይተን እንጂ በሰው ብልገት የተፈጠረውን ተረት ትክትለን አይደለም” ይላል (2 ጴጥ. 1፥16)።

ጥንታዊ በሆኑ አፈ ታሪክ ጽሁፎች ላይ ተመሳሳይ የሆነ ታሪክ መጻፉ ብቻ “መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ ወይም እውነተኛ የሆነ የአግዚአብሔር ቃል

አይደለም ማለት ትክክል አይደለም የኢየሱስን ታሪክ ከአፈ-ታሪክ ጋር የሚያያይዙት በግሪክውያን አፈ-ታሪክ ውስጥ የዋተጥ ከዋት የተነሳ አምላክ እንደነበራቸው የሚገልጽ ጽሁፍ በመኖሩ ነው። በመሠረቱ ሁለት ዓይነት አምነትን ሰናገጽጽ የሚመሰረቱበትን ብቻ ሳይሆን የማይመሰረቱበትንም መጥቀስ ተገቢ አንደሆነ እናስባለን። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ አፈ-ታሪክ ውስጥ አንዳለው "በክፈል ሰው በክፈል እንሰላ የሆነ" ፍጥረት መኖሩን እናነብም። መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የምናገኛቸውን የታምራት ታሪኮች "አፈ-ታሪክ ይመስላሉ" ብሎ የመጽሐፍ ቅዱስን አውነትነት መካድ ትክክል አይደለም።

⑨

መጽሐፍ ቅዱስ ከሳይንስ ጋር ይጋጫል?

የመጽሐፍ ቅዱስን አውነትነት ለማረጋገጥ አምነው አንዳይቀበሉ ካደረጋቸው ምክንያቶች መካከል ዋናውና አንደኛው "ከሳይንስ ሀሳብ ጋር ይጋጫል" የሚለው አስተያየት ነው። ጥንት ጋሊልዮ "እህይ የዩኒቨርሰን መካከለኛ ስፍራ የያዘ መሆኑን" በመግለጹ ጸሐይ ላይሆን መካከለኛው "መሬት" ነው ብለው የሚያምኑ አማኞች በኃይል ተቃውመውትና አውግዘውት እንደነበረ ታሪክ ይመስክራል። አውነቱን ለማረጋገጥ ቴሌስኮፖቸውን ለመጠቀም ፈቃደኞች አልነበሩም። አንዳንድ የጥንት አማኞች ለአምነው የተቀበሉት መንግሥተ ሰማይ ከላይ፣ ሲታይ ደግሞ ከምድር በታች እንዳለ ነበር። ይሄን ዓይነቱን አቋም መያዝ በአርማጥ ከሳይንስ ጋር ይቃረናል። ታዲያ በዚህ ምክንያት በአሁኑ ጊዜ ያሉት ክርስቲያኖች በዚህ ዓይነቱ አቋም የሚሰጡት መልስ ምንድነው? በመጀመሪያ ደረጃ የቀድሞ ቤተ ክርስቲያን መሪዎች ተባስተው እንደነበረ አምነው መቀበል አለባቸው። መጽሐፍ ቅዱስ በየትኛውም ስፍራ መሬት የዩኒቨርሰ መካከለኛው እንደሆነ አይናገርም። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ጸሐይ መግባትና መጥለቅ ይናገራል። የዘመኑ ሳይንቲስቶችም በአሁኑ ጊዜ ተመሳሳይ የሆነ አነጋገር እንዳላቸው አናውቃለን። የየቀኑን የአየር ሁኔታ የሚናገሩ ሰዎች ጸሐይ የምትገባበትና የምትጠልቅበትን ሰዓት በተመሳሳይ ሁኔታ ሲናገሩ አንስማለን። ይህንን ሰንሰማ ስልክ ደውለን። ጸሐይን የዩኒቨርሰ መካከል እንደሆነች አድርጋችሁ ማቅረባችሁን አቁሙ አንላቸውም። ይህ አውነት ከሆነ ደግሞ የመጽሐፍ ቅዱስ ጸሐይዎችን በዚህ ዓይነት መጻፍ አልነበረባችሁም በማለት መጽሐፍ ቅዱስ አውነትነት እንደሌለው ማቅረብ ትክክል አይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ የሳይንስ መጽሐፍ አይደለም። ስለ ካልኩላስጥ ፊዚክስጥ ወይም ከምስራቅ ትምህርት አይሰጠንም። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ የሰው አመጣጥ ሳይንስ ከሚለው ውጪ ነው ስለሚልጥ ሳይንቲስቶች የራሳቸውን አቋም አጽንተው እንደሚይዙ የታወቀ ነው። የሰውን አመጣጥ ለመረዳት የባዮሎጂ ትምህርት መማርን አይጠይቅም።

⑩

መጽሐፍ ቅዱስ ፍጹም ስህተት የሌለበት ነው?

መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝ የሆነ የታሪክና የሃይማኖት ትምህርት ምንጭ ነው ማለት አንድ ነገር ነው። በሌላ በኩል ደግሞ መጽሐፍ ቅዱስ ፍጹም ስህተት የሌለበት ጸሐፊዎቹ በመንፈስ ቅዱስ ተመርተው የጻፉት ነው ማለት ደግሞ ሌላ ነገር ነው። ክርስቲያኖች መጽሐፍ ቅዱስ ከላይ በገለጽነው ዓይነት ነው የሚሉት ለምን ይሆን? መጽሐፍ ቅዱስ ከስህተት ፍጹም ነጻ የሆነ አስተማማኝነት ያለው መጽሐፍ ስለመሆኑ "ኢ. ሲ. ስፕራውል (R. C. Sproul) ምክንያታቸውን ሲገልጽ እንዲህ አለ፡-

- (ሀ) መጽሐፍ ቅዱስ በመሠረቱ ሲታመን የሚችልና እምነት ሊጣልበት የሚገባና በማስረጃ የተረጋገጠ ነው።
- (ለ) በዚህ አስተማማኝና በማስረጃ የተረጋገጠ መጽሐፍ መሠረት ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ መሆኑን እናምናለን።
- (ሐ) ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ ከሆነ ከስህተት ሁሉ ፍጹም ነጻ የሆነ ሙሉ ሥልጣን ያለው ጌታ ነው።
- (መ) ኢየሱስ ክርስቶስ መጽሐፍ ቅዱስ ሲታመን የሚገባው መጽሐፍ መሆኑን ብቻ ሳይሆን የእግዚአብሔር ቃል ነው ብሎ ያስተምራል።
- (ሠ) ቃሉ ከእግዚአብሔር የወጣ በመሆኑ እርሱ ፍጹም አስተማማኝ አምላክ በመሆኑ ቃሉም ፍጹም አስተማማኝ ነው።

መደምደሚያ፡ ከስህተት ፍጹም ነጻ የሆነው ኢየሱስ ክርስቶስ በተናገረው መሠረት አማኞች መጽሐፍ ቅዱስ አስተማማኝና ከስህተት ሁሉ ነጻ የሆነ ነው ብለው ያምናሉ።

መጽሐፍ ቅዱስ የእግዚአብሔር ቃል መሆኑን ራሱን በራሱ አውነትነቱን ማረጋገጠው በቂ አይደለም። ይህን ማንኛውም መጽሐፍ ማለት ይችላል። መጽሐፍ ቅዱስ እምነት የሚጣልበት ከሆነ ስለራሱ የገለጸውን ነገር እንደ አውነት ልንቀበለው ይገባል። ክርስቶስ ፍጹም ኃጢአት የሌለበት የእግዚአብሔር ልጅ ከሆነ ስለ ቅዱስ ቃሉ የተናገረውን እምነት መቀበል አለብን። ቤተ ክርስቲያን ራሷን በክርስቶስ ሥልጣን ሥር ካደረገች ቅዱስ ቃሉም ሥልጣን ያለው መሆኑን እምና መቀበል አለባት።

መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ራሱ ሲናገር፡ "...የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት መጽሐፍ..." ይለዋል (2 ጢሞ. 3፡16)። በክፈል ላይሆን ሁሉም የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት ነው። ...በሰዓም ከአሁያዊ ጋር መነጋገር ...የናበ በዓሃ ሆድ

ውስጥ ሦስት ቀን መቆየት ... በኖን ዘመን ስለነበረው የጥፋት ውሃ ... ቀይ ባህር ለሁለት ተስፍሎ እስራኤላውያን በደረቅ ምድር መሸገራቸው ... ኤልያስ በቁራ መመዝገብ፤ እምቢልታ በመንፋት ብቻ በጦርነት ድል መገኘት ... ኢየሱስ ከድንግል ማርያም መወለዱ ... ሽባዎች ቆመው መሄዳቸው ... ዓይነ ሥውራን ማየታቸው ... ኢየሱስ በአምስት እንጀራና በሁለት ዓሣ አምስት ሺ ሰዎችን መመዝገብ ... ጴጥሮስ በባሕር ላይ መራመዱ ... ኢየሱስ ከሞት መነሳቱ ወዘተ. -እነዚህን ሁሉ ታሪኮች ያዘለው የእግዚአብሔር ቃል፤ የእግዚአብሔር መንፈስ ያለበት ነው? ብለን እንጠይቅ ይሆን? ከሆነ ጥያቄያችን እግባብ ነት ያለው ነው። በማስረጃ ማረጋገጥ የምንችለው በዓይናችን የምናየውንና በተደጋጋሚ የሚፈጸመውን ብቻ ነው። ታሪክን በማስረጃ (evidence) እንጂ ማረጋገጫ (proof) በመስጠት ላይ የተመሠረተ አይደለም። ፍርድ ቤት፤ ተከላከልን ለመቅጣት “ሠራ” የተባለውን ወንጀል መረጃ በማቅረብ ዳኛውን ማሳመን አለበት። መጽሐፍ ቅዱስም የእግዚአብሔር ቃል ለመሆኑ በማረጋገጫ ሳይሆን መረጃዎችን በማቅረብ ማሳመን አለብን።



የሕይወት መስታወት
ቁጥር 142

የክርስትና እምነት የደካሞች የሥነ ልቦና ምርኩዝ ይሆን?

- ◆ “በእግዚአብሔር ዕውቀት ላይ በትዕቢት የሚሥራውን ክርክርና ከጉቴ አሳብ እናፈርሳለን፤ አዕምሮን ሁሉ እየሚረከንም ለክርስቶስ እንዲታዘዝ እናደርጋለን” (2 ቆሮ. 10፥5)
- ◆ “የእግዚአብሔር ስብዕና ፈጣሪነቱንና የበላይ ገዢነቱን የሚያምን ክርስትና መጣል ያለበትን ትንሽም አክብሮት ሊሰጠው የማይገባ ነው።”
-ጆርጅ ኤች. ሎጊዝ (በእግዚአብሔር ህልውና የማያምን (ኢቲስት))
- ◆ “የክርስትና እምነት ሳያስቡ ዝም ብሎ ዘሎ የሚገባበት አይደለም። በደንብ የተመረመረ፤ የመጽሐፍ ቅዱስን ሀሳብ የተከተለ፤ በሰው አዕምሮ እንደሚገባው የተጠናና የተመረመረ፤ እንዲሁም በመረጃ የተደገፈ ነው።” -ቻርለስ ኮልስን (ክርስቲያን መሪ)

በእግዚአብሔር ህልውና የማያምኑ (ኢቲስቶች) አንዳንድ ምሁራን፤ “የክርስትና እምነት፤ በፍስፍስና ደካማ የሆኑ ሰዎች የሚሳቡበት ሃይማኖት ነው” በማ

ሰት የክርስቲያን ልማት ተከታዮችን በንቀት ሲተቹ መስማት ለብዙዎቻችን አዲስ ነገር አይደለም። ነቀፋቸውንም ለማጠናከር “ሃይማኖት ሰፊውን ሕዝብ የሚያደነዝዝ ዕጽ ነው” የሚለውን የታወቀውን የካርል ማርክስን አባባል ሁልጊዜ ይጠቀሙበታል።

❖ “ክርስቲያኖች በሕይወታቸው የሚገጥማቸውን የኑሮ ትግል መቆቆም ሲያቅታቸው ሃይማኖትን እንደ ምርኩዝ አድርገው ይጠቀሙበታል። በዚህ በጣም ውስብስብና አስቸጋሪ በሆነው ዓለም ውስጥ አሸናፊ ሆኖ መዝለቅ ከባድ ስለሚሆንባቸው ለጊዜው ጭንቀታቸውንና ትግላቸውን እንዲያስረሳቸው የሚያስከር መጠጥ (አልኮል) እና ሌላ የሚያስይዝ ዕጽ (Drug) እንደሚወስዱ ሁሉን አንዳንዶች ደግሞ የክርስትና ልማት ተከታዮች ይሆናሉ” ይላሉ።

እርግጥ ነው በዚህ በጣም አስቸጋሪ በሆነውና ትግል በሰፊበት ዓለም ውስጥ መኖር፤ ያለአንዳች ድጋፍ አስቸጋሪ የሆኑትን ነገሮች ሁሉ አሸንፎ ወይም ታግሶ መቆም ለብዙዎች ቀላል እንደማይሆንላቸው ግልጽ ነው። ውጪያዊው ሕይወታቸው መልካም ይምስል እንጂ ውስጣዊው ሕይወታቸው ሁከት ጭንቀትና ስጋት የበዛበት ነው። በሌሎች ዘንድ በግልጽ የሚታይ ባይሆንም የሚያንከሱበት ራሳቸውን ችለው እንዲቆም የማያስችላቸው የራሳቸው የሆነ ድካም፤ ወይም ደካማ ጎን ያላቸው ናቸው። ቀጥ ብለው መቆምም ሆነ መራመድ ስለማይችሉ የሚደገፉበት አንድ ዓይነት “ምርኩዝ” የግድ ያስፈልጋቸዋል። ለመሆኑ ስዎች እንደ ምርኩዝ የሚጠቀሙበት ነገር ምን ይሆን? የክርስትናን ልማት አንደ ምርኩዝ አድርገው የሚጠቀሙበት ከሆነ ያ የያዙት “የክርስትና ልማት” እውነተኛው ክርስትና ይሆን? ወይስ እንደሚያስከር መጠጥ ሌላ እንደሚያስይዝ ዕጽ (ድራግ) መከራቸውን እንዲያስረሳቸው ወይም እንዲያረግብላቸው ብቻ የያዙት ይሆን?

ሁላችንም “የሥነ አዕምሮ ፍላጎት” (Psychological needs) አለን። አደጋን በሽታን፤ ሞትንና እነዚህን የመባሰሉትን ጎጂ ነገሮችን በልምንፈራ በተቻለ መጠን ለማምለጥ የምንችልበት መንገድ ለማግኘት መከራ እናደርጋለን። ስጋትም ሆነ ፍርሃት የሌለበትን ሕይወት መኖር እንድንችል በልባችን ውስጥ እግዚአብሔርን የመፈለግ ጥማት አለን። በሌላ በኩል ደግሞ አንዳንዶች “እግዚአብሔር የለም” እንዲሉ የሚያደርጋቸው ወይም የሚገፋቸው የሥነ አዕምሮ ፍላጎት ያላቸውም አሉ። “የእግዚአብሔር መኖር አይታወቅም የሚሉት” (Agnostics) እንዲሁም “የእግዚአብሔርን መኖር የማያምኑት” (Atheists) በእግዚአብሔር ዘንድ ተጠያቂ እንዳይሆኑ በመፍራት “ፍልስፍናቸውን” ወይም “እምነታቸውን” እንደ ምርኩዝ አድርገው ሊጠቀሙበት ሲሞክሩ ይታያሉ። እውነተኛው እግዚአብሔር ድንቅና ኃይል አምላክ በመሆኑ በስዎች ዘንድ

በጣም የተፈራ ነው። እግዚአብሔር ዘላለማዊ ሁሉን ነገር የሚያውቅ፤ ጸድቅ፤ ፍጹምነት ያለው ቅዱስ አምላክ በዓለም ሁሉ ላይ የሚፈርድ ሀቀኛ ጻኛ በመሆኑ ስዎች ሁሉ በጣም ይፈሩታል። ስለዚህ “ይፈረድብን ይሆን?” የሚል ፍርሃት ሳይሰማቸው ደስ ያላቸውን ሁሉ እያደረጉ መኖር እንዲችሉ ምርኩዝ የሚሆናቸውን ነገር ይፈልጋሉ። አንዳንዶች የሚመርጡት ምርኩዝ “የእግዚአብሔርን ስበላዊነት መስደ” ሊሆን ይችላል። የእግዚአብሔርን መኖር የማያምኑት” (ሌቲስቶች) እንደሚሉት የክርስትና ልማት “በሥነ አዕምሮ ፍላጎት” (Psychological needs) ላይ የተመሠረተ ባይሆን በኢየሱስ ክርስቶስ ላይ ነው። ደካማነታቸውን የተገነዘቡ አንዳንድ ስዎች ድጋፍ እንዲሆናቸው ሁልጊዜ በሕይወታቸው አንድ ነገር መያዝ ይፈልጋሉ። ስለዚህ የሚደገፉበት ምርኩዝ እንደሚያስፈልጋቸው ከተረዱ፤ አስተማማኝ የሆነውን ኢየሱስ ክርስቶስን ብቻ መምረጥ አለባቸው። ለመምረጥ ሙሉ ነጻነት ይኑራቸው እንጂ ለመረጡት ምርጫ ተጠያቂነት እንዳለባቸውም ማወቅ ይገባቸዋል።

ኢየሱስ በተራራ ላይ ሆኖ ካስተማራቸው ትምህርቶቹ ውስጥ አንደኛው በእውነተኛ መሠረት ላይ ስለ መመስረት ነው። “...ይህን ቃልን ሰምቶ በሥራ ላይ የሚያውቀው ሁሉ ቤቱን በአለት ላይ የሠራውን ብልጥ ሰው ይመስላል። ዝናም ዘመነ ጎርፍ ጎረፈ፤ ነፋሱን ነፈሰና ያንን ቤት ገፋው፤ ይህን እንጂ ቤቱ በአለት ላይ ስለተመሠረተ አልወደቀም። ይህንን ቃልን ሰምቶ በሥራ ላይ የማያውቀው ግን ቤቱን በአሸጥ ላይ የሠራውን ሞኝ ሰው ይመስላል። ዝናም ዘመነ ጎርፍም ጎረፈ፤ ነፋሱን ነፈሰና ያንን ቤት ገፋው፤ ቤቱም ወደያውት ወደቀ፤ አወደቀም እጅግ የሰፋ ሆነ” (ማቴ. 7:24-27)። ስዎች አቅም በሌለው፤ ሊይዛቸው ወይም ሊያቆማቸው በማይችል ምርኩዝ ላይ ይደገፋና አወደቃቸው የከፋ ይሆናል። ምርኩዝ ሁለት ነገሮችን ያመለክታል።

- 1ኛ) ምርኩዝ ፈላጊው በሽታን በህመም፤ ወይም በመጎዳት ውስጥ ያስፈልገው መሆኑን፤
 - 2ኛ) ምርኩዝ ፈላጊው ራሱን ደግፎ ማቆም፤ ወይም ራሱን ችሎ መራመድ የማይችል መሆኑን ያሳያል።
- እዚህ ላይ እንደገና ሁለት ዓይነት ጥያቄ መነሳቱ አይቀርም። ይኸውም፦
- ሀ. “በሽታው ምንድነው? በሽታው እውነተኛ ነው? ወይስ የሌለ፤ በው በአዕምሮው የሚፈጥረው ይሆን?” የሚል ሲሆን፤
 - ለ. መድሐኒቱ በሽታውን ሊፈውስ የሚችል ነው ወይ? የሚል ነው።

ሰውን ምርኩዝ እንዲፈልግ የሚያደርገው ምን ዓይነት በሽታ ቢይዘው ይሆን? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። ክርስቲያኖች በሽታውን “ኃጢአት” ብለው ይጠሩታል። ከዚህ በሽታ ፍጹም ነጻ የሆነ ሰው እንደሌለ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ሮሜ 3:23)። ሃይማኖተኛ በመሆን ብቻ ከዚህ በሽታ ፍጹም ነጻ

መሆን አይቻልም። ስለዚህ ሰው መንፈሳዊነትን እንደ ምርቶች አድርጎ ቢጠቀም በት ይህን ያህል እውነተኛ ድጋፍ አይሆንለትም። የሚያስፈልገው ነገር “የሃይማኖት ምርቶች” ሳይሆን ከክርስቶስ ጋር እውነተኛ የሆነ ሕብረት (ግንኙነት) መፍጠር ነው። የክርስቶስን እምነት ለማውደምና ፈጽሞ እንዳልነበረ አድርገው ለማጥፋት ከፍተኛ ጥረት ያደረጉ ብዙዎች በየዘመናቱ ተነስተዋል። ልዩ ልዩ ፈተናዎችና ችግሮች እንዲሁም እንቅፋቶች አጋጥመውታል። ያም ሆኖ የክርስቶስ እምነት በመቆየትና እንዳልነበረ ሆኖ በመጥፋት ፈንታተ ከጊዜ ወደ ጊዜ በጣም እያየለና እየበረታ ሲመጣ መታየቱ ሌላው ቀርቶ ጠላቶቹን እንኳን ከመጠን በላይ እንዳስደነቃቸው ታሪክ ይመስከራል። የዓለምን ፍልስፍና የሚያራምዱት በእግዚአብሔር መኖር የማያምኑ (ኤቲስቶች)፣ “እግዚአብሔር ከሌለ በዓለም ውስጥ ብዙዎች ወደ ሃይማኖት የሚሳቡት ለምንድነው?” ለሚለው ጥያቄ አጥጋቢ የሆነ መልስ መስጠት አቅቷቸዋል።

①

ሃይማኖት የተፈጥሮ ኃይልን ለማርገብ ስዎች የፈጠሩት ይሆን?

“የሳይክላኖሊስት (በውይይት የሚደረግ የአእምሮ ህክምና) አባት” በመባል የሚታወቀው ፍሮይድ የሰው ልጅ ሃይማኖትን ለመፍጠር በምን ምክንያት እንደተነሳ ባወጣው ቲዮሪ (ጽንሰ ሀሳብ)፣ አጥፊ የሆነውን የተፈጥሮ ኃይል ለማርገብ የሚረዳውን እግዚአብሔርን በአዕምሮው ፈጠረው ይላል። ፍሮይድ፦

“በዓለም ውስጥ ሰው ሊቆጣጠራቸው የሚችላቸው ከፋ የሆኑ ነገሮች (የተፈጥሮ ኃይሎች) አሉ። የሰው ልጅ የሚኖርበት ምድር እንዳንድ ጊዜ የሚንቀጠቀጥ የሚፈራርለበትና የሰዎችን ልጆች የሚውጥበት ከፍተኛ ጎርፍና ማዕበል ተነስቶ በአካባቢው ያለውን ጠራር፣ የሚወለድበት ጊዜ አለ። እንዲሁም ምንም ዓይነት መድኃኒት ሊያጠፋው ያልቻለው “ሞት” የሚባል ከፋ ነገር አለ። እነዚህንና እነዚህን የመሳሰሉ ጫካኝ የተፈጥሮ ኃይሎች ፈጽሞ ዕረፍት የማይሰጡ የሰውን ልጅ አዕምሮ በድካምና በተለፋ መቁረጥ መንፈስ የሚሞሉት ናቸው። ሥልጣኔን በመጠቀም ከእነዚህ አጥፊ ኃይሎች ለማምለጥ የሰው ልጅ ከፍተኛ ጥረት ቢያደርግም በቁጥጥሩ ሥር ማዋል አልቻለም” ይላል።

ኤቲስቶች፦ “ሰው ከእነዚህ ከፋ ከሆኑ ተፈጥሯዊ ኃይሎች ጋር በሚያደርገው ትግል ማሸነፍ እንደማይችል ቢገነዘብ ራሱን ከጉዳት ለመጠበቅ ዕርዳታ የሚያ

ደርግለትን ኃይል በመፈለግ ሃይማኖትን ፈጠረ። እግዚአብሔር መኖሩን እርግጠኛ ባይሆንም “እግዚአብሔር አለ” ብሎ ማመን ጀመረ” ይላሉ። የተቆጣው ሰው ቢሆን፣ ይቅርታ እንዲያደርግለት ይለምነዋል፤ እንዲታገጠው ያባብራዋል። የተፈጥሮ ኃይል ቁጣጣ ይኸውም ኃይለኛና አጥፊ የሆነውን ዓውሎ ነፋስ፣ ጎርፍ፣ የመሪት መንቀጥቀጥ፣ ማዕበልንና እነዚህን የመሳሰሉ አጥፊ የሆኑ የተፈጥሮ ኃይሎችን ግን በምን ዓይነት ሁኔታ አባብሎ ማስታገስ ይችላል? በበአዊነት የሌለውን የተፈጥሮ ኃይል፣ በሰው ላይ በኃይል ሲቆጣጠር ቁጣውን በልዩ ልዩ መንገድ ለማስታገስ የተለያዩ እርምጃ ቢወስድም አልተባከለትም። እንደ ፍሮይድ አባባል፣ ሰው ከላይ የዘረዘረናቸውን የተፈጥሮ ኃይሎች በሂደት ውስጥ ሰበአዊነት እንዳላቸው በማሰብ እየፈራቸው መጣ። በዚህ ምክንያት ሰው “ሰበአዊነት” የሌለውን የተፈጥሮ ኃይል ሰበአዊ ለማድረግ ሃይማኖትን መጠቀም ጀመረ፤ በማዕበልና በጎርፍ ውስጥም መንፈስን ፈጠረ። ከተፈጥሮ ኃይል ሊያድነው እንዲችል ሰበአዊነት ያለውን ከእርሱ አቅም በላይ ኃይል አለው የሚለውን እግዚአብሔርን በአዕምሮው ውስጥ ለመፍጠር ሞከረ” ይላል።

ሃይማኖተኛ መሆን ከእግዚአብሔር ጋር የተቀራረበ ግንኙነት ማድረግ አይደለም። ያ ካልሆነ እንግዲያውስ እንዳንድ ሰዎች ሃይማኖትን የሚፈልጉበት ምክንያት ምንድነው? ብለን ብንጠይቅ፣ የክርስቶስ እምነት ተቃዋሚዎች በእውነት ላይ ያልተመሠረተ መልስ ይሰጡናል። ከሚያቀርቡት ምክንያት እንደኛው ይህን ይመሰላል፦

- “ሃይማኖት ስለዎች ሰዎች ላይ የተመሠረተ ነው። ስተላይ በአዕምሮ ጭንቀት ውስጥ ለሚያልፉት ለደካሞች፣ ለጭቁኖች ሃይማኖት ሱስ እንደሚያሰጥና እንደሚያሰክር መጠጥ ነው። ሰዎች በሕይወታቸው ሊቋቋሙት የማይችሉት እንዳንድ ችግር ሲያጋጥማቸው እንዲሁም ኑሮን ታግለው ማሸነፍ ሲያቅታቸው ለመጽናናት እንዲሁም አስፈላጊውን ድጋፍ ለማግኘት ፈታቸውን ወደ ሃይማኖት ይመልሳሉ” ይላሉ።

በሌላ በኩል፣ ስለ ክርስቶስና እምነት ትክክለኛ የሆነ መረዳት የሌላቸው “እግዚአብሔር የለም” የሚል አቋም የያዙ ምሁራን በሚያስተምሩት ትምህርት የተሳቡ እንዳንድ ሰዎች እግዚአብሔርን እንዲከተሉ መንፈሳዊ ጥሪ ሲደርሳቸው፦

- “ሃይማኖት ለያስፈልገኝም፤ ሁሉም ነገር በመልካም ለየሄደ ልኝ ነው። ራሴን ችዬ መቆም ስለምችል ምርቱዝ ለያስፈልገኝም” ሲሉ መስማት ለብዙዎቻችን አዲስ ነገር አይደለም።

②

ሃይማኖትን እንደ ምርቱ ዘ የሚጠቀሙበት ሰዎች ይኖሩ ይሆን?

የዓለምን ፍልስፍናን የሚከተሉ ታላላቅ ምሁራን እነ ሳርትሪየር ረሰል፣ ካርል ማርክስ፣ ሲግመንድ ፍሮይድና እነዚህን የመሳሰሉት እንደሚሉት "የክርስትና እምነት በእርግጥ በሰሜታቸው ደካማ የሆኑ ሰዎች የፈጠሩት የኮሮን ትግል ማሸነፍ ያቃታቸው ደካማ የሆኑ ሰዎች የሚጠቀሙበት የሥነ ልቦና ምርቱ ይሆን?" የክርስትና እምነት በማይጨበጥ ሃሳብ ላይ የተመሠረተ ያልበሰለ አዕምሮ ያላቸው እውነትን በትክክል ማየት የማይችሉ ሰዎች የሰጡት ነው? ሃይማኖትን እንደ ምርቱ ዘ አድርገው ሲጠቀሙበት የሚሞክሩ የክርስትና እምነት በትክክል ያልገቡት እንጂ እውነተኛ ለውጥ ያላቸው ከክርስቶስ ጋር የተቀራረበ ግንኙነት ያላቸው አይደሉም። በአንደኛው ክፍለ ዘመን የነበሩት ፊሪባውያን፣ ሕግና ወግ ጠብቀው የሚኖሩ ሃይማኖተኞች ነበሩ። በሃይማኖት ሥርዓታቸውና የሙሴን ሕግ በመጠበቃቸው ወደ መንግሥተ ሰማይ በቀላሉ የሚገቡ እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኙ መሰሏቸው ነበር። ይሁን እንጂ ኢየሱስ "...እናንተ በውጪ ሰለው ጸድቃችሁ መሰላችሁ ትታያላችሁ፤ በውስጣችሁ ግን ግብዝነትና ኩዳት ሞልቶባችኋል" (ማቴ. 23:28) በማለት በቁጣ እንደተናገራቸው አናውቃለን። እግዚአብሔር የሰውን ልብ ያያል። ለማድረግ የፈለገውን ነገር ገና ባያደርገው በምን ምክንያት ለማድረግ እንዳሰበም አስቀድሞ ያውቃል። ስለዚህ ለማድረግ የተነሳበት ዋና ምክንያት (motive) ጥሩ ካልሆነ እግዚአብሔር በባሕሪው ሁሉን የሚያውቅ በመሆኑ ግንም ለው ሊያሞኘው አይችልም። ብዙ ጊዜ ሰዎች የሚያደርጉት ነገር ከውጪ መልካም ይምስል እንጂ ለማድረግ የተነሳበት ዋና ዓላማ ወይም ምክንያት ትክክል ሳይሆን ይችላል። እግዚአብሔር የውጪውን ብቻ ሳይሆን የውስጡንም ማየት ስለሚችል ሃይማኖተኛ በመምሰል ከእግዚአብሔር ሊደበቅ የሚችል ሰው የለም።

የክርስትና እምነት ተቃዋሚዎች በመረጃ ያልተደገፈ እውነትነት የሌለው ስለ ክርስትና እምነትና እንዲሁም ስለ ተከታዮቹ የሰጡት አንዳንድ አስተያየት ይህንን ይመስላል፡

- የክርስትና እምነት ተከታዮች "ደካማ አዕምሮ ያላቸው... እንደሚገባው አዕምራቸውን የማይጠቀሙ ሰሜታቸውን የሚያስቀድሙ ሃይማኖትን እንደ ምርቱ ዘ አድርገው የሚጠቀሙ ናቸው..."
- ሰዎች "ሰላም በሌለበት ዓለም ውስጥ በመኖራቸው ምክንያት ከእነርሱ የበለጠ ጉልበት ወይም አቅም አላቸው ብለው

ከሚያስቡት ኃይል ጋር በመዛመድ ፍርሃታቸውን ለማጥፋት ሃይማኖትን ፈጠሩ፤

- "ሃይማኖተኞች በሰሜታዊ ድካም የሚታይባቸው ሃይማኖትን የሥነ አዕምሮ ምርቱ ዘ አድርገው የሚጠቀሙ ናቸው፤
- ሃይማኖት በላም በሌለበትና እንዲሁም አሰፈሪ በሆነበት ዓለም ውስጥ ተረጋግቶ ለመኖር ሰዎች ዋስትና የሚሆናቸውን ነገር ከመፈለጋቸው የተነሳ የፈጠሩት ነው።
- እግዚአብሔር ባይኖርም ሰዎች የራሳቸውን ፍላጎት ለማሟላት ሲሉ በአዕምራቸው የፈጠሩት ነው ይላሉ።

ይህንን ዓይነት አስተያየት ከሰጡት ምሁራን መካከል ጎልተው የሚታዩት ካርል ማርክስና ሲግመንድ ፍሮይድ ሲሆኑ ተለይተው የሚታወቁበት የራሳቸው የሆነ አባባል አላቸው፤

- ካርል ማርክስ "ሃይማኖት የተጨነቀ ሰዎች አዕምሮ አደንዛዥ የሆነ ዕፅ ነው... እግዚአብሔር በአምሳሉ ሰውን በመፍጠር ፈንታ ሰው እግዚአብሔርን በአምሳሉ ፈጠረ" ይላል።
- ሲግመንድ ፍሮይድ ደግሞ "በሰላምነው ዓለም ውስጥ ለምናቸው ግኝቶች ሁሉ ምክንያት እንዳላቸው ሁሉ ለሃይማኖትም መፈጠር ምክንያት የሆኑ ነገሮች አሉ። በውስጥ አቅሙ በላይ የሆነ የተፈጥሮ ኃይል ሲገጥመው ራሱን ለመከላከል እንዲያሰኝሰው ሲል ሃይማኖትን ፈጠረ" ይላል።

ሰዎች ሁሉ ስለ ሃይማኖት አንድ ዓይነት አቋምና አንድ ዓይነት አመለካከት እንደሌላቸው የታወቀ ነው። ከእግዚአብሔር ጋር የተቀራረበ ግንኙነት ባይኖራቸውም፤ ከሌሎች የበለጠ ሃይማኖተኞች መሆን ይችላሉ። ሃይማኖተኝነታቸውንም ከእግዚአብሔር መሸሸጊያ አድርገው ሲጠቀሙበት ይታያሉ። በዚህ ዓይነት ሃይማኖተኛ መሆን የለውን ደካማነት እንጂ ብርቱካኑን አያሳይም። እነዚህ ሃይማኖተኞች ወደ ቤተ ክርስቲያን መሄዳቸው፤ ሁልጊዜ በትጋት መጽሐፍ ቅዱስን ማንበባቸው፤ የሃይማኖት ሥርዓት መጠበቃቸው፤ ለደሃ መመጽወታቸው፤ በጠቅላላው የሞራል ሰዎች መሆናቸው የመንግሥተ ሰማያትን በር የሚከፍትላቸው መስሎ ሲሰማቸው ይችላሉ ይሆናል። ይህን ከላይ የዘረዘርናቸውን ነገሮች በመፈጸም የሚፈልጉትን ነገር ማግኘት ከቻሉ እግዚአብሔርን ለማሞኘት አቅም ያገኙ ይመስላቸዋል። ያለእግዚአብሔር ሃይማኖተኞች ሲሆኑ አግዚአብሔርን ከሕይወታቸው ማበወጣታቸው እንደሆነ ግን የተረዱት አይመስሉም። ከላይ በገለጽነው ዓይነት እግዚአብሔርን ከሕይወታቸው ሲያሰወጡ ሁሉንም ነገር በቁጥጥራቸው ሥር ለማድረግ ዕድል ማግኘታቸው እንደሆነ ግልጽ ነው።

③

የክርስትና እምነት ተቃዋሚዎች ክርስትናን የሚነቅፉበት ምክንያት ምን ይሆን?

የክርስትና እምነት ከግል ስሜት ጋር የተያያዘ (Subjective) ሆኖ በግልጽ በጥላባ (Illusion) ላይ የሚያተኩር ልምምድ ነው? ወይስ በገህድ የሚታይ ስሜታዊ ያልሆነ ተጨባጭ የሆነ አቋም ያለው (Objective) ነው? እነዚህን ሁለት ዓይነት አቋሞችን ከመፈተሻችን በፊት በቅድሚያ መረዳት የሚያስፈልገን ነገር ቢኖር ከግል ስሜት ጋር በመያያዝ ብቻ የክርስትና እምነት እውነትነት የሌለው ነው ብሎ መደምደሙ ትክክል አለመሆኑን ነው። የክርስትና እምነት ሙሉ በሙሉ ከግል ስሜት ጋር ብቻ የተያያዘ ነው ከተባለ ስለ እውነተኛ ነገር ማረጋገጫ እንድንሰጥ እንገደድ ነበር። ብዙ የክርስትና እምነት ተቃዋሚዎች ክርስትናን ዋጋ ለማሳጣት ይሄንን ዘዴ ይጠቀሙበታል። ተቃዋሚዎቹ ለብዙ ዘመናት ሃይማኖት በአጠቃላይ በተለይም ክርስትናን ስሜታዊ ምርኩዝ እንደሆነ አድርገው ለማሳየት ሞክረዋል። ስለ ሃይማኖት ከላይ ያየነውን ዓይነት ትንታኔ መጠቀም የራሱ የሆነ ችግር አለበት። ለምሳሌ "ምርኩዝ" የሚለውን ቃል ለንበሣ ወደ እዕምሯችን የሚመጣው እንደ ዓይነት ጉዳት ደርሶበት ዕርዳታ ወይም ድጋፍ የሚያስፈልገው ለው መኖሩ እንደሆነ ቀደም ሲል ገልጸናል። ምርኩዝ ድጋፍ ሲገኝ ነው እንጂ ለተሳሳተ ለው ሙሉ መፍትሄ ሲገኝ እንዳልሆነ ገልጽ ነው። "ምርኩዝ" በተለይ ሃይማኖትን በሚመለከት ሀሳብ ላይ የሚታየው ጠቃሚነት እንዳለው ሳይሆን ነጻ እንደሆነ ነው።

ሲግመንድ ፍሮይድና ሌሎች እርሱን የመሳሰሉ ሃይማኖት በፍርሃት ምክንያት የተፈጠረ መሆኑን ይገልጻሉ። እንደ ፍሮይድ አባባል ለው ከማያየው እደጋ እምጪ ጠላት ለማምለጥ ወይም ድጋፍ ለማግኘት "ለው እግዚአብሔርን ፈጠረ" ይላል። ፍሮይድ በአሁኑ ዘመን ግን ለው በትምህርትና በዕውቀት ሰማም የረቀቀ በመሆኑ በማይታይ እምነት በቀላሉ የማያምን በመሆኑ እግዚአብሔር አያስፈልገውም ይላል።

እርግጥ ነው በስሜታዊው በጣም ደካማና ራሳቸውን ችለው ለመቆም የማይችሉ የወደፊቱን ሲመለከቱ ሁሉም ነገር ጨለማ ሆኖ የሚታያቸው እንዳንድ ሰዎች ሃይማኖትን እንደ ምርኩዝ አድርገው ሊጠቀሙበት ይችላሉ። በኑሯቸው ውስጥ የሚያጋጥማቸውን ትግል መቋቋም ሲያቅታቸው እርዳታን ከክርሱ ለማግኘት ሲሉ የራሳቸውን እምነት ይፈጥራሉ። ስሜታዊ ድካም ያለባቸው ሰዎች ክርስትናን መደበቂያ ወይም መሸሻ እንደሚያደርጉት ምሁራን ይገልጻሉ። እንዳንድ ምሁራን ሃይማኖት የእዕምሮ ጭንቀት ያለባቸው በሀዘን የተሞላ ልብ ያላቸውና ደካማዎችን የመሳብ ጋይል አለው ይላሉ። በተለይ ኑሮ

ከባድ የሆነባቸው እንዳንድ ሰዎች ለመጽናናት ስሜታዊ ድጋፍ ለማግኘት ፈታቸውን ወደ ሃይማኖት ይመልሳሉ። በሌላ በኩል ደግሞ የክርስትና እምነት እውነተኛነቱ ለው በሚለማው ስሜት የሚለክ ይመስል። እንዳንድ ሰዎች "ሃይማኖት አያስፈልገኝም" እንደሚሉ ቀደም ሲል ገልጸናል። ክርስትናን እንዳንድ ሰዎች እንደ ምርኩዝ ሊጠቀሙበት ቢሞክሩም የክርስትና እምነት ሁልጊዜ ምርኩዝ ነው ማለት አይደለም።

የክርስትና እምነት ተቃዋሚዎች የክርስትና እምነትን ዋጋ ለማሳጣት የሚጠቀሙበትን መንገድ ከዚህ በታች ስጥን ቃቂ ለማየት እንሞክራለን።

◆ 1ኛ- ክርስትናን ዋጋ ለማሳጣት የሚጠቅሱት "ቅድመ ሁኔታ" (preconditioning) ነው። ይህም ማለት ሰዎች በክርስቶስ የሚያምኑት በሕጻንነታቸው ወላጆቻቸውና ያለበት ሕብረተሰብ እንዲሁም ባሕሉ እየቀረጸቸው ነው ማለታቸው ነው። ይሄን ዓይነቱ አባባል በሁለት አቅጣጫ ስህተት ይታይበታል። ይኸውም፣ አንደኛ ክርስቲያኖች ሁሉ የክርስትና እምነት ካለበት አካባቢ ወይም ቤተሰብ ውስጥ የወጡ አለመሆናቸው ነው። በዚህ ነጥብ ላይ የተደረገው ጥናት እንደሚያመለክተው ብዙ ክርስቲያኖች የወጡት ክርስትናን ከሚቃወሙ አካባቢዎች እንደሆኑ ነው።

◆ 2ኛ- ለው "ቅድመ ሁኔታ" (preconditioning) የቀረጸው ከሆነ የሚኖረው አቋም ተቀባይነት ያለው አይደለም። ይሁን እንጂ "ቅድመ ሁኔታ" (preconditioning) አቋሙ ትክክል መሆኑና አለመሆኑን አያባይም። መጠየቅ ያለብን ጥያቄ፣ "ቅድመ ሁኔታ" (preconditioning) ተጨባጭነት ያለው እውነት ነው ወይ? ብለን ነው። እስቲ ይህን ሀሳብ በሌላ ምሳሌ እንመልከተው። ለምሳሌ ልጆች ሆነን ወላጆቻችን እኛን ለማስፈራራት "ጨለማ ክፍል ውስጥ ጅብ አለ" ይሉን ነበር። በወቅቱ እውነት ነው ብለን እምነን በፍርሃት ውስጥ እንኖር ነበር። በአካልም ሆነ በእዕምሮ እያደግን ሰንመጣጣ ጨለማ ክፍል ውስጥ ጅብ እንደሌለ እየተረዳን መጣን። የተነገረን ነገር እውነትነት የሌለው በመሆኑ "ቅድመ ሁኔታው" (preconditioning) እውነትነት ባለው ነገር ላይ አልነበረም። በሌላ በኩል ደግሞ ከሀጻንነታችን ጀምሮ "እሳት ያቃጥላል (ይፋጃል)" ተብለን ነው ያደግነው። በሥጋም ሆነ በእዕምሮ እያደግን ሰንመጣጣ እየሰማን ያደግነው "ቅድመ ሁኔታ" (preconditioning) ትክክል እንደሆነ እየተረዳን መጣን። ልክ እንደዚሁ በክርስቲ

ያን ቤተሰብ ወይም አካባቢ በማድጋችን ብቻ "ክርስትና እውነትነት ያለው አይደለም" ብሎ መደምደም ትክክል አይደለም።

➔ 3ኛ- የክርስትና እምነት ተቃዋሚዎች የክርስትናን እምነት የሚነቅ ፋብት ሌላው ምክንያት "እምነትና ሰሜት የአንድን ነገር እውነትን ሊያረጋግጡ አይችሉም" በማለት ነው። ይህን የሚለብን ምክንያት ክርስቲያኖች እምነታቸውን መሠረት ያደረጉት በሰሜት ላይ ነው ብለው በማሰብ ነው። ክርስትናን እውነት የሚያደርገው በክርስቶስ እውነተኛ ማንነት ላይ ነው እንጂ በአማኞች ሰሜትና እምነት ላይ አይደለም። የአንድ ሰው እምነት አንድን ነገር እውነት ወይም ሀሰት ሊያደርገው አይችልም። እንዲሁም የሰው አለማመን አንድን ነገር ስህተት አያደርገውም። ለምሳሌ አንድ ሰው ኳስ ወደ ሰማይ ቢወረውር፤ ኳሱ ተመልሶ ወደ መሬት ቢወድቅ፤ ኳሱ ተመልሶ የመጣው ያሰው የግራቪቲ (የመሬት ስበት) ሕግ መኖሩን ሰላመን እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ሌላው ሰው ደግሞ የግራቪቲን ሕግ ባያምን፤ ጉዳት ላይ ሲወድቅ እንደሚችል ስለሚናወቅ ከትልቅ ፎቅ ላይ እንዲበል አናደፋፍረውም። ክርስቲያንም የክርስትናን እምነት ሰው በማመኑና በሚለማው ሰሜት ትክክል መሆኑን አያረጋግጥም።

➔ 4ኛ- የክርስትና እምነት ተቃዋሚዎች የክርስትና እምነትን የሚነቅ ፋብት ሌላው ምክንያት ክርስቲያኖች የክርስትና እምነትን እውነተኛነት የሚያረጋግጡበት ሰሜታዊ ባልሆነ ተጨባጭነት ባለው አቋም (Objective) ላይ ሳይሆን ከግል ስሜት ጋር በተያያዘ (Subjective) ወይም ልምምዳቸውን መሠረት በማድረግ ነው ይላሉ። ክርስቲያኖች የክርስትናን እምነት እውነተኛነት የሚያረጋግጡበት ባላቸው የግል ልምምድ ከሆነ ትክክል አይደለም። ልምምድ ቢኖረውም ባይኖረውም ሰው ከውሳኔ ሊደርስ ይችላል። ነገር ግን ውሳኔው ከሰውየው የግል ልምምድ ላይ ብቻ የተመሠረተ መሆን አይገባውም። ለምሳሌ፤ ዓይነ ሰውር ጸሀይን ለይቶ አያውቅም። ይሁን እንጂ ጸሀይን ሰላላዩ ጸሀይ የለም ብሎ መደምደም እንደሌለበት ግልጽ ነው።

④

ሃይማኖት ሀብታሞች የፈጠሩት ይሆን?

ካርል ማርክስ ሃይማኖትን ሀብታሞች እንደፈጠሩት ይናገራል። የሃይማኖት መነሻ ምክንያት ፍርዶድ እንደሚለው የተፈጥሮ ጋይል ሳይሆን፤ ሊኮኖሚ ነው ይላል። የአገሪቱ ሊኮኖሚ በጥቂት ሰዎች ቁጥጥር ሥር ሲሆን፤ ሰፊውን ሕዝብ ጥቂት ሰዎች በቁጥጥራቸው ሥር እንዲሆን ያደርጉታል። እነዚህ ብዙ ሀብትና ንብረት ያላቸው ጥቂት ሰዎች ድሃ የሆነው ሰፊው ሕዝብ "አንድ ቀን ያምጽብን ይሆናል" በማለት ሁልጊዜ በፍርሃት ውስጥ ይኖራሉ። ሰፊው ሕዝብ በአንድ ድምጽ በመደራጀት አምጾ ከተነሳ ከፍተኛ ጥፋት ሊያደርስባቸው እንደሚችል በደንብ ያውቃሉ። ታዲያ ጥቂቶቹ ብዙሃኑን በቁጥጥራቸው ሥር ለማድረግ አንዴት ይችላሉ? የራሳቸውን ጥቅም ለመጠበቅ የግድ ሃይማኖትን መፍጠር ነበረባቸው ይላል ካርል ማርክስ። ሰፊው ሕዝብ አምጾ እንዳይነሳባቸው ያደረጉበት እንደኛው መንገድ፤

➔ ሃይማኖታዊ ሥነ ምግባርን በመፍጠር ነበር። ሃይማኖታዊ ሥነ ምግባር በጋይል ወይም ተግባራዊ መሥራትን በታማኝነት ማገልገልን ትህትናን፤ ታላላቅነትንና እነዚህን የመሳሰሉትን መልካም ባሕሪያት ለሰፈላጊነታቸውን በማስተማር ነበር። በዚህ ዓይነት ሰፊውን ሕዝብ በማስተማር በደንብ እንዲያገለግሏቸው ለጊዜውም ቢሆን መሰመር ማስያዝ ቻሉ። እነዚህ መልካም ተግባራት የሃይማኖት ፍሬዎች በመሆናቸው ሃይማኖትን ማጠናከር ጀመሩ።

➔ ሌላው ሃይማኖት ለተጨቅነትና ለደካሞች ጉልበትን፤ መጽናናትን ላጡ መጽናናትን ይሰጣል በማለት ሕዝቡ ለሃይማኖት በጣም የተሰጠ እንዲሆን ያበረታቱታል። ሕዝቡ ከላይ የተገለጹትን መልካም ባሕሪያት በሕይወታቸው ቢለማመዱ ወደፊት በሰማይ ትልቅ ሽልማት እንደሚጠብቃቸው ይነግሯቸዋል። በዚህ ዓይነት በሀብታሞች ላይ ለማመጽ ሀሳብ የነበራቸው ሁሉ ከአመጸኛነት ይቆጣሉ። የገንዘብ ፍቅር ከሌላቸው፤ ሰማያዊ የሆነውን ነገር ብቻ ከፈለጉ አንድ ቀን እግዚአብሔር በሰማይ ዋጋቸውን እንደሚከፍላቸው ይነግሯቸዋል። በዚህ ዓይነት ሰፊውን ሕዝብ የሞራል በው በማድረግና እንዲሁም "ወደፊት ታገኛላችሁ" በማለት ሕዝቡን በቀላሉ እንዲገዛባቸው አድርገዋል። ሰፊው ሕዝብ ስምድር ባይመቸውም፤ በሚመጣው ዓለም የተሻለ ኑሮ እንደሚጠብቀው ተስፋ በመስጠት ጸጥ ብሎ እንዲኖር ለማድረግ ሃይማኖትን መሣሪያ አድርገው የተጠቀሙበት መሆኑን ካርል ማርክስ ይናገራል።

ከላይ በገለጽነው ሁኔታ ጥቂት ሀብታሞች ሰፊውን ሕዝብ ያለአግባብ ለመስጠት ሃይማኖትን መጠቀሚያ እንዳደረጉት ካርል ማርክስ ገልጸ ጽፏል። ይሄ እውነት ይሁንም አይሁንም፤ ሃይማኖት እንዴት እንደተፈጠረ ወይም ሊፈጠር እንደቻለ የሚያሳይ የካርል ማርክስ ቲዮሪ (ጽንሰ ሀሳብ) ነው። ሰው ሰሜታዊ የሆነ ፍላጎት ሲኖረው መጽናናትን ለማግኘት ፈቱን ወደ ሃይማኖት እንደሚያዞር የታወቀ ነው። በሌላ በኩል ደግሞ ሰዎች ሰሜታዊ ፍላጎታቸው ሳይሟላ ላቸው የቀረ እንደሆነ ከሃይማኖት እንደሚሸሹም ግልጽ ነው። ሰዎች ከሃይማኖት የሚሸሹበት የሥነ አዕምሮ ምክንያት ሊኖራቸው ይችላል። ለምሳሌ በቤተ ክርስቲያን አገልጋይ ወይም መጋቢ ቀደም ሊል የተነሳ ሰው ልቡ በጥላቻ ተሞልቶ ከሃይማኖት ሽሽቶ መኖር ይጀምራል። "እግዚአብሔር የለም" የሚሉትም (ኤቲኦፖች) ከውሰጣቸው የበደለኝነት መንፈስ ወይም ስሜት ሊጫኛቸው ከሁኔታው ለመሸሽ ሲሉ ብቻ "እግዚአብሔር የለም" የሚለውን አቋም በመያዝ ከእውነት ለመሸሽ እንደሚሞክሩ የታወቀ ነው።

⑤

ሰው ሃይማኖትን የመፍጠር ችሎታ አለው

ሰው ሃይማኖትን የመፍጠር ኃይልና ችሎታ እንዳለው የማያጠራጥር እውነት ነው። ፍርድደገ የሳይክላኖሲስት (በውይይት የሚደረግ የአእምሮ ህክምና) አባት በመባል የሚታወቀው መጀመሪያ ሃይማኖት እንዴት እንደ ተፈጠረ ወይም ስለ ሃይማኖት ጅማራ (ሥነ መሠረት) ለሚነሳው ጥያቄ መልስ ለመስጠት መከራ አድርጓል። ሰው ሃይማኖትን ለመፍጠር በምን ምክንያት እንደ ተነሳ ፍርድደገ ባወጣው እውነት መሳይ ቲዮሪው (ጽንሰ ሀሳብ) ውስጥ የእግዚአብሔርን አለመኖር ግምት ውስጥ አስገብቶ ነው። የብዙዎች ጥያቄ፤ "እግዚአብሔር ከሌለ ሃይማኖት እንዴት ሊኖር ቻለ?" የሚል ነው። ፍርድደገ እንደሚለው እግዚአብሔር በአርግጥ ባይኖር ስለ ሃይማኖት አመጣጥ ያወጣው ቲዮሪ (ጽንሰ ሀሳብ) እውነት ሊሆን ይችላል ነበር። በመጀመሪያ ግን የእግዚአብሔርን አለመኖር ማረጋገጥ አለበት። እርሱም ሆነ ሌሎች ኤቲኦፖች ግን እስካሁን የእግዚአብሔርን አለመኖር እንደሚገባው ማረጋገጥ ወይም ማሳመን አልቻሉም።

በከላሸና በተከላሸ መካከል በሚነሳው ክርክር ሁለቱም ወገን (ከላሸም ተከላሸም) መረጃቸውንና መነሻ ምክንያታቸውን ማቅረብ እንዳለባቸው የታወቀ ነው። አቃቤ ሕጉ ተከላሹ "ፈጸመ" ለሚለው ወንጀል ትክክለኛ የሆነ መነሻ ምክንያት (motive) ሊኖረው ይገባል። መነሻ ምክንያቱን (motive) ማቅረብ ካልቻለ ግን በክርክሩ የማሸነፍ አቅሙ በጣም የመነሻ እንደሚሆን የታወቀ ነው። የተከላካይ ጠባቂ ደግሞ አቃቤ ሕጉ ያቀረበውን መነሻ ምክንያት የሚያፈርስበት መከላከያ ከሌለው ደግሞ ከክሱ ነጻ መሆን አይችልም። መነሻ ምክንያቱ

ብቻ በቂ ስላልሆነ ሌላ በተጨማሪ አቃቤ ሕጉ ተከላሹ ፈጸመ ለተባለው ወንጀል መረጃ ማቅረብ አለበት። መነሻ ምክንያቱ ብቻ በቂ ያልሆነበት ምክንያት ያን ወንጀል ለመፈጸም ጥፋ መነሻ ምክንያት ያላቸው በሁኔታው ዙሪያ ያሉ አንዳንድ ሰዎች ሊኖሩ ስላሟችሉ ነው።

የሃይማኖትን ጅማራን ወይም ሥነ መሠረትን ለመረዳት በቅድሚያ ሰዎች ሃይማኖትን የሚፈልጉበት ምክንያት የሥነ አዕምሮ ጥያቄ አለመሆኑን ማወቅ ያስፈልጋል። እርግጥ ነው ሥነ አዕምሮ ከፍተኛ ሥፍራ ሊኖረው ይችላል። ይሁን እንጂ ለሃይማኖት አመጣጥ ወሳኝ ምክንያት ሊሆን አይችልም። እማኝ እግዚአብሔር ስለ መኖሩ የሚያቀርበው መረጃ አንድ ብቻ ከሆነ ያም "የሃይማኖት መኖር የእግዚአብሔርን መኖር ያረጋግጣል" የሚል ብቻ ከሆነ የፍርድደገ መላምት (hypothesis) የአሸናፊነት ኃይል እንደሚኖረው ግልጽ ነው። እግዚአብሔር አያለ ማንም በእርሱ የሚያምን ባይገኝ በጣም የሚያስደንቅ ይሆን ነበር። ይሁን እንጂ የእማኞች መኖርና አለመኖር በጉዳዩ ላይ ይህን ያህል ወሳኝነት የለውም። በእግዚአብሔር መኖር የሚያምን አንድም ሰው ባይገኝ እግዚአብሔር ሊኖር ይችላል፤ እንዲሁም እግዚአብሔር ባይኖርም በእግዚአብሔር መኖር የሚያምኑ ብዙ ሰዎች ሊኖሩ ይችላሉ። ስለዚህ የሰዎችን ሃይማኖተኝነት ከሃዲዎች (ኤቲኦፖች) ሥነ አዕምሮን (Psychological motive) መነሻ ምክንያት እድርገው ማቅረባቸው የሚያስደንቅ ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ደግሞ የከሃዲዎችን ሥነ ልቦናዊ መነሻ ምክንያት (Psychological motive) ምን እንደሆነ ሲገልጽ፤ "ሰዎች በከፋቸው እውነት እንዳይታወቁ ሲያደርጉ በረጢታቸውና በከፋቸው ምክንያት የእግዚአብሔር ቀጣክሰግይ ይገለጥላቸዋል" ይላል (ሮሜ 1፡18)።

እግዚአብሔር ራሱ በፈጠራቸው ፍጥረታት አማካኝነት እግዚአብሔር ራሱን ለሰዎች ሁሉ የገለጸ መሆኑን ጳውሎስ በሰፊው ጽፏል። እንደ ጳውሎስ አባባል ሰው ከእግዚአብሔር መገለጥን ቢቀበልም እውነቱን በመሸፈኑ ምክንያት እውነትን ማየት ስላልቻለ ስለ እግዚአብሔር ያለው ዕውቀት "አሉታዊ የሆነ የሥነ አዕምሮ አመለካከት" ነው። ሰዎች ስለ እግዚአብሔር ያላቸው ዕውቀት ፍርሃትን እንደፈጠረባቸው የታወቀ ነው። የዚህ ውጤት ምን እንደሆነ ጳውሎስ ሲገልጽ፤ "እግዚአብሔርን በማምለክ ፈንታ ወደ ጣዖት አምልኮት ፈቱን ሊያዞር እውነትን ሊሸፍን እንዲያውም ፍጹም ሊያጠፋ ቻለ" ሰው ስለ እግዚአብሔር ያለውን መረዳት የማርገብ ተፈጥሯዊ ዝንባሌ ስላለው በምትኩ የማያስፈሩ ጣዖታትን በእግዚአብሔር መልክ እንዲቆሙ ማምለክ ጀመረ።

አንዳንዶች እግዚአብሔር አለ በማለት ፈንታ "እንድ ኃይል አለ" ማለት ይቀላቸዋል። እነዚህ ቅርጽ ስም የሌላቸው ረቂቅ የሆኑ እማልኮት ከሰው

ምንም ነገር የሚፈልጉ ባለመሆናቸው ሰው እነርሱን ማምለክ በጣም ይቀላ ዋል። “ሃይማኖት” ሰው አግዚአብሔርን ለማጻ ለማድረግ ወይም አስፈሪ የሆነ ውን እውነት ለማግኘት መከራ የሚያደርግበት ዘዴ ነው። “አንድ ኃይል አለ” ብሎ ማመን አንድ ነገር ሲሆን ቅዱስ በሆነው ገብአዊነት ባለው ገለጻ ስንድ ተጣያቂነት እንዲኖረን በሚፈልገው አግዚአብሔር ማመን ደግሞ ሌላ ነገር ነው። ግልጽ ባልሆነ ወይም በማይታይ “ኃይል” እውነት ነው ብሎ መቀበል ወይም ማመን “አግዚአብሔር የለም” ብሎ ከመካድ ብዙ የራቀ አይደለም። እንደ ጳውሎስ አጻጻፍ አግዚአብሔር ራሱን ለሰው ሁሉ የገለጸ ከሆነ ሌላ አምሳክ ወይም ጣዖት እስኪፈልግ ድረስ ሰው አግዚአብሔርን በጣም እንዲፈራ ያደረገው ምንድነው? አር. ሲ. ስፐርል ሰዎች አግዚአብሔርን የሚፈሩበትን ምክንያት ለማስረዳት የአግዚአብሔር ባሕርያትን (attribute) በመጽሐፋቸው ውስጥ በመዘርዘር ገልጸዋል።

(ሀ) ሰው የአግዚአብሔር ቅድስናው ያስፈራዋል

የአግዚአብሔር ቅድስና ካስፈራቸው ሰዎች መካከል ጎልቶ የሚታየው ነብዩ ኢሳያስ ነው። ኢሳያስ በቤተ መቅደስ ውስጥ ቅዱስ የሆነውን አግዚአብሔር በራዕይ አይቶ የተሰማውን ሲገልጽ፤

➔ “...እነሆ ከንፈሮቼ የረከሱብኝ ሰው ነኝ፤ የሠራዊት ጌታ የሆነ ንጉሠን አግዚአብሔርን አይቻለሁና መጥፋቴ ስለሆነ ወቶልኝ አልሁ” ይላል (ኢሳ. 63፡6)።

ኢሳያስ “አግዚአብሔርን አይቻለሁና መጥፋቴ ነው ወቶልኝ” ያለው ለምን ድነው? በሌላ ሌላ የነበረው አስተያየትና ግምት ፍርበርሱ የወጣ መሆኑን መግለጽ ነው። ቀደም ሲል ኢሳያስ ራሱን ሥጋ ለባሽ ከሆነው ሰው ጋር እንጻጽሮ በሌላ ሌላ ከፍተኛ ግምት ነበረው። የአግዚአብሔርን ቅድስና ካየ በኋላ ግን የራሱን ማንነትና ምንነት የበለጠ ሲረዳ፤ “...ከንፈሮቼ የረከሱብኝ ሰው ነኝ” አለ። ኢየሱስም የአግዚአብሔርን ማንነት በትኩረት ካየ በኋላ የተሰማውን ሲገልጽ፤

➔ “...አሁን ግን በዐይኖቼ አየሁህ። ስለዚህ የተናገርሁት ነገር ሁሉ እኔት ራሴን አሳፍሮኛል፤ ከዚህም የተነሣ በዐመድና በትሪያ ላይ ተቀምጦ ንስሐ እገባሁ” አለ (ኢየሱስ 42፡6-7)።

ደቀ መዛሙርቱ በባሕሩ መካከል በማዕብል ሲኖወጡ ኢየሱስ ማዕበሉን ጸጥ ሲያደርግ አይተው የተሰማቸውን ሲገልጹ፤

➔ “...በጣም ፈረተው አረ ለመሆኑ ነፋሱና ባሕር እንኳ የሚታዩ ዘለት ይህ ግን ነው ተባብሎ” (ማር. 4፡41)።

ደቀ መዛሙርቱ ከማዕብሉ የበለጠ “ይህ ግን ነው?” ብለው አስከጢይቆ ድረስ ኢየሱስ አንዳስፈራቸው እናያለን። እነዚህ ሁሉ ምሳሌዎች የአግዚአብሔር ቅድስና ምን ያህል አስፈሪ እንደሆነ ያሳዩናል።

(ለ) ሰው የአግዚአብሔር ሁሉን አዋቂነት ያስፈራዋል

የሰው ትልቁ ፍርሃት በውስጡ ደብቆ የያዘው ነገር “ይገለጥብኝ ይሆን?” የሚል ነው። ሰው ምስጢሩ እንዲታወቅበት አይፈልግም። አግዚአብሔር ሁሉን የሚያውቅ ከሆነ ከእርሱ የተደበቀ ምንም ነገር አንደማይኖር ስለሚያውቅ ራሱን ከእርሱ መደበቅ አለመቻሉ ያስፈራዋል። ሌላው ሰው ራሱን ከእርሱ መደበቅ ወይም መሸሸግ የማይችል መሆኑ ነው። ከፋ ነገር ሲሠራ፤ አግዚአብሔር እንዲያየው ስለማይፈልግ፤ ሁልጊዜ በፍርሃት ይኖራል። ያለው ምርጫ ራቁትነቱን ሊሸፍን ወደሚችለው ክርስቶስ ፈቱን መመለስ ብቻ ነው።

(ሐ) ሰው የአግዚአብሔር ልዑላዊነት ያስፈራዋል

ስለ አግዚአብሔር ባሰበን ቁጥር “አሉታዊ የሥነ ልቦና ስሜት” የሚፈጥር ብን ዋና ምክንያት ቢኖር “ሕጉ” ነው። አግዚአብሔር ካለ፤ የፈለገንን ወይም ደስ ያለንን ማድረግ አንችልም። እርግጥ ነው፤ የተወሰነ ነጻነት አለን፤ ይሁን እንጂ ሙሉ በሙሉ ራሱን መሆን አንችልም። የፈለግነውን ለማድረግ ሙሉ ፈቃድ ወይም ነጻነት የለንም። አግዚአብሔር ከሌለ ግን ሁሉ ነገር የተፈቀደ ነው። ስለዚህ የአግዚአብሔር ልዑላዊነት ከሰው ከፋ ፍላጎት ጋር ሁልጊዜ ይጋጫል። ስይጣን የመጀመሪያውን ሰው ሲፈትነው፤ “እንደ አግዚአብሔር ትሆናለህ” አንጂ አትሞጭም (ዘፍ. 3፡5) ብሏቸው አንደነበር እናስታውሳለን። አግዚአብሔር ካለ ግን እኛ ምንጊዜም ቢሆን አንደ አግዚአብሔር መሆን እንደማንችል እናውቃለን። በኃጢአት በተሰላሸው የሰው ልብ ውስጥ ሙሉ ነጻነት ለማግኘት ያለው ፍላጎት በጣም ብርቁ እንደሚሆን ግልጽ ነው። ሰው የልቡን ፍላጎት ሳማሟላት አግዚአብሔርን መካድ ወይም ከልቡ ማስወጣት አለበት። ስለዚህ ሰው “አንድ ኃይል አለ” ብላ፤ ልዑላዊነትና ሕግ የሌለውን አምሳክ መፍጠሩ ነው። ሌላው ሰውን የሚያስፈራው፤

(መ) የአግዚአብሔር ያለመለወጥ ጽኑ እንቅ

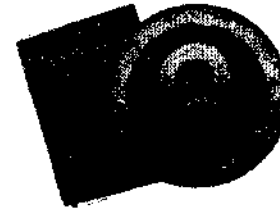
(ሠ) ሁሉን የማድረግ ሥልጣኑ (ኃይሉ)

(ረ) በአንድ ጊዜ ሁሉ ሥፍራ መጥኙት ነው።

አግዚአብሔር የማይለወጥ መሆኑ ሰውን ለምን ያስፈራዋል? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። አግዚአብሔር የሚለወጥ ቢሆን ኖሮ አንድ ጊዜ ይጠፋል ብሎ ማሰቡ አይቀርም። አግዚአብሔር የማይለወጥ ባሕሪ ያለው ከሆነ ግን ያለወጥ ይሆናል የሚለው ተስፋው ፈጽሞ ይጠፋል። አግዚአብሔር የቅድስና አቋሙ ያለወጥና የሰውን ኃጢአት አይከታተልም ይሆናል በማለት ተስፋ አያደርግም።

ርግም" አሁን "እንዲህ ዓይነት ነው" የምንለው እግዚአብሔር ሁልጊዜ አንድዚያው ነው። እንግዲያውስ ከእርሱ ጋር ለመስማማት ከፈለግን ለውጥ የሚያስፈልገን እኛ እንጂ እርሱ አይደለም። እርግጥ ነው ሰዎች ሃይማኖትን እንደ ምርኩዝ ሊጠቀሙበት ይችላሉ። ሌላው ከሃይማኖት (ኤቲኮቶች) ማወቅ ያለባቸው ነገር ቢኖር ምርኩዝ የሚያስፈልገው አንዱ ብቻ ሳይሆን ሁለቱም አግሮቹ ናቸው። ሰው ሃይማኖትን እንደ ምርኩዝ አድርጎ መጠቀሙ የእግዚአብሔርን መኖርና አለመኖር ሊወስን እንደማይችል ማወቅ አለባቸው።

ከርስትና ለደካማ ሰዎች ምርኩዝ ነው ከተባለ ሁላችንም ደካማዎች ስለሆንን ምርኩዝ ያስፈልገናል። በሽታ የተፈጥሮ ኃይል እንዲሁም ሞት የሚያስፈራን መሆኑን አንከድም። የሥነ አዕምሮ ፍላጎታችን እግዚአብሔርን እንድንፈልገው ይገፋፋናል። በሌላ በኩል ደግሞ "የሥነ አዕምሮ ፍላጎታችን" እግዚአብሔርን እንድንከድ ሊያደርገን እንደሚችል እናውቃለን። "የእግዚአብሔርን መኖር አለማመንም" (Atheism) ከእግዚአብሔር ፍርድ የማምለጫ ምርኩዝ ልናደርገው እንችላለን። ከርስትና ሰው ባወጣው "ሥነ አዕምሮ" (Psychology) አይወሰንም። "የሰውን ፍላጎት ለማወቅ የምናደርገው ጥናት" ስለ ራሳችን ብዙ ነገር ያስተምረን እንጂ የእግዚአብሔርን መኖርና አለመኖር ምንም እያስተምረንም።



የሕይወት መስታወት
ቁጥር 143

መንግሥተ ሰማይና ሲኦል አለ?

"...በእናንተ ሰላለው ተስፋ ምክንያት ለሚጠይቃችሁ ሁሉ መልስ ለመስጠት ዝግጁዎች ሁኑ።"

(1 ጴጥ. 3፡15)

እግዚአብሔር በሰጠን አዕምሮ ሳንጠቀም እንደሚገባው ሳናስብ ወደ እውነት የሚያስጠጋንን ጥያቄ ሳንጠይቅ መረዳት ያለብንን እውነት እንደሚገባው ሳንረዳ እንዲሁ ዓይኖችንን ጨፍንን ሌሎች ስለተቀበሉት ብቻ "እውነት ነው" ብለን መቀበል ለአንዳንዶቻችን በጣም ከባድ ይሆንብናል። አምነታችን በእውነት ላይ የተመሠረተ እንዲሆን በመፈለጋችን እውነትን ለማወቅ አስፈላጊ ናቸው ብለን የምናስባቸውን አንዳንድ ጥያቄዎችን በመጠየቃችን እግዚአብሔር "ይቀየሙ ይሆናል" ብለን ልንፈራ አይገባም። የምናምነውን በትክክል የምናውቅ ከሆነ አምነን የተቀበልነውን በማወናበድ ሊያስጥሉን የሚሞክሩትን አንዳንድ የወንጌል ጠላቶችን ሳንፈራ አስፈላጊውን መልስ ልንሰጣቸው እንችላለን። እንዲሁም ከልባቸው እውነትን በመፈለግ አንዳንዶች ለሚያቀርቡልን ጥያቄ ሁሉ ትክክለኛ መልስ ለመስጠት በቂ ችሎታም ሆነ ድፍረት ይኖረናል። ሐዋርያው ጴጥሮስ "..." በእናንተ ሰላለው ተስፋ ምክንያት ለሚጠይቃችሁ ሁሉ መልስ ለመስጠት ዝግጁዎች ሁኑ" (1 ጴጥ. 3፡15) ሲለን "እውነት ነው" ብለን

በሰተቀበልነው እምነት በቂ የሆነ መረዳት እንዲኖረን አስፈላጊውን ዝግጅት እንድናደርግ ሲመከረን ነው።

አንዳንድ ሰዎች ለጊዜው በሕይወታቸው ሁሉም ነገር መልካም ሲሆንላቸው ያለ እግዚአብሔር ብቻቸውን መቆም የቻሉት ሁሉም ነገር በራሳቸው ጥረት የሰመረላቸው ይመስላቸውና በእግዚአብሔርና በእጆቹ ሥራ ላይ መቀለድ ይጀምራሉ። በተለይ "ተምረናል" የሚሉት "ስለ እግዚአብሔርና ስለ መንግሥቱ ግብዓት መጨነቅ ያለባቸው ያልተማሩት ደካማ ሰዎች ብቻ ናቸው" ብለው ስለሚያሰቡት ከሞት በኋላ በላለው ሕይወታቸው ግዴላቸው ይሆናሉ። የሚያላዝነው ነቁጥ በማታከለው እንገላቸው ወሰን የሌለውን ታላቅ እምነት ለመመርመር መከራ ማድረጋቸው ነው። "እግዚአብሔር ወዴት ነው? መንግሥተ ሰማይ የሚገኘው የት ነው?" በማለት በእግዚአብሔርም ላይ ለመቀለድ ይከጅላቸዋል። ሌላው ቀርቶ ምራቃቸው ትን ብሏቸው መሞት የሚችሉ መሆናቸውን ይከንጋሉ። ምንም ዓይነት ጥጋ ባይከፍሉ በነጻ የሚሰቡትን ዓፍ ለጥቂት ደቂቃ እግዚአብሔር በከለከላቸው በሕይወት መቆየት የማይችሉ መሆናቸውን የተረዱ አይመስሉም።

አንድ ጊዜ አንድ "ተምረክለሁት አውቃለሁ" የሚል ወጣት አንዱን የቤተ ክርስቲያን መጋቢት "ፓስተር! እግዚአብሔር የለም! ለምን በከንቱ ትደክማለህ?" አለው። መጋቢውም ወደ ወጣቱ ጠጋ ብሎ እጁን ትከሻው ላይ ጣል አድርጎ "የእኔ ወንድም! አሁን የተናገርከው እኮ አዲስ ነገር አይደለም። ከ2 ሺ ዓመት በፊት መጽሐፍ ቅዱስ ተናግሮታል" አለው። ወጣቱም በመደነት "መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይላል እንዴ? ይህን አላውቅም ነበር" አለው። መጋቢውም መዝሙር 14ተኛ ላይ ጎረቤቱ በልቡ አምላክ የለም ይላል" የሚለውን ጥቅስ ጠቀሰለት። "መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የተጠቀሰው ሰፍ ከአንተ በጣም የሚለይበት አንድ ነገር አለው፤ ያም ትህትናው ነው። በጣም ትህት ስለሆነ ለንፍሩውን በልቡ ያዘው አንጂ አንድ አንተ በአደባባይ እየወሸ 'እግዚአብሔር የለም' ብሎ አላወጀም። ለንፍሩው አንዳይታወቅበት በልቡ ያዘው" አለው።

ከላይ ታሪኩን እንደሰማው ወጣት በእምነታችንና በእግዚአብሔር ላይ ለመቀለድ መንፈሳዊ እርምጃችንን ለማድናቀፍና በውስጣችን ጥርጣሬ ለመፍጠር የሚጥኩ በሮጊዜው መንገዳችን ላይ ያጋጥሙናል። አንደኛው ዓይነቱን ለመከላከል እኛም የምናምነውን አጥርተን እንድናውቅ እምነን የተቀበልነውንም አጥብቀን መያዝ እንድንችል ራሳችንን ሁልጊዜ ማዘጋጀት አለብን። የዚህም ትምህርት ዋና ዓላማ ይኸው ነው።

"መንፈሳዊ ሰቅቦት እምነት" (Christian Apologetic) ሁለት ዓይነት ዓላማ አለው።

1ኛ) እምነን የተቀበልነው የክርስትና እምነት እምነታችንን ለማስጣል መከራ የሚያደርጉትን ተቃዋሚዎች ለመከላከል፤

2ኛ) የተቀበልነው የክርስትና እምነት በጽኑ መሠረት ላይ የተመሠረተ መሆኑን ለማረጋገጥ ነው።

ብዙዎች ስለ "ዝላለማዊነት" (Immortality) ማወቅ ስለሚፈልጉት "ከሞት በኋላ ሕይወት አለ? መንግሥተ ሰማይና ሲላል የሚባል ሰፍራ በእርግጥ አለ? ወይስ የሥነ አዕምሮ ድካም የሚታይባቸው ሰዎች በአዕምሯቸው የፈጠሩት ሰፍራ ነው?" በማለት ይጠይቃሉ። የሚያስደንቀው ብዙዎች "ሲላል አለ" ብሎ ከማመን ይልቅ "መንግሥተ ሰማይ አለ" ብሎ ማመን የሚቀላቸው መሆኑ ነው። ምክንያቱም ይህን? "ሩህሩህና ደግ የሆነው እግዚአብሔር ለዎችን ለዘላለም እንዲሰቃዩ ወደ ሲላል ይልካቸዋል" የሚለውን ህሳብ ለመቀበል ከእግዚአብሔር ፍቅር ጋር ለማስታረቅ ከብደባቸው ይሆን? ሰዎች ቢቀበሉትም ባይቀበሉትም ቢያምኑትም ባያምኑትም "እውነት" ምንጊዜም ቢሆን አይለወጥም። ለምሳሌ አንዱ "ኢትዮጵያ የሚባል አገር መኖሩን አላምንም" ቢል፤ ያ ሰው ቢያምንም ባያምንም የኢትዮጵያን መኖር አይለውጠውም። ስለዚህ የሰዎች አለማመን እውነትን ምንጊዜም ቢሆን የመለወጥ አቅም አይኖረውም። በዚህ ዓይነት እውነትን ለማወቅ ጥረት በማድረግ ጠይቀን በመረዳት ፈንታ "ሲላልና መንግሥተ ሰማይ መኖራቸውን አላምንም" ማለታችን ለንፍሩችን ማወጃችን እንደሆነ እንዘንጋ።

ሲላልና መንግሥተ ሰማይ ለመኖሩ ማረጋገጫ ወይም መረጃ ማቅረብ እንዲሁም ጥልቀት ላላቸው አንዳንድ መንፈሳዊ እውነቶች ትክክለኛውን መልስ መስጠት ቀላል ባይሆንም በዚህ ክፍል ውስጥ "ስለ ሲላልና ስለ መንግሥተ ሰማይ" አንዳንድ ህሳቦችን እንመረምራለን። ሰው በምድር ላይ የተወሰነለትን ዘመን ጨርሶ ሲሞት ወደ ዓለም የመጣበትን ዓላማ ጨረሰ ወይም የዚያ ሰው ሕይወት አበቃ ማለት እንዳልሆነና ከሞት በኋላ በአዲስ ዓይነት ሕይወት ውስጥ እንደ ገና ለዘላለም መኖር የሚጀምር መሆኑን ብዙዎቻችን እናምናለን። በአዲስ ሕይወት ለንል፤ ከምድራዊው ኑሮው ጋር ያልተያያዘ ወይም ቀጣይ ያልሆነ ማለታችን ነው። ጽድቃን በመንግሥተ ሰማይ ከእግዚአብሔርና ከመላእክቱ ጋር፤ እንዲሁም ኃጢአተኞች በሲላል ከሰይጣንና ከተከታዮቹ ጋር ለዘላለም መኖር ይጀምራሉ። መንግሥተ ሰማይና ሲላል መኖሩን ማንም ያየ ሰው ስለሌለና ማስረጃ ማቅረብ ከባድ ስለሆነ እውነት ነው ብለን የምንቀበለው በእምነት ብቻ ነው። ሲላልና መንግሥተ ሰማይ መኖሩንና አለመኖሩን ከመግለጻችን በፊት "ዝላለማዊነት አለ ወይ?" ወይም "ሰው ለዘላለም ይኖራል ወይ?" ለሚለው ጥያቄ መልስ ለመስጠት እንሞክራለን።

1

“ዘላለማዊነት” እውነትነት ያለው ነው?

በዚህ ዓለም ውስጥ ሞት የማያሰፈራው ሰው ይኖራል ብለን ማመን ያቅተናል። አማኝ የሆነውም ያልሆነውም ሞትን ይፈራል። ሌላው ቀርቶ ረጅም ዕድሜ ጠግቦ የኖረውም ሰው ሞትን ይፈራል። ለዚህ ነው ሰው ከሞት ለማምለጥ አቅሙ የሚፈቅድለትን ሁሉ ሲያደርግ የሚታየው። ለምሳሌ፤ በማይድን በሽታ ተይዘን፤ ለሞት የተቃረብን መሆናችንን ሰንገዝብ፤ “መጨረሻዬ ደረሰ ማለት ነው? የእኔ ሕይወት እዚህ ላይ ያበቃል ማለት ነው? በዚህ ዓለም የተመደበልኝን ዘመን ጨረሰኩ ማለት ነው?” ብለን በፍርሃት ተሞልተን እየተንቀጠቀጥን መጠየቃችን አይቀርም። ብዙዎች “ከሞት በኋላ ሕይወት አለ?” ብለው የሚጠይቁት፤ በሕይወት መቆየትን ስለሚፈልጉ ነው። በቅድስናው እግዚአብሔር ራሱ የመስከረለት ኢየሱስም እንኳን ለሞት የተቃረበ ሲመሰለው፤ “ከሞት በኋላ ተመልሶ በሕይወት ሥጋ ሊኖር ይችላል?” ብሎ ጠይቋል (ኢዮብ 14፡14)። እንዲሁም የተሰጠው ዕድሜ በጣም አጭር መሆኑን ኢዮብ ሲገልጽ፤ “ዕድሜዬ ቀናት ከሽሜ መወርወርያ ይልቅ ይፈጥሱልኝ ያለ አንፃሻ ተስፋም ወደ ፍጻሜ ይደርሳለሁ” ይላል (ኢዮብ 7፡6)።

“በዚህ ዓለም ውስጥ የምንኖረው አንድ ጊዜ ብቻ ስለሆነ፤ በጣም ደስ ብሎን በነጻነት መኖር አለብን” የሚለውን የአንዳንድ ሰው ሀሳብ ተከትለን፤ እንደልባችን እንድንኖር የሚያባብሩንና የሚመክሩን ምክር ተቀብለን መኖር አደጋ እንዳለበት ማወቅ አለብን። ከሞት በኋላ ሰላላው ሕይወት ተስፋ አድርገው የሚጠብቁትን ክርስቲያኖች፤ “...ተጨባጭነት የሌለውን ተረት፤ እውነት ነው፤ ብለው የሚያምኑ፤ ጠባብ አዕምሮ ያላቸው... ‘ላም አለኝ በሰማይ ወተቷንም አላይ...’ የሚሉ፤ የሌለ ነገር ተስፋ አድርገው የሚጠብቁ ናቸው” በማለት በአንዳንዶች ዘንድ መቀለጃና መላቂያ መሆናቸው የታወቀ ነው። ይሄ የሃይማኖት ጥያቄ ብቻ ሳይሆን ትርጉም ያለው የሕይወት ጥያቄ ነው። የሰው ሕይወት መጨረሻው “ሞት” ከሆነ፤ የሰው ኑሮ ትግልና መከራ የበዛበት በመሆኑ፤ “ይህን ያህል የደክምኩትና የተንገላታሁት ለዚህ ለማይረባ አጭር ዕድሜ ነው? እግዚአብሔር የፈጠረኝ ለተወሰነ ጊዜ በልጅና ጠጥጄ እንድሞት ነው? ወይስ እግዚአብሔር ከዚህ የበለጠና የተሻለ ሌላ ዓላማ ለሕይወቴ አለው?” ብለን እንድንጠይቅ ያደርገናል። ብሩህና ንቁ የሆነው የሰው አዕምሮ ከመቃብር ባሻገር፤ የሰው ነፍስ ወደ ፊት ይዘልቅ እንደሆነ እውነቱን ለማወቅ ይጠይቃል። እርግጥ ነው “ዘላለም” የሚለውን ሀሳብ በዚህ ውስን ወይም ጠባብ በሆነው አዕምሯችን ለመረዳት እጅግ በጣም ይታልቅብናል።

ከሞት በኋላ ሕይወት መኖሩን በተፈጥሮ ውስጥ የምንግረው፤ ወይም እውነቱን ለማረጋገጥ የምናገኘው መረጃ ይሆን? ሶቅራጥስ መርዝ ጠጥቶ

እንዲሞት ተፈርዶበት ወህኒ ቤት በነበረበት ጊዜ፤ ተማሪው ፕሌቶ ሊጠይቀው ሄደ። ሶቅራጥስ ለመሞት ራሱን በማዘጋጀት ላይ ስለ ነበረ፤ ለሰላማዊነት ከጥላቶ ጋር ሰፊ ውይይት አደረገ። ሶቅራጥስ “ከሞት በኋላ ሕይወት” መኖሩን ፕሌቶ ከሶቅራጥስ ጋር የተወያየበትን ሀሳብ ፕሌቶ በንግግር መልክ ባዘጋጀው “ፌዶ ዲያሎግ” (Phaedo Dialogue) በሚለው መጽሐፉ ላይ ገልጾታል። “ከሞት በኋላ ሕይወት አለ ወይ?” የሚለውን ጥያቄ ፕሌቶ ለመመለስ አመቺ እንዲሆንለት ከተፈጥሮ ጋር ተመሳሳይ ሲሆነው ሀሳብ ላይ ተመስርቶ ከሞት በኋላ ሌላ ሕይወት እንዳለ ለማሳየት ሞክሯል። ፕሌቶ ለሌ “ዘላለማዊነት” (Immortality) ሶቅራጥስ የጠየቀውን ጥያቄ ለመመለስ ሕይወት ያለው የአሰባዘር እንዴት እንደሚበቃል በማሳየት “ዘላለማዊነትን” ለማስረዳት ሞክሯል። የተዘራው ዘር ፍሬ እንዲያፈራ በቅድሚያ ከቅርፊቱ ውስጥ ያለው ፍሬ እንዲወጣ፤ መጀመሪያ ቅርፊቱ መበለበስና መሞት አለበት። እዚህ ላይ ሕይወትና ሞት ለሚለው ሀሳብ ጥሩ ምሳሌ ሆኑለት። አበባው ከመብቀሉ በፊት የተዘራው ዘር መበስበስና መሞት እንዳለበት ሁሉ፤ የሰውም ነፍሱም ከመውጣቱ በፊት ሥጋዊው አካሉ መሞትና መበስበስ እንዳለበት ገለጸ።

ፕሌቶ ለው ከሞት በኋላ ሰላላው ሕይወት ለማስረዳት ከአዝርዕት አልፎ በእንስሳት ግዛትም ውስጥ ያለውን ዕድገትና ለውጥ ለማሳየት ሞክሯል። አንዲት የምታምር ቢራቢሮ የተፈጥሮ ጅማራዋ፤ ውስት የሌላት መራመድም ሆነ መብረር የማትችል “ትል” እንደሆነች ይታወቃል። ያጅም ትል ለተወሰነ ጊዜ ከውጪው ዓለም ተለይታ “በእጭ ሽፋን” (Cocoon) ተሸፍና ትቆያለች። ጊዜዋ ሲደርስ የተሸፈነችበትን ቅርፊት እየሠበረች ስትወጣ፤ ልዩ ልዩ ቀለማት ያለው ክንፍ እያበቀለች ትመጣና ወደ ላይ መብረር ትጀምራለች። ይሄ የፕሌቶ ምሳሌ ከሞት በኋላ ሕይወት እንዳለ መረጃ ሊሆን እንደማይችል ግልጽ ነው። ቢራቢሮ ለዘላለም እንደማትኖር ጥላቶ ያውቃል። ቢሆንም የሰው ሕይወት በተለያዩ ደረጃ ውስጥ የሚያልፍ መሆኑን ያሳያል።

ዘላለም ምን ያህል ዘመን እንደሆነ ለዚህ በጣም ውስን ሲሆነው አዕምሯችን መገመት እንችል ይሆን? ለምሳሌ ከመሬት በጣም ርቃ ከምትገኝዋ አንዱ ኮከብ ዘንድ ለመድረስ የሚፈጀውን ጊዜ፤ እንዲሁም በመካከላቸው ያለውን ርቀት ምን ያህል እንደሆነ እስቲ በአዕምሯችን ለማሰብ እንሞክር። እኛ ካለንበት ፕላኔት ተነስተን በጣም ቅርብ ከሆነችው ኮከብ ዘንድ ለመድረስ እጅግ በጣም ፈጣን የሆነ ልዩ መንኮራኩር አሠርተን፤ ድምጽ በሰከንድ በሚሰርበት ፍጥነት፤ ይኸውም በሰከንድ 186,000 ማይል በገባር፤ አንድ ሚሊዮን 500 ሺ ዓመት ይፈጅብናል። ከላይ በገለጽነው ፍጥነት እየበረረን በጣም ሩቅ ከሆነችዋ ኮከብ ለመድረስ ደግሞ፤ 5 ቢሊዮን ዓመት እንደሚፈጅብን ሳይንቲስቶች ይናገራሉ። ይሄን ብዙ ዓመታት “ዘላለም” ጋር ስናወዳድር የነቁዋ አንድ ቢሊዮንኛ እንኳን እንደማይሆን የታወቀ ነው። “ዘላለም” በጣም ረጅም ጊዜ ነው፤ ታዲያ ይህንን ዘመን በምድር ክምናሳልፍበት ዘመን ጋር ስናወዳድረው፤ ትንሽነቱ የሰው አዕምሮ ሊያሰበው ከሚችለው ሰላይ እንደሆነ እንረዳለን። ሐዋርያው ጳውሎስ

ሰለ ዘላለም ትክክለኛ የሆነ አመለካከት ወይም እይታ ስለነበረው ነው። ጥላሁት ጊዜ መከራ ወደፊት ለእኛ ከሚገለጥልን ክብር ጋር ቢመዘገብ በምንም ሊተካክል እንደማይችል አድርጎ አቆጥረዋለሁ” ያለው (ሮሜ 8:18)። ሰለ ዘላለማዊው ነገር ማሰብ በሕይወታችን ላይ ትክክለኛ የሆነ እይታ እንድናድርግ ይረዳናል። ዘላለማዊነት—መጨረሻ ወይም ማብቂያ የሌለው ሕይወት ነው። ጥያቄው ግን “ዘላለማዊነት” እውነትነት ያለው ነው? ወይስ የሰዎች ትራ ምኞት ነው? ለክርስቲያኖች መንግሥት ሰማይ ተጨባጭነት የሌለው፣ ሰው በእዕምሮው የሚሰለው ሃሳብ ብቻ አይደለም። መረጃ ማቅረብ ስለማንችል፣ የምንቀበለው በእምነት ብቻ ነው።

2

ከሞት በኋላ ሕይወት አለ?

ሰው ከሞት ጋር ፊት ለፊት ሲገናኝ፣ “የእኔ መጨረሻ እዚህ ላይ አበቃ ማለት ነው? ሌላ ተስፋ የማድርገው ነገር ይኖር ይሆን?” ብሎ የሚጠይቅ መሆኑን ቀደም ሲል ገልጸናል። ታላቁ ነብይ ኤልያስ፣ በቃርሚሎስ ተራራ ላይ በባለል ነቢያት ላይ የወሰደውን እርምጃ ኤልሳቤጥ ስምታ በሞት ልትቀጣው እንደወሰነች ቢለማ፣ ሸሽቶ ለማምለጥ እንደሞከረ እናውቃለን። ሞት ስለ ቅድሳናው እግዚአብሔር የመለከረለት ኢየሱስም እንኳን አስደንግጦታል። “ከሞት በኋላ ተመልሶ በሕይወት ሥጋ ሊኖር ይችላል?” (ኢየሱስ 14:14) ብሎ የጠየቀ መሆኑን እናስታውሳለን። በሥነ ጽሁፍ ዓለም በጣም የታወቀው ሃምሌት ራሱን ለመገደል በሚያስብበት ወቅት የነበረውን ምርጫ ቢመዝን “መኖር ወይስ አለመኖር” (To be or not to be) በማለት ከራሱ ጋር ሲከራከር እንለማለን። ሐምሌት በሞት ለማካኘት ወደማያውቀው ዓለም ከመሄድ፣ ለስቸጋሪና መከራ የበዛበት ቢሆንም ባዩውና በሚያውቀው እንዲሁም በተለማመደው ሕይወት ውስጥ መቀጠሉ የተሻለ ይሆናል በማለት ከሞት መሸሹን የመረጠ ይመስል ነበር።

“ከሞት በኋላ ሕይወት አለ?” ብለው የጠየቁት ኢየሱስና ሐምሌት ብቻ ሳይሆኑ፣ ዛሬም በብዙዎች አዕምሮ ውስጥ የሚመለከስ ጥያቄ ነው። ያለነው የሰዎች አዕምሮ በጥርጣሬ፣ በተስፋ መቁረጥና በተስፋቢነት መንፈስ የተሞላበት ዘመን ነው። ሰው በምድራዊው ኑሮው መከራው ሲያልብበት በሞት ከዚህ ዓለም ለመለየት ይፈልጋል። ይሁን እንጂ ከሞት በኋላ ሰላሳው ነገር እርግጠኛ ሰላላ ሆነ የበለጠ ውስጡ ይጨነቅበታል። ከእንዳንድ ሰዎች አንደበት ደጋግመን የምንሰማው “አንዴ ከሞትከ፣ የእንተ ሕይወትህ እዚያ ላይ ያበቃል! ሌላ ሕይወት ስለሌለህ ለሁን በደንብ ኑርበት” የሚል ነው። ከሞት በኋላ ሕይወት አለ የሚሉ፣ ስለ ወደፊቱ ተስፋ የሚያደርጉ፣ ለስተማማኝ ባልሆነ ነገር የሚታመኑ፣ ከጊዜው ጋር የማይራመዱ ኋላ ቀር ተብለው የሚተቹ ናቸው። በዚህ ለቅጣጭ ከሚነቀፉ

ትና ከሚተቹት መካከል ቀደምትነት ያላቸው ክርስቲያኖች ናቸው። “ከሞት በኋላ ሕይወት አለ ወይ?” የሚለው ይሄ የሃይማኖት ብቻ ሳይሆን የሕይወት ጥያቄም ነው። ሞት የሕይወት መጨረሻ ከሆነ፣ ሕይወት ትርጉም የለሽ፣ እንዲሁም ጨካኝና መቀለጃ ይሆናል።

ከሞት በኋላ ሕይወት አለ?

◆ በቅርብ ጊዜ አንድ በጣም የታወቀ ክርስቲያን መሪ፣ የሚወደውን ጌታ ለረጅም ዘመን ካገለገለ በኋላ፣ ድንገት ከዚህ ዓለም በሞት ተለየ። በቀብሩ ሥነ ሥርዓት ላይ ቤተሰቡ፣ ወዳጆቹ፣ የአገልግሎት ባልደረባዎቹ፣ እንዲሁም ራሱን ሙሉ በሙሉ በመሰጠት፣ ጌታውን በቅንነትና በታማኝነት ቢያገለግል የሚያውቁትና የሚያደንቁት ሰዎች በዘናቸውን ለመግለጽና ለመሰናበት የመጡ ሰዎች የሰብሰባውን አዳራሽ አጣበውት ነበር። ፕሮግራሙ ወደማለቁ ላይ አንድ ያልተጠበቀ እንግዳ ነገር ሆነ። የዚያ የሚቼ ሰው ድምጽ በአዳራሹ ውስጥ በኃይል መሰማት ጀመረ። ብዙዎች ሁኔታው አስደንቋቸውና አስደንግጧቸው ነበር። ሚቹ ወደ ጌታው የሚሄድበት ጊዜ እንደተቃረበ ያወቀ ይመስል፣ የራሱን ድምጽ በቲፕ ቀድቶ አስቀምጦ ነበር። በምድር ያለውን ዘመኑን ሲጨርስ የሚሄድበት ስፍራ ምን እንደሚመስል ሰዓሉም ሁሉ ገልጾ መናገር የሁልጊዜ ፍላጎቱና ምኞቱ ነበር። ይህንን ወቅት ጥሩ አድርጎ ተጠቀመበት። በቲፕ ቀድቶ ያስቀመጠው መልዕክት እንዲህ ይላል። “ለለመጣችሁ ሁላችሁንም አመሰግናችኋለሁ። ስለ እኔ አታስቡ (አትጨነቁ)። ያለሁበት ቦታ ቢታያችሁ ምን ያህል ደስ ባለኝ ነበር!” ይህን ካለ በኋላ መንግሥተ ሰማይን በየሐንሰ ራዕይ ላይ እንደተጠቀሰው መግለጽ ጀመረ። “...ከተማይቱ እንደ መሰታወት በጠራ በንጹሕ ወርቅ የተወራች ነች፤ የከተማይቱ ግንብ መሠረቶቿ በልዩ ልዩ የከበረ ድንጋይ ያጌጡ ናቸው...” እያለ የመንግሥተ ሰማይን ውበት ገለጸ። ከሐዋርያው ሳውሎስና እንዲሁም ከሌሎች የእምነት አባቶች ጋር ተገናኝቶ እንዳወራሪ በምድር ያሉትን በጣም የሚወዳቸውን ወዳጆቹን፣ በተለይ የሃምሳ ዓመት የኑሮ ጓደኛውን (ሚስቱን) በናፍቆት እንደሚጠብቅ ተናገረ።

ይሄ ሁኔታ በቀብሩ ሥነ ሥርዓቱ ላይ የተገኙትን ሰዎች ሁሉ እፋቸውን በሳቅ ሞላው፤ እንዳንዶቹም ዕንባቸውን መቆጣጠር እስከሚያቅታቸው ድረስ አለቀሱ። ከሞት በኋላ ያለውን ሕይወት በቀደም ተከትል ባያቀርብም፣ ዋና ዓላማው መንግሥተ ሰማይ ምን ዓይነት ውብ ሥፍራ እንደሆነ ገልጾ ለማሳየት ስለ ነበረ ዓላማውን ፈጽሟል። መንግሥተ ሰማይ እግዚአብሔር በሕዝቡ መካከል የሚገኝበት ሥፍራ በመሆኑ፣ ምንም ያህል ከዚህ በተሻለ ሁኔታ መግለጽ ቢችል እንኳን ገለጣው ካለው እውነትኛ ውበት ጋር ሲወዳደር ነቁጥ እንኳን እንደማያክል የታወቀ ነው። “ዘላለማዊነት”፣ እውነት መሆኑን በማሰረጃ ማረጋገጥ ይቻል ይሆን? ቂስ ለካል ያልሆነውን እንዲሁም በሰው አዕምሮ መለካት

የማይቻለውን በማስረጃ ማረጋገጥ እንዴት ይቻላል? “ዘላለማዊነት” የሰው ሕልም ባይሆን እውነትነት ያለው መሆኑን በማስረጃ ለማረጋገጥ መሠረት የምናደርገው በእግዚአብሔር የዘላለማዊነት ባሕሪ ላይ ተመርኩዞን ብቻ ነው። ታምራት ሊፈጸም የሚችለው ዘላለማዊና መስከታዊ ከሆነው ከእግዚአብሔር ሲወጣ ብቻ ነው። በማይታየው ዘላለማዊ በሆነው እግዚአብሔር የምናምን ከሆነ ዘላለማዊነት ይኖራል ብለን ማመን አያስቸግረንም። እግዚአብሔር ሰውን በእምሳሌ እንደፈጠረ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ይህም ማለት እግዚአብሔር መንፈስ ስለሆነ ሰው በባሕሪው እግዚአብሔርን ይመስላል እንጂ በአካል ይመስለዋል ማለት አይደለም።

ኢየሱስ በመስቀል ላይ ሞቶ በሦስተኛው ቀን ከሞት እንደተነሳ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ጳውሎስ ለቆሮንቶስ ሰዎች በጻፈው መልዕክቱ የኢየሱስ መሞትና ከሞት መነሳት ቢጽፍም በባሉ ከእርሱ የመጣ አልነበረም። “እኔ የተቀበልሁትን በመጀመሪያ ደረጃ ያለውን ነገር ለእናንተ እስተላለፍሁላችሁ ያስተላለፍሁላችሁ ነገር በቅዱሳት መጻሕፍት እንደተጻፈው ክርስቶስ ስለ ኃጢአታችን ሞተ፤ ተቀበረ፤ በቅዱሳት መጻሕፍት እንደተጻፈው በሦስተኛው ቀን ከሞት ተነሣ የሚል ነው እንዲሁም ለሌጥሮስ ታየ፤ ጳላም ለዐሥራ ሁለቱ ታየ፤ ከአምስት መቶ ለሚበልጡ ተከታዮቹም በአንድ ጊዜ ታያቸው፤ ከክርስቶስ ለገዛኞቹ እነሱ ለሁን በሕይወት አሉ፤ እንደገና ግን ሞተዋል። ከዚያም በኋላ ለያዕቆብ ታየ፤ ለሐዋርያት በሙሉ ታያቸው። በመጨረሻም እንደ ጭንጋፍ ለሆን ሁት ለእኔ ደግሞ ታየን” (1 ቆሮ. 15፥8-8) ይላል። ኢየሱስ ስለ ኃጢአታችን ሞተ። ለመሞቱም መረጃው መቀበሩ ነው። ሞትን ድል አድርጎ ለመነሳቱ ደግሞ መረጃው ከአምስት መቶ ሰው በላይ እንዳይትገኝ እንዲሁም ሐዋርያቱም ጭምር ከሞት መነሳቱን የመስከሩለት መሆኑ ነው። ኢየሱስ ከሞት የተነሳው እኛም ከሞት እንድንነሳ ነው። እንግዲህ ትንሳኤ ከሌለ ከሞት በኋላ ሕይወት የሰም ማለት ነው። በሌላ በኩል ደግሞ በዘላለማዊነት የምናምን ከሆነ ትንሳኤ ባገኘው በኢየሱስ ክርስቶስም አናምንም ማለት ነው። ጳውሎስ ይህን እውነት ሲያስረዳን ንገር ግን ክርስቶስ ከሞት እንደተነሣ የምናስተምር ከሆነ ከእናንተ እንደገና ይቻላል ከሞት መነሳት የለም እንዴት ይላል? ከሞት መነሳት ከሌለ ግን ክርስቶስ ከሞት አልተነሳም ማለት ነፃ! ክርስቶስ ከሞት ካልተነሣ የእኛ ትምህርትም ሆነ የእናንተ እምነት ከንቁ መሆኑ ነፃ! ደግሞም እግዚአብሔር ክርስቶስን ከሞት ለስነሱታል ብለን በማስተማራችን ሐሰተኞች የእግዚአብሔር ምስክሮች ሆናል ማለት ነፃ! እንግዲህ የሞቱት ሰዎች ከሞት ካልተነሡ እግዚአብሔር ክርስቶስንም ከሞት ለላሰነውም ማለት ነው። ምክንያቱም የሞቱት ሰዎች ከሞት ካልተነሡ ክርስቶስንም ከሞት አልተነሡም ማለት ነው። ክርስቶስ ከሞት ያልተነሣ ከሆነ እምነታችሁ ከንቁ ነፃ! ገና በኃጢአታችሁ እንደጠፋችሁ ናችሁ ማለት ነፃ! (1 ቆሮ. 15፥12-18) ይላል።

ክርስቶስ ከሞት የተነሳ ባይሆን ኖሮ፤ የክርስትና እምነት ዋጋ የሌለው ይሆን ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ ይህንን እውነት ለማስረዳት በመቀጠል፤ “እኔ

ስቶስ ከሞት ያልተነሳ ከሆነ፤ እምነታችሁ ከንቁ ነፃ! ገና በኃጢአታችሁ እንደጠፋችሁ ናችሁ ማለት ነፃ! በክርስቶስ እምነት በሞት ያንቀላቀሱት ጠፍተዋል ማለት ነፃ! በክርስቶስ ተስፋ የምናደርገው ለዚህ ዓለም ሕይወት ብቻ ከሆነ ከሰዎች ሁሉ ይበልጥ የሚታዘገብ? መሆናችን ነፃ! ይላል (1 ቆሮ. 15፥17-19)። ጳውሎስ ክርስቶስ ከሞት የተነሳ መሆኑን በሕይወቱ እስከወራረድ ድረስ በጣም እርግጠኛ ነበር። ከሞት ያልተነሳ ከሆነ፤ እምነታችን ዋጋ የሌለው፤ እንዲሁም በእርሱ ማመንም ሞትን ይሆን ነበር። ክርስቶስ በእርግጥ ከሞት ተነስቷል፤ ይሄም የእኛን ዘላለማዊነት ያረጋግጥልናል። ስለዚህ በዚህ ዓለም የተወሰነልንን ዘመን ጨርሰን ስንሞት፤ የእኛ ነገር እበቃ ማለት ባይሆን፤ በእዲስ ሕይወት እንደገና መኖር እንጀምራለን። ከሞት በኋላ የሚኖረን ሕይወት ምን ዓይነት ነው? መንግሥተ ሰማይና ሲኦል የሚባል ስፍራ በእርግጥ አለ? በሞትና በዘላለም መካከል ያለው ሁኔታ ምን ይመስላል? ክርስቲያኖች ሲሞቱ ወዲያው በእግዚአብሔር ፊት ይቀርባሉ። ኢየሱስ በመስቀል ላይ በዋለበት ወቅት ያወገበደ “... 2 ታ ሆይ! ወደ መንግሥተ ሰማይ ለሲኦል ብቻ አለው (ሉቃ. 23፥42)። ኢየሱስም “እኔ ነት እልሃለሁ፤ ዛሬውኑ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለሁ” አለው (ሉቃ. 23፥43)። ጳውሎስ “... ከዚህ ሕይወት ተለይቼ ከክርስቶስ ጋር መሆን አፈልጋለሁ...” ሲል እንስማማለን (ፊልጵ. 1፥23)። ይሁን እንጂ ክርስቲያኖች ትንሳኤ ያገኘ እዲስ እካል የሚለብኩት ክርስቶስ እንደ ገና ተመልሶ ሲመጣ ነው። ገነት የጻድቃን ጊዜያዊ መቆያ እንጂ የመጨረሻው መኖሪያቸው አይደለም።

ሞት የሁሉ ነገር መጨረሻ ባይሆን፤ በእዲስ ሕይወት የምንኖርበት ወደ ዘላለም የምንሻገርበት መንገድ እንደሆነ ከላይ ገልጸናል። ይህንን እውነት መቀበል ያቃታቸው የተዘረጋላቸውን የደህንነት መንገድ ንቀው ለዚህ ዓለም ብቻ የኖሩ፤ “መንግሥተ ሰማይና ሲኦል የለም” በማለት ቀልደው የኖሩ፤ እንድ ቀን ባላሰቡትና ባልጠበቁት ሰዓት ሞትን የሚቀምሱ እሉ። ባላሰቡትና ይመጣል ብለው ባልጠበቁት ሰዓት ድንገት ሞት ብቻ ሲል የሚያስተናግዱት በምን ዓይነት ሁኔታ ይሆን? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። ትምህርት እንዲሆን የሁለት ሰዎችን ታሪክ ከዚህ በታች እንመልከት፡-

- እንግሊዝ ለገር “የኤቲዕቶች ክለብ” ፕሬዚዳንት የነበረው ስር ፍራንስስ ኒውፖርት የተባለው ሰው በሞት አልጋ ላይ ሆኖ፤ ከአልጋው ዙሪያ የቆሙትን የክለቡ አባሎችን “እግዚአብሔር የለም፤ አትበሉኝ። የቆሙት ስተቆጣ እግዚአብሔር ፊት ነው።” ሲኦል የለም፤ አትበሉኝ፤ ያለሁት ከሲኦል በራፍ ላይ ነው። እናንተ ስለራሳችሁ አስቡ፤ እኔስ ለዘላለም የጠፋሁ መሆኔን አውቄአለሁ” አላቸው።
- ሌላው የስፔይን ንጉሥ የነበረው ፊልፕ 3ኛው ነው። ለመምት ጥቂት ጊዜ ሲቀረው እንዲህ አለ። “ንጉሥ ሆኜ መሞቱ ለእግዚአብሔር ምን ይረባዋል? ምንው ሳልነግሥ በቀረብኝ ኖሮ፤ ከእግዚአ

3

መንግሥተ ሰማይ አለ ወይ?

መንግሥተ ሰማይ መኖሩን መመርመር ለምን እስከለን? ዋናው ምክንያት ስለ ሕይወታችን ትክክለኛ የሆነ ገጽታ (እይታ) እንዲኖረን በላሚረዳን ነው።

ስለ ዘላለማዊው ነገር ማሰብ ቅደም ተከተላችንን ይኸውም ከማንኛውም ነገር የበለጠ በሕይወታችን የትኛውን ማለቀቂያ እንዳለብን በጥንቃቄ እንድንመረምር ይረዳናል። ኢየሱስ 'ሰራሳችሁ በዚህ ምድር ላይ ሀብት አታከማቅጡ ምክንያቱም በዚህ ምድር ላይ ብልና ዝግት ያጠፋል፤ ሌሎችም ሰብረው ይሰርቁታል፤ ይልቅስ ሰራሳችሁ በሰማይ ሀብት አከማቅጡ በዚያ ያለውን ሀብት ብልና ዝግት ሊያጠፋው አይችልም፤ ሌሎችም ቆፍረው ሊሰርቁት አይችሉም' እለ (ማቴ. 6፡19-20)። መንግሥተ ሰማይ ለመግባት የነጻ ስጦታ ይሁን እንጂ የምናገኘው ውርስ በምድር ላይ ባለንበት ጊዜ በምናባየው ታማኝነት ነው። በእርሳት መቃጠል የማይቀርለትን ቤት ማሰራጨትና ማሳመር ጉልበትን ጊዜያዊ ገንዘብን ማባከን እንደሆነ የታወቀ ነው። ልክ እንደዚሁ ያለን ሁሉ እንዳልነበረ ሆኖ ለሚወድመው ለጊዜያዊው ነገር ራሱን ማድከም ምን ይረባናል? መንግሥተ ሰማይ መኖሩን እርግጠኛ መሆን በምድር ላይ ያለውን መከራና ችግር ታግሰን እንድናልፍ ይረዳናል። የሞትን መውጊያ ይነቅልልናል። ከጌታ ጋር ለረጅም ጊዜ የተጓዘች እንዲት ክርስቲያን እናት ለሞት የተቃረበች መሆኗን ተረድታ ልጆቿን 'እባካችሁን ሕክምናውን አስቁሙልኝ፤ በእግዚአብሔር ዕቅድ ላይ እናንተ ጣልቃ አትግቡ' እለቻቸው።

መንግሥተ ሰማይ በእግዚአብሔር የተፈጠረ ለዘላለም ጸንቶ የሚኖር ለፍራ ነው። ተጨባጭነት የሌለው በው በእዕምሮው የፈጠረው ባይሆን እውነተኛነት ያለው ስለሆነ ጊዜ ኢየሱስ በክብር የሚኖርበት ስፍራ ነው። በእምነት ክርስቶስን እንደ ግል አጻኝቸው እድርገው የተቀበሉት ቅዱሳን ወደፊት የሚኖሩበት ሥፍራ ነው። መንግሥተ ሰማይ አሁን የምንኖረው ኑሮ ቀጣይ እይደለም። መጽሐፍ ቅዱስ ሥፍራውን ሲገልጽ 'እንግን ሁሉ ከዐይናቸው ላይ ይጠርጋል፤ ሞት ወይም ሀዘን ወይም ለቅሶ ወይም ሥቃይ ከእንግዲህ ወዲህ አይኖርም፤ ምክንያቱም የቀድሞዎቹ ነገሮች ሥርዓት አልፏል' ይላል (ራዕይ 21፡4)። መሥራት መድከም ለሌሊ መንግሥተ ሰማይ የሚለሰት ሥፍራ ላይሆን አይቀርም የሚሉ አንዳንድ ሰዎች እይጠፋም። መንግሥተ ሰማይ ብዙ እንቅስቃሴ የሞላበት ሥፍራ ነው። ከእኛ ቀድመውን ከመጡ አማኝ ከሆኑ ወዳጆቻችን ጋር እንገናኛለን። '...በዙዎች ከሥራትና ከምዕራብ ይመጣሉ፤ ከአብርሃም፣ ከይስሐቅ፣ ከይሰቃብ ጋር በመንግሥተ ሰማይ ይቀመጣሉ' (ማቴ. 8፡11) ይላል። በመንግሥተ ሰማይ ኢየሱስን ፊት ለፊት እናየዋለን። ከእር

ሱም ጋር እናወራለን። እግዚአብሔርን እናገለግለዋለን፤ ለበጉም ምሊጋና እናቀርባለን። እንዳንድ ሰዎች መንግሥተ ሰማይ "ተጨባጭነት የሌለው የአደኗር ሁኔታ እንጂ እውነተኛነት ያለው ሥፍራ እይደለም" ይላሉ። እንዳንዶች ደግሞ ተራ ምኞት ብቻ ነው ይላሉ። በመንግሥተ ሰማይ ማመንን እውነተኛነት የሌለውን ተረትን እንደመቀበል ነው የሚሉም እሉ። ኢየሱስ ግን እውነተኛነቱን ሲገልጽ 'በአባቱ ዘንድ ብዙ መኖሪያ አለ፤ አለበለዚያ ግን የምትኖሩበትን ስፍራ ለዘጋጅላችሁ እሄዳለሁ ባልጓችሁም ነበር'። ሄጄ ሥፍራ ከዘጋጀሁላችሁ በኋላ፤ እኔ ባለሁበት እንድትሩ እንደገና መጥቼ እመስግናችኋለሁ" ይላል (ዮሐ. 14፡2-3)።

በአንዳንድ አካባቢ የሃይማኖት ሰዎችም ባይቀሩ መንግሥተ ሰማይ ሰው በእዕምሮው የሚያበበው ወይም የሚመኘው እንጂ እውነተኛነት ያለው ነው ብለው እያምኑም። መንግሥተ ሰማይ በሰው እዕምሮ የተፈጠረ ባይሆን እውነተኛ የሆነ ሥፍራ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ በብዙ ሥፍራ ይናገራል። መጽሐፍ ቅዱስ በዚህ ዓለም መጨረሻ ላይ እግዚአብሔር "አዲስ ሰማይና አዲስ ምድር?... የሚፈጥር መሆኑን አረጋው ዓለም ፈጽሞ እንዳልነበረ ሆኖ የሚጠፋ መሆኑን ይናገራል። ዮሐንስ ስለ እዲሲቷ ምድር '...እነሆ የእግዚአብሔር ግድረያ ከሰዎች ጋር ነው፤ ከእነርሱም ጋር ይኖራል፤ እነርሱም የእርሱ ሕዝብ ይሆናሉ። እግዚአብሔር ራሱ ከእነርሱ ጋር ይሆናል፤ አምላካቸውም ይሆናል። እንግን ሁሉ ከዐይናቸው ላይ ይጠርጋል፤ ሞት ወይም ሀዘን ወይም ለቅሶ ወይም ሥቃይ ከእንግዲህ ወዲህ አይኖርም፤ ምክንያቱም የቀድሞዎቹ ነገሮች ሥርዓት አልፏል" ይላል (ራዕይ 21፡3-4)።

4

ሲኦል ይኖር ይሆን?

በሰለጠነው ዓለም ስለሁኑ ዘመን 'ሲኦል' የሚለው ሀሳብ ጊዜ ያለፈበት ለብዙዎች ዘንድ ተቀባይነት የሌለው ሆኗል። በአብዛኛው ቤተ ክርስቲያን መድረክ ላይም መሰበኩ አየቀረ መጥቷል። ይሁን እንጂ "ሲኦል አለ" የሚለው ሀሳብ ክርስቲያን ያልሆኑትን ብቻ ባይሆን ክርስቲያን የሆኑትንም ጭምር ያለጩን ቃል። ሲኦል "ከእግዚአብሔር የደግነት ባሕሪ ጋር ይጋጫል" በማለት ችላ እየተባለ መጥቷል። "ሲኦል አለ ወይም የለም" ከማለታችን በፊት መጀመሪያ ሲኦል ምን እንደሆነ እንመልከት። ዘማሪው 'ኃጢአተኞች ሁሉ ወደ ሲኦል ይወርዳሉ' ይላል (መዝ. 9፡17)። ሲኦል ቦታንና ሁኔታን የሚገልጽ ነው። ገነት ወይም መንግሥተ ሰማይ ለጻጉት ሲሆን ሲኦል ደግሞ ላልጻጉት የተወሰነ የለቃይ ቦታ ነው።

- ➔ በአግርኛችን "ሲዋል" የሚለው ቃል በብሉይ ኪዳን "ሺአል" ከሚለው የዕብራይስጥ ቃል የወጣ ነው። ትርጉሙም የሙታን ስፍራ ማለት ነው።
- ➔ ሲዋል ለብዙዎች የሚዘገንንና የሚሰቀጥጥ ሀሳብ ስለሆነ ተረት እንጂ እውነት መስሎ የማይታያቸው አሉ። "አድርጉ" ያላቸውን ሳያደርጉ በመቅረታቸው ወይም "እምቢ!" በማለታቸው ብቻ ሰዎችን በሲዋል ለዘላለም እየተሰቃዩ እንዲኖሩ የሚያደርግ አምላክ ከሆነ ይህን ዓይነቱን አምላክ ጥፍቅር አምላክ ብሎ መጥራት ትክክል አይደለም" የሚሉ አሉ።
- ➔ ምሕረትና ይቅርታን ሳይሰጥ ለዘላለም ሰዎችን በሲዋል እንዲሰቃዩ የሚያደርግ አምላክ ከሆነ በታሪክ ውስጥ ሕዝብን በብዛት በመፍጀት ከታወቁት ከአዶልፍ ሂትለርና ከነጆሴፍ ስታንሊን የበለጠ ጨካኝ መሆኑ ነው" የሚሉም አሉ።
- ➔ በአዲስ ኪዳን ደግሞ "ሺአል" (ሲዋል) የሚለውን ቃል በግሪክ ቋንቋ "ገሃና" ይለዋል። "ገሃና" ኢየሩሳሌም ውስጥ በስተደቡብ ያለ ሽለቆ ሲሆን የአካባቢው በውፍሻ የሚገልጽበት ሥፍራ ነው። ይህ ስፍራ 24 በዓት ሙሉ እሳት የሚነድበት በሽታ ውስጥ የሚገልጽ ሽታ ያለበት አምራቶችና ሌሎች እንስሳቶች መኖርያቸውን ያደረጉበት ስፍራ ነው።
- ➔ "ገሃና ሽለቆ" በኢየሩሳሌም ውስጥ ማንም ሲኖርበት የማይፈልገው ሥፍራ ሲሆን ከቆዳቸው ወደ ፊት የሚቀጠብትን ሥፍራ የሚያመለክት ነው።
- ➔ "ገሃና" የተሰየየ ትርጉም ይዟል። መቃብር የሰይጣንና የመላእክቶች ግዛት ወይም ከቆ የሆኑት የሚቀጠብት ሥፍራ ነው።

ስለ አልአዛር በተነገረው ታሪክ ውስጥ ለዚያ ድሃ በውምህረት ያላደረገው ባለጸጋ በውሲሞት የተጣለበት ሥፍራ ነው። "በሲዋል ሲሰቃይ ሳለ ቀና ብሎ አገርሃምንና አጠገብም የዘረውን አልፃዛርን በሩቅ አያቸው። ደምፁንም ከፍ አድርጎ እንዲህ ለላት አገርሃም አሳት ሆይ! እባክህ ራራልኝ በዚህ በእሳት ውስጥ በገዢቱ እሙቃያህና የጥቱን ጫፍ በውሃ ነክሮ ምላሴን እንዲያርስልኝ አልፃዛርን ሳክልኝ። አገርሃም ጥን... በእኛና በእናንተ መካከል ትልቅ ገደል ለላለ በዚህ ከእኛ ወደ እናንተ ከእናንተም ወደ እኛ መሻገር የሚችል ግንባታ የለም" አለው (ሉቃ. 16:23-25)። በዚህ ታሪክ ውስጥ አግዚአብሔር ከጥፋት እንዲያመልጡ ባዘጋጀላቸው መንገድ ለመሄድ ፈቃደኛ ያልሆኑት ሰዎች ከሞት በኋላ የሚቀምሉት ሲዋል ምን ዓይነት አንደሆነ ያሳያል። ሰዎች ለዘላለም በሲዋል ውስጥ ያለምንም ምሕረት ይበቃያሉ ማለት ጭካኔ የተሞላበት ወይም አረመኔነት ስለሆነ ተረት እንጂ እውነትነት ያለው አይደለም የሚሉ አሉ።

አግዚአብሔር የኒሸርበን የፈጠረ መግደልና ማጥፋት የሚችል ማንኛውንም ነገር በቁጥጥሩ ሥር የማድረግ ሥልጣን ያለው ነው። የሰውን ሕይወት ለማጥፋት ከፍተኛ ዋጋ የከፈለና ማንም ወደ ሲዋል እንዲጣል የማይፈልግ የፍቅር አምላክ በመሆኑ ሰውን ከሲዋል ሊያድነው ይችላል። ይሁን እንጂ አግዚአብሔር የሰውን ፈቃድ በሰሚያክብር ላይወድ ወይም ላይመርጥ በግድ መንግሥተ በማይ እንዲገባ ማንንም አያበገድድም። "የአግዚአብሔርን ፍቅር አልፈልግም! ደስ ወዳለኝ ሥፍራ መሄድ አልፈልጋለሁ" ካለ ያንን ምርጫውን ያከብራል። ይሁን እንጂ ምርጫው የሚያስከፍለውን ዋጋ መክፈሉ የማይቀርለት መሆኑን በውሁሉ ማወቅ አለበት። "አግዚአብሔር የፈለገውን ነገር ማድረግ የሚችል አምላክ ከሆነ ማንም ሰው ወደ ሲዋል እንዳይሄድ ለምን አላደረገም?" ብለው የሚጠይቁ ሰዎች አሉ። መልሱ በጎ ነገር አንኳን ቢሆን ከላይ አንደገለጸው አግዚአብሔር ማንንም ያለምርጫው እንዲሄድ በሰሚያክብር ነው።

5

ሰዎች በሲዋል የማያምኑበት ምክንያት

"ሲዋል" የሚለውን ቃል በአሁኑ ዘመን ብዙዎች መስማት የማይፈልጉት ቃል ነው። ዓለማውያን አያምኑበትም፤ አንዳንድ ክርስቲያኖች ደግሞ ችላ ይሉ ታል፤ እንዲሁም የመጽሐፍ ቅዱስ ምሁራን በሰሚያፍሩበት አያስተምሩትም። ብዙዎች ሲዋል መኖሩን ለመቀበል ከባድ የሚሆንባቸው ከአግዚአብሔር ፍቅር ጋር ማስታረቅ ስለማይሆንላቸው ነው። በብዙ ሚሊዮን የሚቆጠሩ ሰዎች ለዘላለም በሲዋል ውስጥ ይበቃያሉ የሚለውን ሀሳብ ለአዕምሯቸው ይተልቅባቸዋል። ብዙዎች "ሲዋል አለ" ብሎ ማመን የሚችጉበት የተለያየ ምክንያት አላቸው፤

1ኛ- ፍቅር የሆነውን አግዚአብሔር ስቃይና መከራ ካለበት ሲዋል ጋር ማስታረቅ ስለሚችሉባቸው ነው።

"ፍቅር የሆነው አግዚአብሔር እርሱን የማይቃዘኑትን ሰዎች ለዘላለም በሲዋል ውስጥ እንዲበቃዩ ያደርጋቸዋል" የሚለውን ሀሳብ ለመቀበል ለአዕምሯቸው የሚተልቅባቸው "ሲዋል አለ" በሚለው አምነት (አቋም) ምክንያት የክርበትና አምነትን መቀበል የሚያቅታቸው ብዙዎች አሉ። ከእነዚህ መካከል "አግዚአብሔር እርሱን የማይቃዘኑትን ሰዎች ሁሉ በሲዋል ውስጥ ለዘላለም እንዲበቃዩ ይጥላቸዋል" የሚለውን ሀሳብ መቀበል ያቃተው አንድ በውሁሉ በሆኑ ሲገልጽ፤

- ➔ "...ሰዎችን ወደ ሲዋል ከሚገልጹ አምላክ ጋር መንግሥተ በማይ መኖር አልፈልግም" ይህን ዓይነቱን አምላክ ለመቃወም ስል ብቻ መንግሥተ በማይ ውስጥ ከመኖር ይልቅ ሲዋል መኖርን እመርጣለሁ።-ሰዎችን

ወደ ሲኦል የሚልክ አምላክ ካለ፣ ያ ደግ አምላክ ሳይሆን በይጣን (ክፉ) መሆን አለበት..." አለ።

- ➔ ሌላው ደግሞ፣ "ወንጀሉ ከቅጣቱ ጋር አይመጣጠንም። እርግጥ ነው ሁሉም ሰው ክፉ ነገር ይሠራል። ጥቂቶች ደግሞ በጣም የክፉ ነገር ይሠራሉ። ይሁን እንጂ በሲኦል ውስጥ በዘላለም እንዲበቃዩ የሚገባቸው ይኖሩ ራሱ ብዬ ግን አላምንም። በሚሊዮን የሚቆጠሩ መልካም ሰዎች ወንጌልን ሳይሰሙ ቀርተው ክርስቶስን ያስማወቃቸው ምክንያት ብቻ ወደ ሲኦል እንዲሄዱ መፍረድ፣ የትራፊክን ሕግ ያላከበሩትን ሰዎች ሁሉ በሞት እንደመቅጣት ያህል ነው..." አለ።

2ኛ~ ብዙዎች "ሲኦል አለ" ብለው መቀበል የተችገሩበት ሁለተኛው ምክንያት፣ በመከሰሰው ክፍለ ዘመን የነበሩት፣ ጸሐፊዎች ስለ ሲኦል በጻፉት ጽሁፍ ምክንያት ነው።

- ➔ ጥንቱን የተባለው ጸሐፊ "ዘ ኢንፌርኖ" (The Inferno) በሚለው መጽሐፍ ሲኦል ውስጥ ሰላለው መከራና ስቃይ በዝርዝር ሲገልጽ፣ በይጣን በሲኦል ውስጥ ኃጢአተኞችን እንዴት እንደሚያስቃይ የሰጠው ገለጻ ብዙዎቹን የዘንገናቸው በመሆኑ ነው። ጥንቱ የእግዚአብሔር ፍርድ ጭካኔ የሞላበት እንደሆነ አድርጎ አቅርቦታል። ለምሳሌ በዓለም ውስጥ መዚቃን በጎ ላልሆነ ነገር የተጠቀሙበትን ሰዎች "ዲያብሎስ በሲኦል ውስጥ ጥሩምበ ሲነፋባቸው በጀሯቸው፣ በአፍንጫቸውና በዓይናቸው እሳት እንደሚወጣ በመግለጽ ጽፏል። የመካከለኛው ዘመን ጸሐፊዎች፣ የመጽሐፍ ቅዱስን ቃል "ከባሕላዊ እምነት ተከታይ አፈ ታሪክ" (Pagan mythology) ጋር በመቀላቀል እውነት አስመስለው ያቀርቡት ክብር። የዚያ ውጤት በብዙዎች አዕምሮ ውስጥ ስለ እግዚአብሔር የተሳሳተ አመለካከት እንዲኖራቸው አድርጓል። በይጣንና ተከታዮቹ በሲኦል ውስጥ ራሳቸው ይሰቃያሉ እንጂ እነርሱ ሌላውን የሚያስቃዩ አለመሆናቸውን መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በግልጽ ተጠቅሷል።

3ኛ~ ብዙዎች "ሲኦል አለ" ብለው መቀበል የተችገሩበት ሦስተኛው ምክንያት፣ "የሞተ ሰው በሌላ አካል ተመልሶ ይወለዳል የሚለው እምነት" (Reincarnation) በብዙዎች ዘንድ ተቀባይነት እያገኘ በመምጣቱ ነው።

- ➔ ከመቶ ሃያ አራት (24%) አሜሪካውያን "ብሪሊንካርኔሽን" (Reincarnation) ያምናሉ። የዚህ እምነት ምሁር የሆነችው "ሽርሲ መክሌይን" (Shirley MacLaine) "...ሰው ከፍጹምነት ደረጃ እስከ

ደርሰ ደረሰ በሌላ አካል ተመልሶ መወለዱን ይቀጥላል..." አለች። በሰለጠነው ዓለም ውስጥ የሚኖሩ ብዙ ምዕራባውያን፣ "ሲኦል አለ" ብለው ስለማያምኑ በሲኦል ውስጥ ስለሚኖረው ስቃይና መከራ ማለብና መፍራት ትተዋል።

"ዩኒቨርሳሊስቶች" (Universalists)፤

- ➔ "ዩኒቨርሳሊስቶች" (Universalists) "ሁሉም በመጨረሻው ይደናል" የሚል የእምነት አቋም ያላቸው ናቸው። "እግዚአብሔር ደግ (መልካም) ስለሆነ፣ ማንንም ሰው ሲኦል ገብቶ እንዲበቃይ አያደርግም" ብለው ያምናሉ። በመጨረሻ ሁሉም ሰው ይደናል የሚል አቋም ያላቸው ናቸው።
- ➔ ጸድቃን ብቻ ለዘላለም ሲኖሩ፣ የማያምኑት ግን ይፈረድባቸውና ለዘላለም በመሰቃየት ፈንታ አንድ ጊዜ በአሳት ተቃጥለው ይጠፋሉ የሚል አቋም ያላቸውም አሉ። የዘላለም መከራ የሚለው ሀሳብ ብዙዎችን ይሰቀጥጣቸዋል። እግዚአብሔር ሰውን ለዘላለም ይቀጣል የሚል ውን ሀሳብ መቀበል የሚያቅታቸው አሉ።





የሕይወት መስታወት
ቁጥር 144

በሰው ላይ ክፉ ነገር ሲደርስ እግዚአብሔር ለምን ዝም ይላል?

“የአቶሚክ ቦምብ ፍንዳታ አያስፈራኝም፤
የምፈራው በሰው ልብ ውስጥ የሚፈነዳውን ክፉ ነገር ነው።”
~ አልበርት አንስታይን

- “እግዚአብሔር ደግና ኃያል ከሆነ በዓለም ውስጥ መከራ እንዲ
በዛ ለምን ይፈቅዳል?”
- “ምንም ክፉ ነገር ያላደረጉ እንዳንድ የዋህ ሰዎች በተፈጥሮ
አደጋና በበሽታ ለምን ያልቃሉ?”
- “እግዚአብሔር ፍቅር፣ መልካምና ኃያል እምላክ ከሆነ በዓለም
ውስጥ የሚታየውን መከራና ችግር ለምን አያስቆምም?”
- “ፍቅር የሆነው እግዚአብሔር በዎችን ሲያል ውስጥ እንዴት
ይጥላል?”

- “ክፉን ነገር የፈጠረው እግዚአብሔር ነው?”
- “ሰው ኃጢአት ሠርቶ ዓለም በክፉ ነገር እንድትሞላ የሚያደርግ
መሆኑን ካወቀ፣ እግዚአብሔር ሰውን ለምን ፈጠረው?”

እነዚህና እነዚህን የመሳሰሉ ጥያቄዎች የብዙዎችን አዕምሮ ያስጨነቁ
ናቸው። “ዛ ሚረር አፍ ኢቭል” (The Mirror of Evil) በሚለው ጽሁፉ
እጅግ በጣም የሚዘገንን የሰዎችን ጭካኔ የሚያሳይ ታሪክ “ኤሎኖር ስታምፕ”
(Eleonore Stump) በመጽሐፉ ላይ አስፍሯል።

- “እንዴት ወጣት እስላም ቤት ቦዝኒያ ውስጥ ጨካኝ በሆኑ ወን
ዶች፣ በባላና በአባቷ ፊት በማስገደድ ተራ በተራ እየደጋገሙ የሩ
ካቢ ሥጋ ግንኙነት ይፈጽሙባት ነበር። በዚህ ወቅት ሕጻን ልጄ
ከመሬት ላይ ወድቃ አናቷን በመፈለግ በኃይል ትጮሃለች። አባገ
ድደው የሩካቢ ሥጋ ግንኙነት የፈጸሙባት ወንጀለኞች ስትባሉት
ቸው ለጊዜው ተወት አደረጓት። ያኔ መሬት ወድቃ ታለቅሰ የነበረ
ችዋን ሕጻን ልጄን እንድ ጊዜ ጡት እንድታጠባት ፈቃድ ጠየቀ
ቻቸው። ለጥያቄዋ መልስ ለመስጠት፣ አስገድደው ከደፈሯት ወን
ዶች መካከል እንደኛው የሕጻንዋን ራስ በሰይፍ ቆርጦ ጭኗ ላይ
ወረወረላት።”

ከላይ ያየነውን ዓይነት የሰዎችን ጭካኔና እንዲሁም ክፉት የሚያባይ ታላቅ
መከራና ስቃይ በሰዎች ላይ በየዘመናቱ ይደርስ እንደ ነበረ ታሪክ ይመስከራል።
ይህን ዓይነትን የሚዘገንና የሚስቀጥጥ ታሪክ ስንሰማ መደንገጥ ብቻ ሳይሆን፣
“እግዚአብሔር ይህን የመሰለውን ጭካኔ የተሞላበትን ሥራ የሚሠሩትን ወይም
ግፈኞችን ለምን ዝም ይላቸዋል?” በማለት መጠየቃችን አይቀርም። ለልሽን
ጥላንቲጋ የተባለው ክርስቲያን ፈላስፋ የዓለምን ሁኔታ ሲገልጽ፣ “በዓለም ላይ
የሚታየው የሰዎች ጭካኔና ክፉት እጅግ በጣም የሚዘገንን ከሰው አዕምሮ
በላይ የሆነና ፍጹም ግራ የሚያጋባ እንዲሁም እንቅፋልሽ ነው” አለ። በዓለም
ላይ በየጊዜው ለሚታየው ጭካኔና ክፉት መፍትሄ መፈለግ እንዲሁም “ይሄ
ለምን እንዲህ ይሆናል?” በማለት እንዳንድ ሰዎች ለሚጠይቁት ጥያቄ መልስ
ለመስጠት መከራ የሚያደርጉ ክርስቲያኖች ብቻ መሆን የለባቸውም። “በዓለም
ላይ ሰላላው ክፉ ነገርና ጭካኔ እግዚአብሔርን ማድረግ ያለበት ነገር፣ ወይም
መውሰድ ያለበት እርምጃ የለም ወይ?” ብለን እንዳንደቻችን መጠየቃችን አይ
ቀርም። የምንጠይቀውም እውነቱን ለማወቅ እንጂ እግዚአብሔርን ለመውቀስ
ወይም ተጠያቂ ለማድረግ አይደለም።

1

ለምን ለሚለው ጥያቄ ሁሉንም የሚያረካ መልስ መስጠት አይቻልም

"እግዚአብሔር በሰው ሕይወት ውስጥ ከፋ ነገር እንዲደርስ ለምን ይፈቅዳል? ፍጹም የሆነ የሆኑ ሰዎች ያለበደላቸው ለምን ይሰቃያሉ? አንዳንድ ሕጻናት ዓይነ ሥውር ሆነው ለምን ይወለዳሉ? ሰዕድሜያቸው ገና ልጅ የሆኑ ድንገት በምት ለምን ይቀጠፋሉ? በጦርነት ምክንያት በብዙ ሺ የሚቆጠሩ ገጽቦች ለምን በከንቱ ደማቸው ይፈላል? ብዙ ሕጻናት ማንነታቸው ተሳይቶ እስከ ሞታቸው ድረስ በእሳት ለምን ይቃጠላሉ?" እነዚህና እነዚህን የመሳሰሉ በጣም አሳሳቢ የሆኑ ጥያቄዎች የብዙዎችን እዕምር በእሁት ጊዜ እያሰጩባቸው ነው። የእግዚአብሔርን ሕልውና የማይቀበሉት ወይም "እግዚአብሔር የለም" ብለው የሚክዱ እንዳንድ ምሁራን (ሌቲስቶች) በዓለም ውስጥ የሚታዩትን ከፋ ነገር "እግዚአብሔር የለም" ለሚለው እምነታቸው ድጋፍ ወይም ማስረጃ አድርገው ሲጠቀሙበት እናያለን። ፈላስፋው አክሰፊርድ ጄ. ኤል. ማኪ (Oxford J. L. Mackie) "ኢቭል ኤንድ ለምኒፖተንስ" (Evil and Omnipotence) በሚለው ጽሁፉ ላይ ሦስት አብረው የማይሄዱ ወይም እርስ በርሳቸው የሚጋጩ ህሳቦችን እስፍሯል። ይኸውም፤

- (ሀ) እግዚአብሔር የሚሳካው ምንም ነገር የለም፤
- (ለ) እግዚአብሔር ፍጹምና በጎ የሆነ አምላክ ነው፤
- (ሐ) በዓለም ውስጥ ብዙ መከራና ከፋ ነገር አለ፤

ማኪ (Mackie) የሚሉት መለኮት ምሁራን እነዚህን ካላይ ያየናቸውን ሦስት ህሳቦች አብሮ ማስኬድ ወይም ማስታረቅ አይሆንላቸውም" ይላል።

"እግዚአብሔር ሁሉን ማድረግ ከቻለ ወይም የሚሳካው ነገር ምንም ከሌለ፤ እንዲሁም ፍጹምና በጎ የሆነ አምላክ ከሆነ በዓለም ውስጥ ከፋ ነገር ካለ፤ ሁሉን ነገር ማድረግ የሚችለው በጎነት ያለው አምላክ ከፋውን ከዓለም ጨርሶ ያስወግደው ነበር። ስለዚህ በዓለም ላይ ከፋ የሚሰለጥነው እግዚአብሔር ደግሞ በዚህ ወይም ሁሉን ማድረግ የማይችል አምላክ በመሆኑ ነው። ወይም ከጥራሹ እግዚአብሔር ፈጽሞ ባይኖር ነው" በማለት ይደመድማል።

እዚህ ላይ የማኪ ዋና ዓላማ በዓለም ውስጥ ስላለው መከራና ከፋ ነገር እግዚአብሔርን ለመውቀስና ተጠያቂ ለማድረግ እንዲሁም "እግዚአብሔር የለም" የሚለውን አቋሙን ለማጠናከር ነው።

እርግጥ ነው እግዚአብሔር ከፋ የሆነውን ነገር ማስወገድ ይችላል። ማለው ገድ የሚችለው ግን ሌላ መልካም የሆነውን ነገር በመንካት ነው። ይህም ማለት ከፋውን ለማስወገድ ሲል፤ እግዚአብሔር ራሱ ለሰው የሰጠውን የመፍቀድና የመምረጥ ነጻነት መንካት (መግፈፍ) አለበት ማለት ነው። ብዙዎች ያልተረዱት ነገር ቢኖር እግዚአብሔር ለውን ሲፈጥረው፤ የፈለገውን መርጦ የማድረግ ወይም የመወሰን ነጻነት ለጥቶት መሆኑ ነው። ስለዚህ ለው የፈለገውን መርጦ የማድረግ ነጻነትም ሆነ ችሎታ ስላለው በጎ ነገር ማድረግን ከመረጠ፤ እንደ ማዘር ትሬላ በበጎ ሥራው ይታወቃል። እንዲሁም ለው በጎ የሆነውን ነገር ችላ ብሎ ከፋ ማድረግን ከመረጠ፤ እንደ ሂትሰር፤ ጆሴፍ ሲታንጊንና እንደ ሊቀ መንበር ማሉ ብዙ ሚሊዮን ሕዝብ እንደ ፈጁት ሰዎች መሆን ይችላል። እግዚአብሔር ሁሉን ማድረግ ይችላል እንጂ ሁሉን ነገር ያደርጋል ማለት አይደለም። የሌላውን ለው የመምረጥና የመወሰን ነጻነቱንና መብቱን ስለማይነካ፤ ሁሉን ማድረግ የሚችለው እግዚአብሔር ዓለምን ከከፋትና ከጭካኔ ፍጹም ነጻ አያደርጋትም። ለዚህ ነው ብዙዎች "እግዚአብሔር ምንም ነገር የማይላካው፤ የፈለገውን ሁሉ ማድረግ እየቻለ በሰው ሕይወት ላይ ከፋ ነገር እንዳይደርስ የማያደርገው ለምንድነው?" ብለው የሚጠይቁት። እግዚአብሔር ሁሉን ማድረግ ይቻል እንጂ የማያደርጋቸው አንዳንድ ነገሮች እንዳሉ እንዘንጋ። እግዚአብሔር ምን ጊዜም ቢሆን የሰጠውን ተስፋ አይሰብርም (ዕብ. 6፡17-18)፤ አይዋሽም (ቲቶስ 1፡2)፤ አይለወጥም (ዕብ. 13፡8)። ራሱን የሚቃረን ነገር እያደርግም እንዲሁም "እግዚአብሔር ራሱ ሊያሳው የማይችለውን ትልቅ ድንጋይ አይፈጥርም" የሚለው አባባል አውነት ያለው ነው።

ስለ ከፋ ሰዎች በተነሳ ቁጥር በብዙዎች እዕምር ውስጥ መጀመሪያ የሚመጣው በጨካኝነቱ ተወዳዳሪ የሌለው ጀርመናዊው ሂትለር ነው። አይልፍ ሂትለር ዘረኝነት ከመጠን በላይ የተጠናወተው ለው በመሆኑ፤ "ከዝቅተኛ ዘር የወጡ ናቸው" ብሎ የሚያስባቸውን-ይኸውም አይሁዶችን፤ ክርስቲያኖችን፤ ጂኖሲዎችን፤ ባረያዎችን፤ እንዲሁም ለዓለም ዕድገትና ብልጽግና በቂ የሆነ እስተዋ ጽኑ አያደርጉም ብሎ የሚገምታቸውን ሁሉ ከምድረ ገጽ ፈጽሞ ለመደምሰስ ወይም ለማጥፋት ቆርጦ የተነሳ ጨካኝ ለው ነበር። በእርሱ እስተያየት እንደነዚህ ዓይነቶች የለው "ጸረ ጤና ሀዋላት" (human bacteria) ናቸው። እነርሱን በጥይት መትቶ ለመግደል ብዙ ወጪ ያስወጣል ብሎ ስላመነ በመርዝ ጭስ ብዙዎችን ያስፈጀ ለው ነው። እንዳንዶቹን ቁሻሻ ማቃጠያ በርሚል ውስጥ ከቆሻሻ ጋር እንዲቃጠሉ ከትቷቸው ከዚያ ሁኔታ ውስጥ አምልጠው ከሞት የዳኑ እንዳንድ ሰዎች እንዳሉ ይታወቃል። ከላይ በጠቀስነው ዓይነት ሂትለር ለድስት ሚሊዮን አይሁዶችን፤ እንዲሁም ከአስር ሚሊዮን በላይ የሆኑ ልዩ ልዩ ሰዎችን ያስጨረሰ ጨካኝ ለው ነው። በእርሱ እማካኝነት ሕይወታቸውን ካጡት ውስጥ አብዛኛዎቹ ክርስቲያኖች ናቸው።

ሂትለር ብዙ ሕዝብ የፈጀ ጨካኝ ለው ይሁን እንጂ የኮሚኒዝም እባት ተብሎ የሚጠራው ጆሴፍ ሲታንጊን በሩሲያ እብዙ ውስጥ ኃይሉንና ሥልጣኑን

ለማጠናከር ከአርባ ሚሊዮን ሕዝብ በላይ ፈጅቷል። ሂትለርና ጆሴፍ በታንሊን በአንድ ላይ ከፈጁት ሕዝብ የበለጠ የቻይናው ሊቀ መንበር ማላ የፈጁቸው እንደሚባል ታሪክ ይመሰክራል። በጠቅላላ ሰባ ሁለት ሚሊዮን የሚሆኑትን ሰዎች ፈጅቷል። ሂትለር በሞት እንዲቀጡ የተፈረደባቸውን ሰዎች ፈጽሞ መሥራት አስከሟ ያቅታቸው ድረስ በኃይል ያሠራቸው ነበር። እነዚህ በጣት የሚቆጠሩ ጥቂት ሰዎች ይህን የሚመስል ከፍተኛ ጥፋት ሲያደርሱ እግዚአብሔር "አነርሱን ማስቆም እየቻለ ለምን ዝም ብሎ ያያቸዋል? ለምን ሰሞት ቀጥቶ አያስወግዳቸውም ነበር?" በማለት የሚጠይቁ እንዳሉ ግልጽ ነው። ታዲያ እግዚአብሔር ለምን ዝም አላቸው?

በአብዮትና በጦርነት ምክንያት በሰዎች ላይ ከደረሰው እልቂት ሌላ ጥዘቶች በተለያዩ ወንጀል በባልና ሚስት መካከል በሚፈጠረው ጥቂት በረሃብ በተላላፊ በሽታ በመሬት መንቀጥቀጥ በነርፍ መጥለቅለቅ እንዲሁም በልዩ ልዩ የተፈጥሮ አደጋ ምክንያት ጥዘቶች በመከራ ውስጥ አልፈው ሕይወታቸውን አጥተዋል። በዓለም ላይ በየዘመናቱ የሚደርሱት መከራዎችና ክፉ ነገሮች የሰው አዕምሮ ከሚያሰበውና ከሚገምተው በላይ ነው። የዚህን ዋና ምክንያት ለማስረዳት ለጥዘቶቻችን እጅግ በጣም ይተልቅብናል። በዓለም ውስጥ የሚታየው መከራ ችግርና ሰቃይ ሁሉን ማድረግ ከሚችለው ፍቅር ከሆነው እግዚአብሔር ጋር አብሮ የማይሄድ በመሆኑ ለጥዘቶቻችን እንቅፅልሽ ይሆንብናል።

ሰዎች በሕያው እግዚአብሔር እንዳያምኑ እንቅፋት ከሚሆኑባቸው ጥርጣሬ ከሚፈጥሩባቸው ምክንያቶች መካከል ንልተው የሚታዩት ሁለት ናቸው፡

➤ አንደኛው እንቅፋት፤ እግዚአብሔር ራሱን ከሰው ይደብቃል (ይሰው ራሱ) የሚለው ሀሳብ ነው። እግዚአብሔር ካለ ለምን ራሱን ለሰዎች ግልጽ አያደርግም? በማለት ጥዘቶች ይጠይቃሉ። ይህን ዓይነቱን ጥያቄ የሚጠይቁት አንድ ያልተረዱት ነገር ቢኖር ሰው እግዚአብሔርን ማወቅ ያልቻለው እግዚአብሔር ራሱን ስለደበቀ ሳይሆን ሰው እግዚአብሔርን ማየት ሰላታተው ነው። እግዚአብሔር በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ በተጻፈው ቃል በፈጠራቸው ፍጥረታት እንዲሁም በኢየሱስ ክርስቶስ አማካኝነት ራሱን ለሰዎች ገልጿል።

➤ ሁለተኛው እንቅፋት፤ በዓለም ላይ በየጊዜው በተፈጥሮም ሆነ በሌላ ምክንያት የሚደርሱት ክፉ ነገሮች ናቸው። እግዚአብሔር ፍቅር ከሆነ በሰው ሕይወት ውስጥ ክፉ ነገር እንዲደርስ ለምን ይፈቅዳል? እንዲሁም ኃያል ከሆነ መከራና ክፉ ነገር እንዳይደርስ ለምን አያደርግም? በሰው ላይ መከራና ክፉ ነገር እንዲደርስ የሚፈቅድ ከሆነ በእግዚአብሔር ለምን አምናለሁ? ብለው የሚጠይቁ ጥዘቶች አሉ።

ከላይ ለተመለከትናቸው አንዳንድ ጥያቄዎች ሰዎች አጥጋቢ መልስ ማግኘት ሊያቅታቸው በተለይ የእግዚአብሔርን ሕልውና የሚከዱ (Atheists) ቀደም ሲል የያዙትን አቋም የበለጠ አጠንክረው እንዲይዙ ያደርጋቸዋል። "ፍቅር የሆነ

ውጥ ሁሉን ማድረግ የሚችለው ኃያሉ እግዚአብሔር በዓለም ውስጥ መከራና ክፉ ነገር ሲሰጥ ማስቆም እየቻለ ዝም ካለ እግዚአብሔር ባይኖር ይሆናል" በማለት የሚደመድሙ አሉ።

በዓለም ላይ የሚታዩት ክፉ ነገሮች የተለያዩ ምክንያት አላቸው፤

1ኛ ~ ከሰዎች የሞራል ጉድለት የተነሳ፤ እንዲሁም ሰዎች በእግዚአብሔር ላይ አምጸው በሚፈጽሙት ልዩ ልዩ የጭካኔ ተግባሮች የተነሳ ነው።

➤ በሰው ጥላቻ ምክንያት ጦርነት ይፈጠርና ያለጥፋታቸውና ያለበደላቸው ጥዘቶች ይለቃያሉ።

➤ ራሱን መግታት ወይም መቆጣጠር ያቃተው ሰው ከመጠን በላይ የሚያሰክር መጠጥ ጠጥቶ መኪናውን በመንዳቱ ምክንያት አደጋ ያፈጠርና ያለበደላቸው ሕይወታቸውን የሚያጡ አሉ።

➤ አንዳንድ ደግሞ በራሱ ላይ ያተኮረ ሕይወት የሚኖር በመሆኑ ሌላውን በመጨቆን ከሚያሰፈልገው በላይ ገንዘብ ሲሰበሰብና ሲያጠራቅም ሌሎች ደግሞ በእጦት ምክንያት የሚሰቃዩ አሉ።

ይሄ በሰዎች የሞራል ድካም ምክንያትና ሰዎች የፈቀዱትን ነገር የማድረግ ነጻነታቸውን ተጠቅመው የሚያደርሱት መከራና ችግር እንጂ እግዚአብሔር የፈጠረው እንዳልሆነ ግልጽ ነው።

2ኛው ~ በተፈጥሮ ምክንያት የሚደርስ ክፉ ነገር ነው።

ተላላፊ በሽታ ኃይለኛ ነፋስ የመሬት መንቀጥቀጥ የነርፍ መጥለቅለቅ ይደርስና ጥዘቶች ሕይወታቸውን ጎብረታቸውን ያጣሉ። እነዚህ ሁሉ እግዚአብሔር ላያውቀው በሰው ላይ የሚደርሱ አይሁኑ እንጂ በብሉይ ኪዳን በመን ሕዝቡን ለመቅጣት እንዲደርስ ከፈቀደው ውጪ በውን ለማጥፋት እግዚአብሔር ስለሰዎች ላይ የሚያደርሰው አይደለም።

2

በዓለም ላይ ስለሚታየው ክፉ ነገር፤ ሰዎች ያላቸው የተለያዩ አመለካከት

ክርስቲያኖችም ሆኑ ሌሎች የሃይማኖት ሰዎች ሰበአዊ ሲሆኑ እግዚአብሔር ቢያምኑም በዓለም ላይ የሚደርሰው ክፉ ነገር እነርሱን ሊነካ እንደሚችል ያውቃሉ። ብዙ ጊዜ ኃያልና ፍቅር የሆነው እግዚአብሔር ማንኛውንም ነገር

ማድረግ የሚያስችል ኃይል እያለው በተለይ በእነርሱ ላይ ከፋ ነገር ሲደርስ እያየ ዝም ማለቱ በቀላሉ መልስ የማያገኙት ጥያቄ በውስጣቸው እንደሚፈጥርባቸው የታወቀ ነው። በእሳታቸው ውስጥ ለተፈጠረባቸው ጥያቄ እንደሚፈልጉት እጥጋቢ መልስ ማግኘት ሲያቅታቸው በእንዳንዶቹ ላይ ከፍተኛ የእምነት መናጋት እንደሚያደርስባቸው ግልጽ ነው። ክርስቲያኖች ከሆንን ከፋ ነገርን በሚመለከት ጉዳይ ላይ በውስጣችን ለሚፈጠሩት እንዳንድ ጥያቄዎች የሚያረካንን መልስ የማግኘት ዕድል ይኖረናል። ለምሳሌ፤ “እንደ ዓይኔ ብሌን አድርጌ የምወደው ሰው በካንሰር በሽታ ለምን ይሰቃያል? ባልሰለጠነው ዓለም ውስጥ የሚኖሩት ህጻናት ልጆች በበሽታ በረሃብ ለምን ይሰቃያሉ?” ለሚለው ጥያቄዎቻችን እጥጋቢ መልስ እንፈልግ ይሆናል። ይሁን እንጂ እንዳንድ ጊዜ እኛም ሆንን ሌሎች በማወቅም ሆነ ባለማወቅ አጥጋቢ ወይም ትክክል ያልሆነ መልስ የምንሰጥበት ጊዜ ስለሚኖር አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ ይኖርብናል። ከራሳችንም ሆነ ከሌሎች የምንሰማቸው መልሶች (አስተያየቶች) መካከል አራቱን ከዚህ ቢታች እንመለከታለን፡

- “ከፋ ነገር አስፈላጊ የሚሆንበት ጊዜ አለ”- አልማዝ (ዳይመንድ) ከበሰተኋላው ጥቁር ነገር ሲኖር የበለጠ ያንጸባርቃል። ከፋ ነገር ሲደርስም ጥሩ የነበረው የበለጠ ጥሩ ይሆናል። ይሄ መልስ አጥጋቢ አይደለም።
- “ከዚህ የከፋ ነገር ሲደርስብን ይችል ነበር”- ይሄ እንዲህ ይሁን አንጂ በዚህ መልካም ነገር አግኝተናል፤ ሥራ አለን፤ ጤነኞች ነን፤ ትላራችን የጥቀ ነው የሚል መልስ ይሰጣሉ።
- ከፋ ነገር በኃጢአታችን ምክንያት የደረሰብን ነፃ-ክብዝ ክርስቲያኖች አፍ የምንሰማው ይህን ዓይነቱን መልስ ነው። ኢየሱስ በምድር በነበረበት ዘመን ሰዎች ከፋ ነገር ሲደርሱባቸው በኃጢአታቸው ምክንያት ይሆን? ብለው ይጠይቁት ነበር። “...ሰዎች ወደ ኢየሱስ መጥተው የገባ ሰዎች ለእግዚአብሔር መሥዋዕት በሚያቀርቡበት ጊዜ ሲላጩ ገደላቸው፤ ደግሞም ከመሥዋዕታቸው ጋር ተደባለቀ ሲሉ አወሩለት። ኢየሱስም እንዲህ ሲል መለሰላቸው ‘ታዲያ እነዚህ የገባ ሰዎች ይህ ሁሉ ጥፋት የደረሰባቸው ከሌሎቹ የገባ ሰዎች ሁሉ ይበልጥ ኃጢአተኞች ስለነበሩ ይመስላችኋል?’ ሲል መለሰላቸው (ሉቃ. 13፡1-2)።
- ለጥቅማችን እንዲሆን እግዚአብሔር ከፋ ነገር እንዲደርሰብን የሚፈቅድበት ጊዜ አለ- በአስቸጋሪ ሁኔታ ውስጥ ላለ ሰው ይህን ዓይነት መልስ መስጠት የበለጠ የከፋ ነው። እርግጥ ነው እግዚአብሔር ከፋውን ነገር ለሆነ ሊጠቀምበት ይችላል (ሮሜ 8፡28)። ይሁን እንጂ በሰው ላይ ከፋ ነገር እንዲደርስ የሚፈቅደው ለሰጥ ነገር ሊጠቀም ይችላል።

“በዓለም ላይ ከፋ ነገሮች ሊደርሱ የሚችሉት ለበእዋ የሆነ እግዚአብሔር ባይኖር ይሆናል” ብለው የሚያምኑ እንዳንድ ሰዎች አሉ። ይሄን ዓይነት እምነት በጊዜውና በእግባቡ ካልታረመ፤ ከእግዚአብሔር ጋር የሚኖረንን ግንኙነት ሊያበላሽ እንደሚችል ግልጽ ነው። “እግዚአብሔር መልካም፤ ኃያል፤ ሁሉን ማወቅ፤ ሁሉን ማድረግ የሚችል ስለሆነ፤ በዓለም ላይ ከፋ ነገር አያሉ መታየት፤ የእርሱን አለመኖር ያረጋግጣል” ብለው የሚያምኑና የሚከራከሩ “ለበእዋ የሆነ እግዚአብሔር የለም” የሚሉ (ኤቲስቶች) አሉ። የሚሰጡት ምክንያት “እግዚአብሔር ደግ ከሆነ፤ ሁኔታዎችን ለመለወጥ ችሎታ ያለው ከሆነ፤ ከፋ ነገር በሰው ላይ እንዳይደርስ ለምን አያደርግም?” የሚል ጥያቄ በማንሳት ነው። ኃያሉ እግዚአብሔር ከፋን ለማስወገድ ይችላል፤ ፈቃደኛም ነው። ሁሉን የሚያውቀው እግዚአብሔር ከፋን እንዴትና መቼ ማስወገድ እንዳለበት ያውቃል። ይሁን እንጂ ኃጢአተኛው ሰው በዓለም ላይ እስካለ ድረስ፤ ከፋው ነገር በዓለም ውስጥ ምንጊዜም ይኖራል። ኃያሉ እግዚአብሔር ከፋውን ማስወገድ ይችላል ማለት፤ ማንኛውንም ነገር ያደርጋል ማለት አይደለም። “እግዚአብሔር ሁሉን ማድረግ የሚያስችል ኃያል ቢኖረውም፤ ከእርሱ ባሕሪ ጋር የማይሄደውን ሁሉ አያደርግም። ለምሳሌ እግዚአብሔር መዋሽት፤ ትክክል ያልሆነ ነገር መሥራት አይችልም። ምክንያቱም እርሱ በባሕሪው ፍጹም ቅዱስ ስለሆነ ነው። የሰውን የመፍቀድና የመምረጥ ነጻነቱን ሳይገፍ ከፋውን በኃይል ማስወገድ አይችልም። እግዚአብሔር ኃጢአትን ይጥላ እንጂ ለው ኃጢአትን እንዳይሠራ አያደርግ ውም። እንዳይሠራ ካደረገው፤ ሲፈጥረው የፈቀደውን ማድረግ እንዲችል የሰጠውን ነጻነት መልሶ መውሰዱ ይሆናል። የሰውን የመምረጥና የመፍቀድ ነጻነት መውሰድ ከእግዚአብሔር ባሕሪ ውጪ ስለሆነ፤ ምንጊዜም ቢሆን አያደርገውም።

“ሰው ባለው የመምረጥና የመፍቀድ ነጻነት ተጠቅሞ ራሱንና ሌሎችን የሚያጠፋ ከሆነ፤ እግዚአብሔር ለውን ሲፈጥር የመምረጥ ነጻነት ሳይሰጥ ለምን አልፈጠረም?” ብለው የሚጠይቁ ሰዎች አይጠፉም። ምክንያቱም ሰው የራሱ ምርጫና ፈቃድ ባይኖረው፤ ዓለም በባትሪ ድንጋይ የሚሠራ አሻንጉሊት እንጂ ሰው ያለበት ዓለም አይሆንም ነበር። እርግጥ ነው ሰው ከሌለ፤ በዓለም ውስጥ ጥላቻ፤ ግጭት፤ እንዲሁም ከፋ ነገር በዓለም ውስጥ አይኖርም ነበር። እግዚአብሔር ከፋውን ማስወገድ ቢችልም፤ በባሕሪው ትዕግስተኛ ስለሆነ፤ ሰው ከከፋ ነገር እንዲመለስ ተደጋጋሚ ዕድል ይሰጠዋል። በዚህ ምክንያት እግዚአብሔር ዝም በማለቱ፤ ለኃጢአት ግድ የሌለው መሰላቸው በእመጽ ውስጥ የሚኖሩ ሰዎች እንዳሉ የታወቀ ነው። ጴጥሮስ “ለእንዳንዶች የሚዘገይ እንደሚመስላቸው ጌታ ስለ ተሰፋ ቃሉ አይዘገይም፤ ነገር ግን ሁሉ ወደ ንኪክ እንዲደርሱ እንጂ ግንም እንዳይጠፉ ወደ ስለ እናንተ ይታገላል” ይላል (2 ጴጥ. 3፡9)። እግዚአብሔር ከፋውን እንዴት ማስወገድ እንዳለበት ያውቃል። ይሁን እንጂ በጣም ስለሚወደን ለእኛው ጥቅም ሲል ይታገላል። ከፋውን ማስወገድ ማለት፤ እኛን

3

በዓለም ላይ የሚታዩት ክፉ ነገሮች ምንጫቸው ከየት ነው?

ኃጢአት ወደ ዓለም የመጣው የመላክት እስከ የነበረው ሉሲፋር በእግዚአብሔር ላይ እምጽ አግዚአብሔር አሸቀንጥሮ ወደ ምድር ከወረወረው በኋላ ነው (ኢሳ. 14:12-15)። እግዚአብሔር ዓለምን መልካም አድርጎ እንጂ ክፉ አድርጎ አልፈጠረም። የኃጢአት ምንጭ የሆነው ሉሲፋር ከፋት ማድረግ እስከጀመረበት ጊዜ ድረስ ፍጹም እንደነበረ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ሕዝ. 28:15)። እግዚአብሔር ክፉ አድርጎ ምንም ነገር ስላልፈጠረ ሰው በኃጢአት ለመውደቁ እግዚአብሔርን ምክንያት ሊያደርገው አይገባም። ዓለምን ፈጥሮ ከጨረሰ በኋላ እግዚአብሔር የፈጠረውን ነገር ተመልክቶ ሁሉም መልካም እንደሆነ ተናግሯል። **እግዚአብሔር የፈጠረውን ሁሉ አየ፤ እጅግም መልካም መሆኑንም ተመለከተ።** ይላል (ዘፍ. 1:31)።

በመጀመሪያ በምድር ላይ ምንም ዓይነት መከራም ሆነ ክፉ ነገር አልነበረም። እግዚአብሔር እዳምንና ሔዋንን ፈጥሮ በገነት ውስጥ ሲያኖራቸው እንዳያደርጉ ያስጠነቃቃቸው እንደ ነገር ብቻ ነበር። ያም **ክፉውንና ደጉን ከሚያስታውቀው ፍሬ እንዳይበሉ** ብቻ ነበር። ይህንን ትዕዛዝ ካላከበሩ ግን እንደሚሞቱ በግልጽ ነግሯቸው ነበር። ለመታዘዝም ሆነ ላለመታዘዝ እግዚአብሔር የመምረጥና የመፍቀድ ነጻነት ሰጥቷቸው ነበር። እግዚአብሔርን መታዘዝ ዝን ቢመርጡ ከእግዚአብሔር ጋር የተቀራረቡ ግንኙነት ኖሯቸው ለዘላለም ይኖሩ ነበር። እግዚአብሔርም የፈጠራቸው ለዚያ ነበር። ነገር ግን ሰይጣን በዕባብ መልክ ቀርቦ እግዚአብሔርን እንዳይታዘዙ ሲፈትኖቸው እግዚአብሔር እንዳያደርጉ ያስጠነቃቃቸውን ነገር አደረጉ። በዚህ ዓይነት ኃጢአት ወደ ዓለምና እንዲሁም ወደ ሰው ዘር መጣ። እዳምና ሔዋን በዚህ ኃጢአት ምክንያት መንፈሳዊ ሞት ሞቱ። ምድርም ምችት ያበባት መሆኗ ቀርቶ ሰው ሰፍቶ፤ ጥሮ የሚበላባት ከከፋና ከመከራ ጋር ታግሎ የሚኖርባት ምድር ሆነች። የኃጢአት ምክንያት ሰው አንጂ እግዚአብሔር አይደለም። ይህንን እውነት ማወቅ ያለብን በእግዚአብሔር በነነት ባለው ኃይልና ሥልጣን ምንም ዓይነት ጥርጣሬ እንዳይኖረን የዓለም ሰዎች ስለ እግዚአብሔር በሚሰጡት እውነትነት በሌለው አስተያየት እንዳንሳብ ነው።

እዳምና ሔዋን በኃጢአት በመውደቃቸው ከእነርሱ የተገኘው የሰው ዘር ሁሉ በሥጋዊ ተፈጥሮው ኃጢአትን ወረሰ። ስለዚህ ሁላችንም በሥጋ በወረሰው ኃጢአት ምክንያት ኃጢአተኞች ሆንን። በሥጋዊ ዓለም ውስጥ እስካለን ድረስ ምን ጊዜም ፍጹም ነጻ መሆን አንችልም። ኃጢአተኞች የሆንንው ኃጢ

ማሰወገድ ማለት ነው። እግዚአብሔር በሰጠን ነጻነት እንድንጠቀም ይፈልጋል። እግዚአብሔር ከፋውን ወዲያው አያስወግድ እንጂ መጨረሻው ላይ ከፋን ፈጽሞ አያስወግድም ማለት አይደለም። ስለእንዴና ለመጨረሻ ጊዜ እግዚአብሔር ከፋውን ፈጽሞ የሚያስወግድበት ጊዜ ይመጣል።

በተፈጥሮ ምክንያት የሚደርሰውን ጉዳት ብዙ ጊዜ “የእግዚአብሔር ጣት” ብለን እንጠራዋለን። የመሬት መንቀጥቀጥ፤ ኃይለኛ እውሎ ነፋስ፤ ጎርፍና እነዚህን የመጣሰሉ ሁኔታዎችን እንዲደርስ የሚያደርገው እግዚአብሔር ይሆን? እግዚአብሔር ሁሉን ማድረግና መቆጣጠር ይቻል እንጂ ተፈጥሮም የተፈጥሮን ሕግ ተከትሎ ራሱን ችሎ እንዲሠራ ነጻነትን ሰጥቷል።

“መከራና ክፉ ነገር በሰው ላይ እንዲደርስ እግዚአብሔር ለምን ይፈቅዳል? ደጋግ ሰዎች ክፉ ነገር እንዳይደርሱባቸው ለምን እያደርግም?” በማለት አንዳንዶች ይጠይቁ ይሆናል። በመሠረቱ እግዚአብሔር አንዳንድ ጊዜ ክፉ ነገር በሰው ሕይወት ላይ እንዲደርስ ይፍቀድ እንጂ ክፉ ነገርን በሰው ላይ አያመጣም። ሰዎች በጎ የማድረግ ዝንባሌ ይኑራቸው እንጂ ሰዎች ሁሉ ኃጢአተኛ እንደሆኑ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል (ሮሜ 3:23)። ሰዎች ክፉ ነገር የመሥራት ዝንባሌ ያላቸው ብቻ ባይሆኑ በዓለም ላይ ስለሚታየው ክፉ ነገር ተጠያቂነትም አለባቸው። የታወቁት ኤቲዕቶች፤ ዴቪድ ሁምና በርትራንድ ረስል በዓለም ላይ የሚታየውን መከራና ሰቃይ ከእግዚአብሔር ጋር ሊያያይዙት ይሞክራሉ። “ሁሉን ነገር ማድረግ የሚችለው እግዚአብሔር ምንም ነገር ካላደረገ፤ እግዚአብሔር ባይኖር ነው” ብለው ይደመድማሉ። “እግዚአብሔር የለም” የሚሉበትን ምክንያት ሲገልጹ፤

- (1) “እግዚአብሔር በጎ (መልካም) ከሆነ ክፉውን ያጠፋ ነበር”፤
- (2) “እግዚአብሔር ኃይል ከሆነ ክፉን ማስወገድ ይችል ነበር”፤
- (3) “ነገር ግን ክፉው ነገር ካልተወገደ”፤
- (4) “እግዚአብሔር የለም፤ ወይም ክፉውን ለማስወገድ ኃይል የለውም” ይላሉ።

በሌላ በኩል ደግሞ “እግዚአብሔር ሁሉን ማድረግ እየቻሉ በዓለም ላይ የሚታየውን ክፉ ነገር ካላስወገደ፤ በጎ እምላክ ያልሆነ ፍቅር፤ ርህራሄና ቸርነት የሌለው ጨካኝ እምላክ ነው” የሚሉ አሉ። ይህንንም በዓለም ውስጥ ለሚታየው ማንኛውንም ክፉ ነገር እግዚአብሔርን ምክንያት አድርገው የሚወስዱት ናቸው። ኤቲዕቶች የእግዚአብሔርን መኖር እንዲከዱ የሚያደርጋቸው ይህን ዓይነቱ አስተሳሰባቸው ነው።

አት በመሥራታችን ብቻ ሳይሆን ኃጢአተኛ ከሆነ ሥጋ በመወለዳችንም ነው። ጳውሎስ 'በአንድ ሰው ምክንያት ኃጢአት ወደ ዓለም ገባ በኃጢአት ምክንያትም ሞት መጣ' ይሽውም ሰው ሁሉ ኃጢአት ስለ ሠራ ሞት በሰው ሁሉ ላይ መጣ ይላል (ሮሜ 5:12)። ኃጢአት የምንሠራው ኃጢአት የመሥራት ተፈጥሮ ወይም ዝንባሌ ስላለን ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ኃጢአት እግዚአብሔርን ልንወቅሰው ወይም ምክንያት ልናደርገው እንደማንችል ይነግረናል። ስለ ኃጢአት ተጠያቂው እግዚአብሔር ሳይሆን አዳምና ሔዋን ናቸው። "አዳምና ሔዋን በኃጢአት የወደቁት በአንዳንድ ሁኔታዎች በመሸነፋቸው ለሌሊት ሁኔታዎችንም የፈጠረው እግዚአብሔር ለሌሊት ተጠያቂነቱ የራሱ የእግዚአብሔር ነው" በማለት የሚከራከሩ አሉ። አዳምና ሔዋን በኃጢአት እንደሚወድቁ እግዚአብሔር አስቀድሞ ለሰሚያውቅት ይህ እንዲህ እንዳይሆን አስቀድሞ አንድ ነገር ማድረግ ሲችል፤ ምንም ያላደረገ በመሆኑ በኃጢአት ምክንያት ለሰሚደሰው ክፉ ነገር እግዚአብሔር ከተጠያቂነት ነጻ መሆን አይችልም በማለት እግዚአብሔርን ለመውቀስ የሚሞክሩ አንዳሉ የታወቀ ነው። እንዲሁም ሌላው ሰው ባጠፋው ጥፋት፤ እኛ መቀጣት ወይም ተጠያቂዎች ለምን እንሆናለን? የሚሉ አሉ። ይሁን እንጂ ምንም ዓይነት ተቃውሞ ብናሰማ ሁኔታውን አይለውጠውም። ለይጣንም ሆነ ለው ስለ ኃጢአታቸው ከተጠያቂነት ነጻ መሆን አይችሉም።

4

እግዚአብሔር ክፉውን ለምን አያስወግድም?

እግዚአብሔር ሰውን የመምረጥ ችሎታ ወይም ብቃት እንዲኖረው አድርጎ ፈጥሮታል። የመምረጥ ችሎታና መብት ለሰው ባይሰጠው ኖሮ፤ ሰው የራሱ ፈቃድ የሌለው፤ ሕይወት የሌለው፤ በባትሪ ድንጋይ የሚሠራ አሻንጉሊት (ሮቦት) ይሆን ነበር። እግዚአብሔር በራሱ ፈቃድ ሰውን እንደሚወደው ሁሉ፤ ሰውም ተገዶ ሳይሆን በራሱ ፈቃድ እንዲወደው ይፈልጋል። ሰው የመምረጥ ነጻነት ካለው፤ ትክክል የሆነውን ብቻ ሳይሆን ትክክል ያልሆነውንም ነገር ለመምረጥ እንደሚችል የታወቀ ነው። ለዚህ ነው ሰው ክርስቲያንም ቢሆን ኃጢአት የሚሠራው። ሰውም ሆነ መላእክት በኃጢአት የሚወድቁት እግዚአብሔር የመምረጥ ነጻነት ስለ ሰጣቸው ነው። ሁላችንም በኃጢአት ረከስናል። ክርስቲያኖችም ብንሆን ኃጢአት መሥራት እንችላለን። እንግዲህ እኛን ሁላችንን ሳያስወግድ በኋላም ውስጥ ያለውን ክፉ ነገር ማስወገድ ፈጽሞ አይችልም። በኋላም ላይ የምናያቸው ክፉ ነገሮች አብዛኛዎቹ በሞራል ጉድለት ምክንያት የሚከሰቱ ናቸው። የክፉ ነገር ምክንያቶች እኛው ራሳችን ስለሆንን፤ የመምረጥና የመፍቀድ ነጻነታችንን ሳይነካ፤ እኛን ሳያስወግድ እግዚአብሔር ክፉውን እንዴት ማስወገድ ይችላል?

እርግጥ ነው ክፉዎቹን፤ ከፍተኛ ጥፋት በሰው ልጆች ላይ የሚያደርሱትን ሊያስወግዳቸው ይችላል። ነገር ግን የሰውን የመምረጥና የመፍቀድን ነጻነት ሳይነካ ክፉ የሆነውን ነገር ማስወገድ አይችልም። ለምሳሌ፤ ከመጠን በላይ የሚያለክር መጠጥ ጠጥቶ ሰላማዊውን ሰው ገጭቶ የሚገድለውን ሰው ስላይረሰው ጥፋት ማስወገድ ይኖርበት ይሆን? "ማስወገድ አለበት?" የምንል ከሆነ፤ ያ ሰው መጠጥ በማይቀምስበት ጊዜ መልካም ሰው ቢሆን? ያን ሰው ማስወገዱ ተገቢ ነው ወይ? ብለን መጠየቃችን አይቀርም። ያ ሰላማዊ ሰው፤ ጠጥቶ በሚነፃው ሰው መኪና ተገጭቶ የሞተው፤ የፈለገውን የማድረግ ነጻነት ባለው ሰው እንጂ በእግዚአብሔር ተገጭቶ አይደለም። ታዲያ በተፈጸመው ክፉ ነገር እግዚአብሔር ለምን ይወቅላል? በመጠጥ ኃይል ተሰቦ በኃይል በመንጻቱ ምክንያት ሰውየውን ገጭቶ የገደለውን ሰው ማስወገድ አለበት ወይ? ያ ሰው መጠጥ ባልጠጣበት ጊዜ መልካም ሰው ቢሆን? ያ ሰው መወገድ አለበት? "መወገድ አለበት" የሚል ፍርድ የምንሰጥ ከሆነ፤ የትራፊክን ሕግ የጣሰውን ሰው ሁሉ በሞት እንደ መቅጣት ይቆጠራል። ክፉ ነገር በኋላም ላይ እንዳይኖር ከተፈለገ፤ እግዚአብሔር ለሰው የመምረጥና የመፍቀድ ነጻነቱን መከልከል አለበት። ያ ከሆነ ደግሞ ሰው የራሱ ፈቃድና ምርጫ የሌለው፤ "ተቀመጥ" ሲሉት የሚቀመጥ፤ "ተነሳ" ሲሉት የሚነሳ አሻንጉሊት ብቻ መሆኑ ነው።

የመምረጥ ነጻነት አስካለን ድረስ፤ አያንዳንዳችን ትክክል ያልሆነ ምርጫ በመምረጣችን፤ ክርስቲያኖች ብንሆንም እንኳን ኃጢአት መሥራታችን አይቀርም። ይህ አውነት ከሆነ፤ እግዚአብሔር እኛን ሳያስወግድ፤ በኋላም ላይ ያለውን ክፉ ነገር ማስወገድ አይችልም። ክፉውን ነገር ለማስወገድ ብሎ የሰው ዘርን ከኋላም ላይ ማስወገድ ከፍተኛ ዋጋ የሚያስከፍል ነው። ታዲያ መከራውንና ክፉውን ነገር ማስተናገድ ያለብን በምን ዓይነት ሁኔታ ነው? አንዳንዶች የእግዚአብሔርን በነገትና ኃያልነትን ለማሳሰብ "እግዚአብሔር መልካም አምላክ ከሆነ፤ የፈጠራቸውን ፍጥረታት ደስ ያስኛል፤ ኃይል ያለው ከሆነ ደግሞ፤ ለማድረግ የሚፈልገውን ሁሉ ማድረግ ይችላል። ይሁን እንጂ የእጆቹ ሥራ የሆኑት ሰዎች ደስተኞች አይደሉም። ስለዚህ እግዚአብሔር የፈለገውን ለመሥራት አቅም የለውም፤ ወይም መልካምነት የገደለው፤ ወይም ኃይል የሌለው ነው" ይላሉ። ሲ. ኤስ ሉዊስ የተባለው ታላቅ ክርስቲያን ጸሐፊ ከላይ ለተመለከት ነው አባባል ጥሩ መልስ ይሰጣል። የእግዚአብሔርን ባሕሪ ሲገልጽ፤ እግዚአብሔር ኃያል አምላክ ነው ማለት ማንኛውንም ነገር ያደርጋል ወይም ይፈጽማል ማለት አይደለም። እግዚአብሔር በባሕሪው አንድ ነገር ለማድረግ ከመረጠ፤ ያንን የሚቃረን ሌላ ነገር መሥራት አይሆንለትም ይላል። ይህንን ሲያብራራ፡

"እግዚአብሔር ሁሉን ነገር ማድረግ ይችላል" ስንል፤ እርስ በርስ የሚቃረን፤ ከባሕሪው ጋር የሚጋጭ ነገር ይሠራል ማለት አይደለም። ዩኒቨርሲቲን ከፈጠረ፤ ለሰው ልጆች የመምረጥና የመፍቀድን ነጻነት ከሰጣቸው፤ ነጻነታቸውን የሚገፍ ነገር አይሠራም። የመፍቀድና የመምረጥ ነጻነት ካላቸው፤ ምርጫቸውን ስለሚያከብር ሰዎች በሚመርጡትና በሚወስኑት ምክንያት በኋላም ላይ

መከራና ሰቃይ መድረሱ የማይቅር ነው። መከራ በሰው ላይ የሚደርሰው አግዚአብሔር መከራን የማስቆም ኃይል ስለሌለው አይደለም። የአግዚአብሔር ፍቅር ማለት ሰውን ሁልጊዜ በማንኛም ነገር ደስ ማሰኘት ያለበት መሰሉ የሚሰማቸው ሰዎች አሉ። የሰውን መከራ ፍቅር ከሆነው ከአግዚአብሔር ጋር ማለታረቅ የሚያቅታቸው ምክንያት የፍቅርን ትክክለኛ ትርጉም ካለመረዳታቸው የተነሳ ነው። አግዚአብሔር መልካም አምላክ እንደሆነ የአጆቹ ሥራዎች ሁሉ ጥሩ እንደሆኑ ማንኛውም ነገር ለበሳ እንደሚሆን መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ብዙ ጊዜ ተጠቅሷል (ሮሜ 8፡28)። ይህንን አምነን የማንቀበል ከሆነ መጽሐፍ ቅዱስን የማንቀበል መሆናችንን ያሳያል።

5

በሳ የሆነው አግዚአብሔር መከራና ክፉ ነገርን እንዴት ይፈቅዳል?

“አግዚአብሔር በሳ ስለ መሆኑ መረጃ ሳይኖረን ሳይኖራችንን ጨፍንን ምንም ያድርግ ምንም አግዚአብሔር በሳ ነው እንዴት ማለት እንችላለን?” ብለው የሚጠይቁ አሉ። አግዚአብሔር መልካም አምላክ ችርጉር ርህራሄና ደግ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ሰው ከኃጢአት የሚድንበትን መንገድ አዘጋጅቶለታል። ይኸውም አምላክ ቢሆንም እንደ ሰው ሥጋ ለብሶ ወደ ምድር በመውረድ ስለ ሰው ኃጢአት ከፍተኛ ዋጋ ከፍሏል። ሰው በሥጋው ኃጢአተኛ መሆኑን መረዳት ከባድ ይሁንበት እንጂ ስለ አግዚአብሔር በነሱ ማወቅ የሚያስችለው በቂ መረጃዎች አሉት። ወደ ምድር ወርዶ ለኃጢአታችን ዋጋ ባይከፍል በራሳችን ጥረት ወይም ትግል ወደ መንግሥት ለማይ እንድንደርስ ቢትወን ኖሮ በአግዚአብሔር ላይ ነቅፋን የምናሰማበት ምክንያት ይኖረን ነበር። ሳውሎስ የአግዚአብሔርን በነሱ ሲገልጽ “እኛ በእርሱ ሆነን የአግዚአብሔር ጽድቅ እንሆን ዘንድ ኃጢአት ያወቀውን እርሱን ስለ እኛ ኃጢአት አደረገው” ይላል (2 ቆሮ. 5፡21)። ከዘላለማዊ ጥፋት እንድንድን እንዲንፈኝን በእኛ ምትክ እንዲሞት አሳልፎ ከሰጠ መልካምነቱንና በነሱን ለማሳየት ያ በቂ አይሆንም ወይ? “ኃጢአት ወደ ዓለም እንደሚገባ አያወቅ ሰውን ለምን ፈጠረው?” ብለው የሚጠይቁ አንዳንድ ሰዎች አሉ። ይህንን ጥያቄ ለመመለስ እንዲሁም በዓለም ላይ መከራና ሰቃይ ለምን እንደሚበዛ ለመረዳት ብዙ የማናውቀው ነገር ስላለ ለአዕምሯችን አጅግ በጣም ይተልቅብናል። እኛ ውሳኔ የሆነን ሰዎች ወሰን የሌለውን አግዚአብሔር የመረዳት አቅም የለንም። ስለሆነም እርሱ በሚያየው ሁኔታ ማየት እንችልም። የአግዚአብሔር ፍላጎት እርሱን እንድንመሰል እንጂ

በኃጢአት ሰንወድቅ እጅ ከፍንጅ ሊይዝን አይደለም። አግዚአብሔር እኛን ወደ እርሱ የበለጠ ለማስጠጋት አንዳንድ ጊዜ በመከራና በሰቃይ ውስጥ እንድናልፍ የሚፈቅድበት ጊዜ አለ።

አግዚአብሔር እኛ በመከራና በሰቃይ ውስጥ ሰናልፍ ግድ የለውም፤ ወይም አይሰማውም ማለት አይደለም። በመከራና በሰቃይ ውስጥ ሰንሆን ምንጊዜም ለብቻችን አይተወንም። ሁልጊዜ ከእኛ ጋር ነው። እኛ ሰንገላ፤ እርሱም አብሮን ይጎዳል። ህመማችንና ጉዳታችን ይሰማዋል። እኛን በማይገባንና ረቂቅ በሆነ መንገድ ሁሉ ነገር ያለው ምንም ነገር ያልጎደውለው አግዚአብሔር ራሱን ከእኛ መከራና ሰቃይ ጋር ያያይዛል። ወደ ምድር መጥቶ ስለ እኛ ሲል መከራና ሰቃይን የቀመሰ በመሆኑ ከላይ የገለጸውን እውነት አምነን መቀበል አያስቸግረንም። ኢየሱስ ወደ ምድር መጥቶ የአግዚአብሔር አብን ፈቃድ በመፈጸሙ ደስ ይበለው አንጂ የመስቀል ሞቱ ግን ቅላል አልነበረም። “...ወደ ፊት በሚያገኘው ደስታ ምክንያት በመስቀል ላይ የመሞትን ውርደት ከምንም ሳይቆጥር የመስቀልን መከራና ሞት ታገሠ፤ በአግዚአብሔር ዙፋን ቀኝም ተቀመጠ” ይላል (ዕብ. 12፡2)። መልካሙ አግዚአብሔር በሰው ሕይወት ውስጥ መከራና ሰቃይ እንዲደርሱ ለምን እንደሚፈቅድ ሁሉንም የሚያረካ መልስ መስጠት ከባድ ነው። አንዳንድ ጊዜ በሰው ሕይወት ውስጥ የሚደርሰው መከራና ሰቃይ ጠቃሚ የሚሆንበት ጊዜ አንዳለ የታወቀ ነው። ይሁን እንጂ የአግዚአብሔርን አሳብ ማወቅ ስለሚያቅትን በሰቃይና በመከራ ውስጥ ምን በሳ ነገር ይገኛል ብለን መጠየቃችን አይቅርም። አግዚአብሔር ፍጹምና ቅዱስ በፍቅር የትሞላ ሁሉን የሚያውቅ ሁሉን ማድረግ የሚችል አምላክ መሆኑን የምናምን ከሆነ አግዚአብሔር የሚያደርገውን ያውቃል፤ መከራና ሰቃይ እንዲደርሱ ያደረገበት ምክንያት ይኖረዋል። በማለት በአግዚአብሔር ላይ መታመን ማረፍ ይገባናል።

አንዳንድ ያልጠበቅነው ክፉ ነገር ሲያጋጥሙ ተቆጥተን በአግዚአብሔር ላይ በክሰ ለመጨበጥ የሚቃጠን ጊዜ አለ። “በዚህ ሁሉ መከራ ውስጥ ሳልፍ አግዚአብሔር የት ነው ያለው?” ብሎ መጠየቅ የተለመደ ነው። የክርስትና እምነት ለጥያቄያችን ሁሉ የሚያረካንን ዓይነት መልስ የምናገኝበት አይደለም። ብዙ መልስ ያላገኘንባቸው ጥያቄዎች አሉን። ቢሆንም መጽሐፍ ቅዱስን በጥንቃቄ ሰንመረምር፤ አግዚአብሔር እንዴት እንደሚሠራ፤ አንዳንድ ያልጠበቅ ነው ነገር በሕይወታችን እንዲደርሱ ለምን እንደሚፈቅድ እንረዳለን። ቢሆንም ለጥያቄያችን ሁሉ መልስ የማናገኝበት ጊዜ አለ። መጽሐፍ ቅዱስ አግዚአብሔር በሳ የሆነ አምላክ ለእኛም ያለው ህሳብ በሳ እንደሆነ እርሱን ለምንወደው ሁሉ ማንኛውም ነገር ለበሳ እንዲሆንልን የሚፈልግ አምላክ መሆኑን ይናገራል (ሮሜ 8፡28)።

6

እግዚአብሔር ከመከራና ከክፉ ነገር ውስጥ በጎ ነገር ማውጣት ይችላል

ኤርምያስ 'ያልጠፋኑው ከእግዚአብሔር ታላቅ ፍቅር የተነሳ ነው' ሲሉ 'እኔም ሊያልፍኝ ይላል (በቆቃው 3፡22) እግዚአብሔር ከኔ የሆነውን ሁሉ ከጎሰም ውስጥ ደምሰሰ የሚያጠፋበት ጊዜ ይመጣል። በሰይጣንና በእንቅስቃሴው ላይ ዘላለማዊ ፍርድ ይፈርዳል። በዚህ መካከል የማይለወጠው የእግዚአብሔር ፍቅርና ጸጋ በሚያስደንቅ ሁኔታ ምሕረቱንና ይቅርታውን ለሚፈልገው ሁሉ ይሰጣል። በሕይወታችን ውስጥ በሚደርሰው መከራና ክፉ ነገር እግዚአብሔር ብዙ በጎ የሆኑ ነገሮችን ሊያወጣ ይችላል። መከራና ክፉ የሆኑ ነገሮች መልካም ሳይሆኑም፤ ለበጎ ሊሆኑ ይችላሉ። በዚህ በወደቀው ዓለም፤ አልፎ አልፎ የሚደርስ ብን መከራ ሌላ የበለጠ የክፉ ነገር እንዳይደርሰብን ሊጠብቅን ይችላል።

1ኛ) መከራ መንፈሳዊ ሕይወታችንን ሊጠቅም ይችላል። ጳውሎስ 'እኛ ከእግዚአብሔር በምናገኘው መጽናናት በመከራ ላይ ያሉትን ሁሉ ግጽናናት እንድንችል፤ እግዚአብሔር እኛን በመከራችን ሁሉ ያጽናናል' ይላል (2 ቆሮ. 1፡4)። በልብ በብራት ውስጥ በብቸኝነት እንዲሁም በልዩ ልዩ መከራና ፊተና ውስጥ ሊያልፍ፤ ከእግዚአብሔር መጽናናትን ያገኘ አማኝ ሌሎች እርሱ ባሰፈበት ሁኔታ ውስጥ የሚያልፉትን ግጽናናት ይችላል።

2ኛ) በችግሮችና በመከራችን ወቅት በራሳችን ከመደገፍ ይልቅ፤ በእግዚአብሔር ላይ እንድንታመንና እንድንደገፍ ያስችላል። ጳውሎስ ስላለፈበት የመከራ ሕይወትና በዚያ ውስጥ በማለፉ ያገኘውን ጥቅም ሲገልጽ፤ "...በእስያ ከፍለ ሀገር በነበርኩበት ጊዜ የደረሰብንን መከራ ልንሸጠመው ከምንችለው በላይ ሌላ ነበር በሕይወት ለመኖር የነበረን ተስፋ እገኝ ተቆርጦ ነበር። እንዲያውም ሞት እንደተፈረደ ብን ያህል ተሰምቶን ነበር፤ ይህም ሁሉ የደረሰብን ትምክሕታችን መታገንን በሚያስከፍን በእግዚአብሔር እንጂ በራሳችን ኃይል አለመሆኑን እንድንገነዘብ ነው" ይላል (2 ቆሮ. 1፡8-9)።

3ኛ) በችግርና በመከራ ውስጥ ሰናልፍ የእግዚአብሔርን ጸጋና ምሕረት በማየት ብዙዎች እግዚአብሔርን እንዲያመሰግኑ ዕድል ይሰጣቸዋል። ጳውሎስ "...በብዙ ጸሎት እኛ የእግዚአብሔርን ዕርዳታ ሰናገኝ፤ ብዙ ሰዎች በእኛ ምክንያት እግዚአብሔርን ያመሰግኑሉ" ይላል (2 ቆሮ. 1፡11)። ሐዋርያው ጳውሎስ በመከራና በችግር ውስጥ በሚያልፍበት ወቅት የቆሮንቶስ እማኞች በጸሎታቸው በላን

ዙት ያመሰግናቸዋል። እኛም በፈተናችንና በችግራችን ወቅት የእግዚአብሔርና የእግዚአብሔር ሰዎች ዕርዳታ እንደሚያስፈልገን እንረዳለን።

4ኛ) እግዚአብሔር ልጆቹን ዲሲፕሊን ለማድረግ በሕይወታቸው አልፎ አልፎ መከራ፤ ችግርና ፊተና እንዲደርስ የሚፈቅድበት ጊዜ አለ። የዕብራውያንን መጽሐፍ የጻፈው ጸሐፊ፤ በመከራ ውስጥ የሚገኘውን ጥቅም ሲዘረዝር፤ "ልጅ ሆይ፤ የእግዚአብሔርን ተማሪ አታቃልል፤ በተግባሩ ጊዜ ተስፋ አትቆረጥ፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር የሚወድደውን ይገሥዳል፤ እንደ ልጅ አድርጎ የሚያየውንም ይቀጣል" ይላል (ዕብ. 12፡5-6)።

5ኛ) በችግርና በመከራ ውስጥ ማሰፋችን፤ በእግዚአብሔር ዘንድ ዘላለማዊ ክብር ያስገኛልናል። ጳውሎስ "ይህም ቀላልና ጊዜያዊ የሆነ መከራችን ወደር የለለውን እጅግ ታላቅ የሆነ ዘላለማዊ ክብር ያስገኛልናል" (2 ቆሮ. 4፡17) ይላል።

ችግር፤ መከራና ክፉ ነገር በበዛበት ዓለም፤ ፍቅር የሆነው እግዚአብሔር ከፍተኛ ዋጋ በመክፈል፤ ይኸውም በእኛ ምትክ እንዲሞት ልጁን አባልፎ በመሰጠት ለሰዎች ልጆች የማዳኑን ኃይል ገለጸ። ከእግዚአብሔር ፍርድ፤ ከኃጢአትና እንዲሁም ከክፉ ነገር የሚያመልጥበትን መንገድ ለሰው ልጅ አመቻቸ። ከክርስቶስ ኢየሱስ ጋር የተቀራረበ ግንኙነት የሚፈጥርበትን መንገድ ዘረጋለት። ክፉ ነገርን በሚመለከት ነጥብ የመጨረሻ መልስ የሆነልን የልጁ የኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ነው። ክርስቲያኖች፤ "መከራ የእግዚአብሔር መቅጫ በትርነው" ብለው ያምኑ ይሆን? አዎን! ብዙዎች ያምናሉ። በመከራ ውስጥ ከሚያልፉ እንዳንድ ሰዎች "ይህን በመሰለ ስቃይ ውስጥ የማልፈው ምን በድዩ ነው?" ብለው ምሬታቸውን ሲገልጹ መሰማት ለብዙዎቻችን እዲስ ነገር አይደለም። ኢየሱስ በመከራ ውስጥ ሊያልፍ ሊያጽናኑት የሄዱት ጓደኞቹ ያለመት ይህንን ነው። በብሉይ ኪዳንም ሆነ በአዲስ ኪዳን ዘመን መከራ የእግዚአብሔርን ፍርድ ወይም ቅጣት የሚያመለክትበት ጊዜ ነበር። በሌላ ጊዜ ደግሞ የክፉ ሥራ ውጤት የማያሳይ፤ ወይም ከእግዚአብሔር ፍርድ ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት የሌለው ነበር። ይሁን እንጂ በመከራ ውስጥ የሚያልፈው ሰው ብዙ ጊዜ "ምን በድዩ ነው ይሄ ሁሉ መከራና ክፉ ነገር የሚደርሰብኝ?" በማለት ሀዘንና ቅሬታውን የሚጎልጽበት ጊዜ እሰ። "ሰው የዘረውን ያዋዳል" (ገላት. 6፡7) የሚለው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል በው በእግዚአብሔር ላይ እንዳያምጽ ጥሩ ማበጠንቀቂያ ይሆን ሊታል።

ሁልጊዜ መከራ በኃጢአት ምክንያት የሚደርስ ነው አንበል እንጂ እንዳንድ ጊዜ በኃጢአት ምክንያት ሊደርስ እንደሚችል የታወቀ ነው። ብዙ ጊዜ ግን ምክንያቱ በትክክል የማይታወቅበት ጊዜ አለ። ዕውር ሆኖ ስለተወለደው ሰው አንድ ቀን ደቀ መዛሙርቱ ኢየሱስን "ይህ ሰው ዕውር ሆኖ የተወለደው በግን

ኃጢአት ምክንያት ነው?" በማለት ሲጠይቁት፤ አያሱብ "ይህ የታወረው በእርሱ ወይም በወላጆቹ ኃጢአት ምክንያት አይደለም፤ ነገር ግን የእግዚአብሔር ሥራ በእርሱ እንዲገለጽ ነው" የሚል መልስ ሰጣቸው (ዮሐ. 9፡33)። አንድ ጊዜ ሰዎች ወደ አያሱብ ቀርበው ሲላጠስ ስለ ገደላቸው ደማቸውም ከመሥዋዕታቸው ጋር እንደተደባለቀ ነገሩት። ሲላጠስ ሰበገደላቸውና እንዲሁም በሰሊሆም ግንብ ተደርምሰዋቸው ስለ ሞቱት እስራ ስምንት ሰዎች አያሱብ ታሪኩን ላውሩለት ሰዎች "...በኢየሩሳሌም ከሚኖሩት ሰዎች ሁሉ የባሉ ኃጢአተኞች ይመስሏቸዋል? አይደለም፤ በኃጢአታችሁ ተጽፏቸው ገሱላ ባትገቡ እናንተም እንደእርሱ ትጠፋላችሁ እላችኋለሁ" አላቸው (ሉቃ. 13፡1-5)። በራሳችንም ሆነ በሌላው ሰው ሕይወት እንዳንድ መከራ ሲደርስ፤ የእግዚአብሔር ፍርድ ነው ብሎ መደምደሙ ትልቅ ሰህተት ነው። በዚህ እቅጣጫ አንድ ማወቅ ያለብን ነገር ቢኖር፤ የእግዚአብሔር ፍርድ ከመገለጹ በፊት አስቀድሞ ማስጠንቀቂያ የሚሰጥ መሆኑን መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ የእግዚአብሔር ፍርድ የሚገሰጥ መሆኑን የእስራኤልን ሕዝብ እየደጋገመ ያሳስባቸውና ያስጠነቅቃቸው ነበር። "እኔ ልዑል እግዚአብሔር በእርግጥ ሕያው አምላክ እንደመሆኔ ኃጢአተኛ ሰው፤ ኃጢአት መሥራቱን ትቶ በሕይወት እንዲኖር እንጂ በኃጢአቱ እንዲሞት ከቶ የግልፈልግ መሆኔን ንገራቸው፤ በዚህ እስራኤል ሆይ! ከቶ ሥራችሁን ተው፤ መሞትን ለምን ትፈልጋላችሁ?" (ሕዝ. 33፡11) ይላል።

"መልካሙ እግዚአብሔር ሰዎችን እንዴት ወደ ሲኦል ይከታል?" ብለው ለሚጠይቁት ጥያቄ፤ "ሰዎች ፈቅደው ራሳቸው ወደ ሲኦል ይሄዳሉ እንጂ እግዚአብሔር ማንንም ወደ ሲኦል አይልከም" የሚል መልስ ልንሰጣቸው ይገባል። ይቅርታን ሊሰጠን፤ ሊቢገኝን፤ ከኃጢአታችን ሊያነጽን፤ ለመንግሥተ ሰማይ ተገቢዎች ሊያደርገን እግዚአብሔር ማድረግ ያለበትን ነገር ሁሉ አድርጓል። ሰው ደግሞ በበኩሉ ለደህንነቱ ድርሻውን መፈጸም አለበት። ያም እጁን ዘርግቶ ስጦታውን መቀበል ነው። እግዚአብሔር ምርጫውን ሰሰው ከመስጠት በስተቀር ሌላ የሚያደርገው ነገር የለም። በመንግሥተ ሰማይ ከእግዚአብሔር ጋር መሆን የማይፈልግ ከሆነ፤ ያለው አማራጭ ወደ ሲኦል መሄድ ነው። ሌላው መርሳት የሌለብን ነገር ሰዎች ስለሚፈጽሙት መተላለፍ መከራን በራሳቸው ሕይወት ሲያደርሱ አንደሚችሉ ነው። የሰዎች ውሸት፤ ማታለል፤ ስርቆትና ራስ ወዳድነት በሕብረተሰቡ ውስጥ መራራ የሆነውን መከራና ችግር በሰዎች ላይ ያስከትላል። በነዚህ ምክንያቶች ለሚደርሰው መከራና ችግር እግዚአብሔርን ልንወቅስ ውና ልንፈርድበት አይገባም።

ሌላው መረዳት ያለብን ነገር የከፋ ነገር ሁሉ ምክንያት የሆነው ጠላታችን ዲያብሎስ በዓለም ላይ ከፍተኛ እንቅስቃሴ እያደረገ መሆኑን ነው። መልኩን፤ ዘዴውን አየለዋወጠ ሰዎች ሕይወት ውስጥ ታላቅ መከራና ችግርን እየፈጠረ ነው። የእግዚአብሔር ፈቃድ ይኑርበት እንጂ በኢየሱስ ሕይወት ውስጥ ታላቅ መከራን ያደረሰ ሰይጣን ነው። ሰይጣን በሰዎች ሕይወት ላይ መከራን ሲያደርስ ትልቅ ደስታ ይሰማዋል። ሰይጣን የተወሰነ ኃይል እንዲኖረው ያደረገ ቢሆንም

አያሱብ ክርስቶስ በሰይጣን ላይ ኃይልና ሥልጣን እንዲኖረን አድርጓል። "...ዲያብሎስን ግን ተቃውሙት፤ ከእናንተም ይሸገላል" ይላል (ያዕ. 4፡7)። እግዚአብሔር መከራችንና ሰቃያችን ማወቁ ብቻ ሳይሆን ይሰማዋልም። እግዚአብሔር ሳያውቀውና ሳይረዳው ምንም ዓይነት መከራና ሰቃይ እይደርስብ ንም። ክርስቶስ ራሱ በብዙ ሰቃይ ውስጥ እንዳለፈ ነብዩ አሳያሰ ይናገራል። "እኛም ንቀን ገለል አደረግንው፤ እርሱ ከመከራና ከሕማም የማይለይ የሐዘን ሰው ሆኑ..." ይላል (ኢሳ. 53፡3)። እርሱ መከራን ቀምሶ ያለፈ በመሆኑ፤ በመከራ ውስጥ ሰናልፍ መከራችንን ተረድቶ ያግዝናል።

Bibliography

Anders, Max. Defending Your Faith, Thomas Nelson Publishers, Nashville, TN. 1997.

Bickel & Jantz. Evidence for Faith 101, Harvest House Publishers, Eugene, Oregon, 1973.

Boe & Moody. I'm Glad You Asked, Victor Cook Communications, Colorado Springs, 1982.

Busenitz, Nathan. Reasons We Believe, Crossway Books, Wheaton, IL. 2008.

Copan, Paul. "That's Just Your Interpretation", Baker Books Publishers, Grand Rapids, Michigan, 2001.

Guillen, Michael. Can A Smart Person Believe in God? Nelson Books, Nashville, TN, 1979.

Little, E. Paul. Know why you Believe, IVP Books, Downers Grove, Ill, 2008.

Lutzer, W. Erwin. Matters of Life and Death, Moody Press, Chicago, IL. 1994.

Metaxas, Eric. Everything About God. Waterbrook Press, Colorado Springs, 1982.

Ortberg, John. Faith & Doubt, Zondervan, Grand Rapid, Michigan, 2008.

Sproul, R. C. Reason to Believe, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2008.

Strobel, Lee. The Case For Faith, Zondervan, Grand Rapids, Michigan, 2000.